

RAČUNSKO SODIŠČE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Revizijsko poročilo

Uspešnost izvajanja ukrepov za učinkovito
rabo energije

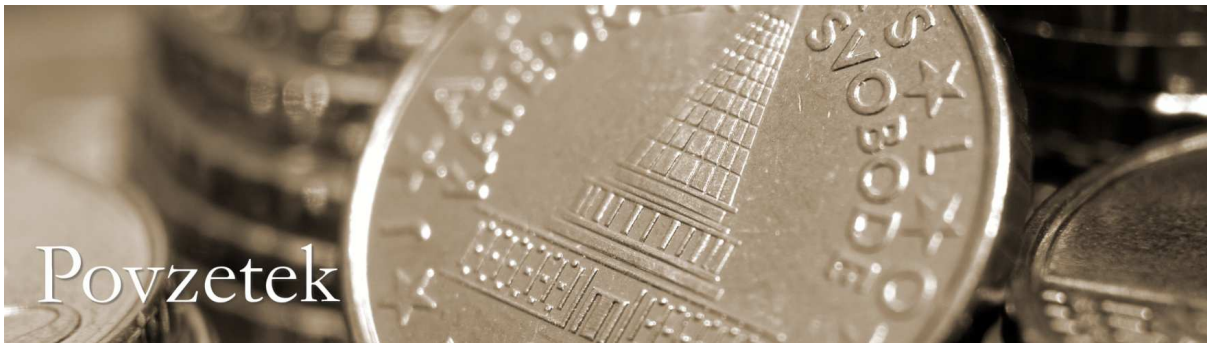
Poslanstvo

Računsko sodišče pravočasno in objektivno obvešča javnosti o pomembnih odkritjih revizij poslovanja državnih organov in drugih uporabnikov javnih sredstev ter svetuje, kako naj državni organi in drugi porabniki javnih sredstev izboljšajo svoje finančno poslovanje.

Revizijsko poročilo

Uspešnost izvajanja ukrepov za učinkovito
rabo energije

Številka: 321-6/2011/108
Ljubljana, 23. julija 2013

Računsko sodišče je izvedlo revizijo *uspešnosti izvajanja ukrepov za učinkovito rabo energije v obdobju od leta 2008 do konca leta 2011* Eko sklada, Slovenskega okoljskega javnega sklada, Ministrstva za finance, Ministrstva za gospodarstvo, Ministrstva za javno upravo, Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstva za okolje in prostor, Ministrstva za promet in Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo.

Cilj revizije je bil izrek mnenja o uspešnosti poslovanja Eko sklada, Slovenskega okoljskega javnega sklada, Ministrstva za finance, Ministrstva za gospodarstvo, Ministrstva za javno upravo, Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstva za okolje in prostor, Ministrstva za promet in Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo pri izvajanju ukrepov za povečanje učinkovite rabe energije v obdobju od leta 2008 do konca leta 2011. Računsko sodišče je v reviziji ocenjevalo uspešnost izvajanja ukrepov za učinkovito rabo energije; pri tem je želelo odgovoriti na vprašanje, *ali so bili ukrepi za povečanje učinkovite rabe energije v obdobju od leta 2008 do konca leta 2011 uspešno izvedeni in ali bo mogoče doseči cilj 9-odstotni prihranek energije do konca leta 2016.*

Od leta 2008 do konca leta 2010 so Eko sklad, Slovenski okoljski javni sklad, Ministrstvo za finance, Ministrstvo za gospodarstvo, Ministrstvo za javno upravo, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstvo za okolje in prostor, Ministrstvo za promet in Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo s 34.866 tisoč evri javnih finančnih sredstev dosegli 1.097 gigavatnih ur prihrankov, kar skupaj z upoštevanjem zgodnjih aktivnosti 219 gigavatnih ur presega ciljni prihranek 1.187 gigavatnih ur. Tako bo dosežen cilj 9-odstotni prihranek energije do konca leta 2016, vendar k temu izvedeni ukrepi prispevajo le 32 odstotkov. Večina izkazanih prihrankov energije nastaja zaradi gospodarske krize in nekaterih metod za izračun prihrankov energije, ki temeljijo zgolj na ocenah.

Ministrstvo za okolje in prostor je pripravilo Nacionalni akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2008–2016, ki na sistematičen način prikazuje zastavljene cilje, ukrepe, prihranke energije ter javna sredstva. Vendar pa vanj niso vključeni ukrepi iz Programa razvoja podeželja 2007–2013, cilji v sektorju promet so pomanjkljivo določeni, učinki za nekatere ukrepe pa so določeni tako, da jih ni mogoče ocenjevati oziroma meriti.

Ministrstvo za gospodarstvo je za zagotovitev manjkajočih javnih sredstev za izvajanje ukrepov za doseg ciljnega prihranka energije pripravilo Uredbo o zagotavljanju prihrankov energije pri končnih odjemalcih, s katero je na neustrezen način določilo neposredno dodeljevanje javnih finančnih sredstev velikim dobaviteljem toplote in električne energije brez predhodnega evidentiranja teh sredstev v državnem proračunu.

Eko sklad, Slovenski okoljski javni sklad je bil uspešen pri izvajanju ukrepov za učinkovito rabo energije v gospodinjstvih pri energetske obnovi in trajnostni gradnji stavb, saj je s finančnimi spodbudami presejal načrtovane učinke in tako pretežno prispeval k doseganju najvišjih prihrankov energije v sektorju gospodinjstva.

Ministrstvo za javno upravo do konca leta 2011 ni razpolagalo s celotno evidenco nepremičnin v lasti Republike Slovenije in ni načrtovalo izvajanja ukrepov za učinkovito rabo energije v javnem sektorju. *Ministrstvo za gospodarstvo* ni sprejelo pravilnika o energetske knjigovodstvu, predpise, ki se nanašajo na energetske izkaznice, pa je sprejelo prepozno. *Ministrstvo za finance* je predpise o zelenem javnem naročanju sprejelo prepozno, usmeritev za izvajanje energetskega pogodbenišтва pa ni sprejelo. Zaradi neizvedenih ukrepov Ministrstva za javno upravo, Ministrstva za gospodarstvo in Ministrstva za finance je bilo v javnem sektorju najmanj izvedenih ukrepov in doseženih manj kot en odstotek prihrankov energije.

Ministrstvo za promet ni izdelalo usmeritev razvoja prometne infrastrukture za trajnostno mobilnost, kljub temu da poraba končne energije v prometu predstavlja najvišji delež celotne porabe končne energije. Ministrstvo za promet izvaja projekt integriranega javnega potniškega prometa in načrtuje dokončanje gradnje in vzdrževanja železnic do leta 2030, vendar bodo učinki teh projektov vidni šele po koncu veljavnosti Nacionalnega akcijskega načrta za energetske učinkovitost za obdobje 2008–2016. Izračunani prihranki energije v prometu po metodi izračuna, ki temelji na ocenjenih podatkih, presegajo načrtovane prihranke energije, čeprav v prometnem sektorju razen sprejema nekaterih predpisov ni bilo izvedenih drugih ukrepov.

Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo ni bilo uspešno pri zagotovitvi zadostnega obsega finančnih sredstev, ki bi omogočila razvoj energetske tehnologije, saj v svojih strateških dokumentih ni določilo prioritetenih področij, med katera bi moralo biti glede na usmeritve Evropske unije vključeno področje razvoja energetske tehnologije.

Ministrstvo za okolje in prostor oziroma *Ministrstvo za gospodarstvo* je kot koordinator Nacionalnega akcijskega načrta za energetske učinkovitost za obdobje 2008–2016 od nosilcev oziroma izvajalcev ukrepov prejelo poročila o izvedenih ukrepih, ki pa niso vsebovala vseh potrebnih podatkov. Koordinator bi za pripravo zbirnega poročila o izvedenih ukrepih moral izdelati navodila za poročanje nosilcev oziroma izvajalcev ukrepov ter za podatke o izvedenih ukrepih zaprositi tudi lokalne skupnosti, saj lahko le tako zagotovi popolnost podatkov o doseženih učinkih, prihrankih in porabljenih javnih finančnih sredstvih.

Računsko sodišče je od revidirancev zahtevalo *izvedbo popravljajnih ukrepov*, in sicer od Ministrstva za infrastrukturo in prostor predložitev načrta aktivnosti za razvoj prometne infrastrukture za trajnostno mobilnost, spremembe Izhodišč za Resolucijo o nacionalnem programu razvoja javne železniške infrastrukture za obdobje od leta 2011 do 2030, sprejetega Pravilnika o energetske knjigovodstvu, načrta aktivnosti za zagotovitev namenskosti porabe 7.500 tisoč evrov zbranih finančnih sredstev od dodatka za obvezni odkup električne energije, predloga spremembe predpisov, ki urejajo dodeljevanje javnih sredstev, predpisa, v katerem bo opredeljen pojem energetske revščine, načrta aktivnosti za vzpostavitev sheme usposobljenih ponudnikov energetske storitev, načrta aktivnosti za spodbujanje energetskega pogodbenišтва, dolgoročne strategije ozaveščanja o učinkoviti rabi energije in obnovljivih virih energije ter dopolnitev Pravilnika o metodah za določanje prihrankov energije pri končnih odjemalcih. Od Ministrstva za kmetijstvo in okolje je računsko sodišče zahtevalo predložitev predloga spremembe Uredbe o informacijah o varčni porabi goriva in emisijah ogljikovega dioksida. Od Ministrstva

za finance je zahtevalo predložitev načrta aktivnosti za pospešitev projektov javno-zasebnega partnerstva na področju pogodbenega zagotavljanja prihrankov energije. Od Ministrstva pravosodje je zahtevalo predložitev načrta aktivnosti za centralizirano vodenje državnega nepremičnega premoženja.

Računsko sodišče je Eko skladu, Slovenskemu okoljskemu javnemu skladu, Ministrstvu za infrastrukturo in prostor, Ministrstvu za finance, Ministrstvu za notranje zadeve ter Ministrstvu za kmetijstvo in okolje podalo tudi nekaj *priporočil* za izboljšanje poslovanja pri izvajanju ukrepov za povečanje učinkovite rabe energije.

KAZALO

1. UVOD	9
1.1 OPREDELITEV REVIZIJE.....	9
1.2 REVIZIJSKI PRISTOP	10
1.2.1 Omejitve pri izvajanju revizije	11
1.3 PREDSTAVITEV REVIDIRANCEV	11
1.4 PREDSTAVITEV PREDMETA REVIZIJE.....	15
1.4.1 Kaj je učinkovita raba energije.....	15
1.4.2 Učinkovita raba energije skozi čas	17
1.4.3 Ureditev politike učinkovite rabe energije	18
1.4.3.1 Sistemske podlage Evropske unije za povečanje učinkovite rabe energije.....	18
1.4.3.2 Sistemske podlage Republike Slovenije za povečanje učinkovite rabe energije.....	20
2. UGOTOVITVE	23
2.1 ZAGOTOVITEV POGOJEV ZA USPEŠNO IZVAJANJE UKREPOV ZA POVEČANJE UČINKOVITE RABE ENERGIJE.....	23
2.1.1 Nacionalni akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2008–2016 kot odgovor na zahteve Direktive 2006/32/ES	23
2.1.2 Možnost spremljanja izvajanja ukrepov v Nacionalnem akcijskem načrtu za energetske učinkovitost za obdobje 2008–2016	26
2.1.3 Vključitev ukrepov za učinkovito rabo energije v razvojne in sektorske politike	30
2.1.3.1 Resolucija prometne politike.....	33
2.1.3.2 Resolucija o raziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije	35
2.1.3.3 Strategija ravnanja z nepremičnim državnim premoženjem	37
2.1.4 Finančna sredstva za učinkovito rabo energije	40
2.1.4.1 Potencialni viri finančnih sredstev za izvajanje Nacionalnega akcijskega načrta za energetske učinkovitost za obdobje 2008–2016	43
2.1.4.2 Finančna sredstva za izvajanje instrumentov Nacionalnega akcijskega načrta za energetske učinkovitost za obdobje 2008–2016	46

2.2	USPEŠNOST IZVAJANJA UKREPOV ZA POVEČANJE UČINKOVITE RABE ENERGIJE	48
2.2.1	Predpisi za izvedbo ukrepov	48
2.2.1.1	Predpisi za določitev standardov	49
2.2.1.2	Predpisi za zagotovitev zadostnega obsega finančnih sredstev	49
2.2.2	Izvajanje ukrepov za povečanje učinkovite rabe energije v obdobju od leta 2008 do leta 2011	157
2.2.2.1	Ukrepi v gospodinjstvu	60
2.2.2.2	Ukrepi v storitvenem sektorju	70
2.2.2.3	Ukrepi v industriji	77
2.2.2.4	Ukrepi v sektorju prometa	78
2.2.2.5	Večsektorski ukrepi	89
2.2.2.6	Horizontalni ukrepi	106
2.2.3	Prihranki energije	115
2.2.3.1	Metode za določanje prihrankov energije	116
2.2.3.2	Doseženi prihranki energije	118
2.2.4	Doseganje ciljev	128
2.3	POROČANJE O IZVAJANJU UKREPOV ZA POVEČANJE UČINKOVITE RABE ENERGIJE	130
2.3.1	Poročanje o izvedbi ukrepov	131
2.3.1.1	Poročanje koordinatorja Nacionalnega akcijskega načrta za energetska učinkovitost za obdobje 2008–2016	131
2.3.1.2	Poročanje nosilcev in izvajalcev ukrepov	132
2.3.2	Upoštevanje odmikov od zastavljenih ciljev pri pripravi drugega akcijskega načrta	136
2.3.2.1	Predvideni ukrepi za povečanje učinkovite rabe energije v obdobju od leta 2011 do leta 2016	136
3.	MNENJE	142
4.	ZAHTEVA ZA PREDLOŽITEV ODZIVNEGA POROČILA	145
5.	PRIPOROČILA	148
6.	PRILOGE	152

1. UVOD

Revizijo uspešnosti izvajanja ukrepov za učinkovito rabo energije (v nadaljevanju: URE) v obdobju od leta 2008 do konca leta 2011 smo izvedli na podlagi Zakona o računskem sodišču¹ (v nadaljevanju: ZRacS-1) in Poslovnika Računskega sodišča Republike Slovenije². S Sklepom o izvedbi revizije³ so bili kot revidiranci določeni Eko sklad, Slovenski okoljski javni sklad (v nadaljevanju: Eko sklad), Ministrstvo za finance, Ministrstvo za gospodarstvo, Ministrstvo za javno upravo, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstvo za okolje in prostor, Ministrstvo za promet in Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo. Na podlagi Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o Vladi Republike Slovenije⁴ (v nadaljevanju: ZVRS-F), Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o Vladi Republike Slovenije⁵ (v nadaljevanju: ZVRS-G) in Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o državni upravi⁶ (v nadaljevanju: ZDU-1G) so naloge revidirancev dodeljene novonastalim ministrstvom, kot je prikazano v tabeli 25 v prilogi 1.

Pristojnost Računskega sodišča Republike Slovenije (v nadaljevanju: računsko sodišče) je na podlagi opravljene revizije podati mnenje o uspešnosti izvajanja ukrepov za povečanje URE v obdobju od leta 2008 do konca leta 2011. Revidiranje smo izvedli v skladu z mednarodnimi revizijskimi standardi, ki jih določa Napotilo za izvajanje revizij⁷. Revizijo smo načrtovali in izvedli tako, da smo pridobili zadostna in ustrezna zagotovila za izrek mnenja.

1.1 Opredelitev revizije

Predmet revizije je poslovanje Eko sklada, Ministrstva za finance, Ministrstva za gospodarstvo, Ministrstva za javno upravo, Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstva za okolje in prostor, Ministrstva za promet in Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo pri izvajanju ukrepov za povečanje URE v obdobju od leta 2008 do konca leta 2011.

---

¹ Uradni list RS, št. 11/01, 109/12.

² Uradni list RS, št. 91/01.

³ Št. 321-6/2011/6 z dne 30. 11. 2011.

⁴ Uradni list RS, št. 8/12.

⁵ Uradni list RS, št. 21/13.

⁶ Uradni list RS, št. 47/13.

⁷ Uradni list RS, št. 43/13.

V reviziji smo ocenjevali:

- implementacijo določil Direktive 2006/32/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2006 o učinkovitosti rabe končne energije in o energetskih storitvah ter o razveljavitvi Direktive Sveta 93/76/EGS⁸ (v nadaljevanju: Direktiva 2006/32/ES);
- vključitev izvajanja ukrepov za povečanje URE v razvojne politike države in druge sektorske politike;
- ukrepe za povečanje URE, ki so bili izvedeni, in razloge, zakaj nekateri niso bili izvedeni;
- doseganje ciljnega prihranka končne energije;
- sistem financiranja izvajanja ukrepov za povečanje URE;
- spremljanje izvajanja ukrepov za povečanje URE Ministrstva za okolje in prostor v letih 2008 in 2009 ter Ministrstva za gospodarstvo v letih 2010 in 2011 kot pristojnega organa za izvajanje Direktive 2006/32/ES;
- ustreznost predstavitve izvedenih ukrepov in navedbe načrta za odpravljanje ugotovljenih odmikov.

Revizijo smo izvedli za obdobje od leta 2008 do konca leta 2011, pri oblikovanju ugotovitev, priporočil in zahtev za popravljalne ukrepe pa smo upoštevali tudi vsa dejanja, ki so jih revidiranci izvedli do izdaje osnutka revizijskega poročila⁹.

Cilj revizije je izrek mnenja o uspešnosti Eko sklada, Ministrstva za finance, Ministrstva za gospodarstvo, Ministrstva za javno upravo, Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstva za okolje in prostor, Ministrstva za promet in Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo pri izvajanju ukrepov za povečanje URE v obdobju od leta 2008 do konca leta 2011. Ključno vprašanje, ki smo si ga zastavili in na katerega smo želeli v reviziji odgovoriti, je, *ali so bili ukrepi za povečanje URE v obdobju od leta 2008 do konca leta 2011 uspešno izvedeni in bo mogoče doseči cilj 9-odstotni prihranek energije do konca leta 2016.*

Da bi odgovorili na ključno revizijsko vprašanje, smo si zastavili tri revizijska podvprašanja:

- ali so revidiranci zagotovili pogoje za uspešno izvajanje ukrepov za povečanje URE;
- ali so bili revidiranci pri izvajanju ukrepov za povečanje URE uspešni;
- ali so revidiranci ustrezno in popolno poročali o izvajanju ukrepov za povečanje URE.

1.2 Revizijski pristop

Pri izvedbi revizije smo uporabili kvalitativne in kvantitativne metode in tehnike revidiranja, predvsem:

- proučevanje pravnih in drugih podlag, ki opredeljujejo URE;
- analizo pridobljenih podatkov in informacij o poteku dosedanjih aktivnosti za izvajanje ukrepov URE;
- metodo intervjuja in vprašalnikov pri revidirancih in drugih pravnih osebah, ki so (ne)posredno vključeni v izvajanje URE;
- analiziranje in primerjavo podatkov;
- triangulacijo podatkov (preveritev istovrstnih podatkov v različnih evidencah, na primer podatki o upravičencih, finančnih spodbudah na podlagi izvedenih javnih razpisov ter izračuni prihrankov energije);

⁸ Uradni list EU, št. L 114/64 z dne 27. 4. 2006.

⁹ Št. 321-6/2011/47 z dne 11. 1. 2013.

- sekundarno analizo (iskanje podatkov, ki so potrebni za izvedbo primerjav in analiz, pri drugih institucijah, ki niso revidiranci, to je Center za energetska učinkovitost Instituta "Jožef Stefan", v nadaljevanju: CEU IJS, ter po javno dostopnih virih, pregled poročil, raziskav in strokovnih člankov, ki so povezani z URE).

1.2.1 Omejitev pri izvajanju revizije

V reviziji nismo proučevali prispelih vlog na podlagi izvedenih javnih razpisov in javnih pozivov ter nismo presojali nekaterih metod za izračun prihrankov. Zaradi prevelikega števila lokalnih skupnosti nismo preverjali finančnih sredstev in izvedenih ukrepov lokalnih skupnosti za namene izvajanja ukrepov za povečanje URE. Zaradi majhne vloge pri izvajanju ukrepov za povečanje URE Ministrstva za šolstvo in šport nismo vključili med revidirance.

1.3 Predstavitev revidirancev

Revidirance smo določili glede na pristojnosti in določitev nalog v Zakonu o državni upravi¹⁰ (v nadaljevanju: ZDU-1) in Zakonu o varstvu okolja¹¹ (v nadaljevanju: ZVO-1) ter glede na opredeljene odgovornosti pri izvajanju ukrepov za povečanje URE, ki so določene z Nacionalnim akcijskim načrtom za energetska učinkovitost za obdobje 2008–2016¹² (v nadaljevanju: AN URE-1).

V tabeli 1 predstavljamo poglobitve naloge in odgovornosti posameznih revidirancev pri izvajanju ukrepov za povečanje URE.

Tabela 1: Naloge in odgovornosti revidirancev pri izvajanju ukrepov za povečanje URE

Revidiranec	Naloge revidiranca in odgovornost za izvajanje ukrepov	Odgovorne osebe in obdobje njihove odgovornosti
Eko sklad	<ul style="list-style-type: none"> • v skladu s 144. členom ZVO-1 opravlja naloge spodbujanja trajnostnega razvoja skladno z nacionalnim programom varstva okolja, nacionalnim energetskega programom, skupno okoljsko in energetska politiko Evropske unije ter operativnimi in akcijskimi programi, sprejetimi na njihovi podlagi; • v javnem interesu spodbuja naložbe v infrastrukturo varstva okolja državnega in lokalnega pomena, naložbe v izrabo obnovljivih virov energije (v nadaljevanju: OVE), v ukrepe povečanja URE, v naložbe s področja razvoja ali uporabe okoljskih tehnologij, ki preprečujejo, odpravljajo ali zmanjšujejo obremenjevanje okolja, in v spodbujanje različnih oblik izobraževanja in ozaveščanja javnosti; • opravlja naloge v zvezi s sofinanciranjem navedenih dejavnosti iz sredstev državnega proračuna v skladu s pogodbama z Ministrstvom za okolje in prostor¹³ v letih 2008 in 2009 in z Ministrstvom za promet¹⁴ v letu 2009, iz prispevkov in dodatkov v skladu z Uredbo o zagotavljanju prihrankov energije pri končnih odjemalcih¹⁵ (v nadaljevanju: uredba o prihrankih energije) v letih 2010 in 2011 ter z dajanjem kreditov z ugodnejšo obrestno mero; 	<ul style="list-style-type: none"> • Franc Beravs, direktor Eko sklada, od 1. 6. 2006 do 31. 10. 2012; • mag. Kristina Šteblaj, v. d. direktorja Eko sklada, od 1. 11. 2012 do 30. 1. 2013 in • Milenko Ziherl, direktor Eko sklada, od 30. 1. 2013

¹⁰ Uradni list RS, št. 113/05-UPB4, 48/09, 21/12, 47/13.

¹¹ Uradni list RS, št. 39/06-UPB1, 70/08, 108/09.

¹² Sklep vlade, št. 36000-1/2008/13 z dne 31. 1. 2008.

¹³ Št. 3600-1/2008-1 z dne 19. 5. 2008 in dodatek št. 1 k pogodbi št. 3600-1/2008-1 z dne 20. 5. 2009.

¹⁴ Št. 2411-09-100011 z dne 26. 3. 2009.

¹⁵ Uradni list RS, št. 114/09, 57/11.

Revidiranec	Naloge revidiranca in odgovornost za izvajanje ukrepov	Odgovorne osebe in obdobje njihove odgovornosti
	<ul style="list-style-type: none"> je v AN URE-1 določen za izvajalca dodeljevanja finančnih spodbud gospodinjstvom, storitvenemu sektorju, industriji, za izvajalca pogodbenega znižanja stroškov za energijo ter izvajalca programov ozaveščanja, informiranja, promocij in usposabljanja; prav tako mu je bila z AN URE-1 naložena odgovornost za upravljanje, vodenje in izvajanje programov energetske učinkovitosti v javnem sektorju. 	
Ministrstvo za finance	<ul style="list-style-type: none"> opravlja naloge med drugim na področju javnih naročil, davčnega in carinskega sistema ter javnofinančnih prihodkov in finančnega sistema v skladu z 29. členom ZDU-1; je v okviru Sektorja za davčni in carinski sistem zadolženo za pripravo sistemskih rešitev na področjih davkov in carin; je v okviru Direktorata za javno premoženje, Sektorja za javno-zasebno partnerstvo in sistema javnega naročanja zadolženo za usklajevanje predpisov s področja gospodarskih javnih služb, koncesij in javnega naročanja s pravnim redom Evropske unije, svetovanje javnemu sektorju pri oblikovanju in vrednotenju projektov javno-zasebnega partnerstva, pripravljane predpisov s področja javno-zasebnega partnerstva in javnega naročanja; je vključeno v AN URE-1, kjer mu AN URE-1 nalaga odgovornost za zelena javna naročila, povečanje energetske učinkovitosti cestnih vozil, pogodbeno znižanje stroškov za energijo, okoljsko dajatev za onesnaževanje zraka z ogljikovim dioksidom, trošarine na goriva in električno energijo ter za oprostitev plačila okoljske dajatve za onesnaževanje zraka z ogljikovim dioksidom. 	<ul style="list-style-type: none"> dr. Andrej Bajuk, minister, od 3. 12. 2004 do 21. 11. 2008; dr. Franc Križanič, minister, od 21. 11. 2008 do 10. 2. 2012; dr. Janez Šušteršič, minister, od 10. 2. 2012 do 31. 1. 2013; Janez Janša, predsednik vlade v funkciji ministra za finance, od 31. 1. do 20. 3. 2013 in dr. Uroš Čufer, minister, od 20. 3. 2013.
Ministrstvo za gospodarstvo	<ul style="list-style-type: none"> opravlja naloge na področju energetike, rudarstva in URE v skladu s 30. členom ZDU-1E¹⁶; področje URE je s 1. 12. 2009 v celoti prešlo iz pristojnosti Ministrstva za okolje in prostor v pristojnost Ministrstva za gospodarstvo na podlagi Sporazuma o ureditvi medsebojnih razmerij, povezanih s prehodom področja URE iz pristojnosti Ministrstva za okolje in prostor v pristojnost Ministrstva za gospodarstvo¹⁷; je v okviru Direktorata za energijo, Sektorja za aktivnosti učinkovite rabe in obnovljivih virov energije zadolženo za pripravljane stališč in sodelovanje pri postopkih sprejemanja strateških dokumentov in zakonodajnih aktov s področja URE v organih Evropske unije; pripravljane in vodenje izvajanja politike Republike Slovenije za povečanje URE v Republiki Sloveniji; pripravljane in sodelovanje pri postopkih sprejemanja strateških dokumentov, nacionalnih programov, akcijskih načrtov in operativnih programov s področja URE; pripravljane in izvajanje zakonodaje za prenos direktiv s področja URE v pravni red Republike Slovenije in drugo zakonodajo, ki je potrebna za doseganje ciljev Republike Slovenije s področja URE; poročanje Vladi Republike Slovenije (v nadaljevanju: vlada) in Evropski komisiji (v nadaljevanju: Komisija) o izvajanju programov, akcijskih načrtov in direktiv; sodelovanje z drugimi izvajalci pri pripravljanju strokovnih podlag za strateške in zakonodajne dokumente; skrb za vzpostavitev in vodenje evidenc s področja URE; izvajanje promocije ter splošnega informiranja in ozaveščanja glede izvajanja predpisov s področja URE; sodelovanje z drugimi pristojnimi ministrstvi pri pripravi vseh predpisov, ki vplivajo na URE; sodelovanje pri delu mednarodnih agencij in združenj za URE ter pri drugih mednarodnih aktivnostih; 	<ul style="list-style-type: none"> mag. Andrej Vizjak, minister, od 3. 12. 2004 do 21. 11. 2008; dr. Matej Lahovnik, minister, od 21. 11. 2008 do 16. 7. 2010; mag. Darja Radič, ministrica, od 16. 7. 2010 do 11. 7. 2011; mag. Mitja Gaspari, minister, odgovoren za razvoj in evropske zadeve, od 11. 7. 2011 do 10. 2. 2012; Zvonko Črnač, minister za infrastrukturo in prostor, od 10. 2. 2012 do 20. 3. 2013; Igor Maher, minister za infrastrukturo in prostor, od 20. 3. do 2. 4. 2013 in Samo Omerzel, minister za infrastrukturo in prostor, od 2. 4. 2013.

¹⁶ Uradni list RS, št. 48/09.

¹⁷ Z dne 23. 10. 2009.

Revidiranec	Naloge revidiranca in odgovornost za izvajanje ukrepov	Odgovorne osebe in obdobje njihove odgovornosti
	<ul style="list-style-type: none"> je v AN URE-1 določeno za koordinatorja oziroma odgovorno za naloge v zvezi z izvajanjem splošnega nadzora, doseganjem cilja, preverjanjem prihrankov energije in poročanjem o rezultatih; na podlagi AN URE-1 je odgovorno za energijsko označevanje gospodinskih aparatov in drugih naprav; obvezno delitev in obračun stroškov za toploto v večstanovanjskih in drugih stavbah po dejanski porabi; za pripravo zahtev za minimalno energetske učinkovitost izdelkov; za sistem zagotovljenih odkupnih cen električne energije; za pogodbeno znižanje stroškov ter za izvedbo programov ozaveščanja, informiranja, promocij in usposabljanja. 	
Ministrstvo za javno upravo ¹⁸	<ul style="list-style-type: none"> je odgovorno za vzpostavitev in vodenje enotne evidence nepremičnin v lasti Republike Slovenije, za pripravo osnutkov strategij na področju ravnanja z nepremičninami v lasti Republike Slovenije ter skrbi za njihovo izvajanje in za izvajanje strokovnih in drugih nalog, ki se nanašajo na ravnanje z nepremičninami v lasti Republike Slovenije; je zadolženo za zagotovitev uporabe programa za spletno energetske knjigovodstvo za ministrstva in za pripravo programov usposabljanja zaposlenih v organih državne uprave v okviru Upravne akademije¹⁹. je vključeno v AN URE-1, kjer mu AN URE-1 nalaga odgovornost za področje in izvajanje zelenih javnih naročil. 	<ul style="list-style-type: none"> dr. Gregor Virant, minister, od 3. 12. 2004 do 21. 11. 2008; Irma Pavlinič-Krebs, ministrica, od 21. 11. 2008 do 11. 7. 2011; Borut Pahor, predsednik vlade, od 11. 7. 2011 do 10. 2. 2012; dr. Senko Pličanič, minister za pravosodje in javno upravo, od 10. 2. 2012 do 31. 1. 2013; Zvonko Črnač, minister za infrastrukturo in prostor v funkciji ministra za pravosodje in javno upravo, od 31. 1. do 20. 3. 2013 in dr. Gregor Virant, minister za notranje zadeve in javno upravo, od 20. 3. 2013 ter dr. Senko Pličanič, minister za pravosodje od 1. 6. 2013.
Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano	<ul style="list-style-type: none"> je odgovorno za pripravo, spremljanje, nadzor in vrednotenje Programa razvoja podeželja 2007–2013²⁰ (v nadaljevanju: PRP 2007–2013), v okviru katerega se dodeljujejo evropska sredstva tudi za energetske učinkovite ogrevalne sisteme in za naložbe v proizvodnjo električne energije iz OVE; ni vključeno v AN URE-1, vendar pa je v okviru PRP 2007–2013 v obdobju, na katero se nanaša revizija, dodeljevalo finančne spodbude za energetske učinkovite ogrevalne sisteme in za naložbe v proizvodnjo električne energije iz OVE. 	<ul style="list-style-type: none"> Iztok Jarc, minister, od 6. 3. 2007 do 21. 11. 2008; dr. Milan Pogačnik, minister, od 21. 11. 2008 do 30. 3. 2010; dr. Henrik Gjerkeš, minister, od 30. 3. 2010 do 5. 5. 2010; mag. Dejan Židan, minister, od 5. 5. 2010 do 10. 2. 2012; Franc Bogovič, minister za kmetijstvo in okolje, od 10. 2. 2012 do 20. 3. 2013 in mag. Dejan Židan, minister za kmetijstvo in okolje, od 20. 3. 2013.

¹⁸ Na podlagi ZVRS-G so se v letu 2013 spremenile pristojnosti posameznih ministrstev. Področje javne uprave je prešlo na Ministrstvo za notranje zadeve in javno upravo. Ministrstvo za pravosodje in javno upravo (vodil ga je dr. Senko Pličanič, minister za pravosodje in javno upravo od 10. 2. 2012 do 1. 3. 2013) je nadaljevalo delo kot Ministrstvo za pravosodje (vodi ga dr. Senko Pličanič, minister za pravosodje od 20. 3. 2013). V skladu z ZDU-1G Ministrstvo za notranje zadeve in javno upravo od 1. 6. 2013 nadaljuje delo kot Ministrstvo za notranje zadeve (vodi ga dr. Gregor Virant, minister za notranje zadeve).

¹⁹ Na podlagi Priporočil za okoljsko učinkovito državno upravo; sklep vlade št. 35400-3/2010/13 z dne 22. 7. 2010.

²⁰ Določeno v 75. členu Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005 z dne 20. 9. 2005, Uradni list EU, št. L 277/1 z dne 21. 10. 2005 in v Sklepu ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano o ustanovitvi Organa upravljanja za izvajanje PRP 2007–2013 z dne 24. 7. 2007.

Revidiranec	Naloge revidiranca in odgovornost za izvajanje ukrepov	Odgovorne osebe in obdobje njihove odgovornosti
Ministrstvo za okolje in prostor	<ul style="list-style-type: none"> opravlja naloge na področju okolja in prostora v skladu s 36. členom ZDU-1; do 1. 12. 2009 je bilo odgovorno za področje URE in OVE; je v okviru Agencije Republike Slovenije za okolje (v nadaljevanju: ARSO), ki je organ v sestavi Ministrstva za okolje in prostor, zadolženo za izdajo odločb za odmero okoljske dajatve zaradi onesnaževanja zraka z emisijo ogljikovega dioksida; je vključeno v AN URE-1, kjer mu AN URE-1 nalaga odgovornost za sprejem predpisov za označevanje energetske učinkovitosti cestnih vozil, za okoljsko dajatev za onesnaževanje zraka z ogljikovim dioksidom ter za oprostitvev plačila okoljske dajatve za onesnaževanje zraka z ogljikovim dioksidom. 	<ul style="list-style-type: none"> Janez Podobnik, minister, od 3. 12. 2004 do 21. 11. 2008; Karl Viktor-Erjavec, minister, od 21. 11. 2008 do 12. 2. 2010; dr. Roko Žarnić, minister, od 12. 2. 2010 do 10. 2. 2012; Franc Bogovič, minister za kmetijstvo in okolje, od 10. 2. 2012 do 20. 3. 2013 in mag. Dejan Židan, minister za kmetijstvo in okolje, od 20. 3. 2013.
Ministrstvo za promet	<ul style="list-style-type: none"> je v okviru Direktorata za promet zadolženo za pripravo ustreznih predpisov in zagotovitev sredstev za načrtovanje nadaljnjega razvoja javnega potniškega prometa; je v okviru Direktorata za železnice in žičnice zadolženo za sprejem Nacionalnega programa razvoja javne železniške infrastrukture in na tej podlagi posodobitev V. in X. železniškega koridorja, za sodelovanje pri pripravi predlogov zakonodaje Evropske unije za področja železnic in žičnic in prenos v pravni red Republike Slovenije ter za sodelovanje pri izvajanju postopkov črpanja sredstev Evropske unije za sofinanciranje projektov na železniškem področju; je v okviru Direkcije Republike Slovenije za ceste (v nadaljevanju: DRSC), ki je organ v sestavi Ministrstva za promet, zadolženo za investiranje v kolesarske steze in podpornih objektov, do 1. 9. 2011 pa tudi za izvajanje državne gospodarske javne službe izvajanja javnega linijskega prevoza potnikov v notranjem cestnem prometu; je vključeno v AN URE-1, kjer mu AN URE-1 nalaga odgovornost za promocijo in konkurenčnost javnega potniškega prometa, spodbujanje trajnostnega tovornega prometa, povečanje energetske učinkovitosti cestnih vozil, gradnjo kolesarskih stez in podpornih objektov ter promocijo kolesarjenja. 	<ul style="list-style-type: none"> mag. Radovan Žerjav, minister, od 1. 9. 2007 do 21. 11. 2008; dr. Patrick Vlačič, minister, od 21. 11. 2008 do 10. 2. 2012; Zvonko Černač, minister za infrastrukturo in prostor, od 10. 2. 2012 do 20. 3. 2013; Igor Maher, minister za infrastrukturo in prostor, od 20. 3. do 2. 4. 2013 in Samo Omerzel, minister za infrastrukturo in prostor, od 2. 4. 2013.
Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo	<ul style="list-style-type: none"> je v okviru Direktorata za visoko šolstvo zadolženo za oblikovanje izhodišč in ciljev politike visokega šolstva, za soglasje k razpisu za vpis in razmestitev študijskih programov, za določitev, izvedbo in analizo integralnega financiranja visokošolskih zavodov; je v okviru Direktorata za znanost in tehnologijo zadolženo za sprejemanje dokumentov na področju raziskovalne politike in politike tehnološkega razvoja ter inovativnosti; za vzpostavitev in izgradnjo sistema za celovito analiziranje in spremljanje stanja ter razvoja raziskovalne in inovacijske dejavnosti, za razvoj novih instrumentov za izvajanje strateških ciljev na področju raziskovanja in inovacij ter za načrtovanje obsega finančnih sredstev za financiranje teh dejavnosti; je vključeno v AN URE-1, kjer mu AN URE-1 nalaga odgovornost za izobraževalne programe ter za podporo razvoju, prenosu tehnologij, za pilotne in demonstracijske projekte. 	<ul style="list-style-type: none"> Mojca Kucler Dolinar, ministrica, od 1. 1. 2007 do 21. 11. 2008; Gregor Golobič, minister, od 21. 11. 2008 do 23. 6. 2011; dr. Igor Lukšič, minister za šolstvo in šport, od 23. 6. 2011 do 10. 2. 2012; dr. Žiga Turk, minister za izobraževanje, znanost, kulturo in šport ter mag. Radovan Žerjav, minister za gospodarski razvoj in tehnologijo, od 10. 2. 2012 do 20. 3. 2013 in dr. Jernej Pikalo, minister za izobraževanje, znanost in šport, ter mag. Stanko Stepišnik, minister za gospodarski razvoj in tehnologijo, od 20. 3. 2013.

Viri: ZDU-1, ZVO-1, PRP 2007–2013, Priporočila za okoljsko učinkovito državno upravo, AN URE-1, uredba o prihrankih energije, pogodba med Ministrstvom za okolje in prostor ter Eko skladom in pogodba med Ministrstvom za promet in Eko skladom.

1.4 Predstavitev predmeta revizije

Energija je draga. Poleg tega jo je tudi vedno manj²¹. Povprečni Evropejec porabi več kot 1.000 evrov za energijo letno²². Vendar se v Evropi velik delež energije še vedno neracionalno rabi bodisi zaradi neučinkovite opreme ali neozaveščenosti uporabnikov energije. To predstavlja strošek brez koristi. Varčevanje z energijo za Evropsko unijo pomeni manjšo odvisnost od uvoza iz tretjih držav, večje spoštovanje okolja in nižje stroške za gospodarstvo Evropske unije²³.

1.4.1 Kaj je učinkovita raba energije

Izboljšanje energetske učinkovitosti pomeni v skladu s 3. členom Direktive 2006/32/ES povečanje učinkovitosti rabe končne energije kot posledica sprememb v tehnologiji, obnašanju porabnikov in/ali gospodarskih sprememb. Energetska učinkovitost se z veliko vidikov lahko šteje za največji vir energije v Evropi²⁴. URE prispeva k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov in tako tudi k ublažitvi podnebnih sprememb²⁵. Prav tako je URE med stroškovno najbolj učinkovitimi ukrepi za doseganje ciljnega deleža OVE v bilanci rabe bruto končne energije do leta 2020²⁶.

V energetske bilanci Republike Slovenije za leto 2011²⁷, ki prikazuje skupno porabo energije in način zagotavljanja oskrbe Republike Slovenije, je zadnji znani podatek realizacije bruto domače porabe po virih energije in porabe končne energije po sektorjih in virih energije za leto 2009, katerih strukturo prikazujejo slike 1, 2 in 3. V prilogi 4 je prikazana celotna bruto domača poraba po virih energije in poraba končne energije po virih energije in sektorjih za obdobje od 2008 do konca leta 2010.

²¹ Številni strokovnjaki pravijo, da znane zaloge nafte zadostujejo za pokrivanje današnjih potreb le še za približno 40 let.

²² Zelena knjiga o energetske učinkovitosti ali Narediti več z manj Komisije Evropskih skupnosti; KOM(2005)265 z dne 22. 6. 2005.

²³ Tako kot opomba 22.

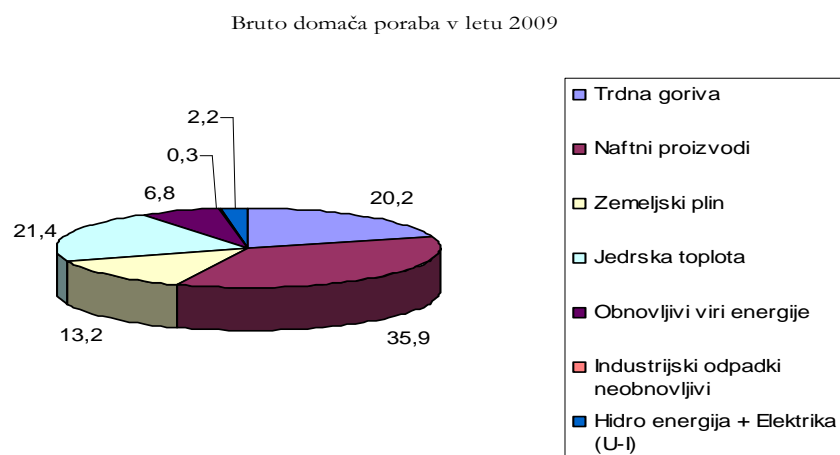
²⁴ Načrt za energetske učinkovitost 2011; COM(2011)109 konč.

²⁵ Predlog Direktive Evropskega parlamenta in Sveta o energetske učinkovitosti ter razveljavitvi direktiv 2004/8/ES in 2006/32/ES COM(2001); 370 konč. z dne 22. 6. 2011.

²⁶ Drugi nacionalni akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2011–2016, april 2012 (v nadaljevanju: AN URE-2). AN URE-2 je dostopen na spletni strani: [URL: http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/AN_URE/AN_URE2.pdf], 13. 11. 2012. Ministrstvo za gospodarstvo, Direktoriat za energijo je v sodelovanju s CEU IJS oktobra 2011 pripravilo AN URE-2 in ga dalo v javno razpravo. Na podlagi prejetih pripomb je Ministrstvo za infrastrukturo in prostor AN URE-2 aprila 2012 popravilo. Vlada AN URE-2 do izdaje tega revizijskega poročila še ni sprejela.

²⁷ Avgust 2011.

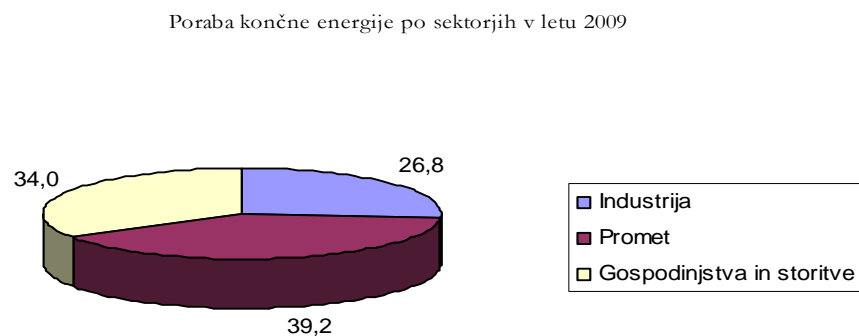
Slika 1: Struktura bruto domače porabe po virih energije v letu 2009

Vir: Energetska bilanca Republike Slovenije za leto 2011.

Bruto domača poraba energije je v letu 2008 znašala 324,4 petajoula²⁸, v letu 2009 pa 292,2 petajoula, ocena za leto 2010 znaša 298 petajoulov. Napoved za leto 2011 prikazuje povišanje bruto domače porabe, in sicer na 305 petajoulov. Uvozna energetska odvisnost Republike Slovenije v letu 2008 je bila 55,3-odstotna, v letu 2009 pa 49,5-odstotna, taka je tudi ocenjena v letu 2010.

Slika 2: Struktura porabe končne energije po sektorjih za leto 2009

Vir: Energetska bilanca Republike Slovenije za leto 2011.

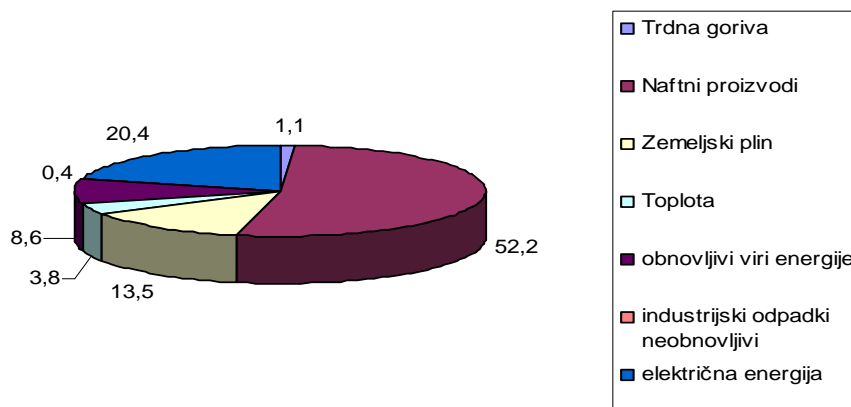
Poraba končne energije je v letu 2009 znašala 199 petajoulov, in sicer po sektorjih v industriji 53,3 petajoula oziroma 26,8 odstotka porabe končne energije, v prometu 78,1 petajoula oziroma 39,2 odstotka porabe končne energije in v gospodinjstvih ter storitvah 67,6 petajoula oziroma 34 odstotkov porabe končne energije.

²⁸ En petajoul je 10^{15} joulov.

Slika 3: Struktura porabe končne energije po virih energije za leto 2009

Poraba končne energije po virih v letu 2009

Vir: Energetska bilanca Republike Slovenije za leto 2011.

Poraba končne energije je v letu 2009 znašala 199 petajoulov, in sicer po virih energije največ naftnih proizvodov 103,8 petajoula oziroma 52,2 odstotka porabe končne energije, zatem električne energije 40,7 petajoula oziroma 20,4 odstotka porabe končne energije, zemeljskega plina 26,8 petajoula oziroma 13,5 odstotka porabe končne energije ter ostalih virov energije 27,7 petajoula oziroma 13,9 odstotka porabe končne energije.

1.4.2 Učinkovita raba energije skozi čas

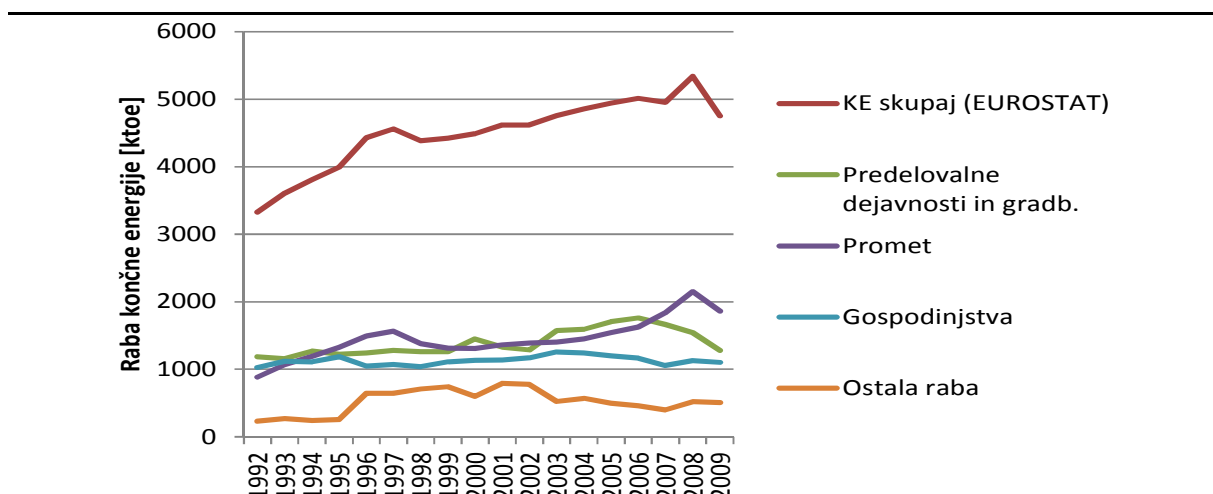
V obdobju od leta 1992 do leta 2009 se je raba končne energije v Republiki Sloveniji povečala za 43 odstotkov, kar prikazuje slika 4. Največ je k rasti prispevala raba končne energije v prometu, ki se je v istem obdobju povečala za 110 odstotkov. Danes je delež prometa v rabi končne energije že skoraj 40-odstoten. Na povečanje rabe končne energije v prometu sta zelo vplivala vstop v Evropsko unijo leta 2004 in širitev Evropske unije leta 2007 in s tem povezano povečanje tranzitnega prometa²⁹.

Leta 1992 je največ končne energije porabila industrija (predelovalne dejavnosti in gradbeništvo), in sicer 36 odstotkov, leta 2009 je bila s 27-odstotnim deležem na drugem mestu. Raba končne energije v industriji se zmanjšuje od leta 2006 in je danes za 8 odstotkov višja kot leta 1992. V gospodinjstvih je opazen trend zmanjšanja končne porabe že od leta 2003³⁰.

²⁹ AN URE-2.

³⁰ Tako kot opomba 29.

Slika 4: Gibanje rabe skupne končne energije in končne energije po sektorjih v obdobju od leta 1992 do leta 2009

Pomen kratic: KE – končna energija, EUROSTAT – Evropski statistični urad.

Vir: AN URE-2.

Energetska intenzivnost³¹ se je v obdobju od leta 1995 do leta 2009 v Sloveniji povečevala hitreje kot v državah članicah (EU-27) v tem obdobju, in sicer v Republiki Sloveniji za 2,4 odstotka letno, v povprečju EU-27 pa za 1,7 odstotka letno³².

1.4.3 Ureditev politike učinkovite rebe energije

Eden izmed petih krovnih ciljev Evropske unije, ki jih je predlagala Komisija v Strategiji Evropa 2020³³, je do leta 2020 zmanjšanje emisij toplogrednih plinov za vsaj 20 odstotkov v primerjavi z ravno iz leta 1990 ali za 30 odstotkov, če za to obstajajo ugodni pogoji. Delež OVE v naši končni porabi energije bi bilo treba povečati na 20 odstotkov in za 20 odstotkov povečati učinkovitost porabe energije.

1.4.3.1 Sistemske podlage Evropske unije za povečanje učinkovite rabe energije

Direktiva 2006/32/ES zahteva od držav članic, da dosežejo 9-odstotni prihranek končne energije v devetih letih, in sicer v obdobju od leta 2008 do leta 2016, glede na porabo končne energije v statističnem obdobju 2001–2005. Mogoče je uveljavljati tudi zgodnje aktivnosti od leta 1995 in v posebnih primerih od leta 1991³⁴. Direktiva 2006/32/ES se ne uporablja za naprave, ki so vključene v sistem trgovanja s pravicami do emisije ogljikovega dioksida (v nadaljevanju: sistem EU ETS). Skladno z Direktivo 2006/32/ES morajo države članice Komisiji za devetletno obdobje od leta 2008 do leta 2016 predložiti tri nacionalne akcijske

³¹ Energetska intenzivnost je razmerje med količino energije (oskrba z energijo ali končna poraba energije) in bruto domačim proizvodom, izraženim v stalnih cenah. Energetska intenzivnost se manjša z izboljševanjem energetske učinkovitosti.

³² AN URE-2.

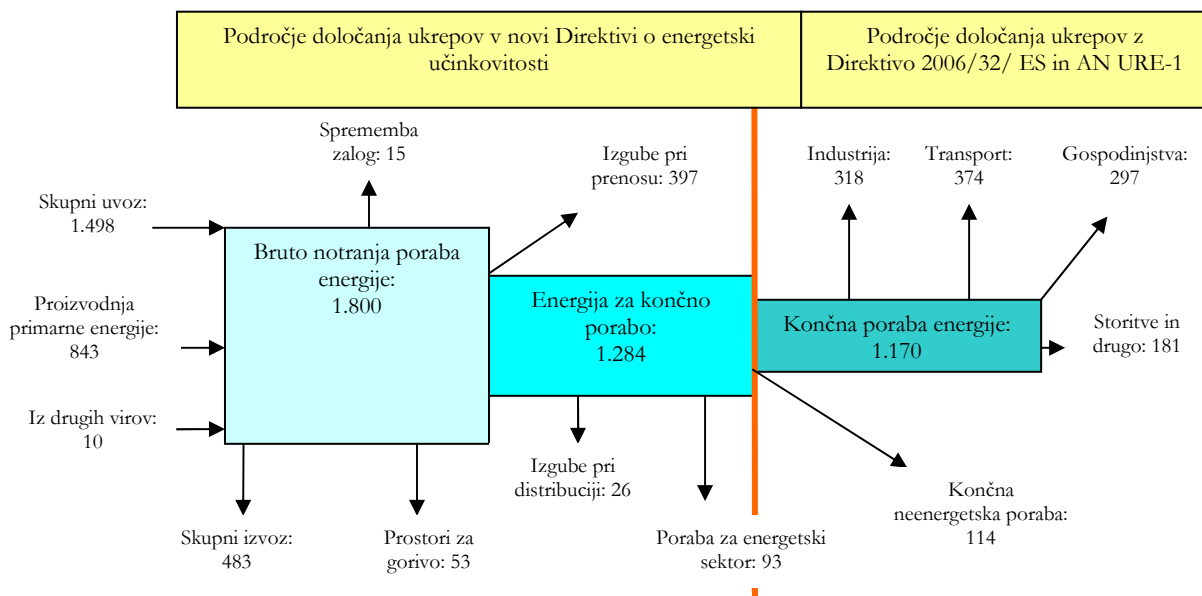
³³ COM(2010)2020 z dne 3. 3. 2010; v nadaljevanju: evropska podnebno-energetska politika "20-20-20 do 2020".

³⁴ V nekaterih primerih, ko to opravičujejo okoliščine.

načrte, in sicer do 30. 6. v letih 2007, 2011 in 2014. Drugi in tretji nacionalni akcijski načrt morata med drugim vključevati temeljito analizo in oceno prejšnjega akcijskega načrta. Vsaka država članica mora za izračun prihrankov, doseženih s posameznimi ukrepi za povečanje energetske učinkovitosti, upoštevati splošni okvir za meritve in preverjanje prihrankov energije iz priloge IV Direktive 2006/32/ES. Nacionalne prihranke energije v povezavi z nacionalnim okvirnim ciljem varčevanja z energijo se je začelo meriti s 1. 1. 2008. V prvem nacionalnem akcijskem načrtu mora država članica določiti vmesni nacionalni okvirni cilj varčevanja z energijo za tretje leto uporabe Direktive 2006/32/ES, tj. za leto 2010. Za nadzor nad doseganjem ciljev, preverjanjem prihrankov energije in poročanjem morajo države članice imenovati enega ali več neodvisnih organov ali agencij. Ta organ lahko prevzame tudi odgovornost za energetske učinkovito javno naročanje ter za zagotovitev pogodb s finančnimi instrumenti, ki spodbujajo varčevanje z energijo.

Komisija je ugotovila, da izvajanje ukrepov držav članic ni zadovoljivo, saj glede na nacionalne cilje povečanja energetske učinkovitosti za leto 2020, ki so jih države članice določile v skladu s strategijo Evropa 2020, kaže, da bo Evropska unija leta 2020 dosegla le polovico 20-odstotnega cilja povečanja energetske učinkovitosti³⁵. Sprejeta je bila nova Direktiva 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o energetske učinkovitosti, spremembi direktiv 2009/125/ES in 2010/30/EU ter razveljavitvi direktiv 2004/8/ES in 2006/32/ES³⁶ (v nadaljevanju: nova Direktiva o energetske učinkovitosti), v kateri so navedeni strožji in obvezujoči ukrepi, ki naj bi jih države članice vnesle v svoj pravni red. Nova Direktiva o energetske učinkovitosti zajema povečan obseg ukrepov za doseganje prihranka pri oskrbi z energijo, kar je razvidno iz slike 5.

Slika 5: Tok energije v 27 državah članicah Evropske unije v letu 2008 v milijonih ton naftnega ekvivalenta

Viri: Key figures: Komisija – Direktorat za energijo, junij 2011, Direktiva 2006/32/ES, nova Direktiva o energetske učinkovitosti.

³⁵ Predlog Komisije: Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta o energetske učinkovitosti ter razveljavitvi direktiv 2004/8/ES in 2006/32/ES, COM(2011) 370 konč., Bruselj, 22. 6. 2011.

³⁶ Uradni list EU, L315/1 z dne 14. 11. 2012.

1.4.3.2 Sistemske podlage Republike Slovenije za povečanje učinkovite rabe energije

AN URE-1 je osrednje orodje za pripravo politik in ukrepov ter za poročanje o izvajanju Direktive 2006/32/ES.

1.4.3.2.1 Cilj za povečanje učinkovite rabe energije v obdobju od leta 2008 do leta 2016

Cilj AN URE-1 je skladno s 4. členom Direktive 2006/32/ES doseči 9-odstotni prihranek končne energije z izvedbo načrtovanih instrumentov, ki obsegajo ukrepe za povečanje URE. Nacionalni cilj prihranka končne energije je prikazan v tabeli 2.

Tabela 2: Nacionalni cilj prihranka končne energije

Petletno povprečje rabe končne energije (2001–2005)	47.349 GWh/leto	Prihranek
Ciljni prihranek končne energije 2008–2016	4.261 GWh	9 odstotkov
Vmesni ciljni prihranek končne energije 2008–2010	1.184 GWh	2,5 odstotka

Pomen kratic: GWh – gigavatna ura.

Vir: AN URE-1.

Ciljni 9-odstotni prihranek končne energije znaša 4.261 gigavatnih ur in naj bi bil dosežen v obdobju od leta 2008 do leta 2016 z izvedbo načrtovanih instrumentov v okviru AN URE-1. Povprečni letni prihranek končne energije v devetletnem obdobju znaša 473 gigavatnih ur. Kot eden od kazalnikov uspešnosti izvajanja AN URE-1 je opredeljen vmesni ciljni prihranek končne energije v obdobju od leta 2008 do leta 2010, ki znaša 2,5 odstotka ali 1.184 gigavatnih ur. Z izvedbo AN URE-1 je v obdobju od leta 2008 do konca leta 2016 predvideno zmanjšanje emisij ogljikovega dioksida za 1.147 tisoč ton.

Predvideni prihranki energije v javnem sektorju³⁷ po izvedbi AN URE-1 naj bi znašali 496 gigavatnih ur, zato naj bi bili v tem sektorju po letu 2016 najmanj za 22.000 tisoč evrov na leto nižji stroški za energijo ob upoštevanju ravni cen v času priprave AN URE-1.

1.4.3.2.2 Predvideni ukrepi za povečanje učinkovite rabe energije v obdobju od leta 2008 do leta 2016

V AN URE-1 so predstavljeni instrumenti za doseg zastavljenega cilja prihrankov energije. Seznam vseh sektorskih, večsektorskih in horizontalnih instrumentov je predstavljen v tabeli 3. Natančno pa so instrumenti, ukrepi in učinki predstavljeni v prilogi 7.

³⁷ V AN URE-1 se pojem javni sektor uporablja v skladu z definicijo iz 3. člena Zakona o javnem naročanju in 3. člena Zakona o javnem naročanju na vodnem, energetskem, transportnem področju in področju poštnih storitev (oba Uradni list RS, št. 128/06).

Tabela 3: Pričakovani prihranki končne energije in javna sredstva po sektorjih, instrumentih, nosilcih in izvajalcih

Sektor	Št. Instrument	Prihranki energije 2008-2010 (v gigavatnih urah)	Prihranki energije 2008-2016 (v gigavatnih urah)	Javna sredstva 2008-2016 (v tisoč evrih)	Nosilci	Izvajalci	
GOSPODINJSTVA	1	Finančne spodbude za energetske učinkovito obnovo in trajnostno gradnjo stavb	84	210	33.000	MOP, MG	Eko sklad do ustanovitev pokrajini
	2	Finančne spodbude za energetske učinkovite ogrevalne sisteme	17	53	37.000	MOP, MG	Eko sklad do ustanovitev pokrajini
	3	Finančne spodbude za učinkovito rabo električne energije	153	460	29.000	MOP, MG	Eko sklad do ustanovitev pokrajini
	4	Shema učinkovite rabe za gospodinjstva z nizkimi prihodki	6	29	21.000	MOP, MG	Eko sklad
	5	Energetsko označevanje gospodinjstev aparatov in drugih naprav	66	263	-	MOP, MG	MOP, MG
	6	Obvezna delitev in obračun stroškov za toploto v večstanovanjskih in drugih stavbah po dejanski porabi	-	150	-	MOP, MG	MOP, MG
	7	Energetsko-svetovalna mreža za občane*	-	-	skupaj s 23	MOP, MG	Eko sklad
SKUPAJ GOSPODINJSTVA		326	1.165	120.000			
STORITVENI SEKTOR	8	Finančne spodbude za energetske učinkovito obnovo in trajnostno gradnjo stavb	40	96	44.000**	MOP, MG	Eko sklad do ustanovitev pokrajini
	9	Finančne spodbude za energetske učinkovite ogrevalne sisteme	41	183	44.000**	MOP, MG	Eko sklad do ustanovitev pokrajini
	10	Finančne spodbude za učinkovito rabo električne energije	138	525	21.000**	MOP, MG	Eko sklad do ustanovitev pokrajini
	11	Zelena javna naročila*	-	-	-	MOP, MG, MF, MJU	proračunski uporabniki
SKUPAJ STORITVENI SEKTOR³⁸		219	804	109.000			
INDU- STRIJA	12	Finančne spodbude za učinkovito rabo električne energije	336	840	15.000	MOP, MG	Eko sklad
SKUPAJ INDUSTRIJA		336	840	15.000			
PROMET	13	Promocija in konkurenčnost javnega potniškega prometa	32	191	15.000**	MP	MP, lokalne skupnosti
	14	Spodbujanje trajnostnega tovarnega prometa	33	294	10.000**	MP	MP, MG, SŽ
	15	Povečanje energetske učinkovitosti cestnih vozil	33	198	6.000	MP, MOP, MG, MNZ, MF	MOP, MG, MNZ, MF
	16	Gradnja kolesarskih stez in podpornih objektov ter promocija kolesarjenja	24	38	8.000	MP	MP, lokalne skupnosti, SŽ, avtobusni prevozniki
SKUPAJ PROMET		122	721	39.000			

³⁸ Storitveni sektor vključuje storitveni sektor, obrt, kmetijstvo in javni sektor.

Sektor	Št. Instrument	Prihranki energije 2008-2010 (v gigavatnih urah)	Prihranki energije 2008-2016 (v gigavatnih urah)	Javna sredstva 2008-2016 (v tisoč evrih)	Nosilci	Izvajalci
VEČSEKTORSKI UKREPI	17 Predpisi za energetska učinkovitost stavb	71	319	-	MOP, MG	MOP, MG
	18 Zahteve za minimalno energetska učinkovitost izdelkov*	-	-	-	MOP, MG	MOP, MG
	19 Sofinanciranje izvajanja energetskih pregledov*	-	-	skupaj s 23	MOP, MG	Eko sklad
	20 Sistem zagotovljenih odkupnih cen električne energije	11	102	23.000	MG	MG
	21 Pogodbeno znižanje stroškov za energijo*	-	-	-	MF, MOP	MOP, MG, Eko sklad
	22 Programi upravljanja rabe energije pri končnih porabnikih	92	279	15.000	MOP, MG, AGEN-RS	SODO, SOPO, energetska podjetja
SKUPAJ VEČSEKTORSKI UKREPI		174	700	38.000		
HORIZONTALNI UKREPI	23 Programi ozaveščanja, informiranja, promocije in usposabljanja, demonstracijski projekti*	-	-	30.000	MOP, MG	MOP, MG, Eko sklad do ustanovitev pokrajin, NVO
	24 Izobraževalni programi	-	-	-	MŠŠ, MVZT, MOP, MG	ZRSS, CPI, univerze, fakultete, šole, vrtci, NVO
	25 Informiranje porabnikov o porabi energije, preglednem obračunu in drugih informacijah*	-	-	-	MOP, MG	SODO, SOPO, energetska podjetja
	26 Okoljska dajatev za onesnaževanje zraka z ogljikovim dioksidom*	-	-	-	MF, MOP, MG	ARSO
	27 Trošarine na goriva in električno energijo*	-	-	-	MF	MF
	28 Oprostitve plačila okoljske dajatve za onesnaževanje zraka z ogljikovim dioksidom	7	32	1.000	MF, MOP, MG	ARSO
	29 Finančne spodbude za podporo razvojno-raziskovalnih in pilotnih projektov	-	-	-	MVZT, MG	MVZT, MG, ARRS, TIA
SKUPAJ HORIZONTALNI UKREPI		7	32	31.000		
SKUPAJ VSI UKREPI		1.184	4.262	352.000		
Stroški vodenja in izvajanja AN URE-1				28.000		
SKUPNI STROŠKI ZA AN URE-1				380.000		
CILJNI PRIHRANKI KONČNE ENERGIJE 2008-2010 (2,5 odstotka)		1.184				
CILJNI PRIHRANKI KONČNE ENERGIJE 2008-2016 (9 odstotkov)			4.262			

Opombe:

* Prihranki energije so posredni, ovrednoteni pa bodo skladno z metodologijo, ki bo pripravljena na ravni Evropske unije.

** V teh sredstvih so vključene spodbude za izvajanje investicijskih ukrepov le v višini od 15 odstotkov do 40 odstotkov (tudi za javni sektor).

Pomen kratic in okrajšav je pojasnjen v prilogi 2.

Vir: AN URE-1.

2. UGOTOVITVE

2.1 Zagotovitev pogojev za uspešno izvajanje ukrepov za povečanje učinkovite rabe energije

Preverjali smo, ali so revidiranci zagotovili pogoje za uspešno izvajanje ukrepov za povečanje URE. Pri tem smo ugotavljali:

- ali je Ministrstvo za okolje in prostor pripravilo ustrezen AN URE-1 za uresničitev zahtev Direktive 2006/32/ES;
- ali je Ministrstvo za okolje in prostor ukrepe v AN URE-1 načrtovalo tako, da je mogoče spremljati njihovo izvajanje;
- ali so revidiranci ustrezno vključili ukrepe in načrtovana javna finančna sredstva, ki so zajeti z AN URE-1 v razvojne politike države in druge sektorske politike ter v svoje finančne načrte.

Da bi odgovorili na zastavljena vprašanja, smo proučevali obrazložitve določb Direktive 2006/32/ES. Pregledali smo študije in analize stroškov in koristi za posamezne ukrepe za povečanje URE. Na podlagi statističnih podatkov smo preverili izračun osnove, od katere se računa doseganje zastavljenega cilja. Pregledali in proučili smo dokumente razvojnega načrtovanja in sektorske politike, programe in podprograme ministrstev ter finančne načrte Eko sklada, ki naj bi vključevali ukrepe in načrtovana finančna sredstva, zajeta z AN URE-1. Pregledali in proučili smo proračun za leto 2008 ter presodili ustreznost določitve nosilcev ukrepov in nalog v AN URE-1. Pregledali in presodili smo ustreznost določitve kazalnikov in indikatorjev v AN URE-1.

2.1.1 Nacionalni akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2008–2016 kot odgovor na zahteve Direktive 2006/32/ES

V Direktivi 2006/32/ES je posebej izpostavljen pomen energetske učinkovitosti javnega sektorja, ki naj bi bil drugim za zgled. Države članice morajo zagotoviti, da javni sektor izpolni vsaj dve od naslednjih zahtev:

- uporabo finančnih instrumentov za varčevanje z energijo, kot na primer pogodbeno zagotavljanje prihrankov energije;
- nakup energetske učinkovite opreme in vozil;
- nakup opreme, ki je v vseh stanjih, tudi v stanju pripravljenosti, energetske učinkovita;
- izvajanje energetskih pregledov in priporočil, ki izhajajo iz njih;
- nakup ali najem energetske učinkovitih stavb.

Poleg že navedenega Direktiva 2006/32/ES države članice med drugim zavezuje, da:

- zagotovijo, da distributerji energije, sistemski operaterji distribucijskega omrežja in podjetja za maloprodajo energije zagotovijo konkurenčno ponudbo energetskih storitev in energetskih pregledov oziroma prispevajo v sklade za energetske učinkovitosti;
- zagotovijo zadostne spodbude in izenačene pogoje drugim ponudnikom energetskih storitev;
- vzpostavijo sistem za usposabljanje, potrjevanje in/ali akreditacijo izvajalcev energetskih storitev, energetskih pregledov in ukrepov za povečanje energetske učinkovitosti;
- odpravijo pravne ovire, ki omejujejo uporabo inovativnih načinov financiranja, kakor je na primer pogodbeno zniževanje stroškov za energijo³⁹ (v nadaljevanju: energetske pogodbeništv), in zagotovijo vzorčne pogodbe za te instrumente;
- v tarifah za prenos in distribucijo energije odpravijo spodbude, ki brez potrebe povečujejo količino distribuirane energije;
- vzpostavijo kakovostne programe energetskih pregledov, ki so namenjeni ugotavljanju mogočih ukrepov za povečanje energetske učinkovitosti;
- so vsi končni odjemalci električne energije, zemeljskega plina, daljinskega ogrevanja in tople sanitarne vode opremljeni z individualnimi merilniki, ki kažejo natančno dejansko količino in potek porabe energije;
- se z računi ali drugimi dokumenti pri zaračunavanju energije posredujejo končnim kupcem informacije o veljavnih dejanskih cenah in dejanski porabi energije, o značilnostih njihove porabe energije in energetske učinkovitih ukrepah.

Države članice lahko v skladu z 11. členom Direktive 2006/32/ES za izvajanje programov in drugih ukrepov za povečanje energetske učinkovitosti ustanovijo sklade za energetske učinkovitost, ki ponujajo nepovratna sredstva, posojila, finančna jamstva ali druge vrste financiranja.

Preverjali smo, ali so v AN URE-1 zajeti predlagani ukrepi Direktive 2006/32/ES oziroma ali obstajajo utemeljeni razlogi, zakaj določeni ukrepi niso zajeti v AN URE-1, ali so bili ukrepi izbrani na podlagi opravljenih analiz stroškov in koristi ter ali je narejen pravilen izračun osnove, od katere se računa doseganje zastavljenega cilja.

2.1.1.a Ministrstvo za okolje in prostor je pripravilo AN URE-1, v katerem so za vsak sektor navedene vrste instrumentov za izboljšanje energetske učinkovitosti, ciljna skupina, navedeni so ukrepi za učinkovito rabo, učinki, pričakovani prihranek energije v letih 2010 in 2016, predvidena javna sredstva od leta 2008 do leta 2016, predviden časovni potek izvedbe, nosilci in izvajalci posameznih instrumentov. Z AN URE-1 so zajeti vsi z Direktivo 2006/32/ES predlagani ukrepi za povečanje URE, in sicer tako za javni sektor kot tudi ostali ukrepi. Pri primerjavi AN URE-1 z nekaterimi akcijskimi načrti za URE drugih držav članic Evropske unije⁴⁰ smo ugotovili, da AN URE-1 na najbolj pregleden in sistematičen način prikazuje zastavljene cilje tako ukrepov, prihrankov energije kakor tudi javnih sredstev.

2.1.1.b Ministrstvo za okolje in prostor je za pripravo Operativnega programa razvoja okoljske in prometne infrastrukture za obdobje 2007–2013⁴¹ (v nadaljevanju: OP ROPI) pri CEU IJS naročilo

³⁹ V Evropski uniji še vedno ni dogovora o enotnem pojmu pogodbeno zniževanje stroškov za energijo oziroma energetskega pogodbeništv.

⁴⁰ Danske, Nemčije, Slovaške in Irske.

⁴¹ Julij 2007; odobritev Komisije dne 27. 8. 2007.

izdelavo strokovnih podlag za pripravo programa Trajnostna energija⁴² (v nadaljevanju: Strokovne podlage). Strokovne podlage izhajajo iz ciljev Nacionalnega energetskega programa⁴³ (v nadaljevanju: NEP) in vsebujejo več različic programa Trajnostna energija⁴⁴. Ministrstvo za okolje in prostor razpolaga z analizami stroškov in koristi le za instrumente, ki so s Strokovnimi podlagami predlagani za pridobivanje finančnih sredstev iz kohezijskega sklada. Komisija bi morala v skladu z Direktivo 2006/32/ES razviti usklajen model računanja prihrankov od spodaj navzgor, vendar pa je šele oktobra 2010 pripravila osnutek priporočenih metod⁴⁵. Če ni predhodno znane metodologije izračunavanja prihrankov energije in če ni na voljo vseh potrebnih podatkov za izračun prihrankov energije, ni mogoče narediti verodostojne analize stroškov in koristi. Ne glede na navedeno, pa bi Ministrstvo za okolje in prostor lahko zaprosilo pristojne nosilce ukrepov za izdelavo analiz stroškov in koristi, da bi pripravilo zanesljivejšo oceno uspešnosti in učinkovitosti porabe finančnih sredstev glede na postavljene cilje. Tega Ministrstvo za okolje in prostor v fazi izdelave AN URE-1 ni storilo.

2.1.1.c Ciljna vrednost prihranka končne energije je ocenjena glede na porabo končne energije v statističnem obdobju od leta 2001 do leta 2005⁴⁶. V AN URE-1 je navedeno, da je v tem obdobju znašala povprečna letna raba končne energije 47.349 gigavatnih ur⁴⁷ in da ciljni 9-odstotni prihranek končne energije v obdobju od leta 2008 do leta 2016 znaša 4.261 gigavatnih ur. Ministrstvo za okolje in prostor je v AN URE-1 pravilno določilo ciljno višino prihranka končne energije, ki ga mora Republika Slovenija doseči do konca leta 2016.

Ukrep Ministrstva za infrastrukturo in prostor

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor je aprila 2012 pripravilo AN URE-2, v katerem je določen končni cilj, ki je za 12 gigavatnih ur višji od cilja, določenega z AN URE-1. Razlika je posledica zaradi spremembe metodologije izračuna energetske vrednosti zemeljskega plina pri Statističnem uradu Republike Slovenije⁴⁸ (v nadaljevanju: SURS) in zaradi popravkov porabe energije v bazji naprav, ki so vključene v mehanizem trgovanja z emisijami⁴⁹. Ciljni 9-odstotni prihranek

⁴² Avgust 2006, revizija: februar 2007.

⁴³ NEP predvideva financiranje spodbujevalnih aktivnosti na področju URE v letnem obsegu 38.800 tisoč evrov skupaj s financiranjem spodbujevalnih aktivnosti na področju OVE v letnem obsegu 58.500 tisoč evrov. Za obdobje od leta 2004 do leta 2010 NEP predvideva 410.000 tisoč evrov sredstev za spodbujanje URE in OVE.

⁴⁴ Med njimi je tako različica, ki predvideva 410.000 tisoč evrov za dosego ciljev NEP, kot tudi v OP ROPI potrjena različica v znesku 188.100 tisoč evrov v obdobju od leta 2007 do leta 2013.

⁴⁵ Recommendations on Measurement and Verification Methods in the Framework of Directive 2006/32/EC on Energy End-Use Efficiency and Energy Services, preliminary draft, October 2010.

⁴⁶ V skladu s točko 1 priloge 1 k Direktivi 2006/32/ES države članice za izračun povprečne letne porabe energije uporabijo letno porabo končne energije vseh odjemalcev na njenem ozemlju v okviru te Direktive, za obdobje zadnjih petih let pred izvajanjem te Direktive in za katero so na voljo uradni podatki.

⁴⁷ Podatek temelji na podatkih SURS in je prikazan skladno z metodologijo Eurostat (Energy Statistics Manual, IEA, OECD, Eurostat, 2004). Povprečna raba končne energije v obdobju od leta 2001 do leta 2005 je sicer znašala 55.356 gigavatnih ur. Ta poraba je zmanjšana za 8.008 gigavatnih ur, ki jih porabijo naprave, vključene v sistem EU ETS, za katere pa se Direktiva 2006/32/ES ne uporablja.

⁴⁸ Prej se je upoštevala zgornja kurilna vrednost zemeljskega plina, po novem pa se upošteva spodnja kurilna vrednost. Povprečna raba končne energije v obdobju od leta 2001 do leta 2005 znaša 54.542 gigavatnih ur.

⁴⁹ Povprečna poraba naprav, vključenih v sistem EU ETS v obdobju 2001–2005 znaša 7.063 gigavatnih ur. Povprečna raba energije v obdobju od leta 2001 do leta 2005, zmanjšana za povprečno rabo naprav, vključenih v sistem EU ETS, znaša 47.479 gigavatnih ur.

končne energije v obdobju od leta 2008 do leta 2016 znaša 4.273 gigavatnih ur, vmesni 2,5-odstotni prihranek energije v obdobju od leta 2008 do leta 2010 pa 1.187 gigavatnih ur.

2.1.2 Možnost spremljanja izvajanja ukrepov v Nacionalnem akcijskem načrtu za energetska učinkovitost za obdobje 2008–2016

Preverjali smo, ali so instrumenti v AN URE-1 določeni v skladu z načelom SMART⁵⁰, torej če izpolnjujejo kriterije⁵¹, ki jih predstavljamo v nadaljevanju:

- *Določljivost*: cilji so preprosti, razumljivi, vsaka definicija je nedvoumna. Zahtevana je ustrezna stopnja natančnosti, ki zagotavlja ustrezno usmeritev k rezultatom.
- *Merljivost in preverljivost*: cilji so zastavljeni tako, da je njihovo doseganje mogoče meriti s kazalniki in indikatorji za spremljanje doseganja ciljev in je mogoče informacije o dosežkih tudi preveriti.
- *Dosegljivost*: cilji upoštevajo dejansko stanje na posameznem področju in možnost razvoja, pri čemer upoštevajo tako notranje, kot tudi zunanje dejavnike, ki lahko vplivajo na zmožnost doseganja zastavljenih ciljev.
- *Pomembnost*: cilji so pomembni in vodijo k doseganju strateških in boljših poslovnih rezultatov. Cilji motivirajo za boljše delovanje in družbeni napredek.
- *Časovna opredeljenost*: doseganje želenih sprememb je časovno opredeljeno.

V tabeli 4 je predstavljenih 29 ciljev iz AN URE-1 in zanje je prikazana ocena določljivosti, merljivosti, dosegljivosti, pomembnosti in časovne opredeljenosti.

Tabela 4: Ocena računskega sodišča o določljivosti, merljivosti, dosegljivosti, pomembnosti in časovne opredeljenosti določitve ciljev v AN URE-1

Št.	Instrument	Lastnosti ciljev				
		Določljiv	Merljiv	Dosegljiv	Pomemben	Časovno opredeljen
1	Finančne spodbude za energetska učinkovito obnovo in trajnostno gradnjo stavb za gospodinjstva	✓	○	○	✓	✓
2	Finančne spodbude za energetska učinkovite ogrevalne sisteme za gospodinjstva	✓	○	○	✓	✓
3	Finančne spodbude za učinkovito rabo električne energije za gospodinjstva	✓	✓	✓	✓	✓
4	Shema učinkovite rabe za gospodinjstva z nizkimi prihodki	✓	○	○	✓	✓
5	Energetska označevanje gospodinjstev aparatov in drugih naprav	✓	×	×	✓	✓
6	Obvezna delitev in obračun stroškov za toploto v večstanovanjskih in drugih stavbah po dejanski porabi	✓	✓	✓	✓	✓
7	Energetska-svetovalna mreža za občane	✓	✓	✓	✓	✓

⁵⁰ Angl.: specific, measurable, achievable, realistic and time-bound goals.

⁵¹ Revizijski priročnik: K ciljem in rezultatom usmerjeni proračunski proces; Ljubljana, 6. 9. 2010.

Št.	Instrument	Lastnosti ciljev				
		Določljiv	Merljiv	Dosegljiv	Pomemben	Časovno opredeljen
8	Finančne spodbude za energetske učinkovite obnove in trajnostno gradnjo stavb za storitveni sektor	✓	✓	✓	✓	✓
9	Finančne spodbude za energetske učinkovite ogrevalne sisteme za storitveni sektor	o	o	o	✓	✓
10	Finančne spodbude za učinkovito rabo električne energije za storitveni sektor	✓	✓	✓	✓	✓
11	Zelena javna naročila	o	✓	✓	✓	✓
12	Finančne spodbude za učinkovito rabo električne energije za sektor industrija	✓	✓	✓	✓	✓
13	Promocija in konkurenčnost javnega potniškega prometa	x	x	o	✓	✓
14	Spodbujanje trajnostnega tovarnega prometa	x	x	x	o	✓
15	Povečanje energetske učinkovitosti cestnih vozil	o	x	o	✓	✓
16	Gradnja kolesarskih stez in podpornih objektov ter promocija kolesarjenja	x	x	o	✓	✓
17	Predpisi za energetske učinkovitost stavb	✓	✓	✓	✓	✓
18	Zahteve za minimalno energetske učinkovitost proizvodov	✓	✓	✓	✓	✓
19	Sofinanciranje izvajanja energetskih pregledov	✓	x	x	✓	✓
20	Sistem zagotovljenih odkupnih cen za električno energijo	o	✓	✓	✓	✓
21	Pogodbeno znižanje stroškov za energijo	✓	✓	✓	✓	✓
22	Programi usmerjanja rabe energije pri končnih porabnikih (DMS)	o	✓	✓	✓	✓
23	Programi ozaveščanja, informiranja, promocije in usposabljanja, demonstracijski projekti	✓	✓	✓	✓	✓
24	Izobraževalni programi	✓	✓	✓	✓	✓
25	Informiranje porabnikov o porabi energije, preglednem obračunu in drugih informacijah	✓	✓	✓	✓	✓
26	Okoljska dajatev za onesnaževanje zraka z ogljikovim dioksidom	✓	✓	✓	o	✓
27	Trošarine na goriva in električno energijo	✓	✓	✓	o	✓
28	Oprostitev plačila okoljske dajatve za onesnaževanje zraka z ogljikovim dioksidom	✓	✓	✓	✓	✓
29	Finančne spodbude za podporo razvojno-raziskovalnih in pilotnih projektov	✓	✓	✓	✓	✓

Legenda:

✓ - Večina podciljev ima znotraj cilja navedeno lastnost.

o - Polovica podciljev ima znotraj cilja navedeno lastnost.

x - Večina podciljev znotraj cilja nima navedene lastnosti.

Vir: računsko sodišče na podlagi podatkov iz AN URE-1.

2.1.2.a Vsi cilji so časovno opredeljeni in trajajo do konca leta 2016, kot je določeno z Direktivo 2006/32/ES. Obrazložitve doseganja kriterijev določljivosti so za posamezne instrumente razvidne v točkah od 2.1.2.b do 2.1.2.e. Obrazložitve doseganja kriterijev, merljivosti, dosegljivosti, pomembnosti ciljev in podciljev so za posamezne instrumente razvidne iz točke 2.2.2. Izvajanje ukrepov za povečanje URE v obdobju od leta 2008 do leta 2011.

Pojasnilo Ministrstva za infrastrukturo in prostor

AN URE-1 predstavlja akt, ki se še razvija. Metode za izračunavanje prihrankov so se namreč takrat šele začele razvijati, tako na ravni Evropske unije kakor tudi v Republiki Sloveniji. Poleg tega obstaja negotovost agregatnih ocen tako s tehničnega kot finančnega vidika. Nenačadnje pa je poleg političnih odločitev prisotna še negotovost razpoložljivosti javnofinančnih sredstev iz državnega proračuna.

2.1.2.b Ministrstvo za okolje in prostor v AN URE-1 ni vključilo predvidenih ukrepov iz PRP 2007–2013⁵², v okviru katerega se dodeljujejo evropska sredstva tudi za naložbe v energetske učinkovite ogrevalne sisteme in za naložbe v proizvodnjo električne energije iz OVE, in ni določilo Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano med nosilci izvedbe ukrepa 9 in ukrepa 20. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano tako ni zavezano k poročanju o izvedenih ukrepih. Če Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ne poroča o izvedenih ukrepih, so podatki o porabljenih finančnih sredstvih za izvajanje instrumentov URE in izračunani prihranki energije lahko nižji od dejansko nastalih.

Priporočilo

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor naj v akcijski načrt vključi tudi Ministrstvo za kmetijstvo in okolje med izvajalci ukrepa dodeljevanja spodbud za povečanje energetske učinkovitosti v industriji in storitvenem sektorju ter znatno povečanje obsega okolju prijazne proizvodnje električne energije iz OVE in soproizvodnje toplote in električne energije (v nadaljevanju: SPTE) – ukrep I.2.

2.1.2.c Z AN URE-1 je določeno, da so nosilci instrumentov odgovorni za doseganje ciljev, ki jih je treba doseči s posameznimi instrumenti. Ministrstvo za okolje in prostor je v AN URE-1 določilo nosilce in izvajalce prikazane v tabeli 3 za izvajanje ukrepov v okviru 29 instrumentov. Ministrstvo za okolje in prostor v AN URE-1 ni jasno razmejilo in določilo odgovornosti za izvajanje ukrepov in poročanja o izvedbi posameznega ukrepa med nosilci in izvajalci ukrepov. Ministrstvo za okolje in prostor je v AN URE-1 za prometni sektor določilo le Ministrstvo za promet kot nosilca izvedbe ukrepov v okviru instrumentov 13: promocija in konkurenčnost javnega potniškega prometa, 14: spodbujanje trajnostnega tovarnega prometa in 16: gradnja kolesarskih stez in podpornih objektov ter promocija kolesarjenja. Za izvedbo ukrepov pa so pristojne lokalne skupnosti⁵³, druga ministrstva⁵⁴ oziroma druge

---

⁵² Ukrep 121: posodabljanje kmetijskih gospodarstev; ukrep 123: dodajanje vrednosti kmetijskim in gozdarskim proizvodom; ukrep 311: diverzifikacija v nekmetijske dejavnosti; ukrep 312: ustanavljanje in razvoj mikropodjetij.

⁵³ Lokalne skupnosti so pristojne za izvedbo ukrepov v okviru instrumenta 13: vzpostavitev intermodalnih terminalov, selektivne parkirnine in poleg Ministrstva za promet v okviru instrumenta 16: gradnja 500 kilometrov kolesarskih stez in druge kolesarske infrastrukture.

⁵⁴ Ministrstvo za šolstvo in šport je pristojno za uvedbo vzgojnih in izobraževalnih programov v vrtcih in osnovnih šolah; Ministrstvo za okolje in prostor je pristojno za uvedbo kordonskih cestnin in vinjet, ki jih predvideva instrument 13.

pravne osebe⁵⁵. Ministrstvo za okolje in prostor je načrtovalo učinke, ki naj bi jih Ministrstvo za promet doseglo z ukrepi, vendar Ministrstvo za promet pri tem ni imelo vpliva in pooblastil, da bi izvajalcem določalo izvajanje ukrepov in s tem doseganje načrtovanih učinkov. Nosilci ukrepov tako niso odgovorni za doseganje ciljev, saj nimajo pristojnosti oziroma vpliva na izvedbo načrtovanega ukrepa. Zaradi neustrezne določitve nosilcev je oteženo tudi poročanje o vseh doseženih učinkih, s katerimi razpolagajo izvajalci na primer lokalne skupnosti, ki niso določene kot nosilci ukrepov. Ker Ministrstvo za okolje in prostor v AN URE-1 ni jasno določilo odgovornosti vseh udeleženih in ni ustrezno opredelilo vseh nosilcev in izvajalcev, obstaja tveganje, da vsi instrumenti ne bodo uspešno realizirani oziroma da v poročanje ne bodo vključeni vsi dejansko doseženi učinki.

Priporočilo

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor naj v akcijskem načrtu določi lokalne skupnosti, druga ministrstva in druge pravne osebe kot nadzorne institucije, ki morajo poročati Ministrstvu za infrastrukturo in prostor o izvedenih ukrepih v prometu.

2.1.2.d Ministrstvo za okolje in prostor je v AN URE-1 za pripravo predpisa za zelena javna naročila v okviru instrumenta 11 kot nosilce izvedbe opredelilo Ministrstvo za finance, Ministrstvo za javno upravo in Ministrstvo za okolje in prostor, kljub temu da ima le Ministrstvo za finance pristojnost za pripravo oziroma sprejem predpisov, ki se nanašajo na javna naročila. Za kakovostno pripravljene predpise je potrebno sodelovanje tudi ostalih proračunskih uporabnikov in strokovne javnosti za področja, ki jih pripravljene predpisi zajemajo, vendar pa je predložitev končnega besedila le v pristojnosti Ministrstva za finance, ki je odgovorno za pripravo predpisov, ki se nanašajo na javna naročila. Ministrstvo za okolje in prostor je v AN URE-1 neustrezno opredelilo nosilce izvedbe instrumenta: zelena javna naročila.

Ukrep Ministrstva za infrastrukturo in prostor

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor je pripravilo AN URE-2, v katerem je določilo le Ministrstvo za finance kot nadzorno institucijo, medtem ko je kot izvajalce opredelilo Ministrstvo za finance, Ministrstvo za notranje zadeve in javno upravo, Agencijo za javna naročila in vse institucije, ki so zavezane naročati po predpisih o javnih naročilih.

2.1.2.e Ministrstvo za okolje in prostor je v AN URE-1 vključilo ukrepe v okviru posameznega instrumenta, kljub temu da so ti ukrepi dejansko samostojni instrumenti v okviru drugih sektorjev oziroma predstavljajo horizontalne ukrepe. V okviru instrumenta 5: energetska označevanje gospodinjstkih in drugih aparatov je naveden ukrep ozaveščevalne, informativne aktivnosti za promocijo nakupa energetska učinkovitih gospodinjstkih aparatov, ki sodi v okvir horizontalnega instrumenta 23: programi ozaveščanja, informiranja, promocije in usposabljanja, demonstracijski projekti. V okviru instrumenta 13: promocija in konkurenčnost javnega potniškega prometa je naveden ukrep uvedba vzgojnih in izobraževalnih programov (vrtci in osnovne šole), ki sodi v okvir horizontalnega instrumenta 24: izobraževalni programi. V okviru instrumenta 15: povečanje energetske učinkovitosti cestnih motornih vozil sta ukrep zelena javna naročila za nakup energetska učinkovitih in okolju prijaznih vozil, ki sodi v okvir instrumenta 11: zelena javna naročila, in ukrep promocijske in izobraževalne aktivnosti⁵⁶ (šola varčne vožnje), ki sodi v okvir

---

⁵⁵ SŽ-Tovorni promet, d. o. o., Ljubljana so odgovorne za nakup in uporabo oprtnih vlakov, ki jih predvideva instrument 14; izvajalci prevozov so odgovorni za odstranitev ovir za sprejem koles na avtobus oziroma na vlak, ki jih predvideva instrument 16.

⁵⁶ Ta ukrep je predviden tudi v okviru instrumenta 16: gradnja kolesarskih stez in podpornih objektov ter promocija kolesarjenja.

horizontalnega instrumenta 23: programi ozaveščanja, informiranja, promocije in usposabljanja, demonstracijski projekti. V okviru instrumenta 22: programi upravljanja rabe energije pri končnih porabnikih so ukrepi, ki sodijo v okvir instrumentov 1, 2, 3, 8, 9, 10 in 12. Navajanje ukrepov v okviru drugih instrumentov, ki so dejansko že samostojni instrumenti, povzroča nepreglednost dokumenta in tveganje dvojnega upoštevanja načrtovanih učinkov, finančnih sredstev in prihrankov energije.

Priporočilo

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor naj v akcijskem načrtu istovrstne aktivnosti določi le znotraj enega instrumenta oziroma ukrepa.

2.1.3 Vključitev ukrepov za učinkovito rabo energije v razvojne in sektorske politike

Uredba o dokumentih razvojnega načrtovanja in postopkih za pripravo predloga državnega proračuna in proračunov samoupravnih lokalnih skupnosti⁵⁷ (v nadaljevanju: uredba o dokumentih razvojnega načrtovanja), ki je bila v letu 2010 nadomeščena z Uredbo o dokumentih razvojnega načrtovanja in postopkih za pripravo predloga državnega proračuna⁵⁸, ureja način priprave razvojnih dokumentov in spremljanje izvajanja predlaganih razvojnih politik. Kot dokumenti razvojnega načrtovanja so opredeljeni:

- Strategija razvoja Slovenije⁵⁹, Slovenska izhodna strategija 2010–2013⁶⁰ in Nacionalni reformni program 2011–2012⁶¹ kot strateški dokumenti razvojnega načrtovanja;
- Državni razvojni program Republike Slovenije za obdobje 2007–2013⁶² (v nadaljevanju: državni razvojni program) kot izvedbeni dokument razvojnega načrtovanja;
- Resolucija o nacionalnem energetskega programu⁶³ (v nadaljevanju: ReNEP), Resolucija o nacionalnem programu varstva okolja 2005–2012⁶⁴, Resolucija o prometni politiki Republike Slovenije⁶⁵ (v nadaljevanju: resolucija prometne politike), Resolucija o nacionalnem raziskovalnem in razvojnem programu za obdobje 2006–2010⁶⁶ (v nadaljevanju: ReNRRP), Resolucija o raziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2011–2020⁶⁷ (v nadaljevanju: ReRIS11-20), OP ROPI, Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013⁶⁸ (v nadaljevanju: OP RR), Operativni program razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013⁶⁹ (v nadaljevanju: OP ESS), AN URE-1, Operativni program zmanjševanja emisij toplogrednih plinov do leta 2012⁷⁰

---

⁵⁷ Uradni list RS, št. 44/07.

⁵⁸ Uradni list RS, št. 54/10.

⁵⁹ Sprejela vlada, 23. 6. 2005.

⁶⁰ Sprejela vlada, 4. 2. 2010.

⁶¹ Sprejela vlada, 14. 4. 2011.

⁶² Sprejela vlada, 20. 3. 2008.

⁶³ Uradni list RS, št. 57/04.

⁶⁴ Uradni list RS, št. 2/06.

⁶⁵ Uradni list RS, št. 58/06.

⁶⁶ Uradni list RS, št. 3/06.

⁶⁷ Uradni list RS, št. 43/11.

⁶⁸ Z dne 26. 7. 2007; odobritev Komisije dne 27. 8. 2007.

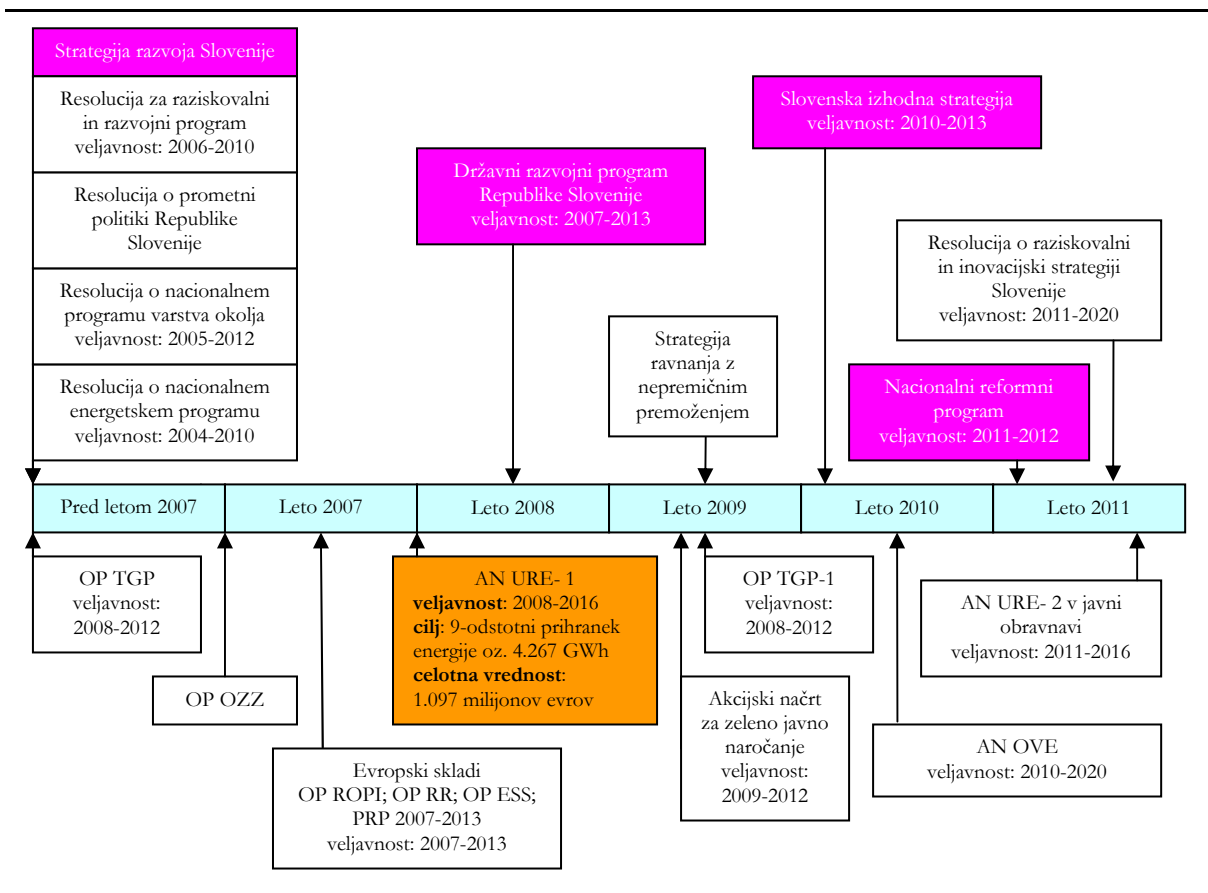
⁶⁹ Z dne 16. 2. 2007; odobritev Komisije dne 21. 11. 2007.

⁷⁰ December 2006, OP TGP-1 je vlada sprejela 30. 7. 2009.

(v nadaljevanju: OP TGP), Operativni program doseganja nacionalnih zgornjih mej emisij onesnaževal zunanjega zraka⁷¹ (v nadaljevanju: OP OZZ), Akcijski načrt za zeleno javno naročanje⁷², Strategija ravnanja z nepremičnim državnim premoženjem⁷³, Akcijski načrt za obnovljive vire energije 2010–2020⁷⁴ (v nadaljevanju: AN OVE) kot drugi dokumenti načrtovanja, ki so hierarhično podrejeni strateškimi in izvedbenemu dokumentu razvojnega načrtovanja.

Na sliki 6 so na časovni premici prikazani vsi pomembni dokumenti razvojnega načrtovanja, ki so bili upoštevani pri pripravi AN URE-1, ter dokumenti, v katerih so upoštevani tudi cilj in ukrepi AN URE-1.

Slika 6: Časovna premica nastanka dokumentov razvojnega načrtovanja, ki se nanašajo na AN URE-1

Pomen kratic: GWh – gigavatna ura. Puščica kaže mesec predloga oziroma sprejema dokumenta.

Vir: dokumenti Republike Slovenije.

Preverjali smo, ali so dokumenti razvojnega načrtovanja, izvedbeni dokumenti in dokumenti načrtovanja, ki so hierarhično podrejeni strateškimi in izvedbenim dokumentom razvojnega načrtovanja, usklajeni z AN URE-1 oziroma ali vsebujejo usmeritve za povečanje URE.

⁷¹ Sklep vlade št. 35405-2/2009/9 z dne 30. 7. 2009.

⁷² Sklep vlade št. 43000-10/2009/6 z dne 21. 5. 2009.

⁷³ Št. 478-19/2009/42 z dne 3. 6. 2009; vlada jo je sprejela 4. 6. 2009.

⁷⁴ Sklep vlade št. 36000-10/2009/27 z dne 8. 7. 2010.

2.1.3.a Dokumenti razvojnega načrtovanja navajajo splošne usmeritve, da mora razvojna infrastruktura zagotoviti učinkovito prometno in energetska politiko, da je prioriteta usmeritev razvoj železniškega prometa in infrastrukture, oblikovanje enovitega prometnega modela ter izvedba projekta Integriran javni potniški promet. Prehod v okoljsko učinkovito, nizkoogljično družbo bo Republika Slovenija spodbujala s pomočjo "zelenih davčnih politik" in politike odkupnih cen energije, s pomočjo podpore centrom odličnosti in kompetenčnim centrom za posamezna področja, s pomočjo zelenih javnih naročil in z usmerjanjem investicijskih sredstev države in sredstev Evropske unije v zelene tehnologije⁷⁵. Slovenska izhodna strategija predvideva prenos podnebno-energetskega zakonodajnega svežnja Evropske unije v nacionalni pravni red s sprejemom Zakona o podnebnih spremembah do leta 2010 in celovito podnebno strategijo do leta 2050. Prav tako predvideva centralizacijo ravnanja z nepremičnim premoženjem v lasti države ter ustanovitev javnega sklada za ravnanje z nepremičnim premoženjem države. Nacionalni reformni program 2011–2012⁷⁶ povzema cilje Slovenske izhodne strategije in prikazuje vrednosti ukrepov po treh prioritetah in politikah⁷⁷. V okviru energetske politike je predstavljen splošni cilj "povečanje energetske učinkovitosti", ki se neposredno sklicuje na AN URE-1. Za doseg tega cilja so predvideni trije ukrepi⁷⁸ v skupnem znesku 47.260 tisoč evrov za leto 2011 in 46.502 tisoč evrov za leto 2012. Državni razvojni program Republike Slovenije za obdobje od leta 2007 do leta 2013 ni posodobljen glede na cilje Slovenske izhodne strategije in kot smo že navedli v revizijskem poročilu Načrtovanje in izvajanje gospodarsko-razvojnih logističnih središč⁷⁹, so se z državnim razvojnim programom posplošili temeljni cilji iz Strategije razvoja Slovenije, čeprav bi morali biti temeljni cilji iz Strategije razvoja Slovenije v državnem razvojnem programu natančneje določeni.

Priporočilo

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor naj v akcijskem načrtu določi obseg ukrepov in finančna sredstva za doseg cilja, ki prioriteta izhajajo iz dokumentov razvojnega načrtovanja.

2.1.3.b Dokumenti, ki vsebujejo ukrepe za doseg cilja Evropske unije "20/20/20 do 2020", so OP TGP, OP TGP-1⁸⁰, AN URE-1 in AN OVE. V njih se več kot polovica ukrepov medsebojno prekriva. V OP TGP-1 so navedeni ukrepi iz AN URE-1 in finančna sredstva, ki so razen pri instrumentu 16: gradnja kolesarskih stez in podpornih objektov ter promocija kolesarjenja⁸¹ usklajeni z AN URE-1. Tudi indikatorji oziroma kazalci za spremljanje izvajanja ukrepov so usklajeni z AN URE-1. Pri navajanju finančnih sredstev za izvajanje instrumentov se tako AN URE-1 kot OP TGP-1 sklicujeta na OP ROPI.

---

⁷⁵ Slovenska izhodna strategija.

⁷⁶ Nacionalni reformni program morajo države članice kot del evropskega semestra predložiti Komisiji do 15. 4. za tekoče in prihodnje leto. Nacionalni reformni program zajema strukturne spremembe in prikaz izbranih ter po vsebini združenih programskih ukrepov in projektov za obdobje dveh let, ki so v veljavnem proračunu. Ukrepi so izbrani glede na njihov vpliv, ki ga imajo na odpravljanje "ozkih grl" in neposrednim vplivom na cilje Evropske unije "20/20/20 do 2020".

⁷⁷ Prioritete Nacionalnega reformnega programa so Pametna rast, Vključujoča rast in Trajnostna rast. Glavni cilji Trajnostne rasti so zajeti v okviru prometne politike in prometne infrastrukture, v okviru energetske politike ter v okviru okoljske politike in politike prostorskega načrtovanja.

⁷⁸ Izvedba razpisa za programe promocije OVE in URE, energetska sanacija in trajnostna gradnja stavb ter učinkovita raba električne energije.

⁷⁹ Št. 1201-5/2009/84 z dne 26. 3. 2012.

⁸⁰ Št. 35405-2/2009/9, sprejet na 39. redni seji vlade z dne 30. 7. 2009.

⁸¹ Zaradi predvidenega trajanja instrumenta le do leta 2012.

V AN OVE so navedeni ukrepi iz AN URE-1 ter navedena povezava z OP TGP-1 ter OP ROPI, vendar brez predvidenih finančnih sredstev za posamezen ukrep. Vsak kasneje sprejet dokument povzema ukrepe zadnjega sprejetega dokumenta in jih posodablja z dodatnimi ukrepi, ki jih je predlagala Evropska unija. V AN URE-1 so navedeni tudi ukrepi, katerih učinek oziroma rezultat se nanaša na doseganje cilja povečevanje deleža OVE⁸² oziroma zniževanje emisij toplogrednih plinov⁸³ in nima učinka na URE.

2.1.3.1 Resolucija prometne politike

Trajnostna mobilnost pomeni zadovoljiti potrebe vseh ljudi po mobilnosti in obenem zmanjšati promet. K trajnostni mobilnosti vodi pet korakov po naslednjem vrstnem redu⁸⁴:

- *zmanjšanje potrebe po mobilnosti* – politika države lahko spodbuja delo na domu, kjer narava dela to omogoča;
- *vožnja s kolesom* – politika države in lokalnih skupnosti lahko nameni več finančnih sredstev za gradnjo in vzdrževanje kolesarskih stez, spodbuja zapiranje mestnih centrov za promet, spodbuja višje cene parkirišč;
- *uporaba javnega potniškega prevoza* – politika države zagotovi enotno vozovnico, uskladi vozne rede, zagotovi intermodalne centre, zagotovi, da je cena javnega potniškega prometa (v nadaljevanju: JPP) cenovno konkurenčna prevozu z avtomobilom, prostorsko načrtuje poslovne in trgovske cone s povezavami JPP, organizira sistem deljenja avtomobila;
- *nakup lokalnega blaga in storitev* – politika države lahko zagotovi preusmeritev blaga s ceste na železnico, cestnine lahko vplivajo na količino prometa ter lahko destimulirajo določeno obnašanje;
- *učinkovita vožnja z motornimi vozili* – politika države lahko vzpostavi davčne spodbude za učinkovita vozila in zagotovi obvezen obisk šole varčne vožnje za poklicne voznike in jo uvede v avtošole.

Komisija je v Beli knjigi: Načrt za enotni evropski prometni prostor – na poti h konkurenčnemu in z viri gospodarnemu prometnemu sistemu⁸⁵ sprejela deset ciljev za konkurenčen in z vidikov virov učinkovit prometni sistem, ki vodijo h končnemu cilju zmanjšanja emisij toplogrednih plinov za 60 odstotkov do leta 2050. V nadaljevanju naštevamo le tiste, ki se nanašajo na URE:

- do leta 2030 prepoloviti uporabo avtomobilov s konvencionalnim gorivom⁸⁶ v mestnem prometu;
- do leta 2030 preusmeriti 30 odstotkov cestnega tovornega prevoza nad 300 kilometri na železniški ali vodni promet, za kar je potrebna ustrezna infrastruktura z učinkovitimi in zelenimi koridorji za prevoz tovora;
- do leta 2050 zaključiti evropsko železniško omrežje za visoke hitrosti;

⁸² Na primer ukrep finančne spodbude za odkup električne energije iz OVE in SPTE z možnostjo upoštevanja proizvodnje električne energije za nadaljnjo prodajo, brez omejitve le na proizvodnjo električne energije za lastno porabo v okviru instrumenta 20.

⁸³ Na primer ukrep vključevanje eksternih stroškov v cestnine in druge dajatve za tovorni promet v okviru instrumenta 14, dajatev za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida v okviru instrumenta 26.

⁸⁴ Trajnostna mobilnost, Fokus društvo za sonaraven razvoj, Zreče.

⁸⁵ COM(2011) 144 konč. z dne 28. 3. 2011.

⁸⁶ Konvencionalno gorivo predstavljajo nafta in naftni derivati. Alternativno gorivo predstavljajo alkohol, stisnjen zemeljski plin, elektrika (shranjena v baterijah ali v gorivnih celicah), vodik, utekočinjen zemeljski plin, utekočinjen naftni plin, bio diesel, les, rastlinsko olje, biomasa in arašidovo olje.

- do leta 2030 v celoti zgraditi funkcionalno in multimodalno železniško omrežje TEN-T na ravni Evropske unije;
- do leta 2050 povezati vsa letališča in pristanišča iz osrednjega omrežja z železniškim omrežjem;
- do leta 2020 vzpostaviti okvir za evropski multimodalni prometni sistem za obveščanje, upravljanje in plačevanje;
- premik k polni uporabi načel "uporabnik plača" in "onesnaževalec plača".

Vlada je s sklepom⁸⁷ naložila Ministrstvu za promet, da v sodelovanju z Ministrstvom za gospodarstvo in Ministrstvom za okolje in prostor do septembra 2008 pripravi podrobnejši program za izvajanje ukrepov URE v prometu, s posebnim poudarkom na spodbujanju trajnostnega tovornega prometa in ukrepih za zmanjševanje potreb po mobilnosti in obsega prometnega dela. Ministrstvo za promet je v okviru obravnave neizvedenih sklepov vlade zavzelo stališče⁸⁸, da sklep vlade v predlagani obliki ni več aktualen in da je naloge URE smiselno izvajati v okviru že sprejetih zavez in aktivnosti ter v okviru resolucije prometne politike. V resoluciji prometne politike so med drugim navedeni splošni cilji, in sicer URE in čisto okolje, povečanje obsega in kakovost javnega potniškega cestnega in železniškega prometa, prenos blaga v tranzitu na železnico ter ozaveščanje in informiranje prebivalstva o trajnostni mobilnosti. Cilji so navedeni le opisno. Ni pa navedenih indikatorjev učinka, na podlagi katerih bi bilo mogoče meriti dosegljivost ciljev. Resolucija o prometni politiki Republike Slovenije navaja ukrepe za doseg ciljev, vendar ti niso navedeni tako, da bi se lahko ukrep povezal s posameznim ciljem, zato tudi ni mogoče potrditi, da navedeni ukrepi prispevajo k uresničevanju cilja povečanja URE. Resolucija prometne politike ne določa pričakovanih učinkov, časovne dimenzije izvajanja ukrepov ter ne vsebuje ocene stroškov izvajanja ukrepov. Iz resolucije prometne politike ni razvidno, kolikšni so učinki posameznih ukrepov na povečanje URE. Ocenjujemo, da Ministrstvo za promet ni pripravilo resolucije prometne politike, ki bi jasno povzela odločitve vladne politike, dala jasne usmeritve in bi bila strukturirana tako, da bi bilo iz nje jasno razvidna smer razvoja prometne infrastrukture za trajnostno mobilnost. Ker ni jasnih usmeritev, ni pravih usmeritev za razvojne in infrastrukturne prioritete in s tem povezanih finančnih sredstev. Ministrstvo za promet je navedlo, da lahko vpliva le na način pokrivanja potreb po mobilnosti, ne more pa vplivati na potrebe. Poudarjamo, da ima pri razvoju infrastrukture za zadovoljevanje potreb po mobilnosti le Ministrstvo za promet možnost, da s prometno politiko določi prioriteto in finančna sredstva tisti infrastrukturi, ki manj kvarno vpliva na okolje in omogoča URE v prometu. Ministrstvo za promet je sicer izvedlo nekatere strukturne spremembe⁸⁹ in v proračun v letih 2011 in 2012 vključilo program trajnostne mobilnosti, vendar bi morale zagotoviti tudi dolgoročne jasne okvirje prihodnje politike.

---

⁸⁷ Št. 36000-1/2008/13 z dne 31. 1. 2008.

⁸⁸ Št. 012-2/2007/50-0081111 z dne 25. 11. 2008.

⁸⁹ S 1. 7. 2011 je Ministrstvo za promet prevzelo naloge nadzora nad izvajanjem gospodarskih javnih služb (v nadaljevanju: GJS), nadgradenj in druge naloge, ki so neposredno povezane z vodenjem investicij, ki jih je do prevzema izvajala Direkcija Republike Slovenije za vodenje investicij v javno železniško infrastrukturo. S 1. 9. 2011 je Ministrstvo za promet prevzelo strokovno-tehnične, organizacijske, razvojne in določene upravne naloge s področja prevozov potnikov in blaga v notranjem in mednarodnem cestnem prometu ter izvajanje GJS, kar je pred tem izvajala DRSC.

2.1.3.2 Resolucija o raziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije

Inovacije na področju energetske tehnologije oblikujejo družbo⁹⁰. Tehnologija je vitalni del sestavljanke energetske politike⁹¹. Večje in boljše vlaganje v nove energetske tehnologije je strateška prednostna naloga za Evropsko unijo, saj je ključnega pomena za doseg ciljev evropske energetske politike, zato je Komisija sprejela Načrt SET. Z Načrtom SET je zajet celoten proces inovacij od osnovnih raziskav do uveljavitve na trgu ter spodbujanja raziskav in razvoja sodelovanja z mednarodnimi partnerji. V Načrtu SET je določeno, da morajo ukrepi držav članic na nacionalni ravni imeti cilj, da povečujejo naložbe in zagotavljajo jasne tržne signale za zmanjševanje tveganja in spodbujanje industrije, da razvijejo bolj trajnostne tehnologije. Cilji Načrta SET so:

- novo skupno strateško načrtovanje, ki vključuje opredelitev prednostnih nalog in predloge ukrepov;
- učinkovitejše izvajanje energetskih raziskav in inovacij, ki vključuje evropske industrijske pobude⁹², ustanovitev evropske zveze organizacij za energetske raziskave ter načrtovanje tranzicije evropske energetske infrastrukture, omrežij in sistemov;
- povečanje virov, in sicer na vsaj dvojno raven sedanje in
- novi in okrepljeni pristop do mednarodnega sodelovanja s povezovanjem energetskih tehnoloških središč v mrežo.

Komisija je v Strategiji za konkurenčno, trajnostno in zanesljivo oskrbo z energijo⁹³ v okviru prednostne naloge, ki določa okrepitev vodilne vloge Evrope na področju energetskih tehnologij in inovacij, določila tri ukrepe:

- takojšen začetek izvajanja Načrta SET;
- začetek štirih novih obsežnih evropskih projektov, in sicer pobuda o pametnih omrežjih, shranjevanje električne energije in druge inovativne tehnologije shranjevanja (na primer vodik), izvajanje trajnostne proizvodnje biogoriv ter spodbujanje razvoja inovativnih "pametnih" mest, mestnih oziroma podeželskih območij;
- zagotavljanje dolgoročne tehnološke konkurenčnosti Evropske unije s podporo pionirskih raziskav na področju nizkoogljične energije, ustvarjanje industrijske vrednosti pri projektu ITER⁹⁴ in evropskem fuzijskem programu ter razvoj raziskovalnih programov za energetske materiale.

⁹⁰ Sporočilo Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in odboru regij: K Evropskemu strateškemu načrtu za energetske tehnologije; COM(2006) 847 konč. z dne 10. 1. 2007.

⁹¹ Sporočilo Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in odboru regij: Evropski strateški načrt za energetske tehnologije (v nadaljevanju: Načrt SET); COM(2007) 723 konč. z dne 22. 11. 2007.

⁹² Evropske industrijske pobude so skupni obsežni projekti razvoja tehnologij in povezujejo raziskave med univerzami in industrijo. Predlagane so naslednje: Evropska pobuda za vetrno energijo, Evropska pobuda za sončno energijo; Evropska pobuda za bioenergijo; Evropska pobuda za zajem, prevoz in shranjevanje ogljikovega dioksida; Evropska pobuda za elektroenergetsko omrežje, Evropska pobuda za trajnostno jedrsko fuzijo.

⁹³ COM(2010) 639 konč. z dne 10. 11. 2010.

⁹⁴ Angl. International Thermonuclear Experimental Reactor – Mednarodni eksperimentalni termonuklearni reaktor.

V Republiki Sloveniji so do leta 2011 z ReNRRP in od leta 2011 z ReRIS11-20 določena izhodišča, cilji, obseg ter podlage za določanje obsega sredstev državnega proračuna za izvajanje raziskovalne in razvojne dejavnosti. V ReNRRP je med drugim določeno prednostno območje tehnologije za trajnostno gospodarstvo⁹⁵, ki po razpoložljivih analizah izkazuje največji potencial za povečanje gospodarske konkurenčnosti in produktivnosti ter obsega višje dodane vrednosti v izvoz, za slovensko mednarodno uveljavljanje ter za tehnološki in razvojni napredek gospodarstva oziroma družbe.

Vlada je s sklepom, s katerim je sprejela AN URE-1, naložila Ministrstvu za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, da v sodelovanju z Ministrstvom za gospodarstvo, Ministrstvom za okolje in prostor, Službo Vlade Republike Slovenije za razvoj in razvojnem svetom za področje energetike v okviru Sveta vlade za konkurenčnost do konca januarja 2009 pripravi predlog programa za spodbujanje raziskav in razvoja na področju URE in OVE in ga predloži v obravnavo vladi. Svet vlade za konkurenčnost je 10. 11. 2008 pripravil Strateški dokument sektorske razvojne skupine "Energetika in trajnostni viri energije", v katerem je predstavljena celotna energetska veriga od virov do končne rabe energije, ki je razdeljena na podpodročja. V okviru vsakega podpodročja so med drugim navedena priporočila za temeljne in aplikativne raziskave in razvoj. Ministrstvo za okolje in prostor je Ministrstvu za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo posredovalo predloge za oblikovanje programa za spodbujanje raziskav in razvoja na področju energetske učinkovitosti in obnovljivih virov⁹⁶. Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo je aprila 2009 pripravilo osnutek Programa za spodbujanje raziskav in razvoja na področju energetske učinkovitosti in OVE za obdobje od leta 2008 do leta 2016, vendar ga ni predložilo vladi v sprejem.

Vlada je na 50. redni seji dne 22. 10. 2009 sprejela sklep⁹⁷, da se priprava Programa za spodbujanje raziskav in razvoja na področju URE in OVE v Republiki Sloveniji za obdobje 2008–2016 prekine do sprejetja Nacionalnega razvojnega in raziskovalnega programa za obdobje 2011–2015. Z ReRIS11-20 ni določenih prednostnih področij za izvajanje raziskovalne in razvojne dejavnosti, ki so določene z dokumenti Evropske unije in ki bi imele močan vpliv na rast gospodarstva, določeno pa je, da je vlada nosilka izvajanja ukrepa stalnega vrednotenja in prepoznavanja področij specializacije. Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo ni izdelalo primerjalne analize konkurenčnih prednosti in kompetenc in ni določilo področja specializacije, za katera naj bi bil dan tudi večji delež proračunskih sredstev za znanost in tehnologijo, kot to opredeljuje ReRIS11-20. Prav tako Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo ni pripravilo Programa za spodbujanje raziskav in razvoja na področju URE in OVE v Republiki Sloveniji za obdobje 2008–2016 do sprejetja ReRIS11-20, kot to določa sklep vlade z dne 22. 10. 2009. Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo bi moralo analizirati dolgoročne cilje Evropske unije in dokumente Komisije, ki se nanašajo na področja spodbujanja raziskav in tehnološkega razvoja, ter pripraviti seznam prednostnih področij oziroma področij specializacije. Z vključitvijo trajnostnih tehnologij med prednostna področja bi Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo dalo jasne tržne signale za spodbujanje industrije k razvoju trajnostnih tehnologij, kot to od držav članic zahteva Komisija z Načrtom SET.

---

⁹⁵ Energetske in okoljevarstvene tehnologije, tehnologije za racionalno rabo energije, za izrabo novih in obnovljivih virov energije, za varno in zdravo okolje, za trajnostno gradnjo, za zagotavljanje in kontrolo kakovosti okolja (zemlje, gozda, vode, zraka), hrane, zdravja in izdelkov in podobno.

⁹⁶ Z dne 4. 3. 2009.

⁹⁷ Št. 36000-9/2009/4.

Ukrep Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo je pripravilo Slovensko industrijsko politiko, ki jo je vlada sprejela 6. 2. 2013, v kateri so določene prioritete razvoja industrije in gospodarstva za obdobje naslednje finančne perspektive 2014–2020. Med prednostna tehnološka področja so vključene tehnologije za URE in druga z Načrtom SET določena tehnološka področja.

2.1.3.3 Strategija ravnanja z nepremičnim državnim premoženjem

Stavbe v lasti javnih organov predstavljajo približno 12-odstotni delež stavbnega fonda in so zelo opazne v javnem življenju. S prenovo stavb je mogoče doseči največje prihranke energije⁹⁸, prav tako so stavbe ključne za doseganje cilja Evropske unije v zvezi z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov. Direktiva 2010/31/EU z dne 19. maja 2010 o energetske učinkovitosti stavb⁹⁹ (prenovitev; v nadaljevanju: Direktiva 2010/31/EU) v preambuli 21 določa, da bi moral biti javni sektor v posamezni državi članici vodilen na področju energetske učinkovitosti stavb in bi morali zato v nacionalnih načrtih določiti bolj ambiciozne cilje za stavbe, ki jih uporabljajo javni organi. Direktiva 2010/31/EU v 12. členu določa, da morajo države članice zagotoviti izdajo energetske izkaznice za stavbe, kjer skupno uporabno tlorisno površino nad 500 kvadratnih metrov uporabljajo javni organi in se v njih pogosto zadržuje javnost. 9. 7. 2015 se ta prag zniža na 250 kvadratnih metrov. Prav tako Direktiva 2010/31/EU določa, da morajo države članice zagotoviti, da bodo do leta 2018 vse nove stavbe v lasti ali najemu javnih organov skoraj nič-energijske in bodo predstavljale zgled ostalim.

Predlog nove direktive o energetske učinkovitosti v 4. členu določa, da mora vsaka država članica zagotoviti, da bo od 1. 1. 2014 vsako leto prenovljenih 3 odstotke skupne tlorisne površine stavb v lasti in rabi osrednje vlade, ki se ogrevajo in/ali ohlajajo in imajo skupno uporabno tlorisno površino več kot 500 kvadratnih metrov. Navedena meja se zniža na 250 kvadratnih metrov s 9. 7. 2015. Pri ukrepih za energetske učinkovitost imajo prednost stavbe osrednje vlade z najnižjo energetske učinkovitostjo, če je to stroškovno učinkovito in tehnično izvedljivo. Države članice morajo do 31. 12. 2013 pripraviti in objaviti popis stavb osrednje vlade, ki se ogrevajo in/ali ohlajajo in ki imajo skupno uporabno tlorisno površino več kot 500 kvadratnih metrov oziroma imajo od 9. 7. 2015 več kot 250 kvadratnih metrov. Popis mora vsebovati podatke o tlorisni površini v kvadratnih metrih in o energetske učinkovitosti vsake stavbe ali podatke o energiji.

2.1.3.3.a Energetske zakon¹⁰⁰ (v nadaljevanju: EZ) v 66.c členu določa, da morajo upravljavci stavb voditi energetske knjigovodstvo¹⁰¹, ki zajema podatke o vrstah, cenah in količini porabljene energije, za stavbe s celotno uporabno tlorisno površino nad 500 kvadratnih metrov, ki so v uporabi državnih

⁹⁸ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Načrt za energetske učinkovitost 2011, COM(2011) 109 konč. z dne 8. 3. 2011.

⁹⁹ Uradni list EU; L 153/13 z dne 18. 6. 2010.

¹⁰⁰ Uradni list RS, št. 27/07-UPB2, 70/08, 22/10.

¹⁰¹ Energetske knjigovodstvo je sistem zbiranja informacij o rabi energije, ceni energenta in celotnih stroških za energijo, porabljeno v stavbi. Namen in cilj zbiranja informacij je pregled in spremljanje rabe energije v stavbi. Energetske knjigovodstvo je osnovni instrument energetskega upravljanja objektov (energetske upravljanje objektov je sklop storitev, s katerimi dosegamo optimalno udobje pri minimalnih stroških). Spremljanje porabe energije omogoča kontroliranje in obvladovanje porabe. Prav tako omogoča ugotavljanje učinkov izvedenih ukrepov.

organov, organov samoupravnih lokalnih skupnosti, javnih agencij, javnih skladov, javnih zavodov, javnih gospodarskih zavodov in drugih oseb javnega prava, ki so posredni uporabniki državnega proračuna ali proračuna lokalne skupnosti. Vlada lahko sprejme letne cilje energetske učinkovitosti za te javne stavbe. Ministrstvo za gospodarstvo bi moralo v skladu z EZ najkasneje do 3. 10. 2010 s pravilnikom predpisati obvezno vsebino, vrste podatkov ter način vodenja energetskega knjigovodstva. Ker ministrstvo za gospodarstvo ni sprejelo pravilnika za vodenje energetskega knjigovodstva, upravljavci stavb z uporabno tlorisno površino nad 500 kvadratnih metrov, razen nekaterih pravnih oseb javnega prava, ki to izvajajo prostovoljno oziroma na podlagi Priporočil za ukrepe okoljsko učinkovite državne uprave¹⁰², ne vodijo energetskega knjigovodstva in tako ne zbirajo podatkov o rabi energije in ceni energentov, na podlagi katerih bi lahko izvajali energetske upravljanje oziroma kontroliranje porabe energije.

Pojasnilo Ministrstva za pravosodje in javno upravo

Vlada je 22. 7. 2010 Ministrstvu za javno upravo s sklepom naložila sodelovanje s Službo Vlade Republike Slovenije za podnebne spremembe, da zagotovi uporabo programa za spletno energetske knjigovodstvo ter usposabljanje za njegovo uvajanje in uporabo. Vloga Ministrstva za javno upravo je bila zagotoviti umestitev programa na obstoječi strežnik spletnih programov državne uprave oziroma zagotoviti informacijsko infrastrukturo za vzpostavitev energetskega knjigovodstva. Aplikacija je pripravljena, vendar še niso zagotovljeni formalni pogoji, saj Ministrstvo za infrastrukturo in prostor ni sprejelo pravilnika o energetskega knjigovodstvu.

2.1.3.3.b Iz premoženjske bilance države na dan 31. 12. 2011 izhaja, da je bila skupna vrednost nepremičnin v lasti Republike Slovenije 5.500.000 tisoč evrov. Za vzpostavitev in vodenje enotne evidence nepremičnin v lasti Republike Slovenije, za pripravo osnutkov strategij na področju ravnanja z nepremičninami v lasti Republike Slovenije ter skrb za njihovo izvajanje in za izvajanje strokovnih in drugih nalog, ki se nanašajo na ravnanje z nepremičninami v lasti Republike Slovenije, je bilo pristojno Ministrstvo za javno upravo¹⁰³. Ministrstvo za javno upravo je pripravilo Strategijo ravnanja z nepremičnim premoženjem, ki določa, da morajo upravljavci nepremičnega premoženja države vse nepremičnine, ki so v njihovem upravljanju, razen zakonsko utemeljenih izjem, vpisati v Centralno evidenco nepremičnin v lasti Republike Slovenije in podatke redno posodabljati. Upravljavec posamezne nepremičnine v lasti Republike Slovenije je vpisan v zemljiški kataster oziroma kataster stavb, ki ga vodi Geodetska uprava Republike Slovenije¹⁰⁴ (v nadaljevanju: GURS). Na dan 3. 11. 2011¹⁰⁵ je bilo v seznamu vpisanih 689 različnih upravljavcev nepremičnin v lasti Republike Slovenije. Za vzpostavitev centralne evidence nepremičnin v lasti Republike Slovenije je bilo odgovorno Ministrstvo za javno upravo. Strategija ravnanja z nepremičnim premoženjem predvideva faze postopnega prenosa vseh nepremičnin na

¹⁰² Vlada je s sklepom št. 35400-3/2010/13 z dne 22. 7. 2010 sprejela Priporočila za ukrepe okoljsko učinkovite državne uprave. Prvi nalogi na tem področju sta bili zagotoviti spletno energetske knjigovodstvo za ministrstva in pripraviti programe usposabljanja zaposlenih v organih državne uprave. V Priporočilih za ukrepe okoljsko učinkovite državne uprave je navedeno, da je naloga Ministrstva za javno upravo prenos spletnega energetskega knjigovodstva na Javni nepremičninski sklad Republike Slovenije, ki bo zagotavljal energetske upravljanje za celotno javno upravo.

¹⁰³ Spletni naslov:

[URL: http://www.mpju.gov.si/si/delovna_podrocja/javna_uprava/investicije_in_nepremicnine/sektor_za_stvarno_premozenje_drzave/], 13. 11. 2012.

¹⁰⁴ V skladu s 4. členom Uredbe o načinu vpisa upravljavcev nepremičnin v zemljiški kataster in kataster stavb (Uradni list RS, št. 121/06).

¹⁰⁵ Zadnja objava seznama upravljavcev nepremičnin na GURS.

Ministrstvo za javno upravo oziroma s 1. 1. 2012 na Javni nepremičninski sklad Republike Slovenije¹⁰⁶ (v nadaljevanju: Nepremičninski sklad). Ministrstvo za javno upravo do konca leta 2011 ni razpolagalo z vsemi nepremičninami v lasti Republike Slovenije. Centralna evidenca nepremičnin v lasti Republike Slovenije Ministrstva za javno upravo ne vsebuje zanesljivih in verodostojnih podatkov o celotnem obsegu nepremičnin v lasti Republike Slovenije, zato se ne ve, koliko stavb v lasti Republike Slovenije je večjih od 500 kvadratnih metrov, za katere bi bilo treba voditi energetska knjigovodstvo in za katere bi bilo treba izdelati energetske izkaznice v skladu z EZ (povezava s točko 2.2.2.5.1.d). Le na podlagi ene centralne evidence nepremičnin, v kateri bi bile zbrane vse stavbe v lasti Republike Slovenije, je mogoče narediti pregled stavb glede na kvadrato in v stavbah nad 500 kvadratnih metrov izvesti energetske preglede (povezava s točko 2.2.2.5.3). Na podlagi energetskih pregledov in izvedenih meritev bi se lahko določili vsi ostali postopki energetske sanacije stavb in zaporedje njihovega izvajanja. Prenove stavb naj bi se izvajale na celovit način z natančnim pregledom finančnih sredstev, potrebnih za izvedbo sanacij, in določitvijo finančnih virov za izvajanje sanacij stavb in vključitvijo modela energetskega pogodbenišva (povezava s točko 2.2.2.5.5).

Pojasnilo Ministrstva za pravosodje in javno upravo

Ministrstvo za pravosodje in javno upravo ne razpolaga z zanesljivo in verodostojno evidenco nepremičnin, ker je upravljanje z nepremičninami v lasti države v sedanjem zakonodajnem okviru še vedno popolnoma decentralizirano. Ker ni bil ustanovljen Javni nepremičninski sklad, ki bi prevzel v upravljanje večino nepremičnin v lasti države, je izvajanje nalog, ki jih državni upravi nalaga AN URE-1, še vedno v pristojnosti posameznega upravljavca.

2.1.3.3.c Ministrstvo za javno upravo je pripravilo Merila za ureditev poslovnih prostorov za potrebe državne uprave¹⁰⁷ (v nadaljevanju: Merila poslovnih prostorov), ki jih je potrdila vlada¹⁰⁸. V Merilih poslovnih prostorov ni nobenih smernic za ureditev poslovnih prostorov državne uprave, ki bi vključevale URE. Ministrstvo za javno upravo je s sprejemom novih Meril poslovnih prostorov¹⁰⁹ sicer vključilo tudi usmeritve za URE, ki pa se nanašajo zgolj na novogradnje, ne pa tudi na obstoječe stavbe. Ministrstvo za javno upravo bi moralo določiti tudi usmeritve za URE pri uporabi obstoječih poslovnih prostorov, in sicer z ustrezno organiziranostjo in obveščanjem uporabnikov prostorov o rabi energije (določitev priporočljive potrebne energije za ogrevanje in hlajenje prostorov, priporočili za izklapljanje računalnikov in razsvetljave, upoštevanje nižjih tarif, upravljanje pravilnega naravnega prezračevanja, uvajanje pravilnega osvetljevanja ob upoštevanju dnevne svetlobe, vgradnja energetskega centralnega nadzornega in krmilnega sistema in podobno). Ministrstvo za javno upravo, ki je pristojno za sistemsko organiziranost in delovanje javnega sektorja, bi lahko določilo strokovno osebo, ki bi obveščala javne uslužbenke z izobraževanji, na spletnem portalu oziroma z elektronsko pošto o obnašanju in o ravnanju s proizvodi, ki rabijo energijo, da bi dosegli čim večje prihranke energije v javnem sektorju.

¹⁰⁶ V skladu z Zakonom o Javnem nepremičninskem skladu Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 86/10) in Aktom o ustanovitvi Javnega nepremičninskega sklada Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 48/11, 90/11), vendar Javni nepremičninski sklad ni začeti delovati s 1. 1. 2012, saj je s sprejemom Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (Uradni list RS, št. 75/12) prenehal veljati Zakon o Javnem nepremičninskem skladu Republike Slovenije.

¹⁰⁷ Št. 023-13/2007/6 z dne 28. 6. 2007.

¹⁰⁸ S sklepom št. 35202-2/2007/9 z dne 29. 6. 2007.

¹⁰⁹ Št. 352-180/2010/16 z dne 20. 6. 2011.

Ukrep Ministrstva za pravosodje in javno upravo

Ministrstvo za pravosodje in javno upravo je v letu 2012 pripravilo Merila poslovnih prostorov – verzija 4.0, ki vključujejo usmeritve za URE, ki se nanašajo tudi na obstoječe stavbe. Merila poslovnih prostorov – verzija 4.0 še niso dokončno medresorsko usklajena.

Pojasnilo Ministrstva za pravosodje in javno upravo

Za določitev strokovne osebe, ki bi obveščala javne uslužbenke z izobraževanji o obnašanju in ravnanju s proizvodi, ki rabijo energijo, da bi dosegli čim večje prihranke energije v javnem sektorju, je treba predhodno razviti primerne izobraževalne programe z vsebinami, ki bodo strokovne in razumljive. Za to Ministrstvo za pravosodje in javno upravo nima ustrežnih kadrov niti ustrežnih finančnih sredstev.

Priporočilo

Ministrstvo za notranje zadeve in javno upravo naj določi strokovno osebo, ki bo obveščala javne uslužbenke z izobraževanji, na spletnem portalu oziroma z elektronsko pošto o obnašanju in o ravnanju s proizvodi, ki rabijo energijo, da bi dosegli čim večje prihranke energije v javnem sektorju. Pri tem naj poskrbi za ustrezne izobraževalne programe in finančna sredstva.

2.1.4 Finančna sredstva za učinkovito rabo energije

Preverjali smo, ali so bili ukrepi iz AN URE-1 vključeni v programe in podprograme ministrstev, ki so nosilci izvajanja ukrepov, ali so bila predvidena javna finančna sredstva iz AN URE-1 vključena v programe in podprograme ministrstev v višini, kot je predvideno z AN URE-1, ter ali je Eko sklad vključil ukrepe in predvidena finančna sredstva iz AN URE-1 v finančne načrte.

Informacije o višini potrebnih finančnih sredstvih so ključne za tiste, ki prevzemajo odgovornost za realizacijo ukrepov. Tako je podana uporabna vrednost in verodostojnost dokumentov dolgoročnega načrtovanja posameznih nosilcev ukrepov iz AN URE-1. Vendar pa je višino potrebnih finančnih sredstev težko določiti, če ni predhodno znane metodologije izračunavanja prihrankov energije (povezava s točko 2.2.3.1) in če ni vseh potrebnih podatkov za izračun prihrankov energije. Tako ni mogoče narediti verodostojne analize stroškov in koristi, saj ta temelji zgolj na oceni podatkov.

Za izvedbo AN URE-1 je v obdobju od leta 2008 do leta 2016 predvidenih 1.096.561 tisoč evrov, od tega 562.561 tisoč evrov javnih sredstev oziroma 51,3 odstotka vseh predvidenih sredstev. V ta sredstva so vključena vsa javna sredstva, ki so predvidena za izvedbo ukrepov za povečanje URE v znesku 380.000 tisoč evrov in so prikazana v tabeli 3, in 100-odstotno javno financiranje instrumentov 8, 9, 10, 13 in 14 v znesku 182.562 tisoč evrov. V obdobju od leta 2008 do konca leta 2011 je bilo predvidenih 438.071 tisoč evrov, od tega 256.071 tisoč evrov javnih sredstev oziroma 58,5 odstotka vseh predvidenih sredstev v tem obdobju. V tabeli 5 so prikazana potrebna finančna sredstva za uresničitev ciljev iz AN URE-1, ki so v tabeli 6 in tabeli 7 razdeljena na načrtovana javna finančna sredstva za uresničitev ciljev v sektorju promet in na načrtovana javna finančna sredstva za uresničitev ciljev iz AN URE-1 brez sektorja promet ter lokalnih skupnosti.

Tabela 5: Načrtovana finančna sredstva za izvedbo AN URE-1 v obdobju od leta 2008 do leta 2016

v tisoč evrih

Vir sredstev	2008	2009	2010	2008–2010	2011	2008–2011	2012	2013	2014	2015	2016	2012–2016	2008–2016
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)=(2)+(3)+(4)	(6)	(7)=(5)+(6)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)=(8)+(9)+(10)+(11)	(14)=(7)+(13)
URE in OVE brez OP ROPI	4.032	3.370	0	7.402	0	7.402	0	0	0	0	0	0	7.402
OP ROPI – Trajnostna energija – EU sredstva	5.458	16.813	18.642	40.913	20.886	61.799	19.366	19.407	12.905	0	0	51.678	113.477
OP ROPI – Trajnostna energija – SLO sredstva	963	2.967	3.290	7.220	3.686	10.906	3.417	3.425	2.277	0	0	9.119	20.025
Sanacija javnih stavb in drugo	5.487	16.538	18.331	40.356	20.481	60.837	19.010	19.080	12.694	0	0	50.784	111.621
OP ROPI – Prometna infrastruktura – IJPP – EU sredstva	362	408	850	1.620	950	2.570	1.000	118	0	0	0	1.118	3.688
OP ROPI – Prometna infrastruktura – IJPP – SLO sredstva	64	72	150	286	168	454	176	21	0	0	0	197	651
Razvoj in urejanje prometa	315	336	700	1.351	782	2.133	824	61	0	0	0	885	3.018
Gradnja državnih cest	507	603	529	1.639	338	1.977	497	0	0	0	0	497	2.474
OP ROPI – Prometna infrastruktura – Področje cest – EU sredstva	1.034	1.491	1.080	3.605	690	4.295	130	0	0	0	0	130	4.425
OP ROPI – Prometna infrastruktura – Področje cest – SLO sredstva	183	263	191	637	122	759	23	0	0	0	0	23	782
Skupaj proračunska sredstva	18.405	42.861	43.763	105.029	48.103	153.132	44.443	42.112	27.876	0	0	114.431	267.563
Kreditni Eko sklada	1.500	1.500	1.500	4.500	1.500	6.000	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500	7.500	13.500
Dodatek k omrežnini za odkup električne energije od kvalificiranih proizvajalcev	511	1.022	1.533	3.066	2.044	5.110	2.556	3.067	3.578	4.089	4.600	17.890	23.000
Prenos finančnih sredstev iz družbe Elektro-Slovenija, d. o. o., Ljubljana (v nadaljevanju: družba ELES) na Eko sklad na podlagi sklepa vlade	7.500	0	0	7.500	0	7.500	0	0	0	0	0	0	7.500
proračuni občin za sanacijo javnih stavb in drugo	3.268	10.511	11.714	25.493	13.041	38.534	12.163	12.175	8.068	0	0	32.406	70.940
Skupaj druga javna sredstva	12.779	13.033	14.747	40.559	16.585	57.144	16.219	16.742	13.146	5.589	6.100	57.796	114.940
Skupaj javna sredstva	31.184	55.894	58.510	145.588	64.688	210.276	60.662	58.854	41.022	5.589	6.100	172.227	382.503
Manjkajoča javna sredstva	5.571	10.455	16.235	32.261	13.534	45.795	15.211	17.102	24.440	39.011	38.500	134.264	180.059
Celotna potrebna javna sredstva za AN URE-1	36.755	66.349	74.745	177.849	78.222	256.071	75.873	75.956	65.462	44.600	44.600	306.491	562.562
Zasebni viri	40.000	42.000	50.000	132.000	50.000	182.000	50.000	50.000	66.000	93.000	93.000	352.000	534.000
Celotna vrednost AN URE-1	76.755	108.349	124.745	309.849	128.222	438.071	125.873	125.956	131.462	137.600	137.600	658.491	1.096.562

Vir: AN URE-1.

Tabela 6: Načrtovana javna finančna sredstva za izvajanje ukrepov URE v sektorju promet v obdobju od leta 2008 do leta 2016

													v tisoč evrih	
Načrtovana javna finančna sredstva za izvajanje ukrepov URE v sektorju promet	2008	2009	2010	2008–2010	2011	2008–2011	2012	2013	2014	2015	2016	2012–2016	2008–2016	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)=(2)+(3)+(4)	(6)	(7)=(5)+(6)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)=(8)+(9)+(10)+(11)	(14)=(7)+(13)	
OP ROPI – Prometna infrastruktura – IJPP – EU sredstva	362	408	850	1.620	950	2.570	1.000	118	0	0	0	1.118	3.688	
OP ROPI – Prometna infrastruktura – IJPP – SLO sredstva	64	72	150	286	168	454	176	21	0	0	0	197	651	
Razvoj in urejanje prometa	315	336	700	1.351	782	2.133	824	61	0	0	0	885	3.018	
Gradnja državnih cest	507	603	529	1.639	338	1.977	497	0	0	0	0	497	2.474	
OP ROPI – Prometna infrastruktura – Področje cest – EU sredstva	1.034	1.491	1.080	3.605	690	4.295	130	0	0	0	0	130	4.425	
OP ROPI – Prometna infrastruktura – Področje cest – SLO sredstva	183	263	191	637	122	759	23	0	0	0	0	23	782	
Skupaj	2.465	3.173	3.500	9.138	3.050	12.188	2.650	200	0	0	0	2.850	15.038	

Vir: AN URE-1.

Tabela 7: Načrtovana javna finančna sredstva za izvajanje ukrepov URE brez sektorja promet in lokalnih skupnosti v obdobju od leta 2008 do leta 2016

													v tisoč evrih	
Načrtovana javna finančna sredstva za izvajanje ukrepov URE brez sektorja promet in lokalnih skupnosti	2008	2009	2010	2008–2010	2011	2008–2011	2012	2013	2014	2015	2016	2012–2016	2008–2016	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)=(2)+(3)+(4)	(6)	(7)=(5)+(6)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)=(8)+(9)+(10)+(11)	(14)=(7)+(13)	
URE in OVE brez OP ROPI	4.032	3.370	0	7.402	0	7.402	0	0	0	0	0	0	7.402	
OP ROPI – Trajnostna energija – EU sredstva	5.458	16.813	18.642	40.913	20.886	61.799	19.366	19.407	12.905	0	0	51.678	113.477	
OP ROPI – Trajnostna energija – SLO sredstva	963	2.967	3.290	7.220	3.686	10.906	3.417	3.425	2.277	0	0	9.119	20.025	
Sanacija javnih stavb in drugo	5.487	16.538	18.331	40.356	20.481	60.837	19.010	19.080	12.694	0	0	50.784	111.621	
Kreditni Eko sklada	1.500	1.500	1.500	4.500	1.500	6.000	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500	7.500	13.500	
Dodatek k omrežnici za odkup električne energije od kvalificiranih proizvajalcev	511	1.022	1.533	3.066	2.044	5.110	2.556	3.067	3.578	4.089	4.600	17.890	23.000	
Prenos finančnih sredstev iz družbe ELES na Eko sklad na podlagi sklepa vlade	7.500	0	0	7.500	0	7.500	0	0	0	0	0	0	7.500	
Skupaj	25.451	42.210	43.296	110.957	48.597	159.554	45.849	46.479	32.954	5.589	6.100	136.971	296.525	
Manjkajoča javna sredstva	5.571	10.455	16.235	32.261	13.534	45.795	15.211	17.102	24.440	39.011	38.500	134.264	180.059	
Skupaj	31.022	52.665	59.531	143.218	62.131	205.349	61.060	63.581	57.394	44.600	44.600	271.235	476.584	

Vir: AN URE-1.

2.1.4.1 Potencialni viri finančnih sredstev za izvajanje Nacionalnega akcijskega načrta za energetska učinkovitost za obdobje 2008–2016

Za izvajanje ukrepov iz AN URE-1 so v obdobju od leta 2008 do leta 2011 obstajali različni viri in oblike financiranja:

- nacionalni viri financiranja:
  - državna proračunska sredstva:
    - državna proračunska sredstva brez soudeležbe sredstev Evropske unije oziroma drugih virov;
    - obvezna državna proračunska sredstva s soudeležbo s sredstvi Evropske unije;
    - izbirna državna proračunska sredstva s soudeležbo s sredstvi Evropske unije oziroma drugimi viri (sofinanciranje potrjenih projektov v okviru Sedmega okvirnega programa je izvajala Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije; v nadaljevanju: ARRS in v okviru programa Inteligentna energija – Evropa (sofinanciranje potrjenih projektov je izvajalo Ministrstvo za okolje in prostor oziroma Ministrstvo za gospodarstvo);
  - proračunska sredstva lokalnih skupnosti:
    - proračunska sredstva lokalnih skupnosti brez soudeležbe sredstev Evropske unije oziroma drugih virov;
    - proračunska sredstva lokalnih skupnosti s soudeležbo s sredstvi Evropske unije oziroma drugimi viri;
  - dodatek k omrežnini za odkup električne energije od kvalificiranih proizvajalcev;
  - prispevek za povečanje učinkovitosti rabe električne energije (v nadaljevanju: prispevek) ter dodatek k ceni toplote oziroma k ceni goriv za povečanje energetske učinkovitosti (v nadaljevanju: dodatek) po uredbi o prihrankih energije;
  - krediti z ugodno obrestno mero Eko sklada¹¹⁰;
  - letna dajatev za uporabo vozil v cestnem prometu;
  - koncesijska dajatev družbe Luka Koper, d. d., Koper (v nadaljevanju: Luka Koper), ki pripada Republiki Sloveniji;
- sredstva Evropske unije:
  - za kohezijsko politiko:
    - program ISPA; instrument predpristopne strukturne politike, ustvarjen po vzoru Kohezijskega sklada; namenjen je bil sofinanciranju večjih projektov s področja varovanja okolja in prometne infrastrukture;
    - OP ESS; razvojna prioriteta "Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti"; prednostne usmeritve "Strokovnjaki in raziskovalci za konkurenčnost podjetij";
    - OP RR; razvojna prioriteta "Konkurenčnost podjetij in raziskovalna odličnost"; prednostne usmeritve "Izboljšanje konkurenčnih sposobnosti podjetij in raziskovalna odličnost";

---

¹¹⁰ Obrestna mera kreditov Eko sklada je ugodnejša od tržne obrestne mere, in sicer je za gospodinjstva znašala razlika med obrestno mero Eko sklada in tržno obrestno mero 4,96 odstotka v letu 2008, 4,21 odstotka v letu 2009, 3,31 odstotka v letu 2010 in 3,36 odstotka v letu 2011. Javna sredstva danih kreditov družbam so v višini dodeljene državne pomoči.

- OP ROPI; razvojna prioriteta "Železniška infrastruktura", razvojna prioriteta "Prometna infrastruktura" in razvojna prioriteta "Trajnostna energija";
- za posebne instrumente pomoči: JESSICA (Skupna evropska pomoč za trajnostne naložbe v mestna območja), JEREMIE (Skupna evropska sredstva za mikro, mala in srednje velika podjetja), JESPER (Skupna pomoč pri pripravi projektov v evropskih regijah);
- za programe Teritorialnega sodelovanja: čezmejni¹¹¹, transnacionalni¹¹² in medregionalni¹¹³ programi;
- za skupno kmetijsko in ribiško politiko:
  - PRP 2007–2013; ukrep 121: posodabljanje kmetijskih gospodarstev, ukrep 123: dodajanje vrednosti kmetijskim in gozdarskim proizvodom, ukrep 311: diverzifikacija v nekmetske dejavnosti, ukrep 312: ustanavljanje in razvoj mikropodjetij;
- za inovacijsko politiko:
  - Sedmi okvirni program; program sodelovanje, področje energetika in promet;
  - Okvirni program za konkurenčnost in inovacije; program "Inteligentna energija – Evropa";
- v obliki evropske pomoči, ki je namenjena področju energije na lokalni ravni – program ELENA¹¹⁴;
- za izvajanje programa za podporo oživitve gospodarstva z dodelitvijo finančne pomoči Skupnosti energetskim projektom¹¹⁵;
- za vseevropsko prometno mrežo TEN-T (Vseevropsko transportno omrežje);
- druga finančna sredstva:
  - sredstva Evropske investicijske banke za izvajanje programa NER300¹¹⁶, sredstva Razvojne banke Sveta Evrope, sredstva Evropske banke za obnovo in razvoj;
  - sredstva medvladne mreže EUREKA;
  - sredstva na podlagi dvostranskega sodelovanja v mednarodnih projektih;
  - sredstva Svetovnega sklada za energetska učinkovitost in OVE.

2.1.4.1.a Ministrstvo za gospodarstvo je koordinator izvajanja AN URE-1, vendar nima celotnega pregleda nad obsegom in višino potencialnih finančnih sredstev za izvajanje AN URE-1. Ministrstvo za gospodarstvo v vlogi koordinatorja za izvajanje AN URE-1 bi moralo imeti celotni pregled nad viri in oblikami financiranja aktivnosti, še zlasti iz sredstev Evropske unije za ukrepe iz AN URE-1, zaradi lažjega obveščanja in spodbujanja nosilcev k izvajanju posameznih ukrepov prav tako pa tudi zaradi ustreznega načrtovanja potrebnih nacionalnih finančnih sredstev glede na želene prihranke energije.

¹¹¹ Čezmejno sodelovanje z Avstrijo, Italijo, Madžarsko, Hrvaško in v Jadranski pobudi.

¹¹² Alpski prostor, Jugovzhodna Evropa, Vzhodnocentralna Evropa in Mediteran.

¹¹³ Medregionalni tematski program, program Interact, program ESPON in program URBACT.

¹¹⁴ Angl.: European Local Energy Assistance.

¹¹⁵ Uredba (ES) št. 663/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o vzpostavitvi programa za podporo oživitvi gospodarstva z dodelitvijo finančne pomoči Skupnosti energetskim projektom in Uredba (EU), št. 1233/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. decembra 2010 o spremembah Uredbe (ES), št. 663/2009 o vzpostavitvi programa za podporo oživitvi gospodarstva z dodelitvijo finančne pomoči Skupnosti energetskim projektom.

¹¹⁶ Program NER300 je najobsežnejši program na svetu za financiranje inovativnih nizkoogljičnih energetskih projektov in predstavlja ključno komponento strategije Evropske unije za boj proti podnebnim spremembam.

Priporočilo

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor naj prek svojega spletnega mesta zagotovi prikaz virov in višino finančnih sredstev objavljenih javnih razpisov in javnih pozivov tako v Republiki Sloveniji kot Evropski uniji, ki se nanašajo na ukrepe iz AN URE-1.

2.1.4.1.b V AN URE-1 niso vključena predvidena finančna sredstva za izvajanje instrumentov pod zaporedno številko 24 (izobraževanje) in 29 (razvoj tehnologij in pilotni projekti), ki naj bi bila zagotovljena v državnem proračunu v okviru rednih dejavnosti, vključena pa so finančna sredstva za izvajanje vseh instrumentov za prometni sektor, čeprav so tudi ta finančna sredstva zagotovljena v državnem proračunu v okviru rednih dejavnosti Ministrstva za promet in ne kot posledica izvajanja ukrepov URE. Ministrstvo za okolje in prostor pri prikazu finančnih sredstev v AN URE-1 ni izhajalo iz istovrstne razmejitve, koliko finančnih sredstev je potrebnih za izvajanje instrumentov, ki izhajajo iz AN URE-1, in koliko finančnih sredstev je v okviru rednih dejavnosti posameznih ministrstev in se nanašajo tudi na instrumente AN URE-1.

Priporočilo

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor naj iz akcijskega načrta izloči finančna sredstva za izvajanje ukrepov za prometni sektor, ki niso neposredno vezana na izvajanje ukrepov URE.

2.1.4.1.c Vlada je s sklepom ob sprejetju AN URE-1 sklenila, da se za zaprtje finančne konstrukcije za financiranje AN URE-1 v letu 2008 z računa pri družbi ELES, na katerem se je zbiral dodatek za obvezni odkup električne energije, prenesejo na posebni račun pri Eko skladu sredstva v znesku 7.500 tisoč evrov¹¹⁷. Ministrstvo za okolje in prostor je z Eko skladom sklenilo Pogodbo o izvajanju dodeljevanja nepovratnih finančnih spodbud občanom za rabo OVE in večjo energijsko učinkovitost stanovanjskih stavb¹¹⁸. S pogodbo je Ministrstvo za okolje in prostor pooblastilo Eko sklad za upravljanje in razpolaganje s sredstvi, ki jih je vlada določila za financiranje AN URE-1 v letu 2008 v znesku 7.500 tisoč evrov. Z rebalansom državnega proračuna za leto 2009 je bilo zagotovljenih dodatnih 4.000 tisoč evrov, ki jih je Ministrstvo za okolje in prostor dodelilo Eko skladu na podlagi Dodatka k Pogodbi o izvajanju dodeljevanja nepovratnih finančnih spodbud občanom¹¹⁹ za financiranje AN URE-1 v letu 2009. V letih 2010 in 2011 so bila manjkajoča sredstva zagotovljena z uvedbo prispevkov in dodatkov v skladu z uredbo o prihrankih energije. Ministrstvo za okolje in prostor je v letih 2008 in 2009 zagotovitev sredstev iz dodatka za obvezni odkup električne energije, proračunskih sredstev in s pripravo uredbe o prihrankih energije zagotovilo manjkajoča finančna sredstva za izvajanje ukrepov iz AN URE-1 v obdobju od leta 2008 do leta 2011, ki se nanašajo na dodeljevanje finančnih spodbud za gospodinjstva.

---

¹¹⁷ Računsko sodišče je v revizijskem poročilu *Izvajanje ukrepov za doseganje ciljev na področju varovanja zraka, ozonskega plašča in podnebja*, št. 1209-15/2007-35 z dne 9. 6. 2008 in v porevizijskem poročilu *Popravljalni ukrepi Ministrstva za okolje in prostor*, št. 1209-15/2007-39 z dne 3. 10. 2008 ugotovilo, da Ministrstvo za okolje in prostor v odzivnem poročilu ni zagotovilo namenske porabe zbranega dodatka za obvezni odkup električne energije v znesku 7.500 tisoč evrov, je pa z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Energetskega zakona (v nadaljevanju: EZ-C; Uradni list RS, št. 70/08) določilo prispevek za povečanje učinkovite rabe električne energije ter dodatek k ceni toplote oziroma k ceni goriv za povečanje energetske učinkovitosti, ki zagotavlja zakonito financiranje in namensko porabo zbranih prispevkov in dodatkov od leta 2009.

¹¹⁸ Pogodba št. 3600-1/2008-1 z dne 19. 5. 2008.

¹¹⁹ Dodatek št. 1 z dne 20. 5. 2009.

2.1.4.2 Finančna sredstva za izvajanje instrumentov Nacionalnega akcijskega načrta za energetska učinkovitost za obdobje 2008–2016

V tabeli 8 so predstavljena finančna sredstva, ki so jih revidiranci načrtovali in/ali so bila porabljen v obdobju od leta 2008 do leta 2011 za izvajanje instrumentov iz AN URE-1, ni pa navedenih instrumentov, za katera niso bila niti načrtovana niti porabljena javna finančna sredstva. V tabeli 28 v prilogi 5 so natančneje predstavljena porabljen finančna sredstva po revidirancih.

Tabela 8: Finančna sredstva za izvajanje instrumentov iz AN URE-1 v obdobju od leta 2008 do leta 2011

Št.	Instrument	Leto				Skupaj
		2008	2009	2010	2011	2008–2011
1	Finančne spodbude za energetska učinkovito obnovo in trajnostno gradnjo stavb za gospodinjstva	586	2.674	7.412	11.941	22.613
2	Finančne spodbude za energetska učinkovite ogrevalne sisteme za gospodinjstva	1.125	4.092	2.589	5.426	13.232
3	Finančne spodbude za učinkovito rabo električne energije za gospodinjstva	6	5	3	1	15
4	Shema učinkovite rabe za gospodinjstva z nizkimi prihodki	0	0	36	22	58
6	Obvezna delitev in obračun stroškov za toploto v večstanovanjskih in drugih stavbah po dejanski porabi	36	53	25	84	198
7	Energetska-svetovalna mreža za občane	606	449	648	267	1.970
8	Finančne spodbude za energetska učinkovito obnovo in trajnostno gradnjo stavb za storitveni sektor	357	652	977	8.493	10.479
9	Finančne spodbude za energetska učinkovite ogrevalne sisteme za storitveni sektor	21	2.820	4.086	3.146	10.173
10	Finančne spodbude za učinkovito rabo električne energije za storitveni sektor	0	0	0	0	0
12	Finančne spodbude za učinkovito rabo električne energije za sektor industrija	0	0	0	190	190
13	Promocija in konkurenčnost javnega potniškega prometa	70.032	71.364	66.723	62.708	270.827
14	Spodbujanje trajnostnega tovornega prometa	135.209	114.996	140.387	116.178	506.768
16	Gradnja kolesarskih stez in podpornih objektov ter promocija kolesarjenja	1.989	2.054	1.101	1.693	6.837
19	Sofinanciranje izvajanja energetskih pregledov	93	0	0	0	93
20	Sistem zagotovljenih odkupnih cen za električno energijo	114	2.279	1.560	657	4.610
23	Programi ozaveščanja, informiranja, promocije in usposabljanja, demonstracijski projekti	281	114	14	167	576
28	Oprostitev plačila okoljske dajatve za onesnaževanje zraka z ogljikovim dioksidom	646	302	0	0	948
29	Finančne spodbude za podporo razvojno-raziskovalnih in pilotnih projektov	3.072	3.527	3.695	3.637	13.931
Finančna sredstva za izvajanje ukrepov URE – brez prometa – državni proračun		3.775	9.354	12.135	19.931	45.195
Finančna sredstva za izvajanje ukrepov URE – brez prometa – EU sredstva		232	4.125	5.245	11.137	20.739
Finančna sredstva za izvajanje ukrepov URE – brez prometa		4.007	13.479	17.380	31.068	65.934

Viri: zaključni račun državnega proračuna za obdobje od leta 2008 do leta 2011, konto kartice, izpisi posameznih proračunskih postavk in drugi dokumenti revidirancev.

2.1.4.2.a V AN URE-1 so načrtovana finančna sredstva za sektor promet v obdobju od leta 2008 do leta 2011 v znesku 12.188 tisoč evrov, vendar pa Ministrstvo za okolje in prostor v AN URE-1 ni navedlo natančnejše obrazložitve, za katere ukrepe znotraj posameznega instrumenta naj bi bila ta finančna sredstva namenjena. Ministrstvo za promet je v obdobju od leta 2008 do leta 2011 za izvajanje cestnega, železniškega in integriranega JPP izplačalo 270.827 tisoč evrov, za gradnjo in vzdrževanje železniške infrastrukture, ki bo pripomogla k povečanju železniškega blagovnega prevoza, je izplačalo 506.768 tisoč evrov ter za gradnjo kolesarskih stez s promocijo kolesarjenja je izplačalo 6.837 tisoč evrov. Glede na to, da je Ministrstvo za promet izvajalo ukrepe iz AN URE-1 v okviru svojih rednih dejavnosti, in glede na to, da Ministrstvo za promet ne vodi posebnih evidenc o porabi finančnih sredstev, ki bi se nanašale le na ukrepe iz AN URE-1, načrtovanih finančnih sredstev Ministrstva za promet pri izvajanju instrumentov 13, 14, 15 in 16 ni mogoče presojati glede na načrtovana sredstva v AN URE-1.

2.1.4.2.b Ministrstvo za okolje in prostor je v AN URE-1 v obdobju od leta 2008 do leta 2011 načrtovalo za izvajanje ukrepov URE brez sektorja promet in brez lokalnih skupnosti javna finančna sredstva v znesku 159.554 tisoč evrov oziroma z manjkajočimi javnimi finančnimi sredstvi 205.349 tisoč evrov. Eko sklad, Ministrstvo za okolje in prostor, Ministrstvo za gospodarstvo in Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano so v obdobju od leta 2008 do leta 2011 za izvajanje ukrepov URE brez sektorja promet in brez lokalnih skupnosti izplačali 65.934 tisoč evrov¹²⁰, kar predstavlja 41,3 odstotka oziroma 32,1 odstotka¹²¹ z AN URE-1 načrtovanih javnih finančnih sredstev¹²². Za sanacijo javnih stavb je z AN URE-1 v obdobju od leta 2008 do leta 2011 načrtovanih 60.837 tisoč evrov, v tem obdobju pa je za sanacijo javnih stavb dodeljevalo javna finančna sredstva samo Ministrstvo za gospodarstvo, ki je v obdobju od leta 2008 do leta 2011 namenilo 9.100 tisoč evrov oziroma 15 odstotkov z AN URE-1 načrtovanih javnih finančnih sredstev. Ocenjujemo, da je Ministrstvo za gospodarstvo načrtovalo in namenilo premalo javnih finančnih sredstev za izvajanje ukrepov v javnem sektorju, ki bi glede na usmeritve Direktive 2006/32/ES moralo imeti vodilno vlogo na področju izvajanja ukrepov v URE.

2.1.4.2.c Ministrstvo za okolje in prostor v AN URE-1 ni načrtovalo finančnih sredstev za izvajanje ukrepov za energetske učinkovite ogrevalne sisteme in za učinkovito rabo električne energije v okviru PRP 2007–2013 kljub temu, da so bila finančna sredstva za te namene predvidena pred sprejemom AN URE-1. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je v obdobju od leta 2008 do leta 2011 dodeljevalo finančne spodbude za energetske učinkovite ogrevalne sisteme za storitveni sektor vsaj v znesku 370 tisoč evrov in za naložbe v proizvodnjo električne energije iz OVE vsaj v znesku 4.603 tisoč evrov. Kljub upoštevanju finančnih sredstev Evropske unije v okviru PRP 2007–2013¹²³ so bila poleg finančnih sredstev v okviru OP ROPI¹²⁴ v obdobju od leta 2008 do leta 2011 izplačana v znesku

¹²⁰ V obdobju od leta 2008 do leta 2010 so izplačali 34.866 tisoč evrov.

¹²¹ Z manjkajočimi javnimi finančnimi sredstvi.

¹²² Za izvajanje instrumenta 20 – sistem zagotovljenih odkupnih cen za električno energijo je družba Borzen, d. o. o., Ljubljana (v nadaljevanju: družba Borzen), ki je v okviru Centra za podpore operativni izvajalec podporne sheme za spodbujanje naprav za proizvodnjo električne energije iz OVE in SPTE od januarja 2009 sicer izplačala javna finančna sredstva, vendar višine izplačanih javnih finančnih sredstev po sektorjih ni mogoče ugotoviti, ker družba Borzen ne vodi registra prejemnikov podpor po sektorjih, Ministrstvo za gospodarstvo pa tega od nje ni zahtevalo (povezava s točko 2.2.2.5.4).

¹²³ Za ukrepe 121, 123, 311 in 312.

¹²⁴ Za razvojno prioriteto "Trajnostna energija".

20.739 tisoč evrov in so predstavljala le 33,6 odstotka z AN URE-1 načrtovanih finančnih sredstev Evropske unije. Ministrstvo za gospodarstvo, ki je posredniško telo pri porabi sredstev v okviru OP ROPI za razvojno prioriteto "Trajnostna energija", ni ambicioznejše načrtovalo in ni pravočasno začelo z izvajanjem ukrepov, ki bi omogočili hitrejše črpanje sredstev Evropske unije.

Pojasnilo Ministrstva za infrastrukturo in prostor

Finančna sredstva Evropske unije so se v letu 2011 glede na leto 2010 več kot podvojila. S finančnimi sredstvi Evropske unije so financirane investicije, ki potrebujejo daljši čas izvedbe.

2.2 Uspešnost izvajanja ukrepov za povečanje učinkovite rabe energije

Preverjali smo, ali so bili revidiranci pri izvajanju ukrepov za povečanje URE uspešni. Pri tem smo ugotavljali:

- ali so revidiranci predlagali oziroma sprejeli vse predpise in druge dokumente za izvedbo ukrepov za doseg ciljev, ter ali sprejeti predpisi omogočajo izvajanje ukrepov;
- ali je Eko sklad zagotovil ustrezen sistem zbiranja sredstev predpisanih z uredbo o prihrankih energije;
- ali je za vsak ukrep določen ustrezen doprinos k prihranku energije;
- ali so revidiranci izvedli vse ukrepe, ki bi jih morali načrtovati s finančnimi načrti, oziroma ali obstajajo ustrezna pojasnila, zakaj se načrtovani ukrepi niso izvedli;
- ali je Ministrstvo za okolje in prostor v letih 2008 ter 2009 in Ministrstvo za gospodarstvo v letih 2010 ter 2011 kot koordinator AN URE-1 nosilce ukrepov usmerjalo, informiralo in spodbujalo k uresničitvi ukrepov;
- ali so cilji doseženi.

Da bi odgovorili na zastavljena vprašanja, smo pregledali in ocenili predpise, ki se nanašajo na ukrepe iz AN URE-1. Z vprašalniki, ki smo jih poslali ministrstvu, ki so revidiranci, smo preverili načrtovanje, izvajanje in poročanje o izvedbi ukrepov iz AN URE-1. Za obdobje, na katero se nanaša revizija, smo pregledali in proučili letna poročila, zaključne račune in dokumentacijo revidirancev, iz katerih je razvidno izvajanje ukrepov iz AN URE-1. Pregledali in proučili smo metode za izračun prihrankov energije ter sistem zajemanja podatkov za izračun prihrankov energije.

2.2.1 Predpisi za izvedbo ukrepov

V AN URE-1 so predvideni instrumenti, ki zahtevajo sprejem predpisov tako za določitev standardov pri izvedbi posameznih investicij, kakor tudi instrumenti s finančnimi spodbudami, za katere so potrebni predpisi za zagotovitev zadostnega obsega finančnih sredstev za dodelitev finančnih spodbud v ukrepe za povečanje URE.

Preverjali smo, ali so bili predlagani oziroma sprejeti predpisi, ki bi zagotavljali izvajanje ukrepov za doseg ciljev, ali so bili predlagani oziroma sprejeti predpisi, ki bi zagotavljali načrtovano višino javnih sredstev za izvajanje ukrepov za doseg ciljev, ali EZ s prenosom izvedbe ukrepov iz AN URE-1 na več izvajalcev omogoča izvajanje ukrepov, ali Uredba o okoljski dajatvi za onesnaževanje zraka z emisijo

ogljikovega dioksida¹²⁵ (v nadaljevanju: uredba o okoljski dajatvi) omogoča namensko uporabo zbranih sredstev za izvedbo ukrepov iz AN URE-1 in ali Zakon o zagotavljanju sredstev investicije v javno železniško infrastrukturo omogoča namensko uporabo zbranih sredstev za izvedbo ukrepov iz AN URE-1.

2.2.1.1 Predpisi za določitev standardov

V AN URE-1 so navedeni instrumenti, pri katerih je načrtovan sprejem predpisov, ki bi zagotavljali izvajanje ukrepov za povečanje URE, in sicer:

- obvezna delitev in obračun stroškov za toploto v večstanovanjskih in drugih stavbah po dejanski porabi – instrument 6 v okviru sektorja gospodinjstva;
- zelena javna naročila – instrument 11 v okviru storitvenega sektorja;
- povečanje energetske učinkovitosti cestnih motornih vozil – instrument 15 v okviru sektorja promet;
- predpisi za energetske učinkovitost neindustrijskih stavb – instrument 17 v okviru večsektorskih instrumentov in
- zahteve za minimalno energetske učinkovitost izdelkov – instrument 18 v okviru večsektorskih instrumentov.

AN URE-1 ustrezno opredeljuje predpise, ki jih je treba sprejeti za doseglo povečanja URE. Vsi predpisi v okviru naštetih instrumentov so bili v obdobju od leta 2008 do leta 2011 sprejeti. Obrazložitve v zvezi s pravočasnostjo sprejema predpisov in z morebitnimi pomanjkljivostmi sprejetih predpisov so za posamezne instrumente razvidne iz točke 2.2.2 Izvajanje ukrepov za povečanje URE v obdobju od leta 2008 do leta 2011.

2.2.1.2 Predpisi za zagotovitev zadostnega obsega finančnih sredstev

V AN URE-1 so navedena potrebna finančna sredstva in viri za izvedbo v obdobju od leta 2008 do leta 2016, ki so razvidna iz tabele 5. Manjkajočih javnih sredstev v devetletnem obdobju je 180.059 tisoč evrov. Predvideni vir manjkajočih sredstev je v skladu z AN URE-1 državni proračun in dodatek k omrežnini za spodbujanje URE in OVE v skladu s takrat veljavnim 66.b členom EZ. Z namenom zapolnitve vrzeli manjkajočih javnih sredstev je vlada sprejela uredbo o prihrankih energije.

2.2.1.2.1 Uredba o prihrankih energije – dodatek in prispevek za URE in OVE

EZ-C je za namen prenosa Direktive 2006/32/ES v pravni red Republike Slovenije spremenil do tedaj veljavna člena 66.b in 67. EZ, s katerima je uzakonil sistem zagotovitve prihrankov energije pri končnih odjemalcih. Nekateri odstavki navedenih členov EZ so bili kasneje spremenjeni na podlagi Zakona o spremembah in dopolnitvah Energetskega zakona¹²⁶ (v nadaljevanju: EZ-D) in Zakona o spremembah in dopolnitvah Energetskega zakona¹²⁷ (v nadaljevanju: EZ-E). Na podlagi tretjega odstavka 66.b člena EZ je vlada sprejela uredbo o prihrankih energije, s katero je določen sistem zbiranja in razporejanja prispevkov ter dodatkov, prikazan na sliki 7. Uredbo o prihrankih energije je pripravilo Ministrstvo za gospodarstvo.

¹²⁵ Uradni list RS, št. 43/05, 58/05, 87/05, 20/06, 78/08, 39/10, 13/11, 75/11, 1/12.

¹²⁶ Uradni list RS, št. 22/10.

¹²⁷ Uradni list RS, št. 10/12.

EZ opredeljuje male in velike zavezance¹²⁸, za katere uredba o prihrankih energije določa različen sistem porabe prispevkov oziroma dodatkov.

Dobavitelji električne energije zbrane prispevke mesečno nakazujejo Centru za podpore¹²⁹, ki zbrana sredstva vodi na posebnem računu. Center za podpore mesečno nakazuje sredstva, zbrana za izvajanje programov za povečanje učinkovitosti rabe električne energije velikim zavezancem in Eko skladu. Dobavitelji toplote z distribucijskega omrežja, plina in tekočih goriv mesečno nakazujejo sredstva Eko skladu oziroma veliki zavezanci s potrjenimi programi vodijo zbrana sredstva na ločenih računih. V letu 2010 je bilo vseh dobaviteljev energije 179, v letu 2011 pa 204. V tabeli 29 priloge 6 je prikazana višina prispevka za povečanje učinkovitosti rabe električne energije in dodatkov k ceni toplote ter k ceni goriv za povečanje energetske učinkovitosti za obdobje od leta 2010 do leta 2014.

Uredba o prihrankih energije določa, da morajo sistemski operaterji ter dobavitelji električne energije, toplote iz distribucijskega omrežja, plina in tekočih goriv končnim odjemalcem (v nadaljevanju: zavezanci) in Eko sklad pri končnih odjemalcih z izvajanjem programov za izboljšanje energetske učinkovitosti (v nadaljevanju: program) zagotoviti doseganje prihranka v višini najmanj enega odstotka letno glede na dobavljeno energijo ali gorivo končnim odjemalcem v predhodnem letu¹³⁰.

V letih 2010 in 2011 je program izvajal le Eko sklad. V letu 2010 je Eko sklad izstavil račune zavezancem v znesku 18.059 tisoč evrov, v letu 2011 pa 28.828 tisoč evrov. Dejanski potek zbiranja in razporejanja prispevkov ter dodatkov in potrjevanje programov je prikazan na sliki 8.

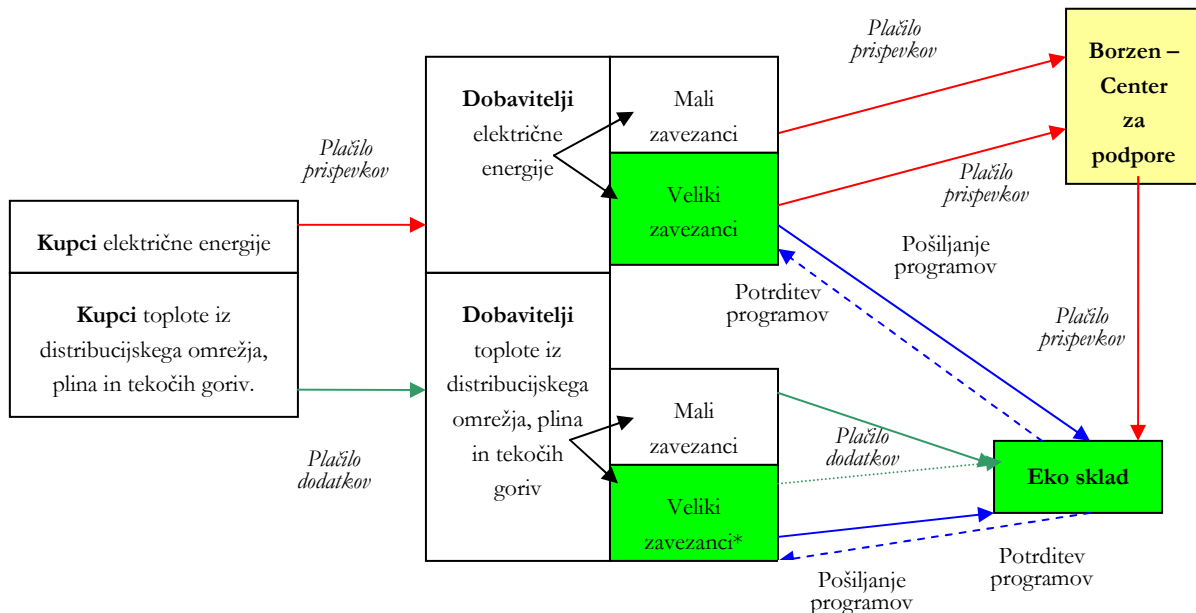
---

¹²⁸ Mali zavezanci so v skladu z EZ-C dobavitelji toplote iz distribucijskega omrežja, ki dobavljajo manj kot 75 gigavatnih ur toplote letno, in dobavitelji električne energije, plinastih in tekočih goriv, ki dobavljajo manj kot 200 gigavatnih ur energije letno oziroma so v skladu z EZ-D dobavitelji toplote iz distribucijskega omrežja, ki dobavljajo manj kot 75 gigavatnih ur toplote letno, dobavitelji električne energije, plinastih goriv in dobavitelji tekočih goriv za ogrevanje, ki dobavljajo končnim odjemalcem manj kot 300 gigavatnih ur energije letno oziroma so v skladu z EZ-E dobavitelji toplote iz distribucijskega omrežja, ki dobavljajo manj kot 75 gigavatnih ur toplote letno, dobavitelji električne energije in plinastih goriv, ki dobavljajo končnim odjemalcem manj kot 300 gigavatnih ur energije letno. Vsi ostali dobavitelji toplote iz distribucijskega omrežja, dobavitelji električne energije, plinastih in tekočih goriv so veliki zavezanci.

¹²⁹ Center za podpore deluje v okviru družbe Borzen.

¹³⁰ 3. člen uredbe o prihrankih energije.

Slika 7: Sistem zbiranja in razporejanja prispevkov ter dodatkov in potrjevanje programov po uredbi o prihrankih energije

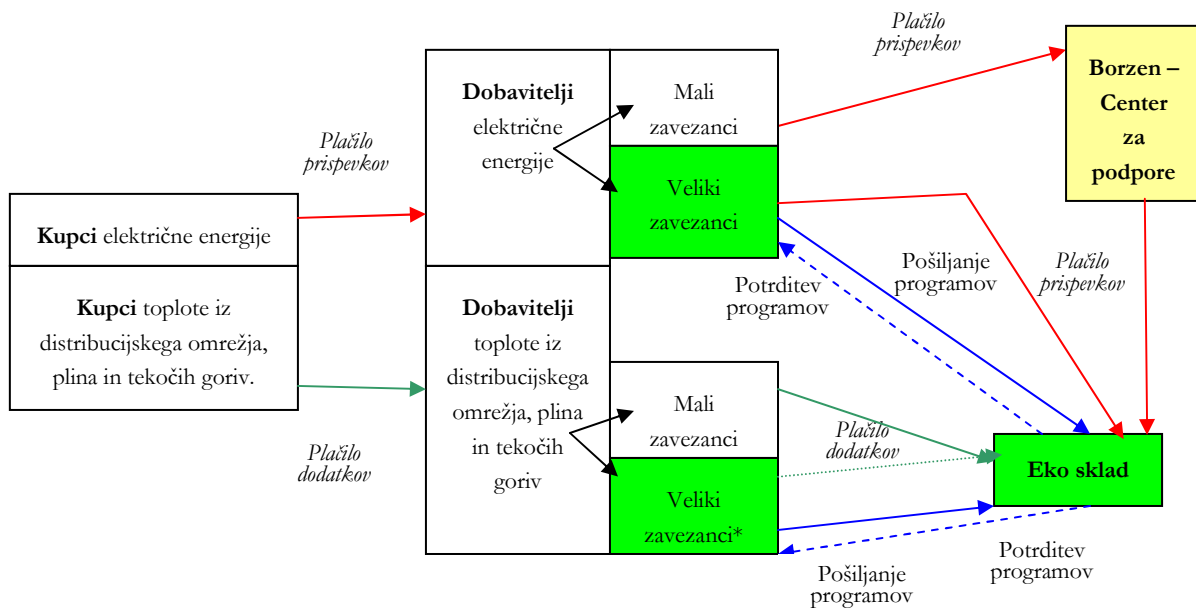

Legenda:

* Na podlagi drugega odstavka 66.b člena EZ-D programe za povečanje energetske učinkovitosti za vse dobavitelje tekočih goriv, pripravi in izvaja Eko sklad.

Vira: Energetski zakon, uredba o prihrankih energije.

Slika 8: Dejanski sistem zbiranja in razporejanja prispevkov ter dodatkov in potrjevanje programov

Vir: računsko sodišče na podlagi podatkov Eko sklada.

2.2.1.2.1.a Direktiva 2006/32/ES ponuja eno ali več zahtev, ki jih morajo izpolnjevati distributerji energije, sistemski operaterji distribucijskega omrežja in/ali podjetja za maloprodajo energije (v nadaljevanju: distributerji energije), med drugim¹³¹ tudi spodbujati ukrepe za izboljšanje energetske učinkovitosti. Ta zahteva je z EZ in uredbo o prihrankih energije prenesena v pravni red Republike Slovenije¹³². EZ predpisuje višino prispevkov in dodatkov, ki so javna dajatev in ki jih plačujejo končni odjemalci energije, ter obvezo, da veliki zavezanci dodeljujejo zbrana sredstva prispevkov oziroma dodatkov za izvajanje programov energetske učinkovitosti. Določbe Direktive 2006/32/ES določajo, da bi morali distributerji energije za zagotavljanje vsakoletnih prihrankov energije s svojimi sredstvi izvajati ukrepe za izboljšanje energetske učinkovitosti, ne pa s sredstvi končnih odjemalcev energije, ki so predpisana z uredbo o prihrankih energije in so javna sredstva. To izhaja tudi iz komentarja¹³³ na predlog nove direktive o energetske učinkovitosti¹³⁴. Na podlagi odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije¹³⁵ so prispevki, med drugim tudi prispevek za povečanje učinkovitosti rabe električne energije in dodatek k ceni toplote oziroma k ceni goriv za povečanje energetske učinkovitosti, javna dajatev, namenjeni za financiranje javne porabe. Državljeni oziroma končni odjemalci jih morajo odvesti državi ali drugim pravnim osebam javnega prava¹³⁶. Ministrstvo za gospodarstvo s sprejemom uredbe o prihrankih energije ni zagotovilo ustreznega sistema zbiranja in porabe javnih sredstev, saj ta neustrezno dodeljuje javna finančna sredstva končnih odjemalcev velikim zavezancem, čeprav bi jih ti dejansko morali odvesti državi ali drugim pravnim osebam javnega prava, veliki zavezanci pa bi morali sami izvajati ukrepe za povečanje URE s svojimi finančnimi sredstvi.

2.2.1.2.1.b Ministrstvo za gospodarstvo je pripravilo uredbo o prihrankih energije, ki zagotavlja finančna sredstva za izvajanje ukrepov URE le do konca leta 2014, kljub temu da AN URE-1 velja do konca leta 2016. Uredbo o prihrankih energije bi bilo treba dopolniti z navedbo višine prispevkov in dodatkov do konca leta 2016, saj je zagotovljenih manj finančnih sredstev, kot bi jih bilo na podlagi ocen dejansko potrebnih. Z dolgoročnejšo zagotovitvijo finančnih sredstev bi Eko sklad in veliki zavezanci ustrežnejše organizirali svoje poslovanje, investitorji pa bi lahko bolj kakovostno pripravili načrtovane investicije.

2.2.1.2.1.c Eko sklad je vzpostavil register dobaviteljev energije, in sicer na podlagi posredovanih podatkov Javne agencije Republike Slovenije za energijo in poročil dobaviteljev energije. Eko sklad vodi register dobaviteljev energije v elektronski obliki. V letu 2011 deset dobaviteljev Eko skladu ni poslalo nobenega poročila. Na dan 31. 12. 2010 je imel Eko sklad odprte terjatve v znesku 156 tisoč evrov, na dan 31. 12. 2011 pa 154 tisoč evrov z rokom zapadlosti nad 90 dni. Eko sklad je pošiljal pozive za poročanje oziroma opomine za plačilo, vendar ni začel postopkov za izterjavo neplačanih prispevkov in dodatkov.

---

¹³¹ Ostale zahteve, ki naj bi jih izpolnjevali distributerji energije, se nanašajo na zagotovitev ponudbe energetskih storitev, zagotovitev spodbud za energetske preglede ali na zagotovitev prispevkov v sklade in mehanizme financiranja.

¹³² V delu, ki določa, da morajo zavezanci skupaj z Eko skladom pri končnih odjemalcih z izvajanjem programov za izboljšanje energetske učinkovitosti zagotoviti doseganje prihranka energije v višini najmanj enega odstotka letno glede na dobavljeno energijo ali gorivo končnim odjemalcem v predhodnem letu.

¹³³ Uradni list EU, C 54/52 z dne 23. 2. 2012. Odbor regij predlaga, da države članice sprejmejo dodatne ukrepe za varčevanje z energijo. Obstaja tveganje, da bi se, če državam članicam ne bi uspelo vključiti zasebnega sektorja, ti ukrepi lahko izvajali le z uporabo javnih sredstev, zaradi česar bi bremenili državljane.

¹³⁴ COM(2011) 370 konč.

¹³⁵ U-I-257/09-22 z dne 14. 4. 2011 – točka 55.

¹³⁶ U-I-257/09-22 z dne 14. 4. 2011 – točka 26.

Eko sklad nima notranjega akta za vodenje registra dobaviteljev energije, s katerim bi opredelil postopke pridobivanja podatkov o dobaviteljih energije, postopke posodabljanja podatkov o dobaviteljih energije, spremljanja rednosti poročanja, opominjanja za neporočanje, izterjavo prispevkov in dodatkov ter tudi odgovorne osebe in terminov za izvedbo posameznih nalog. Če postopki vodenja registra dobaviteljev energije niso zapisani, lahko pride do neizvajanja del oziroma do podvajanja del, do nepreglednosti nad poročanjem dobaviteljev energije, kar povzroča tveganje, da Eko sklad ne razpolaga z vsemi zbranimi prispevki in dodatki, ki so jih plačali končni odjemalci, oziroma z njimi ne razpolaga pravočasno.

Ukrep Eko sklada

Eko sklad je 12. 3. 2013 sprejel Pravilnik za izvajanje finančnega dela projekta po Uredbi o zagotavljanju prihrankov energije pri končnih odjemalcih, ki opredeljuje postopke pridobivanja podatkov o dobaviteljih energije, postopke posodabljanja podatkov o dobaviteljih energije, spremljanja rednosti poročanja dobaviteljev energije, izdajanja računov, opominjanja za neporočanje, postopke izterjave in nadzora nad zbranimi in porabljenimi sredstvi ter tudi odgovorne osebe in roke za izvedbo posameznih nalog.

2.2.1.2.1.d EZ-C¹³⁷ in uredba o prihrankih energije¹³⁸ določata, da zbrana sredstva dobavitelji električne energije nakazujejo Centru za podpore. Pri tem predpisa ne ločita malih in velikih zavezancev. Eko sklad je v Sklepu o zagotavljanju sredstev za izvajanje programov za izboljšanje energetske učinkovitosti¹³⁹ (v nadaljevanju: Sklep Eko sklada) uredil tudi prenos sredstev velikih zavezancev električne energije kljub temu, da mu določbe uredbe o prihrankih energije¹⁴⁰ dovoljujejo le urejanje področja pridobivanja in porabe sredstev za programe povečanja energetske učinkovitosti rabe toplote in goriv. Eko sklad ne bi smel velikim zavezancem izstavljeti računov za prispevek, saj je v skladu z EZ in uredbo o prihrankih energije način nakazovanja sredstev za programe povečanja energetske učinkovitosti rabe električne energije v pristojnosti Centra za podpore in ne Eko sklada. Določbe v Sklepu Eko sklada, ki se nanašajo na urejanje pobiranja prispevkov, nimajo pravnih podlag, saj Eko sklad ni s predpisom določen za izterjavo prispevkov končnih odjemalcev velikih zavezancev električne energije, ki nimajo potrjenih programov.

Ukrep Eko sklada

Eko sklad je 1. 2. 2013 sprejel nov Sklep Eko sklada, v katerem ureja postopek zbiranja in nakazovanja sredstev le malih zavezancev in dobaviteljev tekočih goriv.

2.2.1.2.1.e Vlada je s sklepi¹⁴¹ potrdila Programe dodeljevanja nepovratnih finančnih spodbud občanom za izboljšanje energetske učinkovitosti z namenom doseganja prihrankov energije, ki jih je vsako leto od leta 2010 pripravil Eko sklad. Vlada je hkrati določila delež zbranih sredstev v znesku 976.860 evrov za leto 2010, 1.404.467 evrov za leto 2011¹⁴² in 1.591.494 evrov za leto 2012, ki jih lahko v skladu z EZ¹⁴³

¹³⁷ Drugi odstavek 67. člena.

¹³⁸ Prvi odstavek 12. člena.

¹³⁹ Eko sklad je na podlagi šestega odstavka 13. člena Uredbe o prihrankih energije sprejel Sklep št. 360-1/2010-1 z dne 29. 1. 2010.

¹⁴⁰ V 13. členu.

¹⁴¹ Št. 36000-4/2010/5 z dne 13. 5. 2010, št. 47602-25/2011/4 z dne 29. 9. 2011 in št. 47602-29/2011/3 z dne 13. 12. 2011.

¹⁴² Eko sklad je za izvajanje programov v letu 2010 porabil 908.998 evrov, v letu 2011 pa 1.239.952 evrov.

¹⁴³ Drugi odstavek 66.b člena EZ-D določa, da se iz sredstev za izvajanje programov za izboljšanje energetske učinkovitosti, ki jih pripravi in izvaja Eko sklad, financira tudi delovanje Eko sklada.

Eko sklad uporabi za zagotavljanje pogojev za izvajanje programov. V letu 2011 je Eko sklad izdal pozitivne odločbe o potrditvi programa za izboljšanje energetske učinkovitosti štirim velikim zavezancem¹⁴⁴, in sicer družbi GEN-I, d. o. o., Krško za obdobje od 1. 12. 2011 do 31. 12. 2012 ter družbam Petrol, d. d., Ljubljana, Butan plin, d. d., Ljubljana in Elektro Maribor Energija plus, d. o. o., Maribor za obdobje od 1. 1. do 31. 12. 2012. V programih so družbe navedle predvidene stroške izvedbe programov. V programih so veliki zavezanci različno ocenjevali višino stroškov za izvajanje programov, in sicer od 7 odstotkov¹⁴⁵ do 18,6 odstotka¹⁴⁶ načrtovanih zbranih sredstev. Eko Sklad je velikim zavezancem odobril programe, iz katerih je razvidno, da sredstva za izvajanje programov znašajo 976 tisoč evrov, ki bi morala biti namenjena za izvajanje ukrepov za URE. Uredba o prihrankih energije¹⁴⁷ sicer določa, da morajo programi velikih zavezancev obsegati oceno stroškov izvedbe programa, vendar pa niti EZ niti uredba o prihrankih energije ne predvidevata financiranje delovanja velikih zavezancev pri izvajanju njihovih programov iz zbranih sredstev prispevkov in dodatkov. Ministrstvo za gospodarstvo ni natančno uredilo porabe finančnih sredstev pri izvajanju programov velikih zavezancev in je dopustilo nenamensko porabo prispevkov in dodatkov.

Pojasnilo Ministrstva za infrastrukturo in prostor

Uredba o prihrankih energije natančno določa tudi financiranje izvajanja programa iz sredstev, zbranih s prispevkom oziroma dodatkom, z določbo, da programi velikih zavezancev vključujejo tudi oceno stroškov izvedbe programa.

Priporočilo

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor naj v uredbi o prihrankih energije jasno opredeli vire za kritje stroškov izvajanja programov.

2.2.1.2.1.f Uredba o prihrankih energije zahteva, da zavezanci in Eko sklad pri končnih odjemalcih z izvajanjem programov zagotovijo doseganje prihranka energije v višini najmanj enega odstotka letno glede na dobavljeno energijo ali gorivo končnim odjemalcem v predhodnem letu. Veliki zavezanci lahko razpolagajo z različno višino finančnih sredstev za doseg enega odstotka prihranka energije glede na dobavljeno energijo svojim končnim odjemalcem. Eko sklad je v letu 2011 potrdil program družbe Petrol, d. d., Ljubljana, ki predvideva s sredstvi v znesku 8.233 tisoč evrov doseči prihranek energije za 40.210 megavatnih ur oziroma 1,1 odstotka dobavljene energije v letu 2011. Prav tako je Eko sklad potrdil program družbe Energetika Ljubljana, d. o. o., Ljubljana, ki predvideva s sredstvi v znesku 851 tisoč evrov doseči prihranek energije za 17.234 megavatnih ur oziroma 1,1 odstotka dobavljene energije v letu 2011. Programe z istimi ukrepi izvajajo različni veliki zavezanci, vendar pa imajo nekateri veliki zavezanci za izpolnitev pogojev v uredbi o prihrankih energije za doseganje ene megavatne ure prihranka energije dodeljenih 220 evrov, drugi veliki zavezanci pa le 49 evrov, kar je 4,5-kratna razlika sredstev za doseg prihrankov energije med zavezanci. Ministrstvo za gospodarstvo bi v uredbi o prihrankih energije moralo določiti, da bi morali veliki zavezanci, ki dobavljajo energente z višjim deležem dodatka v ceni na enoto energenta, dosegati višji odstotek prihranka pri končnih odjemalcih, saj za izvajanje ukrepov pridobivajo

---

¹⁴⁴ Eko sklad je potrdil programe za obdobje od 1. 1. do 31. 12. 2012 še trem velikim zavezancem v letu 2012, in sicer družbam, Geoplin, d. o. o., Ljubljana, Energetika Ljubljana, d. o. o., Ljubljana in Elektro Energija, d. o. o., Ljubljana.

¹⁴⁵ Programi družb Butan plin, d. o. o., Ljubljana, Elektro Energija, d. o. o., Ljubljana in Elektro Maribor Energija plus, d. o. o., Maribor.

¹⁴⁶ Program družbe Geoplin, d. o. o., Ljubljana.

¹⁴⁷ 6. člen.

več sredstev¹⁴⁸. S tem, ko uredba o prihrankih energije določa velikim zavezancem enake zahteve ob tem, da jim hkrati dodeljuje različno višino finančnih sredstev, postavlja velike zavezanke v medsebojno neenakopraven položaj oziroma so lahko nekateri veliki zavezanci v konkurenčni prednosti pred ostalimi, saj lahko dodelijo višji znesek finančne spodbude za določeno investicijo v URE in z večjo verjetnostjo dosežejo zahtevane prihranke energije. Z uredbo o prihrankih energije tudi ni natančno določeno, ali se veliki zavezanec, ki izvaja storitve oziroma investicije, za katere objavi javni razpis, lahko na ta javni razpis tudi prijavi. Z lastno prijavo na javni razpis je konkurenčna prednost velikega zavezanca pred ostalimi lahko še večja.

2.2.1.2.1.g V Uredbi o spremembah in dopolnitvah uredbe o prihrankih energije¹⁴⁹ je določba¹⁵⁰, da uredba o prihrankih energije ne velja za naprave v sistemu EU ETS. V uredbi o prihrankih energije ni določeno, da bi morali upravljavci naprav v sistemu EU ETS voditi ločene evidence o porabi energije, ki se nanašajo na te naprave, od porabe energije, ki jo ti upravljavci porabijo za svoje poslovanje, na primer stroški, ki se nanašajo na zgradbe, kot so stroški ogrevanja, razsvetljave in podobno, oziroma potni stroški, kot so stroški goriva. Upravljavci naprav v sistemu EU ETS morajo plačevati prispevke in dodatke od energentov, ki jih porabijo pri poslovanju in niso neposredno vezani na naprave z dovoljenjem za izpuščanje toplogrednih plinov. Glede na to, da upravljavcem naprav v sistemu EU ETS ni treba voditi ločenih evidenc o porabi energije, ki se nanašajo na naprave v sistemu EU ETS, od porabe energije, ki jo ti upravljavci porabijo za svoje poslovanje, obstaja tveganje, da upravljavci naprav v sistemu EU ETS ne plačujejo prispevkov in dodatkov za porabo energije, ki se ne nanaša na naprave v sistemu EU ETS.

Priporočilo

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor naj dopolni uredbo o prihrankih energije z določbami, da morajo upravljavci naprav v sistemu EU ETS voditi ločeno knjigovodstvo za porabo energije za naprave v sistemu EU ETS od porabe energije pri poslovanju ter morajo pooblastiti Eko sklad za sprejem ustreznih navodil ter izvajanje nadzora nad poročanjem o porabi energije ter plačanimi prispevki in dodatki.

2.2.1.2.2 Okoljska dajatev

Dajatev za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida ureja uredba o okoljski dajatvi, za pripravo katere je bilo zadolženo Ministrstvo za okolje in prostor. Na podlagi uredbe o okoljski dajatvi se okoljska dajatev plačuje zaradi onesnaževanja zraka z emisijo ogljikovega dioksida:

- pri zgorevanju tekočih, plinastih in trdnih goriv,
- pri sežiganju gorljivih organskih snovi,
- zaradi uporabe fluoriranih toplogrednih plinov (od 1. 1. 2009) in
- zaradi rabe pogonskih goriv (od 10. 7. 2012).

Uredba o okoljski dajatvi določa zavezanke in plačnike za okoljsko dajatev, osnovo za obračunavanje okoljske dajatve, njeno višino in način njenega obračunavanja, odmere ter plačevanja. V uredbi o okoljski dajatvi so določeni energenti, za katere velja oprostitev plačila okoljske dajatve, pogoji, ki jih morajo

---

¹⁴⁸ Višina prispevkov in dodatkov je z Uredbo o prihrankih energije določena za vsak energent posebej, prav tako pa se pri nekaterih energentih vsako leto do leta 2014 spreminja, kot je razvidno iz priloge 4.

¹⁴⁹ Uradni list RS, št. 57/11.

¹⁵⁰ 2. člen.

izpolniti zavezanci, da jim carinski organ izda dovoljenje za oproščenega proizvajalca, ter zavezanci, ki lahko na podlagi enoletnih odločb oziroma na podlagi odločb ARSO za obdobje od 1. 1. 2005 do 31. 12. 2009 pri Carinski upravi Republike Slovenije (v nadaljevanju: CURS) uveljavljajo vračilo plačila okoljske dajatve. CURS v celoti pobira in vrača upravičencem okoljsko dajatev od 1. 5. 2005. V tabeli 36 v prilogi 10 so navedena vsa vplačila in vračila okoljske dajatve za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida v letih od 2008 do 2011.

Prihodki od okoljskih dajatev za onesnaževanje zraka z ogljikovim dioksidom so v splošnem delu v bilanci prihodkov in odhodkov zaključnega računa državnega proračuna na kontu 7041 – drugi davki na blago in storitve. V državni proračun je bilo od taks za obremenjevanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida v letu 2008 vplačanih¹⁵¹ 30.021 tisoč evrov prihodkov, 30.061 tisoč evrov prihodkov v letu 2009, 31.102 tisoč evrov prihodkov v letu 2010 in 30.076 tisoč evrov prihodkov v letu 2011.

Ministrstvo za okolje in prostor s pripravo uredbe o okoljski dajatvi ni zagotovilo namenskosti uporabe okoljske dajatve, saj se ta vplačuje v integralni del državnega proračuna in je v skladu z načelom celovitega pokrivanja namenjena za pokrivanje vseh izdatkov. Okoljska dajatev, ki obremenjuje onesnaževalca okolja, bi morala biti opredeljena vsaj kot namenski proračunski vir za ukrepe, ki bi sanirali oziroma zmanjšali onesnaženost okolja. Še posebej je to upravičeno, ker je iz AN URE-1 razvidno, da primanjkuje javnih finančnih sredstev za realizacijo vseh načrtovanih ukrepov.

Pojasnilo Ministrstva za kmetijstvo in okolje

Predlog sprememb uredbe o okoljski dajatvi bo vključeval predloge ekvivalentnih ukrepov, ki jih Republika Slovenija kot država članica lahko sprejme za upravljavce naprav v sistemu EU ETS v skladu s 27. členom Direktive 2009/29/ES. S predlogom sprememb uredbe o okoljski dajatvi bo vladi v sprejem podan predlog povečanja cene za enoto obremenitve zraka z emisijo ogljikovega dioksida ter predlog namenske porabe prilivov v proračun od okoljske dajatve.

Priporočilo

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje naj skupaj z Ministrstvom za finance v skladu s pogoji iz 43. člena Zakona o javnih financah¹⁵² pripravi pravno podlago za zagotovitev namenske porabe sredstev iz okoljskih dajatev za ukrepe povečanja URE in OVE. Predhodno pa naj opravita temeljito analizo vseh sredstev, ki se namenijo za URE in OVE tako iz državnega proračuna kakor tudi od prispevkov in dodatkov. Na podlagi izvedene analize naj bo določena višina vseh dajatev, s katerimi je obremenjena osnovna cena energentov in skupina plačnikov ter prejemnikov glede na cilje evropske podnebno-energetske politike "20-20-20 do 2020".

Pojasnilo Ministrstva za kmetijstvo in okolje

Ministrstvo za okolje in prostor je Ministrstvu za finance že večkrat predlagalo namenskost porabe zbranih finančnih sredstev, vendar Ministrstvo za finance zaradi zahtev po izvajanju načela integralnosti prilivov proračuna predlogov Ministrstva za okolje in prostor ni upoštevalo.

---

¹⁵¹ Zamudne obresti in druga plačila po Zakonu o davčnem postopku (Uradni list RS, št. 13/11-UPB4) niso vključena v poročilo CURS, so pa na kontu 7041 – drugi davki na blago in storitve.

¹⁵² Uradni list RS, št. 11/11-UPB4.

2.2.1.2.3 Zagotavljanje sredstev za investicije v javno železniško infrastrukturo

Ministrstvo za promet je pripravilo Zakon o zagotavljanju sredstev za investicije v javno železniško infrastrukturo¹⁵³ (v nadaljevanju: ZZSIJŽI), v katerem je določeno, da se za izvedbo investicij v javno železniško infrastrukturo in njeno vzdrževanje (v nadaljevanju: železniška infrastruktura) v obdobju od leta 2010 do leta 2023 zagotavljajo sredstva od letne dajatve za uporabo vozil v cestnem prometu in iz koncesijske dajatve Luke Koper, ki pripada Republiki Sloveniji. Od 12. 4. do 31. 12. 2010 je bilo za izvedbo investicij zbranih 74.968 tisoč evrov od letne dajatve za uporabo vozil v cestnem prometu in 955 tisoč evrov od koncesijske dajatve Luke Koper, ki pripada Republiki Sloveniji. Od 1. 1. do 31. 12. 2011 je bilo za železniško infrastrukturo zbranih 106.156 tisoč evrov od letne dajatve za uporabo vozil v cestnem prometu in 1.938 tisoč evrov od koncesijske dajatve Luke Koper, ki pripada Republiki Sloveniji. Ministrstvo za promet je s pripravo ZZSIJŽI, s katerim so vsaj delno zagotovljena sredstva za železniško infrastrukturo, omogočilo hitrejšo realizacijo cilja prenosa tovarnega prometa s cest na železnice.

Pojasnilo Ministrstva za infrastrukturo in prostor

Posodobljena železniška infrastruktura je potreben, ne pa tudi zadosten pogoj za uspešen prenos tovora s cest na železnice. Javna železniška infrastruktura trenutno še omogoča povečanje tovarnega železniškega prometa na nekaterih odsekih. Vsekakor pa je za povečanje prevoza tovora na železnico nujno treba v celoti izvesti liberalizacijo železniškega prometa znotraj trga železniških storitev v Republiki Sloveniji.

Ukrep Ministrstva za infrastrukturo in prostor

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor je sodelovalo pri pripravi Zakona za uravnoteženje javnih financ¹⁵⁴, ki je začel veljati 1. 6. 2012 in s katerim je določeno, da so sredstva od letne dajatve za uporabo vozil v cestnem prometu in od koncesijske dajatve Luke Koper, ki pripada Republiki Sloveniji, namenjena za izvedbo investicij in vzdrževanja prometne infrastrukture v skladu z Načrtom razvojnih programov državnega proračuna.

V primeru, da bodo sredstva od letne dajatve za uporabo vozil v cestnem prometu in od koncesijske dajatve Luke Koper, ki pripada Republiki Sloveniji, namenjena za gradnjo cestne infrastrukture, bo to predstavljalo celo negativni odmik od že doseženih ciljev, določenih z AN URE-1.

2.2.2 Izvajanje ukrepov za povečanje učinkovite rabe energije v obdobju od leta 2008 do leta 2011

Preverjali smo, ali so revidiranci izvedli ukrepe, določene z AN URE-1, v kolikšni meri in ali obstajajo ustrezna pojasnila, zakaj se načrtovani ukrepi niso izvedli. V tabeli 9 je pregled izvedenih ukrepov nosilcev iz AN URE-1 v posameznem letu obdobja od 2008 do konca leta 2011.

¹⁵³ Uradni list RS, št. 28/10, 85/11.

¹⁵⁴ Uradni list RS, št. 40/12.

Tabela 9: Izvedeni ukrepi po nosilcih iz AN URE-1 v obdobju od leta 2008 do leta 2011

Št.	Instrument	Odgovorni za izvedbo	Izvajanje ukrepa v letu			
			2008	2009	2010	2011
1	Finančne spodbude za energetske učinkovito obnovo in trajnostno gradnjo stavb za gospodinjstva	Eko sklad*	✓	✓	✓	✓
		MOP	✓	✓	/	/
2	Finančne spodbude za energetske učinkovite ogrevalne sisteme za gospodinjstva	Eko sklad*	✓	✓	✓	✓
		MOP	✓	✓	/	/
3	Finančne spodbude za učinkovito rabo električne energije za gospodinjstva	Eko sklad*	0	0	0	0
4	Shema učinkovite rabe za gospodinjstva z nizkimi prihodki	Eko sklad*	x	x	✓	✓
5	Energetsko označevanje gospodinskih aparatov in drugih naprav	MOP	0	0	/	/
		MG	/	/	0	0
6	Obvezna delitev in obračun stroškov za toploto v večstanovanjskih in drugih stavbah po dejanski porabi	MOP	✓	✓	/	/
		MG	/	/	✓	✓
7	Energetsko-svetovalna mreža za občane	MOP	✓	✓	/	/
		MG	/	/	✓	✓
8	Finančne spodbude za energetske učinkovito obnovo in trajnostno gradnjo stavb za storitveni sektor	Eko sklad*	✓	✓	✓	✓
		MOP	x	x	/	/
		MG	/	/	✓	✓
9	Finančne spodbude za energetske učinkovite ogrevalne sisteme za storitveni sektor	Eko sklad*	✓	✓	✓	✓
		MOP	x	✓	/	/
		MG	/	/	✓	✓
		MKGP*	✓	✓	✓	✓
10	Finančne spodbude za učinkovito rabo električne energije za storitveni sektor	Eko sklad*	0	0	0	0
		MOP	x	x	/	/
		MG	/	/	x	0
11	Zelena javna naročila	MF	x	x	x	✓
12	Finančne spodbude za učinkovito rabo električne energije za sektor industrija	Eko sklad*	✓	✓	✓	✓
		MOP	x	x	/	/
		MG	/	/	✓	x
13	Promocija in konkurenčnost javnega potniškega prometa	MP	x	x	x	x
14	Spodbujanje trajnostnega tovarnega prometa	MP	0	0	0	0
15	Povečanje energetske učinkovitosti cestnih vozil	MP	✓	✓	✓	✓
		MF	x	x	✓	✓
		MOP	✓	✓	✓	✓
16	Gradnja kolesarskih stez in podpornih objektov ter promocija kolesarjenja	MP	✓	✓	✓	✓

Št.	Instrument	Odgovorni za izvedbo	Izvajanje ukrepa v letu			
			2008	2009	2010	2011
17	Predpisi za energetska učinkovitost stavb	MOP	✓	✓	/	/
		MG	/	/	✓	✓
18	Zahteve za minimalno energetska učinkovitost proizvodov	MOP	✓	✓	/	/
		MG	/	/	✓	✓
19	Sofinanciranje izvajanja energetskih pregledov	MOP	✓	×	/	/
		MG	/	/	×	×
		Eko sklad*	×	×	×	×
20	Sistem zagotovljenih odkupnih cen za električno energijo	MG	✓	✓	✓	✓
21	Pogodbeno znižanje stroškov za energijo	MF	×	×	×	×
22	Programi usmerjanja rabe energije pri končnih porabnikih (DMS)	SODO, SOPO, dobavitelji energije*	×	×	×	×
23	Programi ozaveščanja, informiranja, promocije in usposabljanja, demonstracijski projekti	MOP	✓	✓	/	/
		MG	/	/	✓	✓
		LEA*	✓	✓	✓	✓
24	Izobraževalni programi	MŠŠ	✓	✓	✓	✓
		MVZT	✓	✓	✓	✓
25	Informiranje porabnikov o porabi energije, preglednem obračunu in drugih informacijah	SODO, SOPO, dobavitelji energije*	✓	✓	✓	✓
26	Okoljska dajatev za onesnaževanje zraka z ogljikovim dioksidom	MOP	✓	✓	✓	✓
		MF	✓	✓	✓	✓
27	Trošarine na goriva in električno energijo	MF	✓	✓	✓	✓
28	Oprostitev plačila okoljske dajatve za onesnaževanje zraka z ogljikovim dioksidom	MOP	✓	✓	/	/
		MF	✓	✓	/	/
29	Finančne spodbude za podporo razvojno-raziskovalnih in pilotnih projektov	MVZT	✓	✓	✓	✓

Legenda:

- ✓ - Nosilec oziroma izvajalec je zvajal ukrep.
- o - Nosilec oziroma izvajalec je izvajal ukrep delno.
- ×
- / - Nosilec oziroma izvajalec ni pristojen za izvajanje ukrepov.
- * - Izvajanje ukrepov izvajalca.

Opomba: pomen kratic in okrajšav je pojasnjen v prilogi 2.

Viri: Poročila nosilcev in izvajalcev ukrepov, pripravljene in sprejete predpisi ter dokumentacija revidirancev.

Ugotovitve na podlagi tabele 9 so predstavljane v točkah od 2.2.2.1 do vključno 2.2.2.6.

Vlada je s sklepom¹⁵⁵ naložila Eko skladu izvajanje nalog upravljanja, vodenja in izvajanja programov energetske učinkovitosti v javnem sektorju, kakor tudi izvajanja programov za spodbujanje učinkovite rabe in obnovljivih virov energije v industriji, storitvenem sektorju, prometu in gospodinjstvih. Na Eko skladu je bilo konec leta 2007 zaposlenih 18 uslužbencev, ki so izvajali le dejavnost dodeljevanje ugodnih kreditov za spodbujanje okoljskih naložb¹⁵⁶. Vlada je s sklepoma¹⁵⁷ odobrila začasno povečanje zbirnega kadrovskega načrta v obdobju 2010–2011 za določen čas trajanja nalog po EZ in uredbe o prihrankih energije. Eko sklad je za dodeljevanje nepovratnih finančnih spodbud gospodinjstvom v letu 2008 prejel 2.692 vlog, v letu 2009 je prejel 9.297 vlog, v letu 2010 je prejel 20.428 vlog in v letu 2011 je prejel 12.743 vlog. Število zaposlenih na Eko skladu je bilo konec leta 2008 isto kot konec leta 2007, in sicer 18 uslužbencev, v letu 2009 se je povečalo za šest, v letu 2010 se je povečalo za 12 uslužbencev in v letu 2011 se je povečalo za dva uslužbenca. Glede na obseg prejetih vlog gospodinjstev je Eko sklad z danim obsegom zaposlenih v obdobju od leta 2008 do leta 2011 izvajal pretežno programe spodbujanja URE in OVE v sektorju gospodinjstva. V sektorju industrija in storitvenem sektorju je Eko sklad v obdobju od leta 2008 do leta 2011 dodeljeval le kredite z ugodno obrestno mero, ne pa tudi nepovratnih finančnih spodbud. Eko sklad je v letu 2009 podeljeval nepovratne finančne spodbude v sektorju promet¹⁵⁸ in v drugi polovici leta 2011 objavil javne pozive za dodelitev nepovratnih finančnih spodbud v prometu in javnem sektorju¹⁵⁹.

2.2.2.1 Ukrepi v gospodinjstvu

Poraba končne energije v gospodinjstvih je v letu 2009 znašala 25,4 odstotka celotne porabe končne energije. V AN URE-1 so navedeni pričakovani prihranki energije v gospodinjstvih 326 gigavatnih ur v obdobju od leta 2008 do leta 2010 oziroma 1.165 gigavatnih ur v obdobju od leta 2008 do leta 2016. V AN URE-1 so zajeti instrumenti, ukrepi in učinki, prikazani v tabeli 30 v prilogi 7.

2.2.2.1.1 Finančne spodbude za energetske učinkovito obnovo in trajnostno gradnjo stavb

V Republiki Sloveniji je 71,7 odstotka stanovanjskih stavb, zgrajenih pred letom 1980¹⁶⁰. Ob upoštevanju predpisov (povezava s točko 2.2.2.5.1) je bila za stavbe, zgrajene pred letom 1980, dovoljena specifična letna raba toplote za ogrevanje 163 ali več kilovatnih ur na kvadratni meter neto uporabne stanovanjske površine, za stavbe, zgrajene po letu 2010, pa je najvišja dovoljena specifična letna raba toplote za ogrevanje 45 kilovatnih ur na kvadratni meter neto uporabne stanovanjske površine. Iz navedenega je razvidno, da obnova in trajnostna gradnja stavb predstavlja velik prihranek energije. V tabeli 10 so prikazani učinki finančnih spodbud za energetske učinkovito obnovo in trajnostno gradnjo stavb v gospodinjstvih.

¹⁵⁵ Št. 36000-1/2008/13 z dne 31. 1. 2008.

¹⁵⁶ Letno poročilo Eko sklada v letu 2007, marec 2008.

¹⁵⁷ Št. 10002-12/2010/7 z dne 13. 5. 2010 in št. 47602-25/2011/4 z dne 29. 9. 2011.

¹⁵⁸ Na podlagi izvedenega javnega razpisa 2SUB-CTP09 (Uradni list RS, št. 30/09) po pogodbi z Ministrstvom za promet št. 2411-09-100011 z dne 26. 3. 2009.

¹⁵⁹ Nepovratne finančne spodbude občanom in pravnim osebam za baterijska električna vozila ter za nizkoenergijsko ali pasivno gradnjo ali prenovu stavb v lasti občin, v katerih se izvajajo dejavnosti vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 79/11, 81/11).

¹⁶⁰ Geodetski inštitut Slovenije, Statistike nad vhodnimi podatki Registra nepremičnin, Ljubljana, 5. 6. 2008.

Tabela 10: Učinki finančnih spodbud za energetske učinkovito obnovo in trajnostno gradnjo stavb

Vrsta naložbe	Enote	Učinki v obdobju od leta 2008 do leta 2016 iz AN URE-1	Doseženi učinki v obdobju od leta 2008 do leta 2011	Trend do konca leta 2016 v odstotkih
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)=(4)/4*9*100/(3)
Obnova stavb	kvadratni metri	2.800.000	1.403.955	112,8
Gradnja nizkoenergijskih in pasivnih stavb	kvadratni metri	ni določeno	35.756	ni mogoče ocenjevati

Viri: AN URE-1, podatki Eko sklada, Ministrstva za okolje in prostor ter Ministrstva za gospodarstvo.

2.2.2.1.1.a Finančne spodbude za energetske učinkovito obnovo in trajnostno gradnjo stanovanjskih stavb za gospodinjstva sta izvajala Eko sklad v obdobju od leta 2008 do leta 2011 in Ministrstvo za okolje in prostor v letih 2008 in 2009 na podlagi letno objavljenih javnih razpisov¹⁶¹ in javnih pozivov¹⁶². Eko sklad je podeljeval kredite z ugodnejšo obrestno mero in nepovratne finančne spodbude za celovito obnovo stavb, za zamenjavo stavbnega pohištva, toplotno izolacijo fasade, strehe, temeljev in poda ter za gradnjo nizkoenergijskih in pasivnih hiš¹⁶³. Ministrstvo za okolje in prostor je podeljevalo nepovratne finančne spodbude za zamenjavo stavbnega pohištva in toplotno izolacijo ovoja stavb. Eko sklad in Ministrstvo za okolje in prostor sta v obdobju od leta 2008 do leta 2011 izvajala ukrepe energetske sanacije stavb, in sicer toplotno izolacijo fasad, toplotno izolacijo podstrešij, zamenjavo oken ter gradnjo nizkoenergijskih in pasivnih stavb tako, da sta dodeljevala finančne spodbude za navedene ukrepe, kot je to določeno z AN URE-1.

2.2.2.1.1.b V obdobju od leta 2008 do leta 2011 je bilo na podlagi dodeljenih kreditov in nepovratnih finančnih spodbud energetske učinkovito obnovljenih 1.403.955 kvadratnih metrov stavb, od tega s finančnimi spodbudami Eko sklada 1.330.412 kvadratnih metrov stavb oziroma 94,8 odstotka obnovljenih stavb, s finančnimi spodbudami Ministrstva za okolje in prostor pa 73.543 kvadratnih metrov stavb oziroma 5,2 odstotka obnovljenih stavb. Učinek 2.800.000 kvadratnih metrov v celotnem obdobju veljavnosti AN URE-1 bo presežen za 12,8 odstotka ob enakem nadaljevanju finančnega spodbujanja

¹⁶¹ Javni razpisi Eko sklada za kreditiranje okoljskih naložb: 39OB08A (Uradni list RS, št. 12/08, 64/08, 79/08), 39OB08B (Uradni list RS, št. 79/08, 83/08, 99/08), 41OB09 (Uradni list RS, št. 21/09), 43OB10 (Uradni list RS, št. 7/10, 102/10), 45OB11 (Uradni list RS, št. 26/11, 69/11, 109/11); javni razpisi Ministrstva za okolje in prostor: JR-ST 2008 (Uradni list RS, št. 21/08, 94/08).

¹⁶² Javni pozivi Eko sklada za dodeljevanje nepovratnih finančnih spodbud za ukrepe URE in OVE: 1SUB-OB08 (Uradni list RS, št. 53/08, 42/09), 3SUB-OB10 (Uradni list RS, št. 40/10), 4SUB-OB10 (Uradni list RS, št. 40/10, 83/10), 5SUB-OB10 (Uradni list RS, št. 40/10), 6SUB-OB11 (Uradni list RS, št. 110/10, 69/11, 79/11), 7SUB-OB11 (Uradni list RS, št. 110/10, 79/11).

¹⁶³ Pojemov nizkoenergijska oziroma pasivna stavba ne opredeljuje noben dokument. Direktiva 2010/31/EU uporablja izraz skoraj nič-energijska stavba, ki pomeni stavbo z zelo visoko energetske učinkovitostjo, določeno v prilogi Direktive 2010/31/EU. Za skoraj nič potrebne energije oziroma zelo majhno količino potrebne energije bi v zelo veliki meri morala zadostovati energija iz OVE, vključno z energijo iz OVE, proizvedeno na kraju samem ali v bližini.

obnove stavb in gradnje nizkoenergijskih in pasivnih stavb kot v obdobju od leta 2008 do leta 2011. V AN URE-1 ni navedeno, koliko nizkoenergijskih in pasivnih stavb bi bilo treba zgraditi s finančnimi spodbudami, zato uspešnosti zgrajenih 35.756 kvadratnih metrov nizkoenergijskih in pasivnih stavb v obdobju od leta 2008 do leta 2011 ni mogoče ocenjevati.

Ukrep Ministrstva za infrastrukturo in prostor

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor je pripravilo AN URE-2, v katerem je določilo, da bo v obdobju od leta 2010 do leta 2016 s finančnimi spodbudami zgrajenih 0,2 milijona kvadratnih metrov nizkoenergijskih oziroma skoraj nič-energijskih stanovanjskih stavb.

2.2.2.1.2 Finančne spodbude za energetske učinkovite ogrevalne sisteme

Podatka o kurilnih napravah v Republiki Sloveniji ni (povezava s točko 2.2.2.5.1.g), zato tudi ni podatka o številu, vrstah in njihovi porabi energije v gospodinjstvih. Zaradi vzajemnega zasledovanja ciljev iz AN OVE in OP TGP-1 je dana prednost pri spodbujanju nakupa učinkovitejših ogrevalnih sistemov, in sicer v kotle na lesno biomaso, kondenzacijske kotle, sprejemnike sončne energije in toplotne črpalke. V tabeli 11 so prikazani učinki finančnih spodbud za energetske učinkovite ogrevalne sisteme v gospodinjstvih.

Tabela 11: Učinki finančnih spodbud za energetske učinkovite ogrevalne sisteme

Vrsta naložbe	Enote	Učinki v obdobju od leta 2008 do leta 2016 iz AN URE-1	Doseženi učinki v obdobju od leta 2008 do leta 2011	Trend do konca leta 2016 v odstotkih
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)=(4)/(4)*(9)*100/(3)
Vgradnja sprejemnikov sončne energije	kvadratni metri	ni določeno	51.598	ni mogoče ocenjevati
Zamenjava kotla za ogrevanje	število	25.130	3.563	31,9
Vgradnja toplotnih črpalk za ogrevanje	število	ni določeno	2.938	ni mogoče ocenjevati
Vgradnja sistema prezračevanja z rekuperacijo	število	ni določeno	353	ni mogoče ocenjevati
Optimizacija ogrevalnih sistemov	število/kvadratni metri	21.000	91.168	ni mogoče ocenjevati

Viri: AN URE-1, podatki Eko sklada, Ministrstva za okolje in prostor ter Ministrstva za gospodarstvo.

2.2.2.1.2.a Finančne spodbude za energetske učinkovite ogrevalne sisteme za gospodinjstva sta izvajala Eko sklad v obdobju od leta 2008 do leta 2011 in Ministrstvo za okolje in prostor v letih 2008 in 2009 na podlagi letno objavljenih javnih razpisov in javnih pozivov. Eko sklad je podeljeval kredite z ugodnejšo

obrestno mero in nepovratne finančne spodbude za vgradnjo sprejemnikov sončne energije, kondenzacijske kotle¹⁶⁴, kotle na lesno biomaso in toplotne črpalke. Ministrstvo za okolje in prostor je podeljevalo nepovratne finančne spodbude za vgradnjo termostatskih ventilov in hidravlično uravnoteženje ogrevalnih sistemov v večstanovanjskih stavbah s pričetkom gradnje pred letom 2003, za vgradnjo sprejemnikov sončne energije, kotle na lesno biomaso in toplotne črpalke. Eko sklad in Ministrstvo za okolje in prostor sta v obdobju od leta 2008 do leta 2011 izvajala ukrepe: zamenjava neustreznih kotlovskih kapacitet z napravami z visokim izkoristkom, nakup kotlov na lesno biomaso, optimizacija ogrevalnih sistemov, nakup solarnih sistemov za ogrevanje in nakup toplotnih črpalk, ko sta dodeljevala finančne spodbude za te ukrepe, kot je to določeno z AN URE-1.

2.2.2.1.2.b V obdobju od leta 2008 do leta 2011 je bilo na podlagi dodeljenih kreditov in nepovratnih finančnih spodbud zamenjanih 3.563 kotlov za ogrevanje, od tega s finančnimi spodbudami Eko sklada 3.093 oziroma 86,8 odstotka kotlov za ogrevanje, s finančnimi spodbudami Ministrstva za okolje in prostor pa 470 kotlov oziroma 13,2 odstotka kotlov za ogrevanje. Učinek 25.130 zamenjanih kotlov za ogrevanje v celotnem obdobju veljavnosti AN URE-1 ne bo dosežen, saj bo ob enakem nadaljevanju finančnega spodbujanja kot v obdobju od leta 2008 do leta 2011 doseženo le 31,9 odstotka načrtovanih zamenjav kotlov za ogrevanje. V AN URE-1 je navedeno, da bo izvedena optimizacija 21.000 ogrevalnih sistemov. Eko sklad in Ministrstvo za okolje in prostor sta s finančnimi spodbudami optimizirala 91.168 kvadratnih metrov stavb s termostatskimi ventili in hidravličnim uravnoteženjem. Glede na to, da se pri vrednotenju ogrevalnih sistemov merske enote v AN URE-1 razlikujejo od merskih enot, v okviru katerih vodita realizacijo finančnih spodbud za ogrevalne sisteme Eko sklad in Ministrstvo za okolje in prostor, doseganja učinkov ni mogoče ocenjevati. V AN URE-1 ni navedeno, koliko sprejemnikov sončne energije in toplotnih črpalk bi bilo treba zagotoviti s finančnimi spodbudami, zato uspešnosti doseganja 51.598 kvadratnih metrov vgrajenih sprejemnikov sončne energije in 2.938 vgrajenih toplotnih črpalk v obdobju od leta 2008 do leta 2011 ni mogoče ocenjevati.

Ukrep Ministrstva za infrastrukturo in prostor

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor je pripravilo AN URE-2, v katerem je določilo, da bodo v obdobju od leta 2010 do leta 2016 s finančnimi spodbudami zamenjani obstoječi kotli s 14.000 sodobnimi plinskimi kotli, 11.000 toplotnimi črpalkami ter 29.000 sodobnimi kotli na lesno biomaso. Poleg tega bo nameščenih dodatnih 134.000 kvadratnih metrov sprejemnikov sončne energije.

2.2.2.1.3 Finančne spodbude za učinkovito rabo električne energije

Gospodinjstva so po podatkih SURS v letu 2011 porabila 25,2 odstotka končne porabe električne energije. Porabniki električne energije v gospodinjstvih so gospodinjski aparati, luči, mali gospodinjski aparati, avdio in video oprema, osebni računalniki, klimatske naprave in drugo. V tabeli 12 so prikazani učinki finančnih spodbud za učinkovito rabo električne energije v gospodinjstvih.

---

¹⁶⁴ Eko sklad je dodeljeval nepovratne finančne spodbude za kondenzacijske kotle samo v okviru celovite obnove starejše stanovanjske stavbe, ki je obsegala vsaj tri ukrepe energijske obnove, med njimi prenovno ogrevalnega sistema.

Tabela 12: Učinki finančnih spodbud za energetske učinkovito rabo električne energije

Vrsta naložbe	Enote	Učinki v obdobju od leta 2008 do leta 2016 iz AN URE-1	Doseženi učinki v obdobju od leta 2008 do leta 2011	Trend do konca leta 2016 v odstotkih
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)=(4)/(3)*100/(3)
Nakup varčnih gospodinjskih aparatov	število	200.000	327	0,4
Nakup varčnih sijalk	število	560.000	0	ni smiselno
Kratki energetski pregledi	število	90.000	0	0,0

Viri: AN URE-1, podatki Eko sklada, Ministrstva za okolje in prostor ter Ministrstva za gospodarstvo.

2.2.2.1.3.a Finančne spodbude za spodbujanje nakupa energijsko najvarčnejših gospodinjskih aparatov je v obdobju od leta 2008 do leta 2011 izvajal le Eko sklad na podlagi letno objavljenih javnih razpisov. Eko sklad je podeljeval kredite z ugodnejšo obrestno mero za nakup velikih gospodinjskih aparatov¹⁶⁵, ki so po porabi energije razvrščeni v energijski razred A ali višje. Za nakup energijsko učinkovitih gospodinjskih aparatov ni bilo danih nepovratnih finančnih spodbud. Ukrep sofinanciranje in promocija nakupa varčnih sijalk v obdobju od leta 2008 do leta 2011 ni bil izveden. Z Uredbo Komisije (ES) št. 245/2009 z dne 18. 3. 2009 o izvajanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/32/ES v zvezi z zahtevami za okoljsko primerno zasnovo fluorescenčnih sijalk brez vdelenih predstikalnih naprav, visokointenzivnostnih sijalk in predstikalnih naprav in svetilk za delovanje teh sijalk ter o razveljavitvi Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2000/55/ES¹⁶⁶ je prepovedana prodaja žarnic z žarilno nitko¹⁶⁷, zato je mogoče kupiti le energijsko varčne sijalke. Izvajanje ukrepa sofinanciranje in promocija nakupa varčnih sijalk ni smiselno, saj na trgu ni mogoč nakup energetsko potratnih žarnic. Ukrepa uvajanje inteligentnih merilnikov v gospodinjstvih ni izvajal niti Eko sklad niti Ministrstvo za okolje in prostor oziroma Ministrstvo za gospodarstvo.

2.2.2.1.3.b V obdobju od leta 2008 do leta 2011 je Eko sklad na podlagi dodeljenih kreditov sofinanciral nakup 327 novih gospodinjskih aparatov razreda A ali višje. Učinek sofinanciranja nakupa 200.000 varčnih gospodinjskih aparatov v celotnem obdobju veljavnosti AN URE-1 ne bo dosežen, saj bo ob enakem nadaljevanju finančnega spodbujanja kot v obdobju od leta 2008 do leta 2011 doseženo le 0,4 odstotka načrtovanega nakupa varčnih gospodinjskih aparatov. Doseganje učinka sofinanciranja nakupa 560.000 varčnih sijalk zaradi s predpisi Evropske unije določene obvezne uporabe varčnih sijalk ni smiselno. Učinek izvedbe 90.000 pregledov gospodinjstev v celotnem obdobju veljavnosti AN URE-1 ne bo dosežen, saj v obdobju od leta 2008 do leta 2011 ni bilo dodeljenih nobenih finančnih sredstev za uvajanje inteligentnih merilnikov v gospodinjstvih, hitre meritve in svetovanje pri odjemalcih.

¹⁶⁵ Za štedilnike, hladilnike, zamrzovalnike in njihove kombinacije, pralne, sušilne ter pomivalne stroje.

¹⁶⁶ Uradni list EU, št. L 76/3 z dne 24. 3. 2009.

¹⁶⁷ Od 1. 9. 2009 je prepovedana prodaja 100-vatnih žarnic, od 1. 9. 2010 75-vatnih žarnic, od 1. 9. 2011 pa 60-vatnih žarnic in od 1. 9. 2012 žarnic, močnejših od 25 vatov.

Ukrep Ministrstva za infrastrukturo in prostor

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor je pripravilo AN URE-2, v katerem je izločilo ukrep sofinanciranje in promocija nakupa varčnih sijalk.

2.2.2.1.4 Shema učinkovite rabe za gospodinjstva z nizkimi prihodki

2.2.2.1.4.a Nepovratne finančne spodbude socialno šibkim občanom¹⁶⁸ je Eko sklad dodelil na podlagi javnih razpisov v letih 2010 in 2011¹⁶⁹ za izvajanje ukrepov rabe OVE in večje energijske učinkovitosti v večstanovanjskih stavbah¹⁷⁰ v višini 100 odstotkov priznanih stroškov izvedene naložbe z namenom vključitve socialno šibkih občanov v proces obnove za izboljšanje bivalnih pogojev in znižanja stroškov energije ter lažjega doseganja 75-odstotnega soglasja etažnih lastnikov v večstanovanjskih stavbah, potrebnega za izvedbo naložb. V AN URE-1 ni jasne opredelitve, katera gospodinjstva so gospodinjstva z nizkimi prihodki, prav tako pa ni navedeno, kako bi se določalo vračilo izplačanih finančnih sredstev v primeru smrti prejemnika 100-odstotne nepovratne finančne spodbude pred potekom življenjske dobe izvedene investicije ter kako bi se upoštevali prihranki energije pri izvajanju ukrepov gospodinjstvom z nizkimi prihodki. Ocenjujemo, da ni mogoče uspešno izvajati ukrepov gospodinjstvom z nizkimi prihodki brez jasne opredelitve, katero gospodinjstvo sodi v okvir izvajanja tega ukrepa.

Pojasnilo Ministrstva za infrastrukturo in prostor

Gospodinjstvo z nizkimi prihodki je gospodinjstvo, ki trpi energetske revščino. Energetska revščina pomeni, da gospodinjstvo zaradi prenizkega dohodka, slabih standardov ogrevanja in izolacije stavbe ter visokih cen energije ne more zagotoviti primerno toplega stanovanja po primerni ceni.

Priporočilo

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor naj s predpisom opredeli pojem energetske revščine oziroma kdo so gospodinjstva z nizkimi prihodki ter pogoje, ki jih morajo gospodinjstva izpolnjevati za prejem višjih finančnih spodbud od ostalih upravičencev.

2.2.2.1.4.b V obdobju od leta 2008 do leta 2011 je Eko sklad na podlagi nepovratnih finančnih spodbud 39 gospodinjstvom v večstanovanjskih stavbah 100-odstotno sofinanciral vgradnjo termostatskih ventilov in hidravlično uravnoteženje ogrevalnih sistemov, toplotno izolacijo fasade in strehe ter zamenjavo zunanjšega stavbnega pohištva v skupnih prostorih. Učinek sofinanciranja 18.000 gospodinjstev z nizkimi prihodki v celotnem obdobju veljavnosti AN URE-1 ne bo dosežen, saj bo ob enakem nadaljevanju finančnega spodbujanja kot v obdobju od leta 2008 do leta 2011 doseženo le 0,5 odstotka načrtovanih gospodinjstev z nizkimi dohodki.

---

¹⁶⁸ Socialno šibek občan je vsak lastnik ali etažni lastnik stanovanja v večstanovanjski stavbi, ki je bil v času oddaje vloge ali kadarkoli v zadnjih 18 mesecih pred tem upravičen do denarne socialne pomoči oziroma je v tem času pridobil izredno denarno socialno pomoč, kar izkazuje z originalnim izvodom ali overjenim prepisom odločbe centra za socialno delo o denarni socialni pomoči oziroma z odločbo o izredni denarni socialni pomoči.

¹⁶⁹ 5SUB-OB11 (Uradni list RS, št. 40/10) in 7SUB-OB11 (Uradni list RS, št. 110/10, 79/11).

¹⁷⁰ Nepovratne finančne naložbe so bile namenjene za nove naložbe v toplotno izolacijo fasade, strehe ali podstrešja, zamenjavo zunanjšega stavbnega pohištva v skupnih prostorih, vgradnjo naprave za centralno ogrevanje, vgradnjo termostatskih ventilov in hidravlično uravnoteženje ogrevalnih sistemov in sistem delitve stroškov za toploto.

2.2.2.1.5 Energijsko označevanje gospodinjskih aparatov in drugih virov

Gospodinjski aparati so največji porabniki električne energije v gospodinjstvu. Poleg tega jih ima skoraj vsako gospodinjstvo, in sicer hladilnik 98 odstotkov, pralni stroj 95 odstotkov, pečico 92 odstotkov, kuhhalno ploščo 84 odstotkov in zamrzovalno skrinjo ali omaro 69 odstotkov gospodinjstev¹⁷¹.

2.2.2.1.5.a Ukrepa ozaveščevalne, informativne in druge podporne aktivnosti za promocijo nakupa energetske učinkovitih gospodinjskih aparatov Ministrstvo za okolje in prostor v letih 2008 in 2009 oziroma Ministrstvo za gospodarstvo v letih 2010 in 2011 nista izvajali. Ukrep nadzora izvajanja predpisov o označevanju gospodinjskih aparatov je v skladu z Uredbo o vzpostavitvi okvira za določanje zahtev za okoljsko primerno zasnovo izdelkov, ki rabijo energijo¹⁷² (v nadaljevanju: uredba o izdelkih, ki rabijo energijo), v obdobju od leta 2008 do leta 2011 izvajal Tržni inšpektorat Republike Slovenije (v nadaljevanju: Tržni inšpektorat). Ministrstvo za okolje in prostor je sprejelo Pravilnik o energijskih nalepkah za določene vrste gospodinjskih aparatov¹⁷³ (v nadaljevanju: Pravilnik o energetskih nalepkah) in druge pravilnike, ki so se nanašali na posamezne skupine proizvodov¹⁷⁴. S Pravilnikom o energetskih nalepkah so za nekatere vrste gospodinjskih aparatov¹⁷⁵ določene zahteve glede navajanja podatkov o porabi energije in drugih bistvenih virov na nalepkah ter drugih standardiziranih informacijah o proizvodu, kar omogoča kupcu izbiro energijsko učinkovitejšega aparata. Pravilnik o energetskih nalepkah določa, da nadzor izvaja Tržni inšpektorat, ki lahko omeji ali prepove dajanje proizvodov v promet, če ugotovi netočnosti podatkov, navedenih na nalepkah ali podatkovnih karticah. Iz poslovnih poročil Tržnega inšpektorata za obdobje od leta 2008 do leta 2011¹⁷⁶ izhaja, da je izvajal le administrativni nadzor, ne pa tudi nadzora nad resničnostjo navedb proizvajalcev, distributerjev oziroma uvoznikov o porabi energije izdelkov, ki rabijo energijo. Za izvajanje nadzora nad izvajanjem predpisov o označevanju gospodinjskih aparatov Tržni inšpektorat nima strokovnega kadra¹⁷⁷, saj so potrebna znanja s področja

¹⁷¹ Spletni naslov: [URL: <http://www.uporabnaenergetika.si/index.php/prirocnik-za-odgovoro-rabo-energije/v-gospodinjstvu>], 13. 11. 2012.

¹⁷² Uradni list RS, št. 19/08.

¹⁷³ Uradni list RS, št. 104/01.

¹⁷⁴ Pravilnik za energijsko označevanje gospodinjskih pralno-sušilnih strojev (Uradni list RS, št. 104/01, 100/06), Pravilnik za energijsko označevanje električnih hladilnikov, zamrzovalnikov in njihovih kombinacij (Uradni list RS, št. 104/01, 64/04), Pravilnik o zahtevah za energijsko učinkovitost električnih hladilnikov, zamrzovalnikov in njihovih kombinacij (Uradni list RS, št. 107/01, 40/07), Pravilnik za energijsko označevanje gospodinjskih pomivalnih strojev (Uradni list RS, št. 104/01, 100/06), Odredba za energijsko označevanje žarnic in sijalk za uporabo v gospodinjstvu (Uradni list RS, št. 104/01), Pravilnik o energijskem označevanju gospodinjskih električnih pečic (Uradni list RS, št. 89/03), Pravilnik za energijsko označevanje gospodinjskih električnih sušilnih strojev (Uradni list RS, št. 104/01, 100/06), Pravilnik o energijskem označevanju gospodinjskih klimatskih naprav (Uradni list RS, št. 5/04), Seznam standardov, katerih uporaba ustvarja domnevo o skladnosti klimatske naprave s Pravilnikom o energijskem označevanju gospodinjskih klimatskih naprav (Uradni list RS, št. 60/05), Pravilnik o zahtevah za minimalno energijsko učinkovitost predstikalnih naprav za fluorescenčne sijalke (Uradni list RS, št. 58/03, 47/07).

¹⁷⁵ Za hladilnike, zamrzovalnike in njihove kombinacije, pralne stroje, sušilnike in njihove kombinacije, pomivalne stroje, pečice, grelnike in hranilnike tople vode, svetlobe vire in klimatske naprave.

¹⁷⁶ Izdano februarja 2009 za leto 2008, izdano februarja 2010 za leto 2009, izdano februarja 2011 za leto 2010, izdano februarja 2012 za leto 2011.

¹⁷⁷ Poslovno poročilo Tržnega inšpektorata za leto 2011.

elektro in strojne energetike, za kar so usposobljeni energetski inšpektorji. Zveza potrošnikov Slovenije med drugim izvaja tudi teste izdelkov, ki rabijo energijo; ugotovila je, da testi kažejo, da informacijam na energijski nalepki ne smemo preveč zaupati. Uporabljajmo jih le kot oporo, usmeritev, saj so lahko navedbe tudi napačne¹⁷⁸. Ministrstvo za okolje in prostor oziroma Ministrstvo za gospodarstvo nista določila ustreznega nadzornega organa, ki bi preverjal, da so v promet in/ali v uporabo dani le izdelki, ki rabijo energijo, in so skladni z minimalnimi zahtevami za okoljsko primerno zasnovano in z določenimi merili za energetsko in okoljsko učinkovitost (povezava s točko 2.2.2.5.2) ter da so navedbe na energetskih nalepkah resnične, saj Tržni inšpektorat, ki ga je določilo za izvajanje nadzora, za to nima ustreznega strokovnega kadra. Neustrezen nadzor nad podatki na energetskih nalepkah izdelkov, povezanih z energijo, povzroča zavajanje kupcev in sprejemanje napačnih odločitev o nakupu izdelkov, povezanih z energijo, in vodi tudi k nižjim prihrankom energije od pričakovanih.

Pojasnilo Ministrstva za infrastrukturo in prostor

V Evropski uniji je predpisana enaka vsebina in oblika energijske nalepke, prav tako se proizvodi, ki so namenjeni nakupu v Republiki Sloveniji, prodajajo tudi po drugih državah Evropske unije, zato masovnega "zavajanja" potrošnikov z napačnimi nalepkami ne more biti.

Ukrepi Ministrstva za infrastrukturo in prostor

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor je pripravilo novelo EZ – EZ-E, ki je začel veljati 11. 2. 2012. V EZ-E je določeno¹⁷⁹, da inšpekcija, pristojna za trg, izvaja nadzor nad energijskim označevanjem in oglaševanjem, medtem ko je energijska inšpekcija pristojna za izvajanje nadzora nad okoljsko primerno zasnovano proizvodov, povezanih z energijo, ki so v uporabi. Zahteve s področja energijske učinkovitosti, ki veljajo od 6. 7. 2012, je Ministrstvo za infrastrukturo in prostor uredilo s Pravilnikom o vzpostavitvi okvira za določanje zahtev za okoljsko primerno zasnovano proizvodov, povezanih z energijo¹⁸⁰ in Uredbo o navajanju porabe energije in drugih virov z energijskimi nalepkami in standardiziranimi podatki za proizvode, povezane z energijo¹⁸¹.

2.2.2.1.5.b Učinka, da se bo specifična raba kupljenih aparatov zaradi zamenjave gospodinjskih aparatov in usmerjanja nakupa z nalepkami znižala za 30 do 40 odstotkov ni mogoče meriti, saj ni določeno, koliko je znašala specifična raba kupljenih aparatov v letu 2007, ki je bazno leto za ocenjevanje učinkov z izvedbo ukrepov v okviru instrumenta 5: energijsko označevanje gospodinjskih aparatov in drugih naprav.

¹⁷⁸ Revija za potrošnike VIP, št. 2, letnik 2010.

¹⁷⁹ 25. člen.

¹⁸⁰ Uradni list RS, št. 50/12.

¹⁸¹ Tako kot opomba 180.

2.2.2.1.6 Obvezna delitev in obračun stroškov za toploto v večstanovanjskih in drugih stavbah po dejanski porabi

V Republiki Sloveniji je 21.230 tri- ali večstanovanjskih stavb¹⁸². Tri- ali večstanovanjske stavbe imajo 265.843 stanovanj, katerih površina znaša 15.086.733 kvadratnih metrov¹⁸³. Delilnike stroškov toplote¹⁸⁴ je imelo v letu 2011 vgrajenih 19 odstotkov večstanovanjskih stavb¹⁸⁵.

2.2.2.1.6.a Ukrep obvezne delitve in obračunavanja stroškov za toploto po dejanski porabi bi moralo Ministrstvo za okolje in prostor oziroma Ministrstvo za gospodarstvo uvesti na podlagi sprejema ustreznih predpisov do 1. 10. 2011¹⁸⁶, prav tako bi moralo informirati gospodinjstva v večstanovanjskih stavbah o prednostih delitve in obračuna stroškov po dejanski porabi. EZ-C je s spremembami 94. člena uvedel obvezno delitev in obračun stroškov za toploto po dejanski porabi v večstanovanjskih stavbah in drugih stavbah z najmanj štirimi posameznimi deli, ki se oskrbujejo s toploto iz skupnega sistema za ogrevanje. Stroški za ogrevanje in toplo vodo se obračunavajo v pretežnem delu na podlagi dejanske porabe toplote, določene z merilnimi napravami, ki omogočajo indikacijo dejanske porabe toplote posameznega dela stavbe. Delitev in obračun stroškov za toploto se izvaja po Pravilniku o načinu delitve in obračunu stroškov za toploto v stanovanjskih in drugih stavbah z več posameznimi deli¹⁸⁷ (v nadaljevanju: pravilnik o delitvi stroškov za toploto), katerega določbe morajo upoštevati vsi lastniki stanovanj v večstanovanjskih stavbah in drugih stavbah z najmanj štirimi posameznimi deli, ki se oskrbujejo s toploto iz skupnega sistema za ogrevanje, najkasneje s 1. 10. 2011. Ministrstvo za gospodarstvo je 195.000 gospodinjstvom v večstanovanjskih stavbah poslalo brošuro z informacijami o obvezni delitvi stroškov za toploto po porabi¹⁸⁸. Ministrstvo za okolje in prostor ter kasneje Ministrstvo za gospodarstvo sta pravočasno pripravili ustrezne pravne podlage in posredovali ustrezne informacije gospodinjstvom za uspešno izvedbo ukrepa obvezne delitve in obračuna stroškov za toploto v večstanovanjskih in drugih stavbah po dejanski porabi.

2.2.2.1.6.b Ministrstvo za okolje in prostor v letu 2008¹⁸⁹, Eko sklad pa v letih 2010 in 2011¹⁹⁰ sta objavila razpis za finančne spodbude za sisteme razdeljevanja in obračunavanja stroškov za toploto po dejanski porabi v večstanovanjskih stavbah. Ministrstvo za okolje in prostor je v letu 2008 dodelilo finančne spodbude 28 večstanovanjskim stavbam v znesku 36 tisoč evrov, v letu 2009 pa 99 večstanovanjskim stavbam v znesku 53 tisoč evrov, Eko sklad pa šestim večstanovanjskim stavbam v znesku 11 tisoč evrov v letu 2011 za sisteme razdeljevanja in obračunavanja stroškov za toploto po dejanski porabi. Ministrstvo za okolje in prostor in Eko sklad sta izplačala finančne spodbude za sisteme razdeljevanja in obračunavanja stroškov za toploto po dejanski porabi kljub temu, da noben instrument v AN URE-1 ne predvideva dodeljevanja finančnih spodbud za sisteme razdeljevanja in obračunavanja stroškov za toploto po dejanski porabi.

¹⁸² Geodetski inštitut Slovenije: "Statistike nad vhodnimi podatki Registra nepremičnin", Ljubljana, 5. 6. 2008.

¹⁸³ Zadnji znani statistični podatki na podlagi izvedenega popisa prebivalstva za leto 2002.

¹⁸⁴ Delilnik stroškov toplote je naprava za indikacijo ali merjenje dejanske porabe toplote, ki omogoča določitev deležev stroškov za ogrevanje in deležev stroškov za pripravo tople vode posameznih delov stavbe.

¹⁸⁵ Raziskava energetske učinkovitosti Slovenije, REUS 2011, Informa Echo, d. o. o., Ljubljana, september 2011.

¹⁸⁶ V skladu s 47. členom EZ-C.

¹⁸⁷ Uradni list RS, št. 7/10.

¹⁸⁸ Plačam, kolikor porabim: Pravičnejša delitev stroškov za ogrevanje; junij 2011.

¹⁸⁹ Uradni list RS, št. 20-21/08, 94/08.

¹⁹⁰ 5SUB-OB11 (Uradni list RS, št. 40/10) in 7SUB-OB11 (Uradni list RS, št. 110/10, 79/11).

Pojasnilo Ministrstva za infrastrukturo in prostor

Finančne spodbude so bile prebodnega značaja, ko vgradnja delilnikov in obračun po dejanski rabi še ni bil obvezen ukrep. Namen spodbujanja je bil poleg tedanjega pospeševanja ukrepov in doseganje več prihrankov tudi demonstracijsko-promocijski učinek za nadaljnje ukrepe.

2.2.2.1.6.c Učinka znižanje mesečnih računov za ogrevanje in pripravo tople vode za 15 do 30 odstotkov do konca leta 2011 ni bilo mogoče meriti, saj bo prva analiza učinkov znana šele po prvi ogrevalni sezoni 2011/2012. Podlaga za zbiranje podatkov je pravilnik o delitvi stroškov za toploto, ki v 25. členu predpisuje posredovanje podatkov izvajalcev obračunov o porabi toplote oziroma goriv za ogrevanje in pripravo tople vode v stavbah, v katerih so vgrajeni delilniki, v preteklih treh letih.

2.2.2.1.7 Energetsko-svetovalna mreža za občane

Energetsko-svetovalna mreža za občane (v nadaljevanju: projekt ENSVET) je namenjena svetovanju in splošnemu povečanju informiranosti ter ozaveščenosti občanov za URE in OVE. Projekt ENSVET se je pričel v letu 1993 in se izvaja prek mreže 36 svetovalnih pisarn po Sloveniji s pomočjo 67 pooblaščenih in za svetovalno delo usposobljenih svetovalcev. Svetovanje je za občane brezplačno. Projekt ENSVET je programski projekt Ministrstva za okolje in prostor oziroma Ministrstva za gospodarstvo. Izvajanje svetovalne dejavnosti za občane je v letih 2008 in 2009 sofinanciralo Ministrstvo za okolje in prostor, v letih 2010 in 2011 pa Ministrstvo za gospodarstvo. Zaradi omejitve proračunske porabe¹⁹¹ je sofinanciranje izvajanja projekta ENSVET konec leta 2011 prevzel Eko sklad¹⁹². Izvajanje projekta ENSVET je zasnovano na podlagi enoletnih projektov, ki jih je v obdobju od leta 2008 do leta 2011 skupaj z energetskimi svetovalci izvajal Gradbeni inštitut ZRMK. Svetovalne pisarne zagotavljajo občine na podlagi pogodb, sklenjenih z Ministrstvom za okolje in prostor oziroma Ministrstvom za gospodarstvo.

2.2.2.1.7.a Ukrep nadaljevanja in povečanja obsega svetovanja ter aktivnosti za večjo obveščenost in ozaveščenost občanov za smotrno ravnanje z energijo in izrabo OVE sta izvajali Ministrstvo za okolje in prostor v letih 2008 in 2009 ter Ministrstvo za gospodarstvo v letih 2010 in 2011. Ukrepa pomoči občanom pri pripravi vlog za pridobitev finančnih spodbud za izvedbo investicij v okviru projekta ENSVET v obdobju od leta 2008 do 2011 Ministrstvo za okolje in prostor oziroma Ministrstvo za gospodarstvo nista izvajali, saj ni bil predmet vsakoletnega javnega razpisa za izvajanje projekta

¹⁹¹ Na podlagi sklepa vlade št. 41003-4/2011/4 z dne 9. 6. 2011.

¹⁹² Sklep vlade št. 47602-25/2011/4 z dne 29. 9. 2011. Eko sklad in družba Gradbeni inštitut ZRMK, d. o. o., Ljubljana (v nadaljevanju: Gradbeni inštitut ZRMK) sta sklenila pogodbo o sofinanciranju opravljanja svetovalne dejavnosti na področju URE in OVE občanov za leto 2011, št. 3600-4/2011 z dne 17. 10. 2011. V letu 2011 Eko sklad zaradi pozivov za dopolnitev dokumentacije Gradbenemu inštitutu ZRMK ni izplačal sredstev.

ENSVET¹⁹³. Pomoč občanom pri pripravi vlog za pridobitev finančnih spodbud za izvedbo investicij izvaja Eko sklad v okviru opravljanja svojih nalog, zato ocenjujemo, da izvajanje ukrepa pomoči občanom pri pripravi vlog za pridobitev finančnih spodbud za izvedbo investicij ni smiselno vključevati v okviru projekta ENSVET.

Priporočilo

Eko sklad naj v naslednjem javnem razpisu za izvajanje projekta ENSVET dopolni predmet javnega razpisa z dajanjem pomoči občanom pri pripravi vlog za pridobitev finančnih spodbud za izvedbo investicij.

2.2.2.1.7.b Učinka 100.000 nasvetov občanom v celotnem obdobju veljavnosti AN URE-1 ob enakem nadaljevanju izvajanja projekta ENSVET ne bo mogoče doseči, saj je bilo v obdobju štirih let opravljenih 23.928 nasvetov občanom¹⁹⁴, ob enakem nadaljevanju izvajanja projekta ENSVET do konca leta 2016 pa bi bilo opravljenih le 53,8 odstotka načrtovanih nasvetov občanom. Za doseganje učinka 100.000 nasvetov občanom do konca leta 2016 je treba povečati število pisarn in energetskih svetovalcev, saj bo le na tako ob nespremenjenem načinu upoštevanja števila nasvetov¹⁹⁵ mogoče doseči načrtovani učinek 100.000 nasvetov občanom do konca leta 2016.

Priporočilo

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor naj v akcijskem načrtu uskladi predvidena finančna sredstva s predvidenim obsegom nasvetov občanom.

2.2.2.2 Ukrepi v storitvenem sektorju

Poraba končne energije v storitvenem sektorju je v letu 2009 znašala 8,6 odstotka celotne porabe končne energije. V AN URE-1 so navedeni pričakovani prihranki energije v storitvenem sektorju 219 gigavatnih ur v obdobju od leta 2008 do leta 2010 oziroma 804 gigavatnih ur v obdobju od leta 2008 do leta 2016. V AN URE-1 so zajeti instrumenti, ukrepi in učinki, prikazani v tabeli 31 v prilogi 7.

---

¹⁹³ Dejavnost ENSVET obsega predvsem pojasnjevanje predpisov in postopkov za uveljavljanje ukrepov, svetovanje pri reševanju posameznih primerov in svetovanje o ponudbi energetske opreme in storitve. V seznamu upravičenih stroškov so predvideni naslednji stroški: osnovni razgovor s kratkim poročilom v skladu z Navodili za pisanje poročil, standardni nasvet s poročilom, objava lastnega poljudnega članka v tiskanih medijih, spletnih straneh ali kabelski televiziji, ponovitev že objavljenega lastnega članka ali članka iz arhiva ENSVET, strokovno predavanje za občane, radijska oddaja po lastnem scenariju ali oddaja v živo s svetovalcem v studiu, TV oddaja po lastnem scenariju ali oddaja v živo s svetovalcem v studiu, vodenje pisarne s tremi ali več aktivnimi svetovalci, vodenje pisarne z manj kot tremi aktivnimi svetovalci, predavanje na seminarju za energetske svetovalce, spodbuda za udeležbo na izobraževalnem seminarju, ogledi na terenu po posebnem nalogu vodstva.

¹⁹⁴ V letu 2008 je Gradbeni inštitut ZRMK opravil 6.065 nasvetov občanom, 5.159 v letu 2009, 6.381 v letu 2010 in 6.323 v letu 2011.

¹⁹⁵ Z javnimi razpisi je določeno, da se za opravilo enega nasveta upošteva čas komunikacije svetovalca s svetovancem za opravilo konkretnega nasveta (razgovor ali najmanj trikratna elektronska komunikacija), in sicer 45 minut. O tem mora svetovalec vsakokrat po razgovoru oziroma komunikaciji izdelati pisno poročilo, ki ga posreduje svetovancu.

2.2.2.2.1 Finančne spodbude za energetske učinkovito obnovo in trajnostno gradnjo stavb

Finančne spodbude za energetske učinkovito obnovo in trajnostno gradnjo stanovanjskih stavb za storitveni sektor je v obdobju od leta 2008 do leta 2011 izvajal Eko sklad ter v letih 2010 in 2011 Ministrstvo za gospodarstvo. Eko sklad je na podlagi javnih razpisov oziroma javnih pozivov¹⁹⁶ podeljeval kredite z ugodnejšo obrestno mero za zamenjavo stavbnega pohištva, toplotno izolacijo fasade, strehe, temeljev in poda ter za gradnjo nizkoenergijskih in pasivnih hiš in na podlagi javnega poziva v letu 2011 za nizkoenergijsko ali pasivno gradnjo ali prenovo stavb v lasti občin, v katerih se izvajajo dejavnosti vzgoje in izobraževanja¹⁹⁷. Ministrstvo za gospodarstvo je delovalo kot posredniško telo pri porabi sredstev v okviru OP ROPI, in sicer je v letu 2010 Ministrstvo za zdravje objavilo javni razpis¹⁹⁸ za energetske sanacije stavb za področje javne zdravstvene dejavnosti na sekundarni in terciarni ravni¹⁹⁹, v letu 2011 pa sta objavila javne razpise Ministrstvo za šolstvo in šport za energetske sanacije stavb za področje vzgoje in izobraževanja²⁰⁰ ter Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve za energetske sanacije domov za starejše²⁰¹. V tabeli 13 so prikazani učinki finančnih spodbud za energetske učinkovito obnovo in trajnostno gradnjo stavb v storitvenem sektorju.

Tabela 13: Učinki finančnih spodbud za energetske učinkovito obnovo in trajnostno gradnjo stavb

Vrsta naložbe	Enote	Učinki v obdobju od leta 2008 do leta 2016 iz AN URE-1	Doseženi učinki v obdobju od leta 2008 do leta 2011	Trend do konca leta 2016 v odstotkih
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)=(4)/(4)*(9)*100/(3)
Obnova stavb	kvadratni metri	162.000	17.304	24,0
Gradnja nizkoenergijskih stavb	kvadratni metri	350.000	15.661	10,1
Gradnja pasivnih stavb	kvadratni metri	70.000	0	0,0

Viri: AN URE-1, podatki Eko sklada, Ministrstva za okolje in prostor ter Ministrstva za gospodarstvo.

V obdobju od leta 2008 do leta 2011 je bilo na podlagi dodeljenih kreditov Eko sklada energetske učinkovito obnovljenih 17.304 kvadratnih metrov stavb in zgrajenih 15.661 kvadratnih metrov nizkoenergijskih stavb. Na podlagi javnega poziva Eko sklada do konca leta 2011 ni bila dokončana

¹⁹⁶ 40PO08A (Uradni list RS, št. 25/08), 42PO09 (Uradni list RS, št. 40/09, 60/09), 44PO10 (Uradni list RS, št. 29/10) in 46PO11 (Uradni list RS, št. 32/11, 109/11).

¹⁹⁷ 10SUB-VSI11 (Uradni list RS, št. 79/11, 81/11).

¹⁹⁸ Uradni list RS, št. 5/10.

¹⁹⁹ Ugotovitve v zvezi z učinkovitostjo porabe sredstev Kohezijskega sklada Evropske unije za energetske sanacije in trajnostno gradnjo stavb v javnem sektorju so v revizijskem poročilu *Učinkovitost energetske sanacije javnih stavb* št. 326-2/2010/58 z dne 27. 12. 2011.

²⁰⁰ Uradni list RS, št. 32/11.

²⁰¹ Uradni list RS, št. 57/11.

nobena investicija za pasivno gradnjo stavb. Na podlagi dodeljenih finančnih sredstev kohezijske politike v okviru OP ROPI Ministrstva za gospodarstvo do konca leta 2011 ni bila dokončana nobena energetska obnova stavb pravnih oseb javnega prava. Učinek sofinanciranja 162.000 kvadratnih metrov obnov stavb v obdobju veljavnosti AN URE-1 ob enakem nadaljevanju finančnega spodbujanja energetske sanacije stavb kot v obdobju od leta 2008 do leta 2011 ne bo dosežen²⁰², vendar je na podlagi sklenjenih pogodb v okviru OP ROPI Ministrstva za gospodarstvo načrtovana obnova 481.661 kvadratnih metrov stavb. Glede na to, da ni znanega podatka o vseh nepremičninah v lasti Republike Slovenije (povezava s točko 2.1.3.3), zato tudi ni znana površina stavb, ki bi jo bilo treba obnoviti. Glede na podatek o sklenjenih pogodbah za obnovo stavb je učinek sofinanciranja 162.000 kvadratnih metrov obnov stavb v AN URE-1 postavljen nerealno in prenizko. Na javne razpise Eko sklada za dodelitev kreditov z ugodno obrestno mero ni bilo nobenih prijav za gradnjo pasivnih hiš, zato je Eko sklad za realizacijo učinka 350.000 kvadratnih metrov nizkoenergijskih stavb in 70.000 kvadratnih metrov pasivnih stavb v letu 2011 začel z dodeljevanjem nepovratnih finančnih spodbud za nizkoenergijsko ali pasivno gradnjo ali prenavo stavb v lasti občin, v katerih se izvajajo dejavnosti vzgoje in izobraževanja.

2.2.2.2.2 Finančne spodbude za energetske učinkovite ogrevalne sisteme

Finančne spodbude za energetske učinkovite ogrevalne sisteme v storitvenem sektorju sta v obdobju od leta 2008 do leta 2011 izvajala Eko sklad in Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, v letu 2009 Ministrstvo za okolje in prostor ter v letih 2010 in 2011 Ministrstvo za gospodarstvo. Eko sklad je v obdobju od leta 2008 do leta 2011 na podlagi javnih razpisov oziroma javnih pozivov²⁰³ podeljeval kredite z ugodnejšo obrestno mero za vgradnjo sprejemnikov sončne energije in toplotnih črpalk, za postavitev kotlovnice na lesno biomaso, za vgradnjo kotlov z visokim izkoristkom in za vgradnjo sistemov za prezračevanje z rekuperacijo toplote. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je kot posredniško telo pri porabi sredstev v okviru PRP 2007–2013 vsako leto objavljalo razpise za ukrepe: ukrep 121: posodabljanje kmetijskih gospodarstev, ukrep 123: dodajanje vrednosti kmetijskim in gozdarskim proizvodom, ukrep 311: diverzifikacija v nekmetijske dejavnosti, ukrep 312: podpora ustanavljanju in razvoju mikropodjetij, znotraj katerih je podeljevalo nepovratna finančna sredstva za vgradnjo kotlov na lesno biomaso. Ministrstvo za okolje in prostor oziroma Ministrstvo za gospodarstvo sta delovali kot posredniško telo pri porabi sredstev v okviru OP ROPI, in sicer je Ministrstvo za okolje in prostor v letu 2009 objavilo javna razpisa za sofinanciranje vgradnje kotlov za lesno biomaso in za sofinanciranje daljinskega ogrevanja na lesno biomaso²⁰⁴ (v nadaljevanju: DOLB), Ministrstvo za gospodarstvo pa je v letih 2010 in 2011 objavilo javna razpisa za sofinanciranje vgradnje kotlov na lesno biomaso in za sofinanciranje DOLB²⁰⁵. V okviru PRP 2007–2013 in OP ROPI so jasno razmejene vrednosti za dodelitev finančnih sredstev za investicije v sisteme ogrevanja na lesno biomaso in DOLB, kar preprečuje podvajanje financiranja investicij in dvakratnega upoštevanja prihrankov energije. V tabeli 14 so prikazani učinki finančnih spodbud za energetske učinkovite ogrevalne sisteme v storitvenem sektorju.

---

²⁰² Doseženo bo 24 odstotkov načrtovanih obnov stavb.

²⁰³ Tako kot opomba 194.

²⁰⁴ Uradni list RS, št. 36/09.

²⁰⁵ Uradni list RS, št. 40/10, 35/11.

Tabela 14: Učinki finančnih spodbud za energetsko učinkovite ogrevalne sisteme

Vrsta naložbe	Enote	Učinki v obdobju od leta 2008 do leta 2016 iz AN URE-1	Doseženi učinki v obdobju od leta 2008 do leta 2011	Trend do konca leta 2016 v odstotkih (5)=(4)/(4*(9)*100/(3)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Vgradnja sprejemnikov sončne energije	kvadratni metri	70.000	248	0,8
Zamenjava kotla za ogrevanje	število	630	35	12,5
Vgradnja toplotnih črpalk za ogrevanje	število	3.500	14	0,9
Vgradnja sistema prezračevanja z rekuperacijo	število	ni določeno	4	ni mogoče ocenjevati
Optimizacija ogrevalnih sistemov	število/kvadratni metri	2.100	13	1,4

Viri: AN URE-1, podatki Eko sklada, Ministrstva za okolje in prostor, Ministrstva za gospodarstvo ter Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

V obdobju od leta 2008 do leta 2011 je bilo na podlagi dodeljenih kreditov in nepovratnih finančnih spodbud vgrajenih 35 kotlov na lesno biomaso, in sicer s finančnimi spodbudami Eko sklada osem kotlov oziroma 22,9 odstotka vseh kotlov, s finančnimi spodbudami Ministrstva za okolje in prostor štirje kotli oziroma 11,4 odstotka vseh kotlov, s finančnimi spodbudami Ministrstva za gospodarstvo 12 kotlov oziroma 34,3 odstotka vseh kotlov in s finančnimi spodbudami Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano 11 kotlov oziroma 31,4 odstotka vseh kotlov. Učinek 630 zamenjanih kotlov za ogrevanje v celotnem obdobju veljavnosti AN URE-1 ne bo dosežen, saj bo ob enakem nadaljevanju finančnega spodbujanja kotlov za ogrevanje kot v obdobju od leta 2008 do leta 2011 doseženo le 12,5 odstotka načrtovanih zamenjav kotlov za ogrevanje. Ministrstvo za okolje in prostor je v DOLB v letu 2008 finančno spodbudilo dve investiciji, Ministrstvo za gospodarstvo je v letih 2010 in 2011 spodbudilo deset investicij in Eko sklad eno investicijo. Eko sklad je v obdobju od leta 2008 do leta 2011 na podlagi dodeljenih kreditov z ugodno obrestno mero spodbudil vgradnjo 14 toplotnih črpalk ter v letih 2008 in 2009 vgradnjo 248 kvadratnih metrov sprejemnikov sončne energije. Učinek 2.100 investicij v DOLB, 70.000 kvadratnih metrov sprejemnikov sončne energije in vgradnje 3.500 toplotnih črpalk v celotnem obdobju veljavnosti AN URE-1 ne bo dosežen, saj bo ob enakem nadaljevanju finančnega spodbujanja v obdobju od leta 2008 do leta 2011 doseženo le 1,4 odstotka načrtovanih investicij v DOLB, 1,1 odstotka načrtovanih investicij v sprejemnike sončne energije in 0,6 odstotka načrtovanih investicij v toplotne črpalke. V AN URE-1 ni navedeno, koliko prezračevalnih sistemov z rekuperacijo bi bilo treba zagotoviti s finančnimi spodbudami, zato uspešnosti doseganja štirih vgrajenih prezračevalnih sistemov rekuperacije v obdobju od leta 2008 do leta 2011 ni mogoče ocenjevati.

Ukrep Ministrstva za infrastrukturo in prostor

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor je pripravilo AN URE-2, v katerem je izločilo ukrep sofinanciranja prezračevalnih sistemov.

2.2.2.2.3 Finančne spodbude za učinkovito rabo električne energije

V tabeli 15 so prikazani učinki finančnih spodbud za učinkovito rabo električne energije v storitvenem sektorju.

Tabela 15: Učinki finančnih spodbud za energetsko učinkovito rabo električne energije

Vrsta naložbe	Enote	Učinki v obdobju od leta 2008 do leta 2016 iz AN URE-1	Doseženi učinki v obdobju od leta 2008 do leta 2011	Trend do konca leta 2016
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)=(4)/(3)*100/(3)
Nakup varčnih svetil	število	1.000.000	0	ni smiselno
Regulacija osvetljevanja javne razsvetljave	število	700	0	0
Nakup varčnih sijalk	število	38.000	0	ni smiselno
Sanacija klimatskih sistemov	število	1.000	0	0
Sanacija prezračevalnih sistemov	število	2.000	0	0
Kratki energetske pregledi	število	1.500	0	0

Viri: AN URE-1, podatki Eko sklada, Ministrstva za okolje in prostor ter Ministrstva za gospodarstvo.

2.2.2.2.3.a Finančne spodbude za učinkovito rabo električne energije v storitvenem sektorju je v obdobju od leta 2008 do leta 2011 izvajal Eko sklad ter v letu 2011 Ministrstvo za gospodarstvo. Eko sklad je v obdobju od leta 2008 do leta 2011 na podlagi javnih razpisov oziroma javnih pozivov²⁰⁶ podeljeval kredite z ugodnejšo obrestno mero za celoten obseg naložbe pri rekonstrukciji oziroma zamenjavi hidravličnih in pnevmatskih agregatov, elektromotornih pogonov in njihovih krmilnih sistemov, sistemov za izrabo odpadne toplote ter za obnovo obstoječe razsvetljave, ki vključuje regulacijo osvetljevanja in zamenjavo sijalk ali svetil. Ministrstvo za gospodarstvo je delovalo kot posredniško telo pri porabi sredstev v okviru OP ROPI, in sicer je objavilo javna razpisa za sofinanciranje operacij za povečanje učinkovitosti rabe električne energije v gospodarstvu²⁰⁷ in za sofinanciranje energetsko učinkovite prenovne javne razsvetljave občin²⁰⁸. Ukrepa uvajanja inteligentnih merilnikov v storitvenem sektorju ni izvajal niti Eko sklad niti Ministrstvo za okolje in prostor oziroma Ministrstvo za gospodarstvo.

²⁰⁶ Tako kot opomba 195.

²⁰⁷ Uradni list RS, št. 102/10.

²⁰⁸ Uradni list RS, št. 40/10, 53/11.

2.2.2.2.3.b Na podlagi javnih razpisov oziroma javnih pozivov Eko sklada in na podlagi javnega razpisa Ministrstva za gospodarstvo do konca leta 2011 ni bila dokončana nobena investicija za učinkovito rabo električne energije v storitvenem sektorju. Učinki sofinanciranja nakupa 1.000.000 varčnih svetil, vgradnja regulacije osvetljevanja za 700 sistemov javne razsvetljave in 38.000 varčnih sijalk, sanacija 1.000 klimatizacijskih sistemov in 2.000 prezračevalnih sistemov ter izvedba 1.500 pregledov in svetovanj v obdobju veljavnosti AN URE-1 ob enakem nadaljevanju finančnega spodbujanja kot v obdobju od leta 2008 do leta 2011 ne bo dosežena.

2.2.2.2.4 Zelena javna naročila

Komisija je zaradi velikega pomena zelenega javnega naročanja julija 2008 objavila Sporočilo Javno naročanje za boljše okolje²⁰⁹ (v nadaljevanju: Sporočilo). V Sporočilu Komisija poudarja, da je treba doseči skupno dogovorjena merila, s katerimi se bo mogoče izogniti tržnim nepravilnostim in omejevanju konkurenčnosti, hkrati pa bo to olajšalo uvajanje zelenega javnega naročanja (v nadaljevanju: ZeJN). Kot pomoč pri uporabi poenotениh meril je Komisija objavila Priročnik za zeleno javno naročanje²¹⁰, ki za predlaganih 19 skupin izdelkov oziroma storitev²¹¹ daje usmeritve za pripravo ZeJN²¹². Med pomembnejšimi evropskimi načeli, ki jih je treba upoštevati pri ZeJN, sta načelo vrednotenja okoljskih vplivov predmeta javnega naročanja v celotni življenjski dobi²¹³ in načelo ocene stroškov celotnega življenjskega kroga²¹⁴, in sicer od pridobivanja in procesiranja virov in surovin proizvodnje, izdelave materialov in delov proizvoda, do izdelave in/ali gradnje končnega proizvoda, njegove uporabe, vzdrževanja, nadgrajevanja, pa vse do upravljanja z njim po uporabi v smislu ponovne rabe, recikliranja ali razgradnje oziroma razpolaganja s proizvodom oziroma njegovimi deli.

V Republiki Sloveniji je ocenjena vrednost javnih naročil v letu 2007 znašala 12,98 odstotka bruto domačega proizvoda²¹⁵. Javni sektor je z instrumentom ZeJN eden pomembnejših akterjev pri zmanjšanju vplivov na okolje, znižanju porabe energije, vode in surovin, ohranjanju naravnih virov in biotske raznovrstnosti ter preprečevanju podnebnih sprememb. Z naročanjem okolju prijaznejših izdelkov in storitev javna uprava neposredno vpliva na razvoj novih izdelkov, tehnologij, inovacij in ustvarjanja "zelenega" trga ter dviga konkurenčnosti.

²⁰⁹ Spletni naslov: [URL: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0400:FIN:EN:PDF>], 13. 11. 2012.

²¹⁰ Spletni naslov: [URL: http://ec.europa.eu/environment/gpp/toolkit_en.htm], 13. 11. 2012.

²¹¹ Ti stroški so pisarniški papir, čistilna sredstva in storitve, elektronska pisarniška oprema, gradbeništvo in stavbe, vozila, pohištvo, električna energija, živila in gostinske storitve, tekstilni izdelki in vrtnarske storitve, okna, zastekljena vrata in strešna okna, toplotna izolacija, talne obloge, stenske obloge, kogeneracijske tehnologije, gradnja cest in prometni znaki, javna razsvetljava in prometna signalizacija, mobilna tehnologija in notranja razsvetljava.

²¹² Od predmeta javnega naročila do tehničnih specifikacij, ugotavljanja pogojev za sodelovanje pri javnem naročilu, merila za izbor najugodnejšega ponudnika in pogodbeno določila.

²¹³ Angl.: Life Cycle Analysis – LCA.

²¹⁴ Angl.: Life Cycle Costing – LCC.

²¹⁵ Statistično poročilo o javnih naročilih oddanih v letu 2007, št. 4305-9/2008/90 z dne 7. 5. 2009.

Vlada je 21. 5. 2009 sprejela Akcijski načrt za zeleno javno naročanje za obdobje 2009–2012 (v nadaljevanju: AN ZeJN). Cilji AN ZeJN so razdeljeni v dve skupini, in sicer v sistemske cilje²¹⁶ in v tiste, ki so neposredno povezani z javnim naročanjem²¹⁷. Skupni cilj za izbrane skupine izdelkov oziroma storitev je, da bo povprečno 50 odstotkov vseh javnih naročil do leta 2012 izvedenih tako, da bo končni rezultat nakup okoljsko sprejemljivega izdelka oziroma storitve. Za doseganje opredeljenih ciljev AN ZeJN predlaga izvajanje 14 ukrepov, med drugim sprejem Uredbe o zelenem javnem naročanju junija 2009.

Ukrep priprava predpisov, ki bodo zavezali vse, ki javno naročajo, da med razpisne pogoje vključijo tudi okoljske vidike na podlagi izdelanih okoljskih meril za posamezne skupine proizvodov, bi moralo Ministrstvo za finance izvesti v skladu z AN ZeJN do junija 2009, v skladu z AN URE-1 pa do konca leta 2009. Ministrstvo za finance ni pripravilo ustreznih predpisov za ZeJN v predvidenem roku, saj je pripravilo osnutek Uredbe o zelenem javnem naročanju (v nadaljevanju: uredba o ZeJN) januarja 2010²¹⁸, katere končno besedilo je bilo objavljeno 13. 12. 2011²¹⁹. Uredba o ZeJN velja od 12. 3. 2012 in določa minimalne obvezne okoljske zahteve, priporočila za doseganje višjih okoljskih standardov, način vključevanja okoljskih zahtev v postopke javnega naročanja in način dokazovanja, da ponudnik oziroma blago, storitev ali gradnja izpolnjuje okoljske zahteve. Uredba o ZeJN določa okoljske zahteve za 11 skupin izdelkov in storitev²²⁰. Delež zelenega javnega naročanja²²¹ je v letu 2009 znašal 8,89 odstotka vrednosti vseh javnih naročil²²², v letu 2010 pa je znašal 11,23 odstotka vrednosti vseh javnih naročil²²³. Ministrstvo za finance ni pravočasno pripravilo predpisov, s katerim bi zavezali vse, ki javno naročajo, da med razpisne pogoje vključijo tudi okoljske vidike na podlagi izdelanih okoljskih meril za posamezne skupine proizvodov. Ministrstvo za finance tako ni ustvarilo pogojev za doseg cilja, da bi bilo do

²¹⁶ Doseganje ciljev iz te skupine bo pripomoglo k postavljanju okvirja za vzpostavitev in uspešno delovanje ZeJN. Med temi cilji so sprejem ustreznih predpisov ter različne vrste izobraževanj, usposabljanj ter ozaveščanja tistih, ki so nosilci javnega naročanja. Pomembna bo tudi komunikacija in sodelovanje s podjetji, ki lahko v razvoju trga okoljsko sprejemljivejših izdelkov in storitev prepoznajo poslovne priložnosti.

²¹⁷ Nanaša se na osem predlaganih prednostnih skupin izdelkov oziroma storitev, ki so predmet AN ZeJN.

²¹⁸ Obvestilo o uskladitvi gradiva Uredbe o ZeJN, št. 007-816/2011/11 z dne 23. 11. 2011.

²¹⁹ Uradni list RS, št. 102/11.

²²⁰ Električna energija (priloga 1 Uredbe o ZeJN), živila in gostinske storitve (priloga 2 Uredbe o ZeJN), pisarniški papir in higienski papirnati proizvodi (priloga 3 Uredbe o ZeJN), elektronska pisarniška oprema (priloga 4 Uredbe o ZeJN), avdio in video oprema (priloga 5 Uredbe o ZeJN), hladilniki, zamrzovalniki in njihove kombinacije, pralni stroji, pomivalni stroji, klimatske naprave (priloga 6 Uredbe o ZeJN), stavbe (priloga 7 Uredbe o ZeJN), pohištvo (priloga 8 Uredbe o ZeJN), čistila, storitve čiščenja in storitve pranja perila (priloga 9 Uredbe o ZeJN), osebna in transportna vozila ter storitve avtobusnega prevoza (priloga 10 Uredbe o ZeJN) in pnevmatike (priloga 11 Uredbe o ZeJN).

²²¹ Ministrstvo za javno upravo je izvedlo štiri postopke skupnega javnega naročanja, ki so vključevali okoljske zahteve, in sicer za nabavo pisarniškega materiala (ODPISMAT-28/2009, št. 430-128/2009/350 z dne 16. 10. 2009), dobavo električne energije (ODEL-34/2009, št. 430-184/2009/112 z dne 22. 12. 2009), dobavo, konfiguracijo, namestitve in garancijsko vzdrževanje osebnih računalnikov in zaslonov osebnih računalnikov in zaslonov (ODRZ-31/2009, št. 430-149/2009/75 z dne 30. 12. 2009) in nabavo vozil z nizkimi emisijami (ODVOZ-11/2010, št. 430-44/2010/43 z dne 23. 6. 2010).

²²² Poročilo vlade o izvajanju ukrepov in doseganju ciljev na področju zelenega javnega naročanja v obdobju junij 2009 – marec 2010, št. 43000-7/2010/4 z dne 27. 5. 2010.

²²³ Poročilo Ministrstva za finance o izvajanju AN URE-1, št. 360-15-2011/3 z dne 30. 6. 2011.

leta 2012 izvedenih 50 odstotkov vseh javnih naročil za izbrane skupine izdelkov oziroma storitev, ki izpolnjujejo okoljske zahteve.

Pojasnilo Ministrstva za finance

Zaradi zahtevnosti tematike, ki jo uredba o ZeJN obravnava, in razpolikosti področij, na katere ta posega, se je priprava besedila časovno zavlekla. Večji del pripomb iz medresorskega usklajevanja in javne razprave se nanaša na prilogo 6 uredbe o ZeJN, ki določa okoljske zahteve za gradnje. Ta priloga je tudi najobsežnejša in ključna prav z vidika energetske učinkovitosti, saj se nanaša na več faz gradbenega projekta oziroma gradnje, zajema velike in dolgoročne investicije ter predstavlja velik potencial za izboljšanje energetske učinkovitosti stavb, ki so v lasti ali pa jih ima v najemu javni sektor.

2.2.2.3 Ukrepi v industriji

V energetske bilanci Republike Slovenije so med industrijo po Standardni klasifikaciji dejavnosti 2008 uvrščena podjetja, ki opravljajo dejavnosti s področij: rudarstvo (področje B), predelovalne dejavnosti (področje C) in oskrba z električno energijo, plinom in paro (področje D). Poraba končne energije v industriji je v letu 2009 znašala 26,8 odstotka celotne porabe končne energije. V AN URE-1 so navedeni pričakovani prihranki energije v industriji 336 gigavatnih ur v obdobju od leta 2008 do leta 2010 oziroma 840 gigavatnih ur v obdobju od leta 2008 do leta 2016. V AN URE-1 so zajeti instrumenti, ukrepi in učinki, prikazani v tabeli 32 v prilogi 7.

2.2.2.3.1 Finančne spodbude za učinkovito rabo električne energije

Sektor industrija je po podatkih SURS v letu 2011 porabil 46,1 odstotka končne porabe električne energije. Finančne spodbude za učinkovito rabo električne energije v industriji je v obdobju od leta 2008 do leta 2011 izvajal Eko sklad ter v letu 2010 Ministrstvo za gospodarstvo. Eko sklad je v obdobju od leta 2008 do leta 2011 na podlagi javnih razpisov oziroma javnih pozivov²²⁴ podeljeval kredite z ugodnejšo obrestno mero za celoten obseg naložbe pri rekonstrukciji oziroma zamenjavi hidravličnih in pnevmatskih agregatov, elektromotornih pogonov in njihovih krmilnih sistemov, sistemov za izrabo odpadne toplote ter za obnovo obstoječe razsvetljave, ki vključuje regulacijo osvetljevanja in zamenjavo sijalk ali svetil. Ministrstvo za gospodarstvo je delovalo kot posredniško telo pri porabi sredstev v okviru OP ROPI, in sicer je objavilo javni razpis za sofinanciranje operacij za povečanje učinkovitosti rabe električne energije v gospodarstvu²²⁵. V tabeli 16 so prikazani učinki finančnih spodbud za učinkovito rabo električne energije v industriji.

²²⁴ Tako kot opomba 195.

²²⁵ Uradni list RS, št. 102/10.

Tabela 16: Učinki finančnih spodbud za energetske učinkovito rabo električne energije

Vrsta naložbe	Enote	Učinki v obdobju od leta 2008 do leta 2016 iz AN URE-1	Doseženi učinki v obdobju od leta 2008 do leta 2011	Trend do konca leta 2016 v odstotkih
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)=(4)/(3)*100
Zamenjava motorjev	število	68.000	1	0
Vgradnja frekvenčnih pretvornikov	število	50.000	3	0
Zamenjava črpalk	število	1.100	0	0
Zamenjava ventilatorjev	število	800	0	0
Optimizacija sistemov komprimiranega zraka	število	550	0	0
Zamenjava kompresorjev	število	800	3	0,8
Zamenjava svetilk	število	280.000	1.296	1,0

Viri: AN URE-1, podatki Eko sklada, Ministrstva za okolje in prostor ter Ministrstva za gospodarstvo.

Na podlagi javnih razpisov oziroma javnih pozivov Eko sklada je bila do konca leta 2011 v enem industrijskem podjetju izvedena zamenjava elektromotorja. Na podlagi javnega razpisa Ministrstva za gospodarstvo je bila v treh industrijskih podjetjih izvedena zunanja in/ali notranja razsvetljava 1.296 svetil, v dveh podjetjih vgradnja treh kompresorjev in v enem podjetju vgradnja treh frekvenčnih pretvornikov. Učinki sofinanciranja nakupa 68.000 enot motorjev, 50.000 frekvenčnih pretvornikov, 1.100 črpalk, 800 ventilatorjev, zamenjava 280.000 svetilk, optimizacija 550 sistemov komprimiranega zraka ter zamenjave 800 kompresorjev v obdobju veljavnosti AN URE-1 ob enakem nadaljevanju finančnega spodbujanja, kot v obdobju od leta 2008 do leta 2011, do leta 2016 ne bodo doseženi.

2.2.2.4 Ukrepi v sektorju prometa

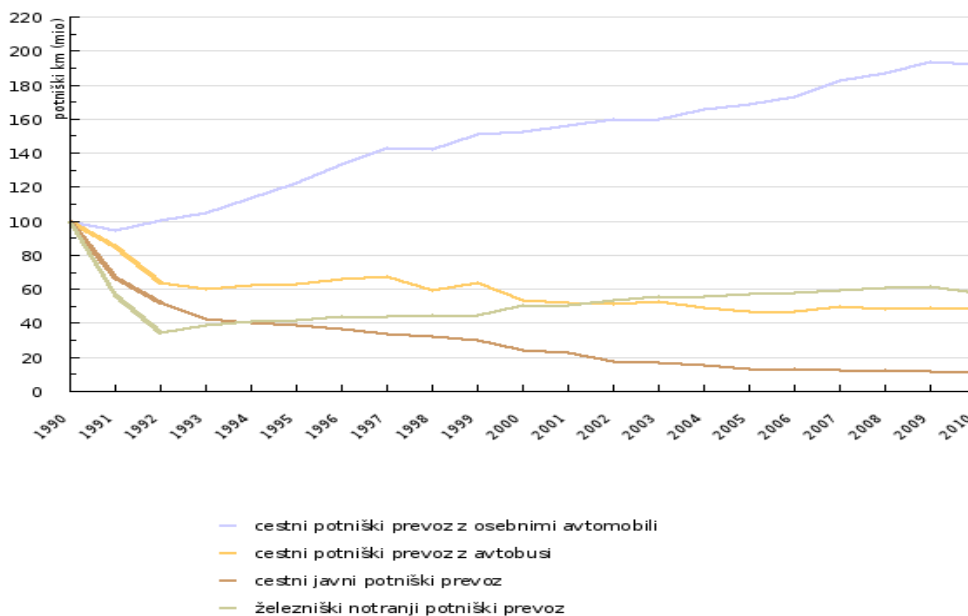
Poraba končne energije v prometu je v letu 2009 znašala 39,2 odstotka celotne porabe končne energije. V AN URE-1 so navedeni pričakovani prihranki energije v prometu 122 gigavatnih ur v obdobju od leta 2008 do leta 2010 oziroma 721 gigavatnih ur v obdobju od leta 2008 do leta 2016. V AN URE-1 so zajeti instrumenti, ukrepi in učinki, prikazani v tabeli 33 v prilogi 7.

2.2.2.4.1 Promocija in konkurenčnost javnega potniškega prometa

Dosedanji razvoj prometnega sistema v Republiki Sloveniji je potekal predvsem v smeri izboljševanja cestne infrastrukture in izboljševanja mobilnosti za uporabnike osebnih vozil. JPP je bilo namenjeno manj pozornosti. Leta 2010 je bilo z osebnimi avtomobili opravljenih skoraj 26 milijard potniških kilometrov, kar je skoraj dvakrat več kot leta 1990 oziroma 26 odstotkov več kot leta 2000. S cestnim JPP je bilo leta 2010 opravljenih 733 milijonov potniških kilometrov, kar je 88 odstotkov manj kot leta 1990 oziroma 53 odstotkov manj kot leta 2000. Z železniškim JPP je bilo leta 2010 opravljenih 680 milijonov potniških

kilometrov, kar je 41 odstotka manj kot leta 1990, vendar 15 odstotkov več kot leta 2000. Trend rasti oziroma padanja potniških kilometrov za cestni in železniški potniški prevoz je razviden s slike 9.

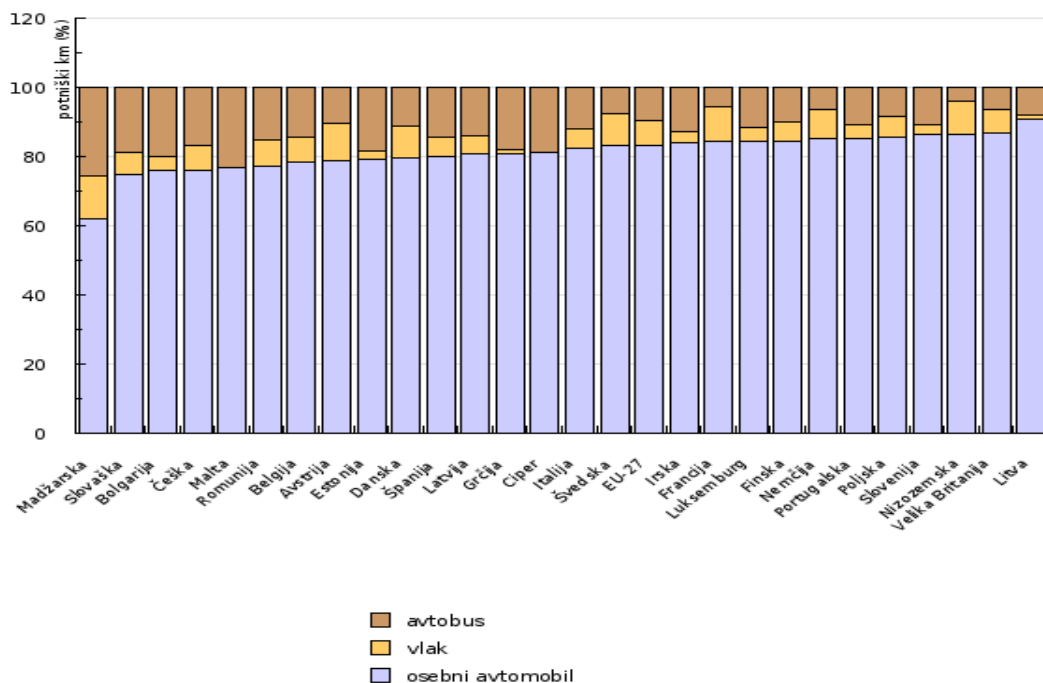
Slika 9: Število potniških kilometrov za cestni potniški prevoz z osebnimi avtomobili in avtobusi, cestni javni ter železniški notranji potniški prevoz

Vir: SURS, Statistični letopisi RS 1996–2010 ter SI-STAT podatkovni portal, 2011.

V najbolj razvitih državah članicah Evropske unije je opazna rast povpraševanja po železniškem in avtobusnem prevozu. V Sloveniji je bila leta 2008 raba osebnih avtomobilov 86-odstotna, kar jo uvršča nad evropsko povprečje oziroma med države, ki večino potniškega prevoza opravijo z osebnim avtomobilom, kar je razvidno s slike 10.

Slika 10: Deleži uporabe prevoznih sredstev v potniškem prevozu v državah EU-27 v letu 2008 (podatki temeljijo na potniških kilometrih)

Vir: EUROSTAT, Modal split of passenger transport, 2011.

Sistem JPP v Republiki Sloveniji je precej razdrobljen. Deli se na tri glavne podsisteme:

- državna gospodarska javna služba izvajanja javnega linijskega prevoza potnikov v notranjem cestnem prometu (v nadaljevanju: GJS prevoza potnikov), ki jo izvajajo koncesionarji od leta 2004 na podlagi sklenjene koncesijske pogodbe z Ministrstvom za promet;
- državna gospodarska javna služba prevoza potnikov v notranjem železniškem prometu, ki jo izvajajo Slovenske železnice, d. o. o., Ljubljana na podlagi pogodbe z vlado;
- lokalna gospodarska javna služba linijskega prevoza v mestnih občinah²²⁶.

Vsak podsistem je organiziran drugače. Tako obstaja razpršena organizacija določanja cen, linij in tarif prevoza, kjer se nekatere lahko časovno in relacijsko prekrivajo. Izvajalci mestnega potniškega prometa, cestnega potniškega prometa in železniškega potniškega prometa pridobivajo sredstva za izvajanje

²²⁶ Za organizacijo in način izvajanja linijskih prevozov v mestnem prometu so pristojne lokalne skupnosti, ki lahko določijo izvajanje mestnega prometa za gospodarsko javno službo (v nadaljevanju: GJS). Sredstva za izvajanje GJS se zagotavljajo s prodajo prevoznih storitev in iz proračuna lokalne skupnosti. Linijski prevoz v mestnih občinah, ki imajo več kot 100.000 prebivalcev, pa se po določilih Zakona o prevozih v cestnem prometu (Uradni list RS, št. 131/06, 123/08, 28/10, 49/11) opravlja kot obvezna lokalna GJS.

GJS JPP z različnih ministrstev²²⁷, lokalnih skupnosti in vzgojno-izobraževalnih zavodov. Zaradi razpršenosti in odsotnosti celovitega nadzora nad porabo javnofinančnih sredstev ocenjujemo, da obstaja tveganje dvojnega financiranja tako na ravni dijaških in študentskih vozovnic, kot na ravni financiranja prevoznikov²²⁸. Za doseg večje preglednosti in transparentnosti porabe javnih sredstev bi bilo smiselno, da izvajanje GJS JPP financira zgolj en javni organ. Skupna javna sredstva, namenjena financiranju sistema JPP, so v letu 2010 ocenjena na 83.660 tisoč evrov (0,24 odstotka bruto domačega proizvoda), pri tem je treba dodati še 24.000 tisoč evrov za financiranje javnih prevozov v okviru štipendijske politike, ki jih je namenilo Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. V sistemu JPP je zbranih 84.800 tisoč evrov od uporabnikov. Delež prihodkov od uporabnikov je največji v mestnem potniškem prometu in najmanjši v železniškem potniškem prometu, kjer ceno prevozov regulira država. Zmanjševanje števila potnikov se nadaljuje kljub povečevanju javnih sredstev za financiranje sistema JPP²²⁹.

Iz pregleda prihodkov od uporabnikov in javnih prihodkov v sistemu JPP v tabeli 17 je razvidno, da se celotni prihodki v sistemu JPP delijo skoraj natančno na polovico med prihodke od uporabnikov in javne prihodke. Razvidna pa je tudi razlika med posameznimi podsistemi.

Tabela 17: Ocena strukture sistema JPP po prihodkih posameznih podsistemov v letu 2010

Struktura sistema JPP v Republiki Sloveniji	Skupni prihodki v letu 2010 v tisoč evrih	Od tega javna sredstva v tisoč evrih	Od tega prihodki od uporabnikov v tisoč evrih	Delež javnih sredstev v odstotkih
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)=(3)*100/(2)
Cestni promet	64.529	28.306	36.223	43,9
Železniški promet	72.538	47.632	24.906	65,7
Mestni promet	31.389	7.722	23.667	24,6
Skupaj	168.457	83.660	84.797	49,7

Vir: Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta: Izdelava ekonometričnega modela za določanje cen vozovnic v javnem potniškem prometu, september 2011.

Začetki projekta Integrirani javni potniški promet (v nadaljevanju: IJPP) segajo v leto 2007, ko so bila pripravljena teoretična izhodišča projekta²³⁰. Ministrstvo za promet je 6. 9. in 19. 9. 2011 poslalo Službi Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko vlogo za pridobitev sredstev za

²²⁷ Ministrstvo za promet, Ministrstvo za šolstvo in šport, Ministrstvo za visoko šolstvo in šport, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. Prevozniki so upravičeni še do subvencije za dijake in študente po Pravilniku o subvencioniranju prevozov za dijake in študente višjih strokovnih šol (Uradni list RS, št. 71/07) in Pravilniku o subvencioniranju prevozov študentov (Uradni list RS, št. 18/04).

²²⁸ OP TGP-1.

²²⁹ Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta: Izdelava ekonometričnega modela za določanje cen vozovnic v javnem potniškem prometu, september 2011.

²³⁰ Dr. M. Lap s sodelavci: Univerza v Mariboru, Fakulteta za gradbeništvo; Strokovne podlage za izvedbo javnega razpisa za: Integrirani sistem elektronske enotne vozovnice in sistema obveščanja potnikov v javnem potniškem prometu v Sloveniji, februar 2007.

projekt IJPP. SVLR je kot organ upravljanja v postopkih načrtovanja in izvajanja OP ROPI dne 10. 10. 2011 izdala odločbo o dodelitvi sredstev za projekt IJPP²³¹, s katero je odobrila sofinanciranje projekta iz sredstev kohezijske politike v znesku 6.283 tisoč evrov. Delež prispevka Skupnosti v skupnih javnih upravičenih stroških znaša 85 odstotkov. Ocenjena vrednost projekta je 7.392 tisoč evrov. Obdobje upravičenih izdatkov je od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2014, in predstavlja datum zaključka izvedbe projekta. Namen projekta je vzpostavitev integriranega sistema JPP na ravni železniškega, avtobusnega medkrajevnega in mestnega prometa. Integracija bo vzpostavljena na več ravneh, in sicer na ravni integracije voznih redov²³², na ravni integracije vozovnic²³³ in na ravni vzpostavitve pogojev za prostorsko integracijo²³⁴. Med cilji celotnega projekta je tudi URE in čisto okolje²³⁵. JPP bo moral konkurirati želji po udobnosti, želji po individualizmu, kar omogoča osebno vozilo.

2.2.2.4.1.a Izvedba ukrepov: enotna (kombinirana) vozovnica; uskladitev voznih redov, povečanje dostopnosti, frekvence, točnosti, hitrosti in kakovosti linij JPP; cenovna dostopnost; vzpostavitev intermodalnih terminalov; vzpostavitev informacijskih centrov; uvedba vzgojnih in izobraževalnih programov (vrtci, osnovne šole) poteka v okviru projekta IJPP in v obdobju od leta 2008 do leta 2011 ukrepi niso bili realizirani. Predvidoma naj bi bili realizirani po zaključku projekta IJPP leta 2014. Za izvajanje ukrepa uvedba selektivne parkirnine Ministrstvo za promet ni imelo pristojnosti, saj so za določanje področij za uvedbo parkirnin ter višino parkirnin pristojne zgolj lokalne skupnosti, za izvajanje ukrepa uvedba kordonskih cestnin in vinjet²³⁶ pa je pristojno Ministrstvo za okolje in prostor, ki ukrepa v obdobju od leta 2008 do leta 2011 ni realiziralo in ga ne namerava realizirati niti v prihodnje.

Priporočilo

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor naj izloči ukrep uvedba kordonskih cestnin in vinjet iz akcijskega načrta.

2.2.2.4.1.b Ukrepa stimulatивно subvencioniranje cestnega JPP glede na število opravljenih potniških kilometrov in ne več glede na število prevoženih kilometrov na posamezni liniji ni mogoče realizirati zaradi uveljavitve Uredbe (ES) št. 1370/2007 o javnih storitvah železniškega in cestnega potniškega prevoza ter razveljavitve uredb Sveta (EGS) št. 1191/69 in št. 1107/70²³⁷ (v nadaljevanju: Uredba (ES) št.

---

²³¹ Št. KS OP ROPI/2/3/IJPP/0.

²³² Integracija voznih redov pomeni usklajenost med vozni redi železniškega, avtobusnega prometa in avtobusnega mestnega prometa v sistemu prestopanj z enega prevoznega sredstva na drugega, kar bo zagotovilo hitrejši potovalni čas potnikov in večjo udobnost.

²³³ Integracija na ravni vozovnic pomeni uvedbo enotne vozovnice, ki velja znotraj določenih con, kar bo zagotavljalo potniku, da bo pri prestopanju med enakimi ali različnimi transportnimi načini znotraj cone oziroma con, za katere je kupil vozovnico, lahko uporabljal isto vozovnico, brez doplačila.

²³⁴ Osnova prostorske integracije pomeni vzpostavitev sistemske rešitve na področju prostorskih aktov občin, ki morajo načrtovati razvoj dejavnosti v prostoru na način, ki bo usmerjal razvoj naselij in regij v zagotavljanje prostorskih pogojev za učinkovitejše izvajanje IJPP, tj. zgostitev poselitve in dejavnosti ob koridorjih IJPP, ureditev prestopnih točk (postaj in postajališč), ureditev sistema P+R (parkiraj in se pelji) v prostoru tako, da bodo potniku omogočile hitro, varno in udobno prestopanje na enem mestu.

²³⁵ Agencija za promet, d. o. o., Ljubljana: Študija izvedljivosti projekta IJPP; 5. 8. 2011.

²³⁶ Kordonska cestnina je dajatev za motorna vozila, ki jo je treba plačati ob vstopu v mestno središče na označeni vstopni točki.

²³⁷ Uradni list EU, št. L 315/1 z dne 3. 12. 2007; začetek veljavnosti 3. 12. 2009.

1370/2007). Uredba (ES) št. 1370/2007 določa izračun nadomestila, ki ga pristojni organi dodelijo za pokritje stroškov, ki nastanejo zaradi izvajanja obveznosti javne službe. Zaradi Uredbe (ES) št. 1370/2007 je bila sprejeta tudi nova Uredba o načinu izvajanja obvezne gospodarske javne službe prevoza potnikov v notranjem in čezmejnem regijskem železniškem prometu²³⁸, ki je s 1. 11. 2008 spremenila način obračuna nadomestila za izvajanje GJS prevoza potnikov v železniškem prometu, in sicer namesto upoštevanja potniških kilometrov so pri izračunu upoštevani vlakovni kilometri. Zaradi Uredbe (ES) št. 1370/2007 bi bilo smiselno spremeniti akcijski načrt. Ministrstvo za promet pri poročanju v letih 2009, 2010 in 2011 o tem ni obvestilo koordinatorja AN URE-1.

Priporočilo

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor naj izloči ukrep subvencioniranja cestnega JPP glede na število opravljenih potniških kilometrov iz akcijskega načrta.

2.2.2.4.1.c Leta 2010 je bilo v Republiki Sloveniji z osebnimi avtomobili opravljenih skoraj dvakrat več potniških kilometrov kot leta 1990, v cestnem javnem potniškem prevozu (brez mestnega potniškega prevoza) pa je bilo opravljenih 733 milijonov potniških kilometrov, kar je za 88 odstotkov manj kot leta 1990 in za 10 odstotkov manj kot leta 2007, torej v obdobju priprave AN URE-1²³⁹. Izkušnje iz tujine ob uvedbi IJPP kažejo, da bomo s spremembami dolgoročnih dejavnikov povpraševanja po storitvah JPP lahko vplivali na takojšnjo ustavitev padanja števila uporabnikov. Te spremembe vplivajo tudi na rahlo rast tega povpraševanja, vendar šele po poteku določenega obdobja – včasih tudi več kot desetih let²⁴⁰. Obstaja tveganje, da učinek izvajanja tega instrumenta, da bosta do konca leta 2016 dosežena obseg in zasedenost JPP iz leta 1990, ne bo dosežen, zato bi morali v akcijskem načrtu navesti novi učinek, in sicer zaustavitev padanja obsega in zasedenosti JPP.

Priporočilo

Ministrstvo za notranje zadeve in javno upravo in Ministrstvo za finance naj skupaj z Ministrstvom za infrastrukturo in prostor ter Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve proučita možnost izvedbe plačila nadomestila za prevoz na delo in z dela v obliki integrirane vozovnice ter plačilo prevozniku glede na opravljene kilometre.

2.2.2.4.2 Spodbujanje trajnostnega tovornega prometa

V letu 2010 je cestni blagovni prevoz predstavljal 84,7 odstotka, železniški blagovni prevoz pa 15,3 odstotka celotnega blagovnega kopenskega prevoza. V tabeli 18 je prikazan obseg cestnega in železniškega prevoza v Republiki Sloveniji v letih 2000, 2009 in 2010.

---

²³⁸ Uradni list RS, št. 99/08.

²³⁹ Kazalci okolja Slovenije, Agencija Republike Slovenije za okolje.

²⁴⁰ Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta: Izdelava ekonometričnega modela za določanje cen vozovnic v javnem potniškem prometu, september 2011.

Tabela 18: Obseg cestnega in železniškega prevoza v Republiki Sloveniji v letih 2000, 2009 in 2010

Vrsta prevoza	Leto 2000 v tisoč tonah	Leto 2009 v tisoč tonah	Leto 2010 v tisoč tonah	Indeks	Indeks
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)=(4)*100/(3)	(6)=(4)*100/(2)
Cestni prevoz	57.910	75.287	81.026	107,6	140,0
Železniški prevoz	13.667	13.097	16.234	124,0	118,8
	v milijon tonskih kilometrov	v milijon tonskih kilometrov	v milijon tonskih kilometrov		
Cestni prevoz	6.654	14.762	15.931	107,9	239,4
Železniški prevoz	2.600	2.668	3.421	128,2	131,6

Vir: Statistični urad Republike Slovenije: Statistične informacije – Transport 4. 11. 2011.

V primerjavi z letom 2000 je bilo v letu 2010 za 40 odstotkov več blaga prepeljanega v cestnem prevozu, skoraj za 19 odstotkov pa v železniškem. V cestnem prevozu je bilo v letu 2010 v primerjavi z letom 2009 opravljenih za 8 odstotkov več tonskih kilometrov, v primerjavi z letom 2000 pa za več kot 139 odstotkov. V železniškem prevozu je bilo v letu 2010 opravljenih 28 odstotkov več tonskih kilometrov kot v letu 2009 in skoraj 32 odstotkov več kot v letu 2000²⁴¹. Tranzitni promet predstavlja 63 odstotkov vsega transporta v Sloveniji²⁴². Tranzitni promet je v delu, ki se nanaša na URE, zunaj možnosti ukrepanja države. Republika Slovenija kot članica Evropske unije tranzita ne more ukiniti ali omejiti z administrativnimi ukrepi. Edina mogoča, energetska učinkovitejša alternativa bi bila večji delež prevozov blaga po železnicah. Ta ukrep pa zahteva posodobitev železniškega omrežja v Sloveniji in na celotnem koridorju. Brez posodobitve železniškega omrežja ni smiselno razmišljati o hitrejšem prenosu tovorov s cest na železnice.

Nacionalni program razvoja Slovenske železniške infrastrukture²⁴³ zajema obdobje od leta 1994 do dokončanja projektov, ki so sestavni del tega programa, in navaja, da je poraba energije na enoto opravljenega dela na železnici:

- v potniškem prometu 3,5-krat manjša kot v cestnem prometu in
- v tovornem prometu 8,7-krat manjša kot v cestnem prometu.

Dolžina železniških prog je 1.228,1 kilometra in se po podatkih SURS ni spremenila od leta 2005. Elektrificiranih prog v Republiki Sloveniji je 502,8 kilometra oziroma 41 odstotkov vseh prog. Tovorni vagoni imajo v pretežni meri dovoljeno hitrost 90 kilometrov na uro. Povprečna komercialna hitrost tovornih vlakov je bila leta 2008 le 39,51 kilometra na uro, leta 2009 le 40,99 kilometra na uro in leta 2010 le 38,35 kilometra na uro²⁴⁴. Brez povečane hitrosti tovornih vlakov ni mogoče konkurirati tovrnemu cestnemu prometu. Poročila o realizaciji nacionalnega programa razvoja železniške

²⁴¹ SURS: Statistične informacije – Transport, 18. 11. 2009, 28. 10. 2010 in 4. 11. 2011.

²⁴² Freight traffic through Slovenian Alps 2010 – CAFT študija; končno poročilo julij 2011.

²⁴³ Uradni list RS, št. 13/96.

²⁴⁴ Povzetek letnega poročila družbe Slovenske železnice, d. o. o., Ljubljana za leto 2010.

infrastrukture Ministrstvo za promet ni pripravilo, vendar naj bi bil po oceni, navedeni v OP ROPI, nacionalni program realiziran manj kot 25-odstotno.

2.2.2.4.2.a Ministrstvo za promet je pripravilo Izhodišča za Resolucijo o nacionalnem programu razvoja javne železniške infrastrukture (ReNPrJŽI) za obdobje od 2011 do 2030²⁴⁵, v katerih je predstavljen koncept razvoja javne železniške infrastrukture v Republiki Sloveniji do leta 2030 oziroma do dokončne realizacije. Celotna vrednost projektov v ReNPrJŽI znaša 15.604.420 tisoč evrov, kar predstavlja dvoletno višino proračunskih prihodkov Republike Slovenije²⁴⁶. Predvideni stroški dokončanja železniškega omrežja se gibljejo med 480.000 tisoč evri in 1.200.000 tisoč evri letno. V obdobju 2011–2015 je zagotovljenih le 1.488.380 tisoč evrov, in sicer 431.920 tisoč evrov iz integralnega proračuna, 560.000 tisoč evrov na podlagi ZZSIJŽI²⁴⁷ (povezava s točko 2.2.1.2.3) ter 496.460 tisoč evrov iz EU sredstev za izvajanje gradenj na JŽI. Manjkajoča investicijska sredstva naj bi se zagotovila z zadolževanjem. Ministrstvo za promet ni ustrezno načrtovalo zagotavljanja manjkajočih investicijskih sredstev, saj ni vključilo možnosti gradnje železniške infrastrukture v eni izmed oblik javno-zasebnega partnerstva, kot to zahteva drugi odstavek 8. člena Zakona o javno-zasebnem partnerstvu²⁴⁸ (v nadaljevanju: ZJZP).

2.2.2.4.2.b Ukrepa razvoj logističnih centrov, pretovornih terminalov in intermodalnih vozlišč Ministrstvo za promet v obdobju od leta 2008 do leta 2011 ni realiziralo, saj je treba najprej zgraditi osnovno železniško infrastrukturo, kajti logistični centri, pretovorni terminali in intermodalna vozlišča so le nadgradnja osnovne infrastrukture. Ukrep uporabe oprtnih vlakov je bil realiziran že pred sprejemom AN URE-1, saj je v Nacionalnem programu razvoja slovenske železniške infrastrukture navedeno²⁴⁹, da je železniška infrastruktura že usposobljena za prevoz oprtnih in drugih vlakov v skladu z mednarodnimi normativi o gabaritih, terminalih in osnih obremenitvah. Ukrep vključevanje eksternih stroškov v cestnine in druge dajatve za tovorni promet je Ministrstvo za promet realiziralo 1. 1. 2010 na podlagi Cenika cestnine za uporabo cest²⁵⁰, ki je zagotovil možnost obračunavanja višine cestnine glede na EURO emisijski razred vozila.

Pojasnilo Ministrstva za infrastrukturo in prostor

Oprtni vlaki so z ekonomskega vidika slaba rešitev in so samo izhod v sili, saj se po nepotrebnem prevažajo celotna teža kamionov in voznikov. Potrebne so druge oblike kombiniranega transporta kot na primer kontejnerji.

2.2.2.4.2.c Ministrstvo za promet ni izvajalo Nacionalnega programa razvoja slovenske železniške infrastrukture v obsegu in rokih, ki so v njem navedeni. Glede na podatke v študiji CAFT, da je obseg cestnega tovornega prometa v letu 2010 glede na leto 2005 povečan za 22 odstotkov, glede na podatke SURS, da v obdobju 2007–2010 ni bistvenega odstopanja v razmerju tranzitnega prometa med cestnim in železniškim prevozom, in glede na to, da železnica v letu 2011 ne predstavlja resne alternative cestnemu prometu, obstaja tveganje, da ob koncu veljavnosti AN URE-1 polovica tranzitnega cestnega prometa ne

²⁴⁵ Oktober 2011.

²⁴⁶ Skupni proračunski prihodki za leto 2011 so 7.833.337 tisoč evrov.

²⁴⁷ Letna dajatev za uporabo vozil v cestnem prometu in koncesijska dajatev družbe Luke Koper, ki pripada Republiki Sloveniji, so namenska sredstva za izvedbo investicij in vzdrževanje v javno železniško infrastrukturo. V letu 2010 je bilo teh namenskih sredstev 75.923 tisoč evrov, v letu 2011 pa 108.094 tisoč evrov.

²⁴⁸ Uradni list RS, št. 127/06.

²⁴⁹ Točka 1.1 Obseg prometa in tržni delež železnice.

²⁵⁰ Uradni list RS, št. 109/09.

bo prenesena na železnico. Učinek, da bo polovica tovornega prometa do konca leta 2016 prešla na železnice, je zaradi potrebnega časa in finančnih sredstev za izgradnjo železniškega omrežja nerealen in je v tako kratkem času nedosegljiv.

Ukrep Ministrstva za infrastrukturo in prostor

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor je pripravilo AN URE-2, v katerem je navedlo, da je glavni cilj ukrepov omejitveni rasti cestnega tranzitnega tovornega prometa in zagotovitev čim večjega prehoda tovornega prometa na železnice.

2.2.2.4.3 Povečanje energetske učinkovitosti cestnih vozil

Z Direktivami²⁵¹ in uredbami²⁵² je Evropska unija določila minimalne standarde oziroma maksimalne vrednosti emisij pri prvi registraciji novih vozil, s čimer spodbuja povečanje energetske učinkovitosti cestnih vozil. Povečanje energetske učinkovitosti cestnih vozil lahko posamezna država zagotovi s spodbudami za nakup novih, energetsko učinkovitih osebnih vozil oziroma z obdavčitvijo energetsko neučinkovitih vozil. Z izobraževalnimi in promocijskimi aktivnostmi za varčno vožnjo cestnih vozil so mogoči prihranki goriva in povečanje energetske učinkovitosti cestnih vozil.

2.2.2.4.3.a Ukrep označevanja energetske učinkovitosti osebnih vozil je realiziralo Ministrstvo za okolje in prostor s sprejemom Pravilnika o obveščanju potrošnikov o varčni rabi goriv in emisijah CO₂ novih osebnih vozil²⁵³, ki je veljal do 17. 5. 2011, po tem pa je veljala Uredba o informacijah o varčni porabi goriva in emisijah CO₂, ki so na voljo potrošnikom ob nakupu novih osebnih vozil²⁵⁴, v kateri je določeno, da mora dobavitelj osebnih vozil na svoje stroške enkrat letno pripraviti priročnik o varčni porabi goriva in emisijah ogljikovega dioksida v tiskani ali elektronski obliki. Ministrstvo za okolje in prostor s sprejemom Uredbe o informacijah o varčni porabi goriva in emisijah CO₂ potrošnikom ni zagotovilo najpreglednejše in najenostavnejše izbire nakupa osebnega vozila glede na porabo goriva in emisije ogljikovega dioksida, in sicer ne glede na znamko vozila. Uredba o informacijah o varčni porabi goriva in emisijah CO₂ namreč ne zagotavlja seznama vseh blagovnih znamk osebnih vozil po abecednem vrstnem redu na enem mestu, kot to določa Direktiva 1999/94/ES²⁵⁵ in na kar je opozoril tudi Tržni inšpektorat.

2.2.2.4.3.b Ukrep sorazmerne obdavčitve osebnih in tovornih vozil ter avtobusov glede na okoljske standarde EURO in energetsko učinkovitost vozil je Ministrstvo za finance realiziralo v letu 2010 s

²⁵¹ Direktiva 1999/94/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 1999 o informacijah o ekonomičnosti porabe goriva in emisijah CO₂, ki so na voljo potrošnikom v zvezi s trženjem novih osebnih vozil (v nadaljevanju: Direktiva 1999/94/ES) – Uradni list EU, št. L 12/16 z dne 18. 1. 2000; Direktiva 2009/33/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o spodbujanju čistih in energetsko učinkovitih vozil za cestni prevoz – Uradni list EU, št. L 120/5 z dne 15. 5. 2009.

²⁵² Uredba (ES) št. 443/2009 Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi standardov emisijskih vrednosti za nove osebne avtomobile – Uradni list EU, L 140/1 z dne 5. 6. 2009; Uredba (ES) št. 661/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o zahtevah za homologacijo za splošno varnost motornih vozil, njihovih priklopnikov ter sistemov, sestavnih delov in samostojnih tehničnih enot, namenjenih za taka vozila (obvezna izvedba nadzora pnevmatik od 1. 11. 2012) – Uradni list EU, L 200/11 z dne 31. 7. 2009.

²⁵³ Uradni list RS, št. 86/03, 133/03, 43/04.

²⁵⁴ Uradni list RS, št. 81/10.

²⁵⁵ Priloga II, ki vsebuje določila o vsebini priročnika o ekonomičnosti porabe goriva in emisijah ogljikovega dioksida.

sprejemom Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o davku na motorna vozila²⁵⁶, Ministrstvo za promet pa delno s sprejemom Uredbe o načinu določanja in višini letne dajatve za uporabo vozil v cestnem prometu²⁵⁷ (v nadaljevanju: uredba o letni dajatvi). Ministrstvo za promet je v uredbi o letni dajatvi določilo plačilo letne dajatve za uporabo vozil v cestnem prometu v odvisnosti od emisij ogljikovega dioksida in emisijske stopnje pogonskega motorja le pri tovornih vozilih in avtobusih, ne pa tudi pri osebnih vozilih. Predlog uredbe o spremembah in dopolnitvah uredbe o letni dajatvi, ki predvideva višino letne dajatve v odvisnosti od emisij ogljikovega dioksida in emisijske stopnje pogonskega motorja tudi pri osebnih vozilih, je bil pripravljen v začetku leta 2010, vendar ga Ministrstvo za promet do konca leta 2011 ni realiziralo. Višje dajatve za energetska potratna vozila spodbujajo uporabnike vozil k odločitvi za nakup energetske varčnejših in okoljsko čistejših vozil oziroma k neuporabi energetske potratnih vozil.

Priporočilo

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor naj vladi predlaga spremembe uredbe o letni dajatvi, ki bo določala višino letne dajatve za uporabo vozil v cestnem prometu v odvisnosti od emisij ogljikovega dioksida in emisijske stopnje pogonskega motorja tudi pri osebnih vozilih oziroma naj zagotovi skladnost sistema obdavčitve vozil z davkom na motorna vozila.

2.2.2.4.3.c Ukrep promocijske in izobraževalne aktivnosti (šola varčne vožnje) je Ministrstvo za promet izvedlo v letu 2010 v okviru predstavitve rezultatov projekta RECODRIVE²⁵⁸, ki je dokazal, da bi bilo mogoče zmanjšati porabo goriva od 4 do 6 odstotkov, če bi se v praksi upoštevala spoznanja ekonomske vožnje. Ministrstvo za promet je šolo varčne vožnje vključilo v Pravilnik o programu usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil²⁵⁹ in v program usposabljanja poklicnih voznikov v okviru Pravilnika o temeljnih kvalifikacijah za voznike motornih vozil v cestnem prometu²⁶⁰.

2.2.2.4.4 Gradnja kolesarskih stez in podpornih objektov ter promocija kolesarjenja

Z Zakonom o javnih cestah²⁶¹ je bila leta 1997 dana pravna podlaga za izvedbo državnega kolesarskega omrežja kot tudi možnost za hitrejši razvoj kolesarjenja in ustrezne infrastrukture. DRSC je organ v sestavi Ministrstva za promet in je pristojna za izvajanje strokovno-tehničnih, razvojnih, organizacijskih in upravnih nalog za gradnjo, vzdrževanje in varstvo državnih cest in kolesarskih povezav²⁶². V letu 2000 je DRSC izdala knjižico Strategija razvoja državnega kolesarskega omrežja v Republiki Sloveniji²⁶³, ki jo je

---

²⁵⁶ Uradni list RS, št. 9/10.

²⁵⁷ Uradni list RS, št. 100/08, 12/10.

²⁵⁸ Fakulteta za gradbeništvo Univerze v Mariboru je sodelovala v mednarodnem projektu RECODRIVE, ki je potekal v okviru programa Inteligentna energija – Evropa. Projekt se je pričel v oktobru 2007 in trajal 30 mesecev. Namen projekta RECODRIVE je bil s pomočjo usposabljanja zaposlenih preizkusiti in uvesti rešitve za energetska varčno vožnjo in upravljanje voznega parka ter podjetja spodbuditi k trajni in sistematični uporabi tovrstnih ukrepov. Ciljna skupina projekta so bila prevoznaška podjetja kakor tudi podjetja, ki se ob osnovni dejavnosti ukvarjajo s prevozom blaga ali potnikov.

²⁵⁹ Uradni list RS, št. 48/11.

²⁶⁰ Uradni list RS, št. 103/10.

²⁶¹ Uradni list RS, št. 29/97.

²⁶² Na podlagi 55. člena Zakona o cestah (Uradni list RS, št. 109/10).

²⁶³ P. Andrejšič Marušič, Ministrstvo za promet, DRSC, Ljubljana, april 2000.

leta 2005 posodobila²⁶⁴. Kolesarske poti v Republiki Sloveniji se delijo na daljinske kolesarske poti, glavne kolesarske poti, regionalne kolesarske poti in lokalne kolesarske poti.

2.2.2.4.4.a Realizacije ukrepa gradnje 500 kilometrov kolesarskih stez in druge kolesarske infrastrukture ni bilo mogoče preveriti, saj je DRSC pristojna le za daljinske, glavne in regionalne kolesarske poti, medtem ko so lokalne kolesarske poti²⁶⁵ v pristojnosti lokalnih skupnosti. Na gradnjo kolesarskih poti, ki so v pristojnosti lokalnih skupnosti, DRSC ne more vplivati. Povečanje URE je v pretežni meri mogoče z ukrepi²⁶⁶, ki vplivajo na kolesarje, ki se vozijo iz potrebe²⁶⁷ in vožnje opravijo po lokalnih kolesarskih poteh, zato bi morale biti nosilke za izvedbo tega ukrepa tudi lokalne skupnosti (povezava s točko 2.1.2.c).

2.2.2.4.4.b DRSC je bila na dan 31. 12. 2007 pristojna za 263.220 metrov kolesarskih poti. Leta 2008 je DRSC zgradila 4,7 kilometra kolesarskih povezav, leta 2009 3,8 kilometra kolesarskih povezav, leta 2010 4,6 kilometra kolesarskih povezav, leta 2011 pa 4,94 kilometra kolesarskih povezav. V obdobju od leta 2008 do leta 2011 je bilo zgrajenih 18,04 kilometra kolesarskih povezav, kar pomeni, da bi bilo ob enakem trendu do konca leta 2016 zgrajenih 40,5 kilometra kolesarskih povezav. To predstavlja zgolj 8,1 odstotka načrtovanih kolesarskih povezav. Določitev gradnje 500 kilometrov kolesarskih stez je nerealna tudi ob upoštevanju cilja iz nacionalne strategije razvoja državnega kolesarskega omrežja, ki predvideva izgradnjo 25 kilometrov samostojnih kolesarskih poti letno oziroma v devetih letih 225 kilometrov, kar predstavlja le 45 odstotkov cilja AN URE-1.

2.2.2.4.4.c Ukrep odstranitev ovir za sprejem koles na vlak/avtobus je Ministrstvo za promet realiziralo s sprejemom Uredbe o načinu izvajanja gospodarske javne službe za javni linijski prevoz potnikov v notranjem cestnem prometu in o koncesiji te javne službe²⁶⁸ z določbo, da se kolesa določenih dimenzij štejejo pod izročeno prtljago, ki se v avtobusih namestijo v prostor za prevoz prtljage. Ukrep promocijske in izobraževalne aktivnosti je do 1. 9. 2010, ko je bila ustanovljena Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa (v nadaljevanju: Agencija za varnost prometa), izvajala DRSC²⁶⁹, potem pa je celotno področje preventive in vzgoje v cestnem prometu prevzela Agencija za varnost prometa²⁷⁰.

---

²⁶⁴ P. Andrejšič Marušič, Ministrstvo za promet, DRSC, Ljubljana, november 2005.

²⁶⁵ Kolesarske steze in pločniki v območju meje naselja občine vzdržujejo občine v skladu s 44. členom Zakona o javnih cestah (Uradni list RS, št. 33/06-UPB1, 45/08, 42/09, 109/09) oziroma 62. členom Zakona o cestah.

²⁶⁶ Še posebej ob navedbi zelenega učinka v AN URE-1, da bi bilo vsaj 10 odstotkov dnevnih migracij v poletnem in prehodnem obdobju opravljenih s kolesom.

²⁶⁷ Ti kolesarji se vozijo s točno določenim namenom in ciljem – v šolo, službo, banko ali po nakupih – namen je čim lažje, čim hitreje in varno priti na cilj. Strokovnjaki so izračunali, da bi ljudje v mestih s kolesom ali peš lahko opravili 75 odstotkov voženj, ki jih zdaj prevozijo z motornimi vozili.

²⁶⁸ Uradni list RS, št. 73/09 – 31. in 32. člen.

²⁶⁹ DRSC je v letu 2009 izdala publikacijo in brošure Kolesarski projekti, ki jih sofinancira Evropska unija, leta 2010 je sodelovala na sejamski prireditvi na Mednarodnem sejmu gradbeništva, leta 2010 in 2011 je podprla in sodelovala v akciji za vzpodbujanje kolesarjenja "V troje", leta 2011 je objavila serijo petih člankov na temo izgradnje državnega kolesarskega omrežja in predstavitev posameznih kolesarskih stez v reviji za kolesarstvo Bicikel.com.

²⁷⁰ Agencija za varnost prometa je izdelala gradiva za večjo varnost kolesarjev, organizirala prireditve za večjo varnost kolesarjev, izdelala brošuro za večjo varnost kolesarjev in pripravila promocijski material za kolesarje na prireditvah.

2.2.2.4.4.d Učinka, da bi bilo vsaj 10 odstotkov dnevni migracij v poletnem in prehodnem obdobju opravljenih s kolesom, ni mogoče preveriti, saj DRSC ne razpolaga s podatkom o količini dnevni migracij v času sprejema AN URE-1, prav tako pa ne razpolaga s podatkom o količini dnevni migracij v letu 2011, torej v času priprave AN URE-2. Doseganje končnih učinkov oziroma cilja z izvedbo tega ukrepa ni mogoče meriti, zato tudi ni mogoče presoati uspešnosti izvedbe ukrepov.

2.2.2.5 Večsektorski ukrepi

2.2.2.5.1 Predpisi za energetska učinkovitost stavb

Stavbe obsegajo 40 odstotkov skupne porabe energije v Evropski uniji²⁷¹, zato so nujno potrebni predpisi za energetska učinkovitost neindustrijskih stavb, ki vplivajo na povečanje učinkovitosti rabe energije v stavbah. Za doseganje prihrankov energije je pomembno izboljšanje toplotnih karakteristik ovoja stavb ter energetska učinkovitejši sistemi za ogrevanje, prezračevanje, hlajenje, pripravo tople vode in razsvetlavo prostorov. Cilj Direktive 2002/91/ES je spodbujati izboljšanje energijske učinkovitosti stavb v Skupnosti, zato določa zahteve v zvezi s:

- splošnim okvirom metodologije izračunavanja integrirane energijske učinkovitosti stavb;
- uporabo minimalnih zahtev glede energijske učinkovitosti novih stavb in velikih obstoječih stavb, na katerih potekajo velika prenovitvena dela;
- energetska certificiranjem stavb – energetska izkaznica in
- rednimi pregledi kotlov in klimatskih sistemov v stavbah ter oceno ogrevalnih sistemov, v katerih so kotli starejši od 15 let.

Direktiva 2002/91/ES določa, da države članice sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to Direktivo, najpozneje do 4. 1. 2006 oziroma 4. 1. 2009 za popolno uporabo določb členov, ki se nanašajo na energetska izkaznice, redne preglede kotlov in klimatskih sistemov.

Direktiva 2002/91/ES je bila zaradi nujnosti upoštevanja ciljev evropske podnebno-energetske politike "20-20-20 do 2020" prenovljena z Direktivo 2010/31/EU z dne 19. maja 2010 o energetska učinkovitosti stavb (prenovitev²⁷²; v nadaljevanju: Direktiva 2010/31/EU), ki določa zahteve v zvezi s:

- skupnim splošnim okvirom metodologije za izračunavanje celovite energetska učinkovitosti stavb in stavbnih enot;
- uporabo minimalnih zahtev glede energetska učinkovitosti novih stavb in novih stavbnih enot;
- uporabo minimalnih zahtev glede energetska učinkovitosti:
  - obstoječih stavb, stavbnih enot ali elementov stavb, na katerih potekajo velika prenovitvena dela;
  - elementov stavb, ki so del ovoja stavbe in imajo znaten vpliv na energetska učinkovitost ovoja stavbe, kadar se ti nadomestijo z boljšimi ali zamenjajo, in
  - tehničnih stavbnih sistemov, kadar so ti vgrajeni, zamenjani ali nadgrajeni;
- nacionalnimi načrti za povečanje števila skoraj nič-energijskih stavb;
- energetska certificiranjem stavb ali stavbnih enot;

²⁷¹ Preambula Direktive 2010/31/EU.

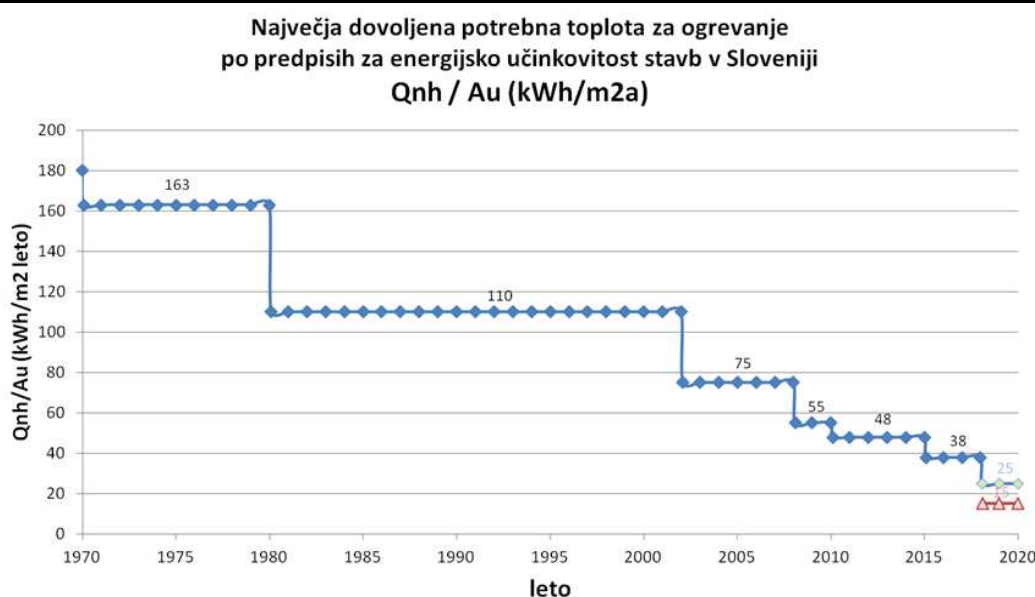
²⁷² Uradni list EU, L 153/13 z dne 18. 6. 2010.

- rednimi pregledi ogrevalnih in klimatskih sistemov v stavbah ter
- neodvisnimi nadzornimi sistemi za energetske izkaznice in poročila o pregledu.

Direktiva 2002/91/ES oziroma Direktiva 2010/31/EU je bila v predpise Republike Slovenije prenesena v okviru treh zakonov, in sicer Zakona o graditvi objektov²⁷³, EZ in ZVO-1.

V Republiki Sloveniji so bile v določenem obdobju s predpisi določene strožje minimalne zahteve za energetske učinkovitost pri gradnji in rekonstrukciji stavb, kar je razvidno s slike 11.

Slika 11: Največja dovoljena potrebna toplota za ogrevanje po predpisih za energetske učinkovitost stavb v Republiki Sloveniji v obdobju od leta 1970 do leta 2020

Pomen kratice: Q_{nh} / A_u (kWh/m²a) – letna potrebna toplota za ogrevanje na enoto ogrevane prostornine.

Vir: Ministrstvo za infrastrukturo in prostor.

2.2.2.5.1.a Ukrep uporabe minimalnih zahtev za energetske učinkovitost pri gradnji in rekonstrukciji stavb je Ministrstvo za okolje in prostor izvedlo v letu 2008, ko je na podlagi Zakona o graditvi objektov in v skladu z določili Direktive 2002/91/ES sprejelo Pravilnik o učinkoviti rabi energije v stavbah²⁷⁴ (v nadaljevanju: PURES 2008), ki je nadomestil Pravilnik o toplotni zaščiti in učinkoviti rabi energije v stavbah²⁷⁵. Ministrstvo za okolje in prostor je v letu 2010 sprejelo nov Pravilnik o učinkoviti rabi energije v stavbah²⁷⁶ (v nadaljevanju: PURES 2010)²⁷⁷. Ministrstvo za okolje in prostor je sprejelo predpise, ki

²⁷³ Predpisuje metodologijo računa energetske učinkovitosti stavbe in minimalne zahteve za novogradnje in prenove obstoječih stavb (Uradni list RS, št. 102/04-UPB1, 126/07, 108/09).

²⁷⁴ Uradni list RS, št. 93/08.

²⁷⁵ Uradni list RS, št. 42/02.

²⁷⁶ Uradni list RS, št. 52/10.

²⁷⁷ K PURES 2010 sodi tudi tehnična smernica za graditev TSG-1-004 Učinkovita raba energije, ki določa gradbene ukrepe oziroma rešitve za doseg minimalnih zahtev in določa metodologijo izračuna energijskih lastnosti stavbe. Uporaba tehnične smernice je obvezna.

določajo minimalne zahteve za energetska učinkovitost pri gradnji in rekonstrukciji stavb, vendar je bila šele s sprejemom PURES 2008 določena metodologija za izračun energijske učinkovitosti stavb za vse parametre, ki jih določa splošni okvir za izračun energijske učinkovitosti stavb Direktive 2002/91/ES²⁷⁸, kar je več kot dveletna zamuda glede na zahteve Direktive 2002/91/ES.

2.2.2.5.1.b S predpisi za energetska učinkovitost stavb so določene nižje mejne vrednosti za toplotne karakteristike gradbenih elementov in nižje dovoljene potrebe za ogrevanje glede na predhodni predpis ter uvedbo največje dovoljene porabe končne energije stavb. Ministrstvo za okolje in prostor je s sprejemom PURES 2008 in PURES 2010 uspešno doseglo predvidene učinke oziroma aktivnosti. S pravilnikom o toplotni zaščiti in učinkoviti rabi energije v stavbah je določena najvišja dovoljena specifična letna raba toplote za ogrevanje 75 kilovatnih ur na kvadratni meter neto uporabne stanovanjske površine na leto, s PURES 2008 pa 55 kilovatnih ur na kvadratni meter neto uporabne stanovanjske površine na leto, ki je nižja glede na predhodni predpis, s PURES 2010 pa 48 kilovatnih ur²⁷⁹ na kvadratni meter neto uporabne stanovanjske površine na leto, ki je ponovno nižja glede na predhodni predpis.

2.2.2.5.1.c Ukrep izdelava študij izvedljivosti alternativnih sistemov za oskrbo stavb z energijo je Ministrstvo za okolje in prostor izvedlo v letu 2008, ko je na podlagi EZ²⁸⁰ sprejelo Pravilnik o metodologiji izdelave in vsebini študije izvedljivosti alternativnih sistemov za oskrbo stavb z energijo²⁸¹ (v nadaljevanju: pravilnik o izdelavi študije izvedljivosti). Pravilnik o izdelavi študije izvedljivosti določa metodologijo izdelave in obvezno vsebino študije izvedljivosti. V študiji izvedljivosti se proučijo tehnične možnosti za izrabo alternativnih virov za oskrbo z energijo, hkrati pa se vse variante tudi ekonomsko ovrednotijo na podlagi izračuna stroškov in koristi naložbe. Ministrstvo za okolje in prostor je sprejelo pravilnik o izdelavi študije izvedljivosti, s katerim je omogočilo doseganje učinka, da se investitor lahko sam odloči za okolju prijaznejši način oskrbe z energijo. Pri tem ugotavljamo, da metodologija v pravilniku o izdelavi študije izvedljivosti ne zavezuje investitorja k odločitvi za predlagano rešitev, medtem ko PURES 2008 in kasneje PURES 2010 za vse stavbe neposredno predpisuje najmanj 25 odstotkov pokritosti moči za gretje, prezračevanje, hlajenje in toplo pitno vodo z OVE oziroma v določenih odstotkih iz toplote okolja, sončnega obsevanja, biomase, geotermalne energije, iz naprav SPTE ali daljinskega ogrevanja oziroma hlajenja, kot izhaja iz nacionalnih strateških ciljev, ne glede na ekonomske vidike posamezne naložbe. Ministrstvo za okolje in prostor je sprejelo pravilnik o izdelavi študije

²⁷⁸ Metodologija za izračun energijske učinkovitosti stavb vključuje vsaj naslednje parametre: toplotne značilnosti stavbe (ogrodja in notranjih predelnih sten in podobno) - te značilnosti lahko vključujejo tudi zračno tesnost; ogrevalni sistem in oskrbo s toplo vodo, vključno z značilnostmi glede njune izolacije; klimatski sistem; prezračevanje; vgrajeno razsvetljava (v glavnem nestanovanjski sektor); položaj in orientacijo stavb, vključno z zunanjo klimo; pasivne solarne sisteme in zaščito pred soncem; naravno prezračevanje; notranje klimatske pogoje, vključno s projektirano notranjo klimo.

²⁷⁹ Spletna stran: [URL: <http://gcs.gi-zrmk.si/Svetovanje/Clanki/Grobovsek/PT150.htm>], 13. 11. 2012.

²⁸⁰ V 68.a členu določa, da mora investitor oziroma lastnik pri graditvi in rekonstrukciji novih stavb, katerih uporabna tlorisna površina presega 1.000 kvadratnih metrov, izdelati študijo izvedljivosti alternativnih sistemov (v nadaljevanju: študija izvedljivosti). K alternativnim sistemom za oskrbo stavb z energijo v skladu z Direktivo 2010/31/EU prištevamo: decentralizirane sisteme na podlagi obnovljivih virov energije, sisteme soproizvodnje toplote, hladu in električne energije, daljinsko ali skupinsko ogrevanje ali hlajenje ter toplotne črpalke.

²⁸¹ Uradni list RS, št. 35/08.

izvedljivosti, ki z uporabo metodologije za izdelavo študije izvedljivosti povzroča tveganje, da se investitorji odločajo za investicije, ki ne ustrezajo zahtevam PURES 2010.

2.2.2.5.1.d Določbe Direktive 2002/91/ES, ki opredeljujejo energetske izkaznice²⁸², so v pravni red Republike Slovenije prenesene z ED, ki določa, da²⁸³:

- mora lastnik stavbe ali njenega posameznega dela od 1. 1. 2009 pri njeni prodaji ali oddaji v najem kupcu oziroma najemniku najpozneje pred sklenitvijo pogodbe predložiti veljavno energetska izkaznico stavbe ali njenega posameznega dela;
- mora investitor novozgrajene stavbe od 1. 1. 2008 energetska izkaznico pridobiti pred vložitvijo zahteve za izdajo uporabnega dovoljenja skladno s predpisi, ki urejajo graditev objektov, pri čimer mora energetska izkaznica novozgrajene stavbe izkazovati izpolnjevanje zahtev predpisa, ki ureja učinkovito rabo energije v stavbah;
- mora upravljavec stavbe najkasneje do 31. 12. 2010 energetska izkaznico namestiti na vidno mesto v stavbah s celotno uporabno tlorisno površino nad 1.000 kvadratnih metrov²⁸⁴, ki so v lasti države ali samoupravnih lokalnih skupnosti in jih uporabljajo državni organi ali organi samoupravnih lokalnih skupnosti oziroma organizacije, ki zagotavljajo javne storitve večjemu številu oseb in jih zato te pogosto obiskujejo;
- mora večstanovanjski objekt z vsaj štirimi etažnimi enotami, ki je bil zgrajen pred letom 1980, pridobiti energetska izkaznico najkasneje do leta 2015, če pa je bil zgrajen po letu 1980, mora pridobiti energetska izkaznico najkasneje do leta 2030;
- morajo biti k energetska izkaznici priložena priporočila za stroškovno učinkovite izboljšave energetske učinkovitosti;
- je veljavnost energetske izkaznice deset let;
- izdelujejo energetske izkaznice stavb na zahtevo stranke neodvisni strokovnjaki na podlagi izvedenega izobraževanja po Pravilniku o usposabljanju, licencah in registru licenc neodvisnih strokovnjakov za izdelavo energetskih izkaznic²⁸⁵ (v nadaljevanju: pravilnik o neodvisnih strokovnjakih) in morajo upoštevati metodologijo, določeno s Pravilnikom o metodologiji izdelave in izdaji energetskih izkaznic stavb²⁸⁶ (v nadaljevanju: pravilnik o metodologiji energetskih izkaznic);
- izdajajo energetske izkaznice pooblaščenim pravnim ali fizičnim osebam na podlagi javnega pooblastila ministra, pristojnega za okolje, po izvedenem javnem natečaju;
- vodi ministrstvo, pristojno za okolje, register energetskih izkaznic in register licenc neodvisnih strokovnjakov, ki sta javna registra;
- se podatki iz registra energetskih izkaznic povežejo s podatki iz katastra stavb.

²⁸² Po Direktivi 2002/91/ES je energetska izkaznica predvsem promocijski instrument, ki naj v skladu z energetsko zakonodajo spodbuja k nakupu ali najemu energetsko učinkovitejših objektov oziroma lastniku obstoječega objekta svetuje, kako z gospodarnimi naložbami preiti v boljši razred energetske učinkovitosti in spodbuja uporabnika javnih objektov k spremljanju porabe energije in se tako pri režimu uporabe kot tudi pri načrtih za vzdrževanje ter obnovo obnaša dolgoročno kot dober gospodar. Vzorec računske in merjene energetske izkaznice je v prilogi 6.

²⁸³ Od 68.b do 68.e člena, 44. člen EZ-B in 33. člen EZ-E.

²⁸⁴ Direktiva 2010/31/EU prag 1.000 kvadratnih metrov znižuje na 500 kvadratnih metrov in po letu 2015 na 250 kvadratnih metrov.

²⁸⁵ Uradni list RS, št. 6/10.

²⁸⁶ Uradni list RS, št. 77/09.

Ministrstvo za okolje in prostor oziroma Ministrstvo za gospodarstvo sta pravočasno pripravila predlog zakonskih določb, ki prenašajo ureditev energetskih izkaznic, določenih z Direktivo 2002/91/ES, v pravni red Republike Slovenije, nista pa pravočasno sprejela ustreznih podzakonskih predpisov, saj sta bila pravilnik o neodvisnih strokovnjakih in pravilnik o metodologiji energetskih izkaznic izdana z dvoletno zamudo²⁸⁷. V obdobju, na katero se nanaša revizija, ni bila izdana nobena energetska izkaznica. Ministrstvo za okolje in prostor oziroma Ministrstvo za gospodarstvo nista pravočasno pripravila predpisov za izdajo energetskih izkaznic, s čimer nista omogočila nakupa oziroma najema nepremičnin glede na energetske lastnosti stavb. Zato javne stavbe, ki jih uporabljajo državni organi, lokalne skupnosti in organizacije, ki zagotavljajo javne storitve večjemu številu oseb, niso označene glede na energetske potratnost in ne razpolagajo z informacijami o priporočenih stroškovno učinkovitih ukrepih za izboljšanje energetske učinkovitosti stavb, ki je obvezna priloga energetske izkaznice.

Pojasnilo Ministrstva za infrastrukturo in prostor

Minister za okolje in prostor je v letu 2008 izdal sklep o imenovanju delovne skupine za vzpostavitev podatkovnih baz za potrebe energetskih izkaznic in evidence kurilnih naprav (v nadaljevanju: sklep ministra za okolje in prostor) v sestavi treh predstavnikov Ministrstva za okolje in prostor in treh predstavnikov GURS. Delovna skupina bi morala takoj po izdaji sklepa pripraviti termiski načrt izvedbe nalog, vzpostaviti podatkovno bazo za energetske izkaznice in vzpostaviti evidenco kurilnih naprav, vendar je minister za okolje in prostor z izdajo PURES 2008 onemogočil izdajo energetskih izkaznic in tudi izvedbo sklepa. Po sprejemu PURES 2010, ki je predpisal obvezno uporabo Tehničnih smernic TSG-1-004:2010 Učinkovita raba energije²⁸⁸, je Ministrstvo za gospodarstvo objavilo javni razpis za izbiro izvajalca usposabljanja in preizkusa znanja za neodvisne strokovnjake za izdelavo energetskih izkaznic za obdobje treh let²⁸⁹ in z odločbo izbralo družbo Gradbeni inštitut ZRMK²⁹⁰. Gospodarska zbornica Slovenije, Center za poslovno usposabljanje iz Ljubljane je zoper zavrnilno odločbo Ministrstva za gospodarstvo²⁹¹ vložila tožbo na Upravno sodišče Republike Slovenije, ki je s sodbo dne 7. 6. 2011 razsodilo, da se tožba zavrne.

Priporočilo

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor naj dopolni pravilnik o izdelavi študije izvedljivosti in pravilnik o metodologiji energetskih izkaznic z obveznimi elementi iz PURES 2010.

2.2.2.5.1.e Določbe Direktive 2002/91/ES, ki opredeljujejo redne preglede klimatskih sistemov, so v pravni red Republike Slovenije prenesene z EZ, ki določa²⁹², da mora lastnik stavbe ali dela stavbe, v katerem je vgrajen klimatski sistem z izhodno močjo nad 12 kilovatov, zagotoviti redne preglede klimatskih sistemov. Pregledi vključujejo oceno učinkovitosti klimatskih sistemov in njihove primernosti glede na uporabo stavbe. Na podlagi pregleda neodvisni strokovnjak uporabnikom svetuje mogoče

²⁸⁷ V četrtem odstavku 42. člena EZ-B je določen zadnji rok za sprejem teh pravilnikov 2. 12. 2007.

²⁸⁸ Tehnične smernice TSG-1-004:2010 Učinkovita raba energije določajo metodologijo izračuna energijskih lastnosti stavbe in temeljijo na prevzetih evropskih standardih, ki so bili posebej pripravljene prav za podporo državam članicam pri implementaciji Direktive 2010/31/EU. Metodologija bo uporabljena tudi pri izdelavi energetskih izkaznic.

²⁸⁹ Uradni list RS, št. 66/10, 69/10.

²⁹⁰ Št. 4301-25/2010-18 z dne 1. 12. 2010.

²⁹¹ Št. 4301-25/2010-21 z dne 1. 12. 2010.

²⁹² Od 68.č do 68.e člena.

izboljšave ali zamenjavo klimatskega sistema in alternativne rešitve. V okviru projekta HARMONAC²⁹³ je bilo oktobra 2010 ugotovljeno, da je ob rednih pregledih klimatskih sistemov z nazivno izhodno močjo nad 12 kilovatov mogoče doseči prihranke do 10 odstotkov rabe električne energije stavb²⁹⁴. Ministrstvo za okolje in prostor oziroma Ministrstvo za gospodarstvo je pravočasno pripravilo zakonske določbe, ki prenašajo ureditev rednih pregledov klimatskih sistemov, določenih z Direktivo 2002/91/ES, v pravni red Republike Slovenije, ni pa pravočasno sprejelo ustreznih podzakonskih predpisov, saj sta bila tako Pravilnik o rednih pregledih klimatskih sistemov²⁹⁵, ki ga je sprejelo Ministrstvo za okolje in prostor v letu 2008, kakor tudi Pravilnik o usposabljanju, licencah in registru licenc neodvisnih strokovnjakov za redne preglede klimatskih sistemov²⁹⁶, ki ga je sprejelo Ministrstvo za gospodarstvo v letu 2010, izdana po 2. 12. 2007, ki ga kot zadnji rok za sprejem teh pravilnikov določa EZ²⁹⁷. Redni pregledi klimatskih sistemov z izhodno močjo nad 12 kilovatov, ki jih predpisuje EZ, se v obdobju, na katero se nanaša revizija, niso izvajali. Ministrstvo za okolje in prostor oziroma Ministrstvo za gospodarstvo ni pravočasno pripravilo predpisov za redne preglede klimatskih sistemov z izhodno močjo nad 12 kilovatov, s čimer je onemogočilo doseganje prihrankov do 10 odstotkov rabe električne energije za stavbe, ki imajo klimatske sisteme z nazivno izhodno močjo nad 12 kilovatov.

Pojasnilo Ministrstva za infrastrukturo in prostor

Ministrstvo za gospodarstvo je objavilo javni razpis za izbiro izvajalca usposabljanja in preizkusa znanja za neodvisne strokovnjake za preglede klimatskih sistemov za obdobje treh let²⁹⁸ in z odločbo izbralo Inženirsko zbornico Slovenije, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za strojništvo je zoper zavrnilno odločbo Ministrstva za gospodarstvo vložila tožbo na Upravno sodišče Republike Slovenije, ki je s sodbo dne 21. 2. 2012 razsodilo, da se tožba zavrne. Zaradi pritožbe in sodnih postopkov je bil izbor izvajalca usposabljanja in preizkusa znanja za neodvisne strokovnjake za preglede klimatskih sistemov prestatljen za več kot eno leto.

2.2.2.5.1.f Določbe Direktive 2002/91/ES, ki opredeljujejo redne preglede kotlov oziroma kurilne naprave, so v pravni red Republike Slovenije prenesene z ZVO-1, ki določa²⁹⁹, da je dimnikarska služba obvezna državna gospodarska javna služba varstva okolja in da imajo izvajalci dimnikarske službe zaradi izvajanja nalog pravico dostopa do kurilne naprave, dimnih vodov in prezračevalnih naprav v poslovnem ali drugem prostoru. Dimnikarska služba obsega izvajanje naslednjih storitev³⁰⁰ (v nadaljevanju: storitve dimnikarske službe):

- pregledovanje malih kurilnih naprav in z njimi povezanih dimnih vodov, zračnikov in pomožnih naprav;

²⁹³ Angl.: HARMONizing Air Conditioning Inspection and Audit Procedures in the Tertiary Building Sector - usklajevanje pregledov klimatskih sistemov z revizijskimi postopki v terciarnem gradbenem sektorju.

²⁹⁴ Spletni naslov: [URL: <http://www.harmonac.info/fileadmin/downloads/docs/press/Press%20Release%20-%20Slo.pdf>], 13. 11. 2012.

²⁹⁵ Uradni list RS, št. 26/08.

²⁹⁶ Uradni list RS, št. 6/10.

²⁹⁷ V četrtem odstavku 42. člena EZ-B.

²⁹⁸ Uradni list RS, št. 66/10, 69/10.

²⁹⁹ V 148. členu ZVO-1.

³⁰⁰ 5. člen Uredbe o načinu, predmetu in pogojih izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe izvajanja meritev, pregledovanja in čiščenja kurilnih naprav, dimnih vodov in zračnikov zaradi varstva okolja in učinkovite rabe energije, varstva človekovega zdravja in varstva pred požarom (v nadaljevanju: uredba o dimnikarski službi); Uradni list RS, št. 129/04, 57/06, 105/07, 102/08.

- čiščenje malih kurilnih naprav in z njimi povezanih dimnih vodov, zračnikov in pomožnih naprav,
- odstranjevanje katrantskih oblog in izvedba protikorozijske zaščite;
- pregledovanje in čiščenje zračnikov;
- izvajanje meritev obratovalnega monitoringa emisij snovi v zrak iz malih kurilnih naprav in informiranje uporabnikov storitev javne službe o energetski učinkovitosti malih kurilnih naprav in
- posredovanje podatkov o malih kurilnih napravah za vpis v evidenco kurilnih naprav.

Uporaba storitev dimnikarske službe je obvezna za vse uporabnike storitev dimnikarske službe³⁰¹. Dimnikarska služba se opravlja s podelitvijo koncesije.

Ministrstvo za okolje in prostor je v letu 2004 pripravilo ZVO-1 in sprejelo uredbo o dimnikarski službi, v kateri so določene pristojnosti Ministrstva za okolje in prostor pri podeljevanju koncesij in nadzoru nad opravljanjem dimnikarske službe. Ministrstvo za okolje in prostor je v skladu z uredbo o dimnikarski službi pristojno za sklenitev koncesijskih pogodb z izvajalci dimnikarske službe³⁰². Na dan 31. 12. 2008 je bilo podeljenih 184 koncesij na 174 dimnikarskih območjih, na dan 31. 12. 2009 je bilo podeljenih 207 koncesij na 192 dimnikarskih območjih, na dan 31. 12. 2010 je bilo podeljenih 208 koncesij na 193 dimnikarskih območjih in na dan 31. 12. 2011 je bilo podeljenih 209 koncesij na vseh 194 dimnikarskih območjih. Vsa dimnikarska območja so bila pokrita s koncesijo šele z 31. 12. 2011. Ministrstvo za okolje in prostor do konca leta 2011 ni zagotovilo izvajanja dimnikarske službe za vsa dimnikarska območja v Republiki Sloveniji, zato obstaja tveganje, da na teh območjih ni bilo izvedenih rednih pregledov kotlov oziroma kurilnih naprav, ki bi morali biti opravljeni v skladu z uredbo o dimnikarski službi.

Pojasnilo Ministrstva za kmetijstvo in okolje

V postopku podeljevanja prvih koncesij³⁰³ je veliko izvajalcev dimnikarske službe na občinski ravni vložilo tožbe, če niso dobili prve koncesije, in izkoristilo vsa pravna sredstva, da bi pridobili prvo koncesijo. Postopek podeljevanja koncesij se je zato podaljšal, saj je bilo treba počakati na odločitev sodišč, preden je lahko ministrstvo za določeno dimnikarsko območje razpisalo javni razpis za podelitev koncesije.

³⁰¹ Uporabnik storitev dimnikarske službe je oseba, ki nadzoruje in uporablja malo kurilno napravo, pomožno napravo, dimni vod ali zračnik. V večstanovanjski stavbi je uporabnik storitev dimnikarske službe za male kurilne naprave, pomožne naprave, dimne vode in zračnike, ki so skupni deli stavbe, upravnik stavbe. Če ni mogoče določiti uporabnika storitev dimnikarske službe, je uporabnik storitev dimnikarske službe lastnik nepremičnine ali dela nepremičnine, v kateri je mala kurilna naprava, pomožna naprava, dimni vod ali zračnik.

³⁰² Drugi odstavek 17. člena uredbe o dimnikarski službi.

³⁰³ Dimnikarska služba je s 7. 11. 2004 postala obvezna državna gospodarska javna služba varstva okolja, pred tem datumom pa je bila obvezna lokalna gospodarska javna služba, za njeno izvajanje pa je bila zadolžena lokalna skupnost (občina). Z ZVO-1 in uredbo o dimnikarski službi je določeno, da so lahko obstoječi izvajalci dimnikarske službe v občinah ob izpolnjevanju določenih pogojev pridobili prvo koncesijo za opravljanje dimnikarske službe brez javnega razpisa.

2.2.2.5.1.g Ministrstvo za okolje in prostor bi moralo v skladu z uredbo o dimnikarski službi od 1. 1. 2007³⁰⁴ voditi evidenco kurilnih naprav³⁰⁵. Ministrstvo za okolje in prostor v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni vzpostavilo evidence kurilnih naprav, ki bi jo moralo voditi že od 1. 1. 2007, in nima podatkov o številu in vrsti kurilnih naprav na posameznem dimnikarskem območju. Ker Ministrstvo za okolje in prostor nima podatkov o dejanskem številu in vrsti kurilnih naprav, nima podatkov o tem, katere vrste in koliko storitev dimnikarske službe bi moralo biti letno opravljenih na posameznem dimnikarskem območju, oziroma obstaja tveganje, da se v Republiki Sloveniji ne izvajajo redni pregledi kotlov oziroma kurilnih naprav, kot to zahteva uredba o dimnikarski službi na podlagi zahtev Direktive 2002/91/ES. Podatki o dejanskem številu in vrsti kurilnih naprav so potrebni zaradi računanja prihrankov energije kakor tudi zaradi načrtovanja obsega ukrepov, ki se nanašajo na zamenjavo kurilnih naprav (povezava s točkama 2.2.2.1.2 in 2.2.2.2.2).

2.2.2.5.2 Zahteve za minimalno energetska učinkovitost izdelkov

Izdelki, ki rabijo energijo³⁰⁶, so veliki porabniki naravnih virov in energije. Pri večini skupin izdelkov je mogoče ugotoviti zelo različne stopnje vplivov na okolje, čeprav se uporabljajo za podobne namene³⁰⁷. S pomočjo jasnejšega in enostavnejšega označevanja izdelkov, ki rabijo energijo, je mogoče spodbujati povpraševanje po boljših izdelkih in proizvodnih tehnologijah. Z namenom vzpostavitve enotnega okvira za določanje zahtev z okoljsko primerno zasnovo izdelkov³⁰⁸, ki rabijo energijo, ter zmanjšanja skupnega vpliva proizvodov na okolje je bila sprejeta Direktiva 2005/32/ES, ki med drugim določa, da:

- morajo države članice sprejeti vse ustrezne ukrepe za zagotovitev, da se izdelki, ki rabijo energijo, lahko dajo v promet in/ali v uporabo le, če so skladni z ukrepi iz Direktive in nosijo znak CE³⁰⁹,
- morajo države članice določiti organe, pristojne za tržni nadzor.

³⁰⁴ 20. člen Uredbe o spremembah in dopolnitvah Uredbe o načinu, predmetu in pogojih izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe izvajanja meritev, pregledovanja in čiščenja kurilnih naprav, dimnih vodov in zračnikov zaradi varstva okolja in učinkovite rabe energije, varstva človekovega zdravja in varstva pred požarom (Uradni list RS, št. 57/06).

³⁰⁵ 32., 33., 36. in 37. člen uredbe o dimnikarski službi.

³⁰⁶ Izdelek, ki rabi energijo, je izdelek, katerega pravilno delovanje je, potem ko je dan v promet in/ali v uporabo, odvisno od dovajanja energije (električne energije, fosilnih goriv in OVE), ali izdelek za proizvodnjo, prenos in merjenje takšne energije, vključno z deli, ki so odvisni od dovajanja energije in so namenjeni vgradnji v izdelek, ki rabi energijo, za katere velja ta direktiva, ki so dani v promet in/ali uporabo kot samostojni deli za končne uporabnike, in za katere je mogoče neodvisno oceniti njihovo okoljsko učinkovitost.

³⁰⁷ Preambula Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/32/ES z dne 6. julija 2005 o vzpostavitvi okvira za določanje zahtev za okoljsko primerno zasnovo izdelkov, ki rabijo energijo, in o spremembi Direktive Sveta 92/42/EGS ter Direktiv Evropskega parlamenta in Sveta 96/57/ES in 2000/55/ES (v nadaljevanju: Direktiva 2005/32/ES); Uradni list EU, L 191/29 z dne 22. 7. 2005.

³⁰⁸ Zahteva po okoljsko primerni zasnovi je vsaka zahteva v zvezi z izdelki, ki rabijo energijo, namenjena izboljšanju njegove okoljske učinkovitosti, ali vsaka zahteva po zagotavljanju podatkov o okoljskih vidikih izdelkov, ki rabijo energijo.

³⁰⁹ Oznaka CE je kratica francoske besedne zveze "Conformite Europeene" (evropska skladnost). Z oznako CE, ki jo najdemo na proizvodu, proizvajalec izjavlja, da ta proizvod izpolnjuje bistvene zahteve ustreznih evropskih direktiv.

V Direktivi 2005/32/ES so določene metode in postopki za določitev zahtev za okoljsko primerno zasnovano proizvodov.

Sistem označevanja izdelkov je bil določen s predpisi Evropske unije³¹⁰ in drugimi sistemi, ki so jih razvile države članice, trgovci in drugi gospodarski subjekti. Ker so različni nacionalni in regionalni pristopi povzročali zmedo med proizvajalci in ker Direktiva 2005/32/ES zajema le izdelke, ki predstavljajo samo od 31 do 36 odstotkov celotnih okoljskih vplivov izdelkov³¹¹, sta bili sprejeti Direktiva 2009/125/ES o vzpostavitvi okvira za določanje zahtev za okoljsko primerno zasnovano izdelkov, povezanih z energijo (prenovitev³¹²; v nadaljevanju: Direktiva 2009/125/ES) in Direktiva 2010/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. maja 2010 o navajanju porabe energije in drugih virov izdelkov, povezanih z energijo, s pomočjo nalepk in standardiziranih podatkov o izdelku (prenovitev)³¹³. Za izdelke z znatnimi okoljskimi vplivi so z uredbami Komisije, naštetimi v prilogi 9, za vse države članice določene minimalne zahteve za okoljsko primerno zasnovano in merila za energetske in okoljske učinkovitost.

Direktiva 2005/32/ES je bila v pravni red Republike Slovenije prenesena z EZ³¹⁴ in z uredbo o izdelkih, ki rabijo energijo. Z uredbo o izdelkih, ki rabijo energijo, je določeno, da ministrstvo, pristojno za okolje, in ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, sprejmeta vse ustrezne ukrepe za zagotovitev, da se izdelki, ki rabijo energijo, za katere veljajo izvedbeni ukrepi³¹⁵, lahko dajo v promet ali uporabo le, če so skladni s temi ukrepi in imajo oznako skladnosti CE. Z uredbo o izdelkih, ki rabijo energijo, je določeno, da je za nadzor nad označevanjem izdelkov z oznako skladnosti CE in opremljenostjo z izjavo o skladnosti, preden je izdelek dan v promet, pristojen Tržni inšpektorat. Tržni inšpektorat nima strokovnega kadra za izvajanje nadzora nad okoljsko primerno zasnovano izdelkov, ki rabijo energijo, in nad resničnostjo informacij na energijski nalepki (povezava s točko 2.2.2.1.5). Ministrstvo za okolje in prostor oziroma Ministrstvo za gospodarstvo nista določila ustreznega nadzornega organa, ki bi preverjal, da so v promet in/ali v uporabo dani le izdelki, ki rabijo energijo, in so skladni z minimalnimi zahtevami za okoljsko primerno zasnovano in z določenimi merili za energetske in okoljske učinkovitost ter da so navedbe na energetskih nalepkah resnične, saj Tržni inšpektorat, ki je bil določen za izvajanje nadzora, za to ni imel ustreznega strokovnega kadra. Z določitvijo neustreznega nadzora pa tudi ni bilo omogočeno doseganje učinka, da so na trg dani samo izdelki, ki izpolnjujejo predpisane minimalne zahteve.

³¹⁰ Direktiva Sveta 92/75/EGS z dne 22. septembra 1992 o navajanju porabe energije in drugih virov gospodinskih aparatov s pomočjo nalepk in standardiziranih podatkov o izdelku (Uradni list EU, L 297 z dne 13. 10. 1992); Uredba (ES) št. 106/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. januarja 2008 o programu Skupnosti za označevanje energetske učinkovitosti pisarniške opreme (Uradni list EU, L 39 z dne 13. 2. 2008) in Uredba (ES) št. 1980/2000 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. julija 2000 o spremenjenem sistemu Skupnosti za podeljevanje znaka za okolje (Uradni list EU, L 237 z dne 20. 9. 2000).

³¹¹ Ne zajema izdelkov, povezanih z energijo, kot na primer okenskih okvirov, katerih izolacijske lastnosti vplivajo na energijo, potrebno za ogrevanje in hlajenje stavb, in sanitarne armature, katerih poraba vode vpliva na energijo za ogrevanje. Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in odboru regij o trajnostni potrošnji in proizvodnji ter akcijskem načrtu za trajnostno industrijsko politiko, COM(2008) 397 konč. z dne 16. 7. 2008.

³¹² Uradni list EU, L 285/10 z dne 31. 10. 2009.

³¹³ Uradni list EU, L 153/1 z dne 18. 6. 2010.

³¹⁴ 68. člen.

³¹⁵ Izvedbeni ukrepi so ukrepi, sprejeti v skladu z uredbo o izdelkih, ki rabijo energijo, ki določajo zahteve za okoljsko primerno zasnovano opredeljenih izdelkov, ki rabijo energijo, ali za njihove okoljske vidike.

Ukrep Ministrstva za infrastrukturo in prostor

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor je pripravilo novelo Energetskega zakona – EZ-E, ki je začel veljati 11. 2. 2012. V EZ-E je določeno³¹⁶, da inšpekcija, pristojna za trg, izvaja nadzor nad energijskim označevanjem in oglaševanjem, medtem ko je energijska inšpekcija pristojna za izvajanje nadzora nad okoljsko primerno zasnovano proizvodov, povezanih z energijo, ki so v uporabi. Zahteve s področja energijske učinkovitosti, ki veljajo od 6. 7. 2012, je Ministrstvo za infrastrukturo in prostor uredilo s: Pravilnikom o vzpostavitvi okvira za določanje zahtev za okoljsko primerno zasnovano proizvodov, povezanih z energijo³¹⁷, in Uredbo o navajanju porabe energije in drugih virov z energijskimi nalepkami in standardiziranimi podatki za proizvode, povezane z energijo³¹⁸.

2.2.2.5.3 Sofinanciranje izvajanja energetskih pregledov

Energetski pregled je sistematični postopek za ugotavljanje porabe energije stavbe ali skupine stavb, tehnološkega procesa in/ali industrijskega obrata ali pri izvajanju zasebnih ali javnih storitev, s katerim se opredeli in oceni gospodarne možnosti za varčevanje z energijo ter pripravi poročilo o ugotovitvah. Energetski pregledi se izvajajo v skladu s Priročnikom za izvajalce energetskih pregledov³¹⁹, kjer uporabljajo Metodologijo izdelave energetskega pregleda³²⁰.

Direktiva 2006/32/ES določa, da morajo države članice zagotoviti ustrezne spodbude in enake ter poštene pogoje konkurence, da lahko neodvisno ponujajo in izvajajo energetske storitve, energetske preglede in ukrepe za izboljšanje energetske učinkovitosti podjetjem za energetske storitve, monterjem energetske opreme in energetskim svetovalcem. Energetska izkaznica se šteje za enakovredno energetskemu pregledu v skladu s 7. členom Direktive 2002/91/ES³²¹. Nova Direktiva o energetski učinkovitosti zahteva od vseh velikih podjetij, da opravijo energetski pregled. Ti pregledi se bodo morali pričeti v treh letih od začetka obvezne uporabe nove Direktive o energetski učinkovitosti in jih bo treba opravljati vsake štiri leta.

2.2.2.5.3.a Finančne spodbude za izvajanje energetskih pregledov je le v letu 2008 izvajalo Ministrstvo za okolje in prostor na podlagi dveh objavljenih javnih razpisov³²². Sofinanciranih je bilo devet energetskih pregledov javnih stavb in 12 energetskih pregledov podjetij. Ocene uspešnosti izvedbe ukrepov energetskih pregledov ni mogoče podati, saj v AN URE-1 ni navedeno, koliko energetskih pregledov naj bo podprtih s finančnimi spodbudami.

Pojasnilo Ministrstva za infrastrukturo in prostor

Kvota za energetske preglede je bila v osnutku AN URE-2 določena z višino sredstev za spodbujanje in ne s številom pregledov.

---

³¹⁶ 25. člen.

³¹⁷ Uradni list RS, št. 50/12.

³¹⁸ Tako kot opomba 317.

³¹⁹ Program PHARE, projekt št. SI9404/0103: Energetski pregledi in usposabljanje izvajalcev energetskih pregledov v Sloveniji, oktober 1997. Priročnik vsebuje smernice pri izvedbi energetskega pregleda za posamezne faze pregleda, priporočila glede oblike poročila o pregledu in tehnične informacije.

³²⁰ MOP, april 2007. Metodologija prikazuje obliko energetskega pregleda, ki določa način energetske analize v podjetjih, ustanovah in več stanovanjskih stavbah.

³²¹ Direktiva 2002/91/ES z dne 16. decembra 2002 o energetski učinkovitosti stavb. Direktiva 2002/91/ES je bila prenovljena z direktivo 2010/31/EU z dne 19. maja 2010.

³²² Uradni list RS, št. 48/07, 56/08.

Priporočilo

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor naj z namenom ugotavljanja učinkov v AN URE-2 navede število energetskih pregledov, ki bodo podprti s finančnimi spodbudami.

2.2.2.5.4 Sistem zagotovljenih odkupnih cen električne energije

S sistemom zagotovljenih odkupnih cen električne energije Republika Slovenija spodbuja investicije v naprave za proizvodnjo električne energije iz OVE in iz visoko učinkovite SPTE. Podporno shemo³²³ je Republika Slovenija prvič vzpostavila leta 2001. Do konca leta 2008 so bila sredstva za spodbujanje naprav za proizvodnjo električne energije iz OVE in iz SPTE zagotovljena z dodatkom za prednostno dispečiranje, na podlagi katerega so bili med drugim kriti stroški obveznega odkupa električne energije oziroma izplačila premije za električno energijo, ki jo sistemski operaterji odkupijo od kvalificiranih proizvajalcev³²⁴. V skladu z drugo alinejo 4. člena EZ je vlada določala višino dodatka za prednostno dispečiranje, ki je bil del cene za uporabo omrežja in so ga končni odjemalci plačevali mesečno glede na količino porabljene električne energije.

Z odločbo Komisije z dne 24. 4. 2007 o shemi državne pomoči, ki jo izvaja Republika Slovenija v okviru zakonodaje o kvalificiranih proizvajalcih energije³²⁵, je Komisija naložila Republik Sloveniji, da spremeni način zbiranja sredstev za podporo na pavšalne zneske neodvisno od količine in izvora porabljene električne energije. Komisija je odobrila novo shemo za podporo dne 23. 10. 2009³²⁶. Z EZ-C je bil določen prispevek za zagotavljanje podpor proizvodnji električne energije v soproizvodnji z visokim izkoristkom in iz obnovljivih virov (v nadaljevanju: prispevek OVE in SPTE), ki ga morajo na podlagi Uredbe o načinu določanja in obračunavanja prispevka za zagotavljanje podpor proizvodnji električne energije v soproizvodnji z visokim izkoristkom in iz obnovljivih virov energije³²⁷ plačati vsi odjemalci električne energije za vsako prevzemno-prodajno mesto. Višina mesečnega prispevka je odvisna od razvrstitve končnega odjemalca glede na moč, napetostno raven, kategorijo odjema in namen porabe električne energije³²⁸. Prispevek OVE in SPTE ni del cene za uporabo omrežja in ga plačujejo končni odjemalci električne energije od januarja 2009. Določitev višine prispevka OVE in SPTE je od junija 2011 v pristojnosti Javne agencije Republike Slovenije za energijo³²⁹ (v nadaljevanju: AGEN-RS).

³²³ Komisija jo je evidentirala 6. 12. 2004 s številko primera državne pomoči NN 80/04.

³²⁴ Kvalificirani proizvajalec je proizvajalec, ki v posameznih proizvodnih objektih proizvaja električno energijo in toploto z nadpovprečno dejansko doseženim izkoristkom pri soproizvodnji toplote in električne energije, ali če izkorišča OVE na način, ki je skladen z varstvom okolja.

³²⁵ Uradni list EU, št. L 219/9 z dne 24. 8. 2008.

³²⁶ C(2009)8353; Komisija je evidentirala državno pomoč s številko N 354/2009.

³²⁷ Uradni list RS, št. 2/09, 49/10.

³²⁸ Višina prispevka OVE in SPTE je določena s Sklepom o določitvi višine prispevka za zagotavljanje podpor proizvodnji električne energije v soproizvodnji z visokim izkoristkom in iz obnovljivih virov (Uradni list RS, št. 8/09), ki se je spremenila 1. 10. 2010 s Sklepom o določitvi višine prispevka za zagotavljanje podpor proizvodnji električne energije v soproizvodnji z visokim izkoristkom in iz obnovljivih virov (Uradni list RS, št. 113/09) in 1. 6. 2011 z Aktom o določitvi prispevka za zagotavljanje podpor proizvodnji električne energije v soproizvodnji z visokim izkoristkom in iz obnovljivih virov (Uradni list RS, št. 42/11).

³²⁹ V skladu z 32. členom EZ-D.

Do konca leta 2008 je bilo za izdajo odločb in vodenje registra kvalificiranih proizvajalcev električne energije v skladu z Uredbo o pogojih za pridobitev statusa kvalificiranega proizvajalca električne energije³³⁰ pristojno Ministrstvo za gospodarstvo³³¹. Kvalificirani proizvajalci energije so dobivali podporo na podlagi sklenjenih pogodb o obveznem odkupu električne energije s sistemskim operaterjem distribucijskega oziroma prenosnega omrežja. Z uveljavitvijo EZ-C³³² je bil spremenjen sistem podpor za električno energijo iz OVE in SPTE. Operativni izvajalec podporne sheme je od januarja 2009 Center za podpore, ki deluje v okviru družbe Borzen. Z vzpostavitvijo Centra za podpore so bili vsi podatki o kvalificiranih proizvajalcih preneseni nanj, prav tako pa sta morala sistemska operaterja prenosnega in distribucijskega omrežja nanj prenesti vse podatkovne baze, pogodbe in vsa prejeta in neizplačana finančna sredstva dodatka za prednostno dispečiranje. Konec januarja 2009 so bili sprejeti podzakonski predpisi, ki so omogočili začetek prehodnega obdobja s 1. 1. 2009 za obstoječe t. i. kvalificirane proizvajalce. Novo podporno shemo je Center za podpore začel izvajati s 1. 11. 2009. Odločbo o dodelitvi podpore izdaja AGEN-RS na podlagi vloge upravičenca oziroma proizvajalca električne energije. Upravičenec³³³ se mora v vlogi odločiti, na kakšen način bo pridobival podporo Centra za podpore, in sicer za obratovnalno podporo³³⁴ ali zagotovljen odkup³³⁵. Višina obratovnalne podpore oziroma zagotovljenega odkupa se določi na podlagi referenčnih stroškov, ki so objavljeni v metodologiji za določanje referenčnih stroškov električne energije, proizvedene iz OVE. Višina obratovnalne podpore oziroma zagotovljenega odkupa se zniža za prejete nepovratne finančne spodbude za nakup investicij za proizvodnjo električne energije.

Center za podpore v okviru družbe Borzen ne vodi registra proizvajalcev električne energije iz OVE in SPTE ločeno po sektorjih, saj Ministrstvo za gospodarstvo tega od njega ni zahtevalo. Zato ni mogoče preveriti, koliko električne energije sta v okviru sistema zagotovljenih odkupnih cen električne energije proizvedla sektor gospodinjstva in storitveni sektor, ter ni mogoče ocenjevati uspešnosti doseganja cilja 138 gigavatnih ur proizvedene električne energije sektorja gospodinjstva in storitvenega sektorja, ki je določen z AN URE-1. V letu 2011 se je izrazito povečal delež sončnih elektrarn, kar lahko vpliva na povečanje obsega izplačil³³⁶, kar bo ob nespremenjeni višini prispevka OVE in SPTE in ob nespremenjeni višini podpor lahko povzročilo insolventnost družbe Borzen. V Strokovnih podlagah za analizo stanja okolju škodljivih subvencij³³⁷ je razvidno, da nekatere študije navajajo, da subvencije za proizvodnjo elektrike iz nekaterih OVE niso več potrebne ali vsaj niso več potrebne v takšnem obsegu³³⁸, zato bi bilo treba zagotoviti tak sistem določanja višine subvencij za investicije v naprave za proizvodnjo električne energije iz OVE in iz SPTE ter trajanje dodeljevanja subvencij, ki bi se lahko hitro prilagajal zastavljenim letnim nacionalnim ciljem in razmeram na trgu.

---

³³⁰ Uradni list RS, št. 71/07.

³³¹ V skladu z 10., 11. in 13. členom.

³³² 50. člen.

³³³ Ki ima OVE enote do pet megavatov ter SPTE enote do enega megavata, razen vseh vrst sežiga lesne biomase, kjer zagotovljen odkup ni mogoč. Večje enote lahko prejemajo podporo le kot obratovnalna podpora.

³³⁴ Proizvajalec ločeno izstavlja računa za elektriko svojemu dobavitelju, za podporo pa Centru za podpore.

³³⁵ Proizvajalec vstopi v bilančno skupino Centra za podpore in Centru za podpore prodaja električno energijo in mu izstavlja enoten račun po ceni za zagotovljeni odkup. Proizvajalec v tem primeru ne sme imeti sklenjene ločene tržne pogodbe za prodajo električne energije.

³³⁶ Podporna shema v obdobju 2009–2011 ter predvidevanja za 2012; družba Borzen z dne 4. 4. 2012.

³³⁷ Dr. M. Mrak, končno poročilo, Ljubljana, avgust 2011.

³³⁸ Primer takšne študije je analiza davčnih olajšav za proizvodnjo biogoriv v Nemčiji (IEEP, 2009, str. 58–64).

Ukrepi Ministrstva za infrastrukturo in prostor

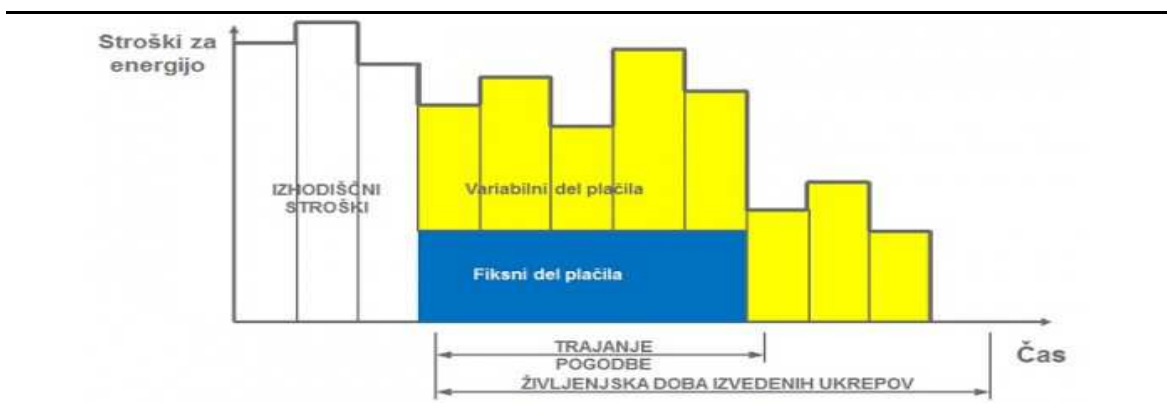
Ministrstvo za infrastrukturo in prostor je Uredbo o podporah električni energiji, proizvedeni iz obnovljivih virov energije³³⁹, spremenilo tako, da je referenčne stroške proizvodnih naprav OVE na sončno energijo v letu 2011 znižalo za 20 odstotkov, v prvi polovici leta 2012 za 40 odstotkov in v drugi polovici leta 2012 za 52,45 odstotka glede na izhodiščno višino leta 2009. Referenčni stroški se v letu 2013 in v naslednjih letih dodatno znižujejo vsako leto 1. 1. in 1. 7. za osnovno znižanje 8 odstotkov od višine referenčnih stroškov v preteklem letu.

2.2.2.5.5 Pogodbeno znižanje stroškov za energijo

Pogodbeno znižanje stroškov za energijo (v nadaljevanju: energetska pogodbeništv) je celovit koncept energetske storitve za izvajanje projektov energetske učinkovitosti v različnih sektorjih upošteva najnižje stroške v življenjski dobi projekta. Je pogodbeni model, ki poleg načrtovanja in vgradnje novih naprav zajema tudi financiranje, vodenje in nadzor obratovanja, servisiranje in vzdrževanje, odpravo motenj, pa tudi motiviranje porabnikov energije. Glavni vrsti energetskega pogodbeništv³⁴⁰ navajamo v nadaljevanju.

- *Pogodbeno zagotavljanje oskrbe z energijo*, ki je namenjeno investicijam v nove, nadomestne in dopolnilne naprave za oskrbo z energijo, kjer naročnik povrne izvajalcu vložena sredstva s plačilom za dobavo potrebne energije, ki je največkrat določeno s cenami toplote, električne energije in hladu. Ukrepe prenove oziroma izgradnje naprave izvede izvajalec na svoje stroške. Vložena sredstva se povrnejo s fiksno ceno oziroma obračunsko močjo, ki jo naročniki ali uporabniki plačujejo za dobavljeno toplotno energijo ali hlad, kot je razvidno s slike 12. V pripravljalni fazi izvajalec načrtuje in izvede investicijske ukrepe. Sledi glavna faza pogodbenega odnosa, ki zajema refinanciranje investicijskega vložka z upravljanjem in oskrbo z energijo, katere cena je nižja od cene, ki jo je naročnik plačeval pred izvedbo prenove. Običajna dolžina pogodbenega obdobja je med petimi in petnajstimi leti.

Slika 12: Pogodbeno zagotavljanje oskrbe z energijo

Vir: spletni naslov: [URL: <http://www.eltec-petrol.si/poslovni-modeli/pogodbena-oskrba-z-energijo-esc/>], 13. 11. 2012.

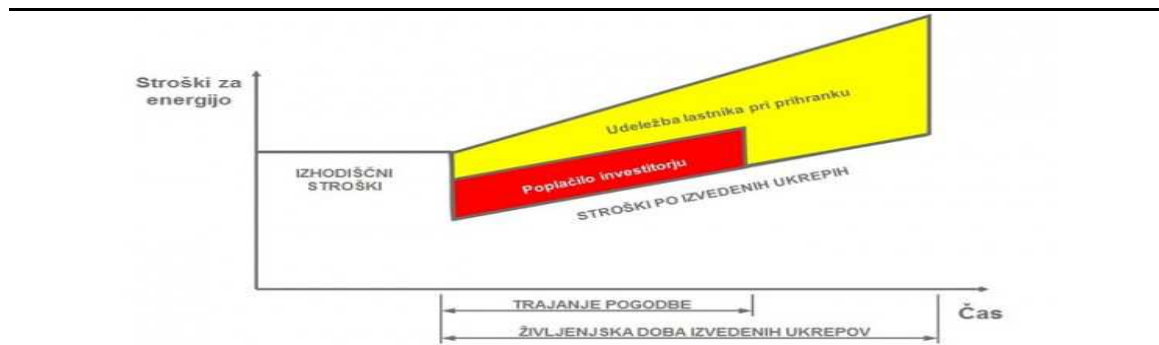
- *Pogodbeno zagotavljanje prihranka energije* združuje investicije v ukrepe URE na vseh področjih njene rabe v stavbah, kjer se izvajalcu vložena sredstva povrnejo z udeležbo v doseženih prihrankih stroškov za

³³⁹ Uradni list RS, št. 37/09, 53/09, 68/09, 76/09, 17/10, 94/10, 43/11, 105/11, 43/12, 90/12.

³⁴⁰ Institut "Jožef Stefan", Center za energetska učinkovitost: Priročnik za vodenje projektov pogodbenega znižanja stroškov za energijo, marec 2004.

energijo. Ukrepe izvede izvajalec na svoje stroške. Vložena sredstva se povrnejo z udeležbo pri privarčevanih izdatkih za porabljeno energijo, kot je razvidno s slike 13. V pripravljalni fazi izvajalec načrtuje in izvede ukrepe za varčevanje z energijo. Sledi glavna faza pogodbenega odnosa, ki zajema refinanciranje investicijskega vložka s prihranki pri izdatkih za energijo. Naročnik ima v večini primerov finančne koristi že od začetka glavne faze. Po poteku pogodbenega obdobja pa so prihranki pri stroških za energijo v celoti njegovi. Običajna dolžina pogodbenega obdobja je med petimi in petnajstimi leti.

Slika 13: Pogodbeno zagotavljanje oskrbe z energijo

Vir: spletni naslov: [URL: <http://www.eltec-petrol.si/poslovni-modeli/pogodbeno-zagotavljanje-prihrankov-epc/>], 13. 11. 2012.

V okviru projekta EESI³⁴¹ so bile razvite nove oblike energetskega pogodbeništv, in sicer v naslednjih treh modelih³⁴²:

- *energetsko pogodbeništv plus*, ki obsega obnovo ovoja stavb ter izvedbo vrste ukrepov pogodbenega zagotavljanja prihrankov energije ter pogodbenega zagotavljanja oskrbe z energijo, financiranje ki temelji na zahtevnem usklajevanju pri zapiranju finančne konstrukcije z različnimi finančnimi viri;
- *lahko energetsko pogodbeništv*, ki temelji na izvedbi enostavnih organizacijskih ukrepov in uvedbi osnovne oblike energetskega menedžmenta;
- *zeleno energetsko pogodbeništv*, ki se osredotoča na tehnologije OVE.

Energetsko pogodbeništv izvajajo podjetja za energetske storitve³⁴³, ki porabnikom končne energije, poleg tega, da dobavljajo in vgrajujejo energijsko učinkovito opremo, ki je najugodnejša s stališča investicijskih in obratovalnih stroškov, posodablajo obstoječe energetske sisteme, skrbijo za njihovo obratovanje in vzdrževanje ter naročnika oskrbujejo z energijo, dodatno zagotavljajo še financiranje naložbe in velikost doseženih prihrankov ali dobavo ustrezne količine dogovorjene vrste energije, kot prikazuje slika 14. Izvajalec pri tem prevzame vse komunikacijske, organizacijske, tehnične, pravne in ponavadi tudi finančne naloge ter naročniku tako zagotavlja celosten sklop energetske storitve, za njegovo uspešno izvajanje pa mora razpolagati z dobrim tehničnim znanjem in ustreznim dostopom do

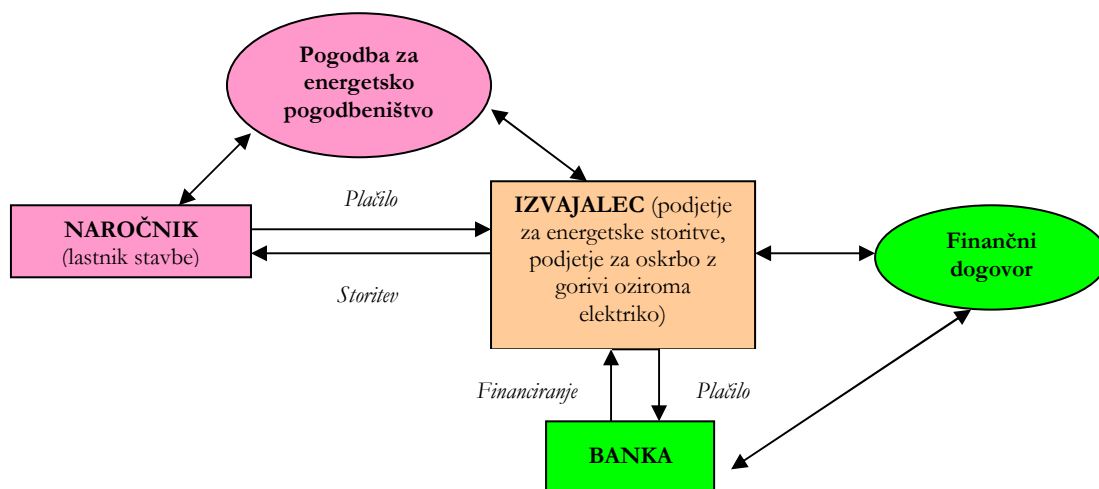
³⁴¹ Angl.: European energy service initiative.

³⁴² Institut "Jožef Stefan", Center za energetske učinkovitost: Napredne oblike energetskega pogodbeništv "Energetsko pogodbeništv plus" Kombinacija energetskega pogodbeništv in nepovratnih sredstev za izolacijo ovoja stavbe, julij 2011.

³⁴³ Angl.: Energy Service Company.

sredstev. Podjetja za energetske storitve so lahko obenem tudi dobavitelji goriv, daljinske toplote ali električne energije³⁴⁴.

Slika 14: Financiranje naložb v okviru pogodb za energetska pogodbeništv

Vir: CEU IJS: Priročnik za vodenje projektov pogodbenega znižanja stroškov za energijo, marec 2004.

Javni sektor ima v lasti veliko število objektov in energetske infrastrukture, ki je zaradi starosti energetska zelo neučinkovita, zato so storitve in poslovni modeli energetskega pogodbeništv zanj še posebej primerni. Kadar se modeli energetskega pogodbeništv uporabljajo v dejavnostih, ki so v Zakonu o gospodarskih javnih službah³⁴⁵ (v nadaljevanju: ZGJS) opredeljene kot izbirne gospodarske javne službe, kot na primer javna razsvetljava, proizvodnja in distribucija toplote in podobno, se pogodbeno sodelovanje med javnim in zasebnim partnerjem vzpostavi po postopku podelitve koncesije za izvajanje javne službe v skladu z ZGJS, kadar pa ne gre za javne gospodarske službe, se projekti izvajajo kot javno-zasebna partnerstva v obliki javno-naročniškega javno-zasebnega partnerstva (v nadaljevanju: JZP), kot to določata ZJZP in Pravilnik o vsebini upravičenosti izvedbe projekta po modelu javno-zasebnega partnerstva³⁴⁶, pri čemer je za projekt treba pripraviti dokumentacijo v skladu z Uredbo o enotni metodologiji za pripravo in obravnavo investicijske dokumentacije na področju javnih financ³⁴⁷.

2.2.2.5.5.a Ministrstvo za finance je v skladu z 20. členom ZJZP pristojno za pripravo priročnikov za izvajanje JZP, oblikovanje strokovnih predlog za spremembo predpisov in sprejem drugih ukrepov, ki bi vplivali na izboljšanje prakse in odpravo problemov na tem področju. Prav tako je pristojno za spremljanje, svetovanje in sodelovanje pri izbiri, vrednotenju ter izvedbi projektov JZP. Ministrstvo za finance v skladu s predpisi sodeluje v vseh fazah nastajanja in izvajanja JZP, zlasti pri javnem pozivu in zbiranju vlog ter pri nadzoru izvajanja projektov JZP. Po potrebi v izvajanje aktivnosti vključuje tudi

³⁴⁴ Institut "Jožef Stefan", Center za energetska učinkovitost: Priročnik za vodenje projektov pogodbenega znižanja stroškov za energijo, marec 2004.

³⁴⁵ Uradni list RS, št. 32/93, 57/11.

³⁴⁶ Uradni list RS, št. 32/07.

³⁴⁷ Uradni list RS, št. 60/06, 6/08, 54/10.

predstavnike drugih ministrstev ali zunanje strokovnjake. Ministrstvo za gospodarstvo je v letu 2010 in 2011 večkrat pozvalo Ministrstvo za finance k odstranitvi pravnih ovir za izvajanje energetskega pogodbeništvu v javnem sektorju, saj se energetske pogodbeništvu ne bi smelo šteti kot dolgoročno zadolževanje občinskih in državnega proračuna. Za pomoč pri izvajanju energetskega pogodbeništvu v javnem sektorju je Ministrstvo za finance zaprosilo tudi Eko sklad in nekatere občine³⁴⁸, saj bi lahko v okviru programa ELENA³⁴⁹ občine kandidirale s projekti energetskega pogodbeništvu, katerih skupna investicijska vrednost na objektih v lasti lokalnih skupnosti presega 80.000 tisoč evrov³⁵⁰. Ministrstvo za finance kljub pozivom Ministrstva za gospodarstvo, Eko sklada in nekaterih občin v obdobju od leta 2008 do leta 2011 ni pripravilo vzorčnih pogodb in postopkov ter ni proučilo možnosti odprave omejitve glede zadolževanja občin pri izvedbi energetskega pogodbeništvu. Ministrstvo za finance prav tako ni izvajalo ukrepa dajanja strokovne podpore naročnikom v javnem sektorju pri pripravi projektov, sklepanju pogodb in vrednotenju učinkov, zato instrument pogodbenega znižanja stroškov za energijo kot projekt JZP do konca leta 2011 ni bil realiziran.

Pojasnilo Ministrstva za finance

Ministrstvo za finance je obvestilo Ministrstvo za gospodarstvo, da predpisi, ob pogoju kakovosti priprave projekta, omogočajo izvedbo večine predlogov Ministrstva za gospodarstvo.

2.2.2.5.5.b Po navedbah Ministrstva za gospodarstvo v Poročilu o izvajanju AN URE-1 so bili v obdobju od leta 2008 do leta 2010 izvedeni nekateri projekti energetskega pogodbeništvu³⁵¹, vendar Ministrstvo za okolje in prostor oziroma Ministrstvo za gospodarstvo nista izvedla ukrepa vzpostavitve sheme usposobljenih ponudnikov energetske storitev. Ministrstvo za okolje in prostor oziroma Ministrstvo za gospodarstvo v obdobju od leta 2008 do leta 2011 tudi nista izvedla ukrepa spodbujanja energetske storitev na področjih pogodbenega zagotavljanja prihrankov energije in pogodbenega zagotavljanja stroškov učinkovite oskrbe z energijo.

Pojasnilo Ministrstva za infrastrukturo in prostor

Shema usposobljenih ponudnikov energetske storitev predstavlja zadnjo fazo v okviru ukrepa pogodbeno znižanje stroškov za energijo. Pred shemo usposobljenih energetske ponudnikov je treba najprej izvesti določene pilotne projekte v segmentu energetskega pogodbeništvu in sprejeti predpise za njegovo učinkovito izvedbo.

³⁴⁸ Mestna občina Kranj, Občina Brda, Občina Divača, Občina Bovec, Občina Cerknica, Občina Hrpelje–Kozina, Občina Vodice, Občina Loška dolina.

³⁴⁹ Program tehnične pomoči, ki je financiran prek programa Inteligentna energija za Evropo s ciljem, da bi Komisija in Evropska investicijska banka (EIB) spodbudili mobilizacijo sredstev za naložbe v trajnostno energijo na lokalni ravni. Program ELENA nudi pomoč pri izvedbi investicijskih programov in projektov, kot so obnova zasebnih in javnih zgradb, samozadostnih zgradb, energetske učinkovitega daljinskega ogrevanja in hlajenja, okolju prijaznega prometa in drugo. Pomoč je namenjena za razvoj investicijskih programov ali projektov na področju javnih in zasebnih zgradb, vključno s socialnimi stanovanji in javno razsvetljava, pomoč za projekte integracije OVE v zgradbe, kot so fotovoltaične elektrarne, sončne celice in biomasa, pomoč projektom za investicije v prenavo, širitev in gradnjo novih lokalnih in regionalnih omrežij daljinskega ogrevanja in hlajenja. Denarna sredstva so namenjena tudi za trajnostni mestni promet.

³⁵⁰ Na podlagi podatkov lokalnih energetske agencij, katerih ustanoviteljice so občine.

³⁵¹ V Splošni bolnišnici Brežice (obnova kotlovnice), v Acroniju, d. o. o., Jesenice (obnova razsvetljave), v občinah Gorje in Slovenska Bistrica (obnova javne razsvetljave), v Tehnološkem parku Ljubljana (nov energetske sistem s kogeneracijo), v Mestni občini Kranj (obnova bazenskega kompleksa), obnova kotlovnice v šolah in drugih javnih stavbah (vgradnja kotlov na lesno biomaso) in podobno.

2.2.2.5.6 Programi upravljanja rabe energije pri končnih porabnikih

Ukrep programi upravljanja rabe energije pri končnih porabnikih (v nadaljevanju: programi DSM³⁵²) označuje dejavnosti upravljanja z rabo končne energije, ki je dopolnilna upravljanju oskrbe z energijo in se nanaša na izbiro ustrezne kombinacije mogočih oblik proizvodnje, prenosa in dobave energije³⁵³. Cilj upravljanja s porabo energije je dolgoročno in trajno zmanjšanje porabe električne energije odjemalcev ter razbremenjevanje omrežja v času kritičnega stanja elektroenergetskega omrežja ali v času izredno visokih cen na trgu z električno energijo. S stimuliranjem odjemalcev k nižanju porabe električne energije v času največjih obremenitev lahko sistemski operaterji zmanjšajo naložbe v širitev omrežja in tako dosežejo prihranke za odjemalce. Odjemalce se lahko stimulira k prilagajanju porabe z uvedbo novih tarif. Pri tem so ključne nove tehnologije, predvsem sistemi daljinskega odčitavanja³⁵⁴. Izvajanje programov DSM urejajo EZ³⁵⁵, Uredba o načinu izvajanja gospodarske javne službe dejavnost systemskega operaterja distribucijskega omrežja električne energije in gospodarske javne službe dobava električne energije tarifnim odjemalcem³⁵⁶ in uredba o prihrankih energije.

2.2.2.5.6.a Ministrstvo za gospodarstvo je v letu 2009 pripravilo uredbo o prihrankih energije, v kateri je določilo, da morajo zavezanci³⁵⁷ in Eko sklad pri končnih odjemalcih z izvajanjem programov za izboljšanje energetske učinkovitosti (v nadaljevanju : programi) zagotoviti doseganje prihranka energije v višini najmanj enega odstotka letno glede na dobavljeno energijo ali gorivo končnim odjemalcem v predhodnem letu. Z uredbo o prihrankih energije so določene vrste energetske storitev in ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti za doseganje prihrankov energije, ki vključujejo vse ukrepe v okviru instrumenta programi DSM, razen ukrepa oblikovanje tarif prodaje energije, ki spodbujajo učinkovito rabo energije in izrabo obnovljivih virov energije. Z uredbo o prihrankih energije so določeni zavezanci za izvajanje programov, med njimi pa ni določenih systemskih operaterjev distribucijskega in prenosnega omrežja, kot je to predvideno z instrumentom programi DSM, so pa določeni zavezanci za izvajanje programov, ki niso predvideni z instrumentom programi DSM³⁵⁸. Ministrstvo za gospodarstvo je realiziralo učinek s pripravo predpisa za izvajanje instrumenta programi DSM, vendar pa v predpis ni v celoti zajelo izvajalcev in ukrepov, ki so predvideni z AN URE-1.

2.2.2.5.6.b Z uredbo o prihrankih energije je določeno, da Eko sklad pripravlja in izvaja programe za male zavezance, medtem ko morajo veliki zavezanci pripravljati in izvajati programe na podlagi predhodne potrditve Eko sklada. V letih 2010 in 2011 je programe pripravil in izvajal le Eko sklad³⁵⁹. V letu 2010 je Eko skladu predložil program le en veliki zavezanec, in sicer družba GEN-I, d. o. o., Krško ki pa ga ni

³⁵² Angl.: Demand Side Management.

³⁵³ Bilten: Učinkovito z energijo, februar 2003.

³⁵⁴ Elektroinštitut Milan Vidmar: Vizija razvoja koncepta smartgrids v Sloveniji, marec 2010.

³⁵⁵ 66., 66.a, 66.b in 67. člen.

³⁵⁶ Uradni list RS, št. 117/04, 23/07; 39. člen.

³⁵⁷ Zavezanci so dobavitelji električne energije, toplote iz distribucijskega omrežja, plina in tekočih goriv končnim odjemalcem.

³⁵⁸ Dobavitelji plina in tekočih goriv končnim odjemalcem, ki ne oskrbujejo z energijo, vezano na omrežja.

³⁵⁹ Program dodeljevanja nepovratnih finančnih spodbud občanom za izboljšanje energetske učinkovitosti z namenom doseganja prihrankov energije v letu 2010, št. 3600-1/2010-9 z dne 8. 4. 2010 in program Eko sklada za izvajanje nalog po EZ za leto 2011 – zbiranje sredstev, dodeljevanje nepovratnih finančnih spodbud občanom s potrditvijo vlade z dne 9. 12. 2010.

izvajala, saj ni izvedla dopolnitev programa na podlagi poziva Eko sklada. V letu 2011 je Eko skladu predložilo programe šest velikih zavezancev, in sicer družba GEN-I, d. o. o., Krško za obdobje od 1. 12. 2011 do 31. 12. 2012 ter družbe Petrol, d. d., Ljubljana, Butan plin, d. d., Ljubljana, Elektro Maribor Energija plus, d. o. o., Maribor, Geoplin, d. o. o., Ljubljana in Energetika Ljubljana, d. o. o., Ljubljana za obdobje od 1. 1. do 31. 12. 2012. Eko sklad je vse programe velikih zavezancev z odločbo potrdil (povezava s točko 2.2.1.2.1.e). Z EZ³⁶⁰ in AN URE-1 so določeni izvajalci za izvedbo instrumenta programi DSM, med katerimi pa ni Eko sklada, ki je na podlagi uredbe o prihrankih energije pristojen za pripravo in izvajanje programov, določeni pa so sistemski operaterji distribucijskega in prenosnega omrežja, ki pa niso vključeni v pripravo in izvajanje programov na podlagi uredbe o prihrankih energije.

Ukrep Ministrstva za infrastrukturo in prostor

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor je pripravilo AN URE-2, v katerem ni več ukrepa programi DSM.

2.2.2.6 Horizontalni ukrepi

2.2.2.6.1 Programi ozaveščanja, informiranja, promocije in usposabljanja, demonstracijski projekti

Velik delež energije se porablja zaradi neozaveščenosti uporabnikov energije. Ozaveščanje, predvsem spreminjanje navad, vedenj in stališč vseh, ki so udeleženi v procesu rabe energije, pa je dolgotrajni proces, ki zahteva stalno prisotnost.

V skladu z AN URE-1 naj bi Ministrstvo za okolje in prostor oziroma Ministrstvo za gospodarstvo naredila pregled in evalvacijo dosedanjih aktivnosti različnih akterjev na področju informiranja in ozaveščanja splošne javnosti in specifičnih ciljnih skupin o učinkoviti rabi in trajnostnem ravnanju z energijo. Pripravila naj bi tudi dolgoročno strategijo ozaveščanja splošne javnosti ter posameznih ciljnih skupin o ekonomskih, okoljskih in razvojnih potencialih URE in OVE, ki bo upoštevala specifične lastnosti vsake od ciljnih skupin v različnih sektorjih in za vsako od teh skupin opredelila specifične programe informiranja in ozaveščanja (v nadaljevanju: dolgoročna strategija ozaveščanja o URE in OVE). Izvedla naj bi usposabljanje ponudnikov energetske storitve, demonstracijske in vzorčne projekte za posamezne ciljne skupine. Predstavila naj bi aktivnosti na področju URE v javnem sektorju in omogočila izmenjavo najboljših praks v javnem sektorju. Organizirala naj bi natečaje in nagrade za energetske učinkovitost za posamezne ciljne skupine in izvedla izobraževanje ter usposabljanje novinarjev in predstavnikov za stike z mediji pri energetskih podjetjih.

Ministrstvo za okolje in prostor je v letih 2008 in 2009 na podlagi javnega razpisa za sofinanciranje informativnih, ozaveščevalnih in promocijskih dejavnosti za učinkovito rabo in obnovljive vire energije³⁶¹ spodbujalo promoviranje URE in OVE v izobraževalnih programih, promocijske projekte za motiviranje lokalne skupnosti, informiranje potencialnih investorjev o naprednih energetskih tehnologijah za URE in OVE ter promoviranje URE v prometu. Ministrstvo za okolje in prostor je v letu 2008 in Ministrstvo za gospodarstvo v letu 2010 sofinanciralo mednarodne projekte, ki so se izvajali v okviru programa Evropske unije Inteligentna energija – Evropa. Ministrstvo za okolje in prostor je v letu 2008 izdalo osem številčk in

---

³⁶⁰ 66.a člen.

³⁶¹ Uradni list RS, št. 83/08.

v letu 2009 pet številik biltena Učinkovito z energijo³⁶². Ministrstvo za gospodarstvo je v letu 2010 izdalo dve številki in v letu 2011 šest številik biltena Učinkovito z energijo. Ministrstvo za okolje in prostor oziroma Ministrstvo za gospodarstvo je v obdobju od leta 2008 do leta 2011 izvajalo v sodelovanju s časnikom Finance natečaj za energetske učinkovite podjetje, energetskega menedžerja ter najboljša projekta na področju energetske učinkovitosti in uporabe OVE. Ministrstvo za gospodarstvo je v letu 2010 financiralo komunikacijski načrt uvedbe delilnikov in v letu 2011 informacijsko kampanjo za delitev in obračun stroškov za toploto po dejanski porabi.

2.2.2.6.1.a Ker Ministrstvo za gospodarstvo ni pripravilo dolgoročne strategije ozaveščanja o URE in OVE, obstaja tveganje glede večkratnega financiranja istih programov več ministrstev³⁶³. V obdobju od leta 2008 do leta 2011 je poleg Ministrstva za okolje in prostor oziroma Ministrstva za gospodarstvo izvajalo programe ozaveščanja, informiranja, promocije in usposabljanja ter demonstracijske projekte na področju URE in OVE več organizacij, in sicer Ministrstvo za promet, Eko sklad, lokalne energetske agencije³⁶⁴ in drugi. Tako obstaja tveganje, da so določene ciljne skupine preveč informirane, medtem ko druge ciljne skupine niso ustrezno informirane. Nekatere vsebine se lahko preveč ponavljajo, medtem ko druge sploh niso izpostavljene. Ministrstvo za gospodarstvo bi moralo pripraviti dolgoročno strategijo ozaveščanja o URE in OVE ter razdeliti področje ozaveščanja, informiranja in promocijo URE in OVE po ciljnih skupinah in izvajalcih, tako da bi bile pokrite vse ciljne skupine in vse vsebine, s čimer bi se preprečilo dvakratno sofinanciranje istih vsebin.

2.2.2.6.1.b Ministrstvo za gospodarstvo ni omogočilo izmenjave najboljših praks v javnem sektorju. Zbir vseh informacij o izvajanju aktivnosti na področju URE v javnem sektorju ter prikaz najboljših praks

³⁶² Bilten Učinkovito z energijo izhaja od leta 1996 in je bilten Ministrstva za infrastrukturo in prostor (prej Ministrstva za okolje in prostor oziroma Ministrstva za gospodarstvo), v katerem so predstavljene novosti glede energetske, okoljske in drugih politik, predpisov, standardov, programov, projektov, razpisov in drugih aktualnih vsebin s področja URE in OVE tako v Republiki Sloveniji kot v Evropi in v svetu. Objavljene so informacije o razvoju energetskega trga, mednarodnih in bilateralnih programih in projektih, energetske učinkovite tehnologije ter aktivnostih porabnikov energije, podjetij za energetske oskrbo, lokalnih skupnosti, finančnih institucij in drugo. Glavne ciljne skupine biltena Učinkovito z energijo so porabniki energije v industriji, storitvenem in javnem sektorju ter večstanovanjskih stavbah, lokalne skupnosti, podjetja za energetske oskrbo, svetovalne, projektantske, inženirske organizacije, ponudniki energetske opreme in storitev, finančne institucije, razvojne, raziskovalne in izobraževalne institucije, nevladne organizacije in drugi. Od novembra 2010 je bilten Učinkovito z energijo zgolj v elektronski obliki.

³⁶³ Ministrstvo za okolje in prostor je sofinanciralo promocijo javnega prevoza Društvo za sonaraven razvoj Focus, s katerim je Ministrstvo za promet sklenilo pogodbo za projekt Izobraževanje, informiranje in ozaveščanje javnosti o pomenu JPP z dne 14. 9. 2010.

³⁶⁴ V letu 2006 je bilo v Republiki Sloveniji ob podpori programa Inteligentna energija – Evropa, lokalnih skupnosti in Ministrstva za okolje in prostor ustanovljenih šest lokalnih energetske agencije (Lokalna energetska agencija za Pomurje, Energetska agencija za Podravje, Goriška lokalna energetska agencija, Zavod energetska agencija za Savinjsko, Šaleško in Koroško, Lokalna energetska agencija Dolenjske, Posavja in Bele Krajine ter Lokalna energetska agentura Spodnje Podravje), ki so v letu 2007 podpisale pogodbo o ustanovitvi Nacionalnega konzorcija energetske agencij (v nadaljevanju: konzorcij LEAS). V letu 2009 se je konzorciju LEAS pridružila še Lokalna energetska agencija Gorenjske. Namen konzorcija LEAS je uresničevanje zastavljenih prioritet, ki temeljijo na treh programskih stebrih: energetskega menedžmenta, energetske baze podatkov in informiranja, promociji in diseminaciji rezultatov.

na enem mestu bi spodbudila celotni javni sektor k večjemu in učinkovitejšemu izvajanju ukrepov za povečanje URE.

2.2.2.6.1.c Glede na to, da sta Ministrstvo za okolje in prostor oziroma Ministrstvo za gospodarstvo izvajala in spodbujala izvajanje informativnih, ozaveščevalnih in promocijskih dejavnosti za URE in OVE vsako leto v obdobju od leta 2008 do leta 2011, ocenjujemo, da je realiziran učinek povečanja informiranosti in ozaveščenosti o stroških za energijo, možnih ukrepih in sodobnih tehnologijah ter izveden transfer vrednot in vedenjskih vzorcev učinkovitega ravnanja z energijo v vsakdanja pričakovanja in ravnanja akterjev v gospodinjstvih in javnem sektorju.

2.2.2.6.2 Izobraževalni programi

Izobraževanje o rabi energije je najučinkovitejša metoda varčevanja z energijo in spodbujanja energetske učinkovitosti. To potrjujejo številne študije iz vsega sveta. Velik del zamisli in znanja, ki so temelj odraslega vedenja, pridobimo med izobraževanjem. Posameznikovo vedenje je eden od parametrov, ki je neposredno povezan s porabo energije. Izobraževanje posameznike obvešča o energetske politiki in tehnologiji, kar vodi k spremembam vedenja. S tem spodbuja ljudi, da si oblikujejo lastno mnenje o energiji. Vzpostavi se močan odnos med pridobivanjem znanja in ukrepanjem, ki lahko spremeni vedenje. Priporočljivo je, da izobraževalne procese o rabi energije podpira metodologija, poznana kot "učenje na podlagi projekta", kjer se najprej analizira položaj, iščejo se odgovori in pripravijo rešitve³⁶⁵.

V skladu z AN URE-1 naj bi Ministrstvo za okolje in prostor oziroma Ministrstvo za gospodarstvo skupaj z Ministrstvom za šolstvo in šport ter Ministrstvom za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo naredila pregled in evalvacijo dosedanjih konceptov, vsebin in orodij energetske vzgoje in izobraževanja na vseh stopnjah in v vseh smereh izobraževanja ter njihove spremembe, dopolnitve in izboljšave za boljše poznavanje in razumevanje energetskih procesov ter učinkovitega ravnanja z energijo, izkoriščanja OVE, zmanjševanja vplivov na okolje in znižanja stroškov energije. Ministrstvo za šolstvo in šport naj bi dopolnilo in spremenilo učne načrte v osnovnih in srednjih šolah ter naj bi izdelalo program usposabljanja učiteljev oziroma profesorjev osnovnih in srednjih šol, mentorjev naravoslovno-tehničnih krožkov oziroma obšolskih dejavnosti. Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo naj bi uvedlo nove študijske smeri oziroma interdisciplinarne študijske programe za trajnostni energetski razvoj.

2.2.2.6.2.a Ministrstvo za šolstvo in šport je Ministrstvu za gospodarstvo posredovalo pregled izobraževalnih programov v osnovnem, srednjem in višjem šolstvu v obdobju od leta 2008 do leta 2010. V programih osnovne šole so področja energetske učinkovitosti v povezavi z varstvom okolja vključene v izbirnih predmetih³⁶⁶. Učni načrti so pripravljene zgolj okvirno in se lahko sproti prilagajajo. V gimnaziji so vsebine s področja varstva okolja v izbirnem predmetu študij okolja. V obdobju 2006–2008 je v Republiki Sloveniji potekala programska prenova poklicnega in strokovnega izobraževanja, ki je bila sofinancirana iz sredstev Evropskega socialnega sklada. Prenovljeni so bili izobraževalni programi za pridobitev izobrazbe na ravni nižjega poklicnega, srednjega poklicnega, srednjega strokovnega ter višjega strokovnega

³⁶⁵ Urad za uradne publikacije Evropskih skupnosti; Izobraževanje o rabi energije – Izobraževanje prihodnjih porabnikov energije; leto 2006.

³⁶⁶ Izbirni predmeti, ki vključujejo vsebine s področja energetske učinkovitosti, so: elektrotehnika, življenje človeka na zemlji, raziskovanje domačega kraja in varstvo njegovega okolja, kemija v okolju, obdelava gradiv: les, umetne snovi, kovine, okoljska vzgoja, projekti iz fizike in ekologije, projekti iz fizike in tehnike.

izobraževanja. V programe so bile vključene generične oziroma ključne kompetence, ki vključujejo varovanje okolja, racionalno rabo energije, varstvo pri delu in trajnostni razvoj. Vsebine za pridobivanje teh kompetenc so v večini izobraževalnih programov, še zlasti pa na področjih tehnike (gradbeništvo, strojništvo, mehatronika in elektrotehnika) in na področju upravljanja z naravnimi viri (kmetijstvo, gozdarstvo, živilstvo, naravovarstvo in okoljevarstvo). Na teh področjih so v kurikulumih moduli ali deli modulov, ki so še posebej namenjeni pridobivanju kompetenc na področju učinkovite rabe energije in učinkovite rabe naravnih virov. Na drugih področjih pa so smiselno integrirane v predmetih varovanje okolja, varstvo pri delu in trajnostni razvoj. Šole so lahko zaradi potreb okolice in panog v programe poklicnega in strokovnega izobraževanja še dodatno vključile te vsebine in specifikke v odprti del kurikula (do 20 odstotkov kurikula). Ocenjujemo, da so učni načrti v osnovnih in srednjih šolah pripravljene tako, da v izbirne predmete omogočajo vključitev vsebin, ki se nanašajo na URE, in ni potrebnih sprememb in dopolnitev učnih načrtov.

2.2.2.6.2.b Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo je v letu 2008 v razvid visokošolskih zavodov vpisalo novo članico Univerze v Mariboru, in sicer Fakulteto za energetiko, ki izvaja triletni visokošolski študijski program prve stopnje Energetika, triletni univerzitetni študijski program prve stopnje Energetika in dvoletni magistrski študijski program druge stopnje Energetika. S tem je Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo izvedlo ukrep uvedba novih študijskih smeri za trajnostni energetske razvoj. Univerza v Ljubljani, Fakulteta za strojništvo je junija 2010 začela s pripravo multidisciplinarnega programa magistrskega in doktorskega izobraževanja s področja uvajanja energetske učinkovitosti stavb v okviru projekta IDES-EDU³⁶⁷, ki naj bi bil zaključen do maja 2013. CEU IJS vsako leto od leta 2008 v okviru projekta EUREM.NET³⁶⁸ izvaja izobraževanja za učinkovitejše gospodarjenje z energijo Evropski energetske menedžer – EUREM za pridobitev certifikata Evropski energetske menedžer.

2.2.2.6.2.c Z uvedbo vsebin, ki se nanašajo na URE in OVE v učne programe osnovnih in srednjih šol, ter z oblikovanjem novih študijskih smeri z vsebino URE in OVE je dosežen učinek dviga splošne ravni izobraženosti o pretvorbah energije in njihovih vplivih na naravno in socialno okolje ter o ekonomskih in okoljskih prednostih učinkovitega ravnanja z energijo. Ocenjujemo pa, da je v največji meri mogoče doseči učinek povečanja interesa ter izboljšanja motiviranosti za učinkovito ravnanje učencev in dijakov z energijo doma in v šoli na podlagi metodologije, poznane kot "učenje na podlagi projekta", ki se izvaja v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah, centrih šolskih in občolskih dejavnosti ter šolskih domovih v okviru programa Ekošola³⁶⁹. Kot primer dobre prakse omenjamo projekt Ekošole Gimnazija Jurije Vege Idrija, ki je v šolskem letu 2010/2011 izvajala projekt zmanjšanje porabe energije za razsvetlavo v šoli in v

³⁶⁷ Projekt IDES-EDU je namenjen izobraževanju in praktičnemu usposabljanju tako študentov kot strokovnjakov s področja integralnega načrtovanja stavb v grajenem okolju, ki je sofinanciran v okviru programa Inteligentna energija – Evropa.

³⁶⁸ Projekt EUREM.NET je namenjen pridobivanju znanj za izvajanje ukrepov URE in je sofinanciran v okviru programa Inteligentna energija – Evropa.

³⁶⁹ Program Ekošola je mednarodno uveljavljen program celostne okoljske vzgoje in izobraževanja, namenjen spodbujanju in večanju ozaveščenosti o trajnostnem razvoju med otroki, učenci in dijaki skozi njihov vzgojni in izobraževalni program ter skozi aktivno udejstvovanje v lokalni skupnosti in širše. Vsako leto so najuspešnejšim šolam podeljena mednarodna priznanja – zelene zastave. To je edino javno in mednarodno priznanje slovenskim šolam za okoljevarstveno delovanje, skladno z mednarodnimi kriteriji organizacije Foundation for Environmental Education.

štirih mesecih spremljanja porabe električne energije privarčevala 26,45 odstotka električne energije pri visoki tarifi in 31,18 odstotka električne energije pri nizki tarifi. Z izvajanjem tega projekta je Ekošola Gimnazija Idrija na evropskem natečaju U4Energy³⁷⁰ prejela nagrado za prvo mesto v kategoriji Ukrepi URE v šolah.

Priporočilo

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor naj v okviru ukrepov instrumenta izobraževalni programi vključi tudi učinke vključitve osnovnih in srednjih šol v Ekošolo.

2.2.2.6.3 Informiranje porabnikov o porabi energije, preglednem obračunu in drugih informacijah

Direktiva 2006/32/ES v 13. členu podrobneje določa obveznosti energetskih podjetij o informiranju porabnikov energije, katere informacije morajo biti na razpolago končnim odjemalcem ter v kakšni obliki. EZ-C je določbe Direktive 2006/32/ES prenesel v pravni red Republike Slovenije s 67.a členom, ki določa, da morajo sistemski operaterji ter dobavitelji energije in goriv končnim odjemalcem najmanj enkrat letno v jasni in razumljivi obliki podati informacije o veljavnih dejanskih cenah in dejanski porabi energije ter primerjavo porabe energije odjemalcev s porabo energije v istem obdobju prejšnjega leta in s povprečnim normaliziranim ali referenčnim porabnikom energije iz iste porabniške kategorije. Poleg teh informacij morajo končnim odjemalcem posredovati tudi podatke o možnosti za pridobitev informacij o URE in OVE.

V 29. preambuli Direktive 2006/32/ES je določeno, da bi bilo treba potrošnike na dejaven način spodbujati k rednemu odčitavanju svojih števcov. Nekateri dobavitelji energije so v svojih poročilih³⁷¹ navedli, da obveščajo končne uporabnike o porabljeni energiji le enkrat letno in tako lahko končni odjemalci pri uravnavanju porabe izhajajo le iz letnih in ne mesečnih oziroma četrletnih podatkov o porabi energije. Pri pregledu cenikov dobaviteljev električne energije smo ugotovili, da so nekateri dobavitelji električne energije³⁷² končnim odjemalcem zaračunali mesečno poročanje o stanju števca. Ministrstvo za gospodarstvo ni niti s predpisom niti s spodbudami oziroma kakšnim drugim ukrepom spodbudilo dobaviteljev električne energije, da ne bi zaračunavali končnim odjemalcem rednega poročanja o stanju števca oziroma da bi spodbujali končne odjemalce k rednemu poročanju o stanju števca. Ocenjujemo, da je učinek, da končni odjemalci uravnavajo svojo porabo, mogoče doseči v manjši meri, če dobavitelji energije redno poročanje o stanju števca zaračunavajo.

Ukrep Ministrstva za infrastrukturo in prostor

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor je pripravilo AN URE-2, v katerem je izločilo ukrep informiranje porabnikov o porabi energije, preglednem obračunu in drugih informacijah.

---

³⁷⁰ Evropski šolski natečaj za večjo energetsko učinkovitost, ki je sofinanciran v okviru programa Inteligentna energija – Evropa.

³⁷¹ Dobavitelji električne energije, zemeljskega plina in toplote so posredovali podatke o izvajanju ukrepov iz AN URE-1 na podlagi poziva Ministrstva za gospodarstvo z dne 6. 2. 2010 in 17. 6. 2011.

³⁷² Elektro Ljubljana, d. d., Ljubljana, Elektro Celje, d. d., Celje, Elektro Maribor, d. d., Maribor, Elektro Primorska, d. d., Nova Gorica, Elektro Gorenjska, d. d., Kranj.

Priporočilo

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor naj predpiše, da dobavitelji energije končnim odjemalcem ne smejo zaračunavati poročanja o stanju števca.

2.2.2.6.4 Okoljska dajatev za onesnaževanje zraka z ogljikovim dioksidom

S politiko podnebnih sprememb se oblikuje cena onesnaževanja z ogljikovim dioksidom v obliki emisijskih kuponov in dajatev in s tem "prava cena" rabe naravnih virov. Z vračunavanjem tega stroška v ceno proizvodov pa se uveljavlja načelo "onesnaževalec plača", kar je pogoj za uresničevanje trajnostnega razvoja³⁷³. Ureditev okoljske dajatve v Republiki Sloveniji je podrobneje predstavljena v točki 2.2.1.2.2 tega poročila. Cena za enoto obremenitve določi vlada na podlagi predloga Ministrstva za okolje in prostor in je v obdobju 2008–2011 znašala le 12,5 evra na tono ogljikovega dioksida. Višina okoljske dajatve se v obdobju od leta 2008 do leta 2011 ni povišala, so pa ceno goriva obremenile nove dajatve, in sicer dodatek v skladu z uredbo o prihrankih energije in sprememba trošarine. Ministrstvo za okolje in prostor ni naredilo analize, koliko bi bilo treba povišati okoljsko dajatev za onesnaževanje zraka z ogljikovim dioksidom, da bi imela vpliv na prihranek energije. Tako določena okoljska dajatev ne vodi do uresničitve učinka vplivanja na končno ceno goriva in spodbujanja podjetij in posameznikov k izvajanju ukrepov URE in zamenjavi goriv.

Ukrep Ministrstva za kmetijstvo in okolje

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje je pripravilo Sklep o določitvi cene za enoto obremenitve okolja z emisijo ogljikovega dioksida³⁷⁴, ki določa, da bo cena za enoto obremenitve okolja z emisijo ogljikovega dioksida z 8. 1. 2013 znašala 14,4 evra na tono ogljikovega dioksida.

2.2.2.6.5 Trošarine na goriva in električno energijo

Trošarinska ureditev v Republiki Sloveniji je usklajena s pravnim redom Evropske unije, ki jo na področju trošarin na gorivo in električno energijo predstavlja Direktiva Sveta 2003/96/ES z dne 27. oktobra 2003 o prestrukturiranju okvira Skupnosti za obdavčitev energentov in električne energije³⁷⁵. Podlago določa Zakon o trošarinah³⁷⁶ in njegovi izvedbeni predpisi ter nekatere uredbe na ravni Evropske unije, ki se uporabljajo neposredno. Za pripravo Zakona o trošarinah je pristojno Ministrstvo za finance, za njegovo izvajanje pa je pristojna CURS. Trošarina je davek na porabo določenih izdelkov. Trošarinski izdelki so razvrščeni v tri skupine, med katerimi so tudi energenti in električna energija. Zakon o trošarinah za energente in električno energijo določa zneske trošarine posameznih skupin³⁷⁷ oziroma podskupin glede na različni namen uporabe. Glede goriv sta opredeljena dva osnovna namena: gorivo za pogon in za ogrevanje; glede električne energije pa poslovna in neposlovna raba. Prihodki od trošarin pripadajo

³⁷³ Trajnostni razvoj je razvoj, ki zadovoljuje potrebe današnjih generacij, ne da bi pri tem oviral možnosti prihodnjih generacij pri zadovoljevanju njihovih potreb. Izhodišča za pripravo Strategije prehoda Slovenije v nizkoogljično družbo do leta 2050, 16. 2. 2011.

³⁷⁴ Uradni list RS, št. 79/12.

³⁷⁵ Uradni list EU, št. L 283/51 z dne 31. 10. 2003.

³⁷⁶ Uradni list RS, št. 97/10-UPB8, 85/10.

³⁷⁷ Skupine energentov in električne energije. Motorni bencin, plinsko olje, utekočinjeni naftni plin, metan, kerozin, kurilno olje, naravni plin, električna energija, trda goriva in biogoriva. Podskupine so v okviru naštetih skupin, razen biogoriv in trdih goriv.

proračunu Republike Slovenije. Trošarina za energente se plačuje od 1. 7. 1999, za električno energijo pa od 1. 3. 2007.

2.2.2.6.5.a Trošarina za električno energijo je od 1. 3. 2007 za poslovno rabo znašala 0,5 evra za eno megavatno uro, za neposlovno rabo pa je znašala en evro za eno megavatno uro, od 1. 4. 2010 pa je tudi za poslovno rabo znašala en evro za eno megavatno uro. Ministrstvo za finance je pripravilo Uredbo o določitvi zneska trošarine za električno energijo³⁷⁸, ki jo je sprejela vlada in s katero je določila, da znaša trošarina za električno energijo od 1. 8. 2010 za poslovno in neposlovno rabo 3,05 evra za eno megavatno uro³⁷⁹, kljub temu da je predhodno pripravilo Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o trošarinah³⁸⁰, v katerem je določilo, da se od 1. 8. do 31. 10. 2010 trošarina za električno energijo za poslovno in za neposlovno uporabo plačuje v znesku 6,05 evra za eno megavatno uro, od 1. 11. 2010 do 31. 12. 2011 pa v znesku 12,1 evra za eno megavatno uro. Pri analizi ekonomskih učinkov trošarine na električno energijo v Republiki Sloveniji³⁸¹ je bilo ugotovljeno, da višina in povišanje trošarine v letu 2010 nista bistveno vplivali ne na porabo in tudi ne na ceno električne energije. Poraba električne energije za neposlovno rabo se je kljub povišanju cen električne energije v letu 2010 in kljub povišanju zneska trošarine v letu 2010 v tem letu povečala. Ministrstvo za finance pred pripravo Uredbe o določitvi zneska trošarine za električno energijo ni proučilo, kakšna bi morala biti trošarina za eno megavatno uro električne energije, ki bi imela vpliv na odločitev odjemalcev o porabi energije in URE.

2.2.2.6.5.b Trošarine za neosvinčen bencin so v obdobju od leta 2008 do leta 2011 nižje od trošarin za plinsko olje za pogonske namene, prav tako se je razlika v tem obdobju povečala za 125 odstotkov³⁸². V Strokovnih podlagah za analizo stanja okolju škodljivih subvencij³⁸³ je navedeno, da je s stališča okolja takšna rešitev škodljiva iz dveh razlogov. Prvič, cenejše plinsko olje predstavlja za okolje večjo obremenitev kot bencin. Poraba litra plinskega olja povzroča več ogljikovega dioksida kot poraba litra bencina. Drugič, cenejše plinsko olje, ki ga v večini uporabljajo tovorna vozila, spodbuja k povečevanju te oblike transporta z vsemi okoljsko negativnimi posledicami, ki so s tem povezane. V skladu s 55. členom Zakona o trošarinah sta na področju energentov dve oprostitvi plačevanja trošarin, ki imata značilnost okolju škodljivih subvencij:

- oprostitev plačevanja trošarin za pogonsko gorivo, ki se uporablja v letalskem in pomorskem prometu, razen pri uporabi letala oziroma plovila za zasebne namene, ter za pogon ribiških ladij; ta oprostitev omogoča poslovnim subjektom v tem segmentu transporta, da lahko ponujajo svoje storitve, to so storitve v letalskem in pomorskem prometu, po cenah, ki ne pokrivajo njihove celotne ekonomske cene;

³⁷⁸ Uradni list RS, št. 61/10.

³⁷⁹ Vlada ima v skladu s 1. alinejo prvega odstavka 66. člena Zakona o trošarinah pristojnost zmanjšati ali povečati trošarino za energente in električno energijo do 50 odstotkov trošarin, določenih z Zakonom o trošarinah, oziroma lahko sama določi trošarino za izdelke s stopnjo nič.

³⁸⁰ Uradni list RS, št. 56/10.

³⁸¹ J. Kofol: Ekonomski učinki trošarine na električno energijo v Sloveniji, Zaključna projektna naloga, Koper, 2011.

³⁸² Na primer: 1. 1. 2008 je znašala trošarina za neosvinčen bencin 359 evrov za 1.000 litrov, za plinsko olje za pogonske namene pa je znašala trošarina 302 evra za 1.000 litrov. 31. 12. 2011 je znašala trošarina za neosvinčen bencin 490,67 evra za 1.000 litrov, za plinsko olje za pogonske namene pa je znašala trošarina 362,21 evra za 1.000 litrov.

³⁸³ Dr. M. Mrak, končno poročilo, Ljubljana, avgust 2011.

- oprostitev plačevanja trošarine na električno energijo, ki se uporablja za kemijsko redukcijo in elektrolitske in metalurške procese; oprostitev je pomembna za tiste industrijske proizvajalce, za katere poraba elektrike predstavlja pomemben izdatek v celotni strukturi njihovih stroškov – s področja proizvodnje aluminija in železarstva.

Ministrstvo za finance je z določanjem višine trošarin za energente in električno energijo skrbelo v večji meri za blažitev posledic finančne in gospodarske krize³⁸⁴ in za nižji indeks cen življenjskih potrebščin in ne za znižanje porabe energentov in električne energije zaradi negativnih vplivov porabe le teh.

Ukrep Ministrstva za infrastrukturo in prostor

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor je pripravilo AN URE-2, v katerem je izločilo ukrep plačilo trošarine na goriva in električno energijo.

Priporočilo

Ministrstvo za finance naj pripravi študijo o vplivu spremembe cene trošarine na porabo energentov in električne energije.

2.2.2.6.6 Oprostitev plačila okoljske dajatve za onesnaževanje zraka z ogljikovim dioksidom

Uredba o okoljski dajatvi določa pravico do vračila vplačane okoljske dajatve zaradi zgorevanja goriva, med drugim tudi zavezancem, ki so sklenili z ARSO pogodbo, na podlagi katere so se zavezali, da bodo z izvajanjem predpisanih ukrepov zmanjšali specifične emisije ogljikovega dioksida do konca leta 2008 za najmanj 2,5 odstotka glede na specifično letno emisijo ogljikovega dioksida referenčnega leta³⁸⁵, in so nabavili gorivo, za katero je bila okoljska dajatev že plačana. Komisija je z odločbo 2006/640/ES z dne 23. novembra 2005 o shemah državnih pomoči, ki jih izvaja Republika Slovenija v okviru predpisov o okoljskem davku za obremenjevanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida³⁸⁶ (v nadaljevanju: odločba Komisije), odločila, da so družbe, ki sklenejo z ARSO pogodbo iz uredbe o okoljski dajatvi, upravičene do v odločbi Komisije določenega vračila okoljske dajatve z veljavnostjo petih let, in sicer od 1. 1. 2005 do 31. 12. 2009. V tabeli 19 je prikazano število zavezancev za vračilo okoljske dajatve in znesek vračila v letih 2008 in 2009. V letih 2010 in 2011 ni bilo vračil okoljske dajatve.

---

³⁸⁴ Poročilo medresorske delovne skupine za zeleno davčno reformo z dne 23. 9. 2011.

³⁸⁵ Za referenčno leto za obstoječe naprave se šteje leto v obdobju od leta 1999 do leta 2002, v katerem je bila skupna letna specifična emisija ogljikovega dioksida zaradi uporabe goriva in porabe električne energije v napravi največja. Referenčno leto za novo napravo je leto z največjo letno emisijo ogljikovega dioksida iz naprave v obdobju največ štirih zadnjih koledarskih let obratovanja naprave.

³⁸⁶ Uradni list EU, L 268 z dne 27. 9. 2006.

Tabela 19: Število zavezancev in znesek vračil okoljske dajatve v letih 2008 in 2009

Leto	Število zavezancev		Vračila okolje dajatve v evrih		
	2008	2009	2008	2009	Skupaj
Vračila okoljske dajatve na podlagi pogodb z ARSO	224	198	646.386	301.592	947.978

Vira: podatki CURS, ARSO.

Republika Slovenija pri Komisiji do izdaje tega revizijskega poročila ni priglasila nove sheme vračila plačane okoljske dajatve. Glede na ugotovitve v revizijskem poročilu *Izvajanje ukrepov za doseganje ciljev na področju varovanja zraka, ozonskega plašča in podnebja*³⁸⁷, da ta ukrep nima dejanskega učinka, in glede na vzpostavitev novih, podobnih mehanizmov za izvajanje ukrepov v povečanje URE ocenjujemo, da ni potrebne priglasitve nove sheme vračila plačila okoljske dajatve.

Ukrep Ministrstva za infrastrukturo in prostor

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor je pripravilo AN URE-2, v katerem je izločilo ukrep oprostitve plačila okoljske dajatve za onesnaževanje zraka z ogljikovim dioksidom.

2.2.2.6.7 Finančne spodbude za podporo razvojno-raziskovalnih in pilotnih projektov

Za doseg ciljev evropske energetske politike je Komisija sprejela Načrt SET, s katerim je zajet celoten proces inovacij od osnovnih raziskav do uveljavitve na trgu ter spodbujanja raziskav in razvoja trajnostnih tehnologij. Pred finančno perspektivo 2007–2013 Komisija ni imela oblikovanega nobenega dokumenta, ki bi se osredotočal na raziskave in razvoj trajnostnih tehnologij, zato so bila finančna sredstva Evropske unije za spodbujanje tega področja zelo razdrobljena. S ciljem poenotenja in poenostavitve določb o financiranju v zvezi s subvencijami je Komisija pripravila temeljni raziskovalno-razvojni program Evropske unije za obdobje od leta 2014 do leta 2020, imenovan Obzorje 2020. Ta bo združeval do zdaj ločene programe: sedmi okvirni program, okvirni program za konkurenčnost in inovacije ter dejavnost evropskega instituta za inovacije in tehnologijo. Obzorje 2020 bo sestavljeno iz treh stebrov: odlične znanosti, vodilnega položaja v industriji in družbenih izzivov. Steber družbeni izzivi bo gradilo šest področij, med temi bo Načrt SET temelj za izvajanje področja Zanesljiva, čista in učinkovita energija. Evropska unija z Obzorjem 2020 postavlja Načrt SET v izvedbeno fazo.

Za področje energije je bila po naročilu Službe Vlade Republike Slovenije za razvoj izdelana primerjalna analiza trendov vlaganj v raziskave in razvoj v tehnologije na področju energije³⁸⁸, iz katere je razvidno, da je za ustrezno pokritje raziskav po vseh predlaganih področjih³⁸⁹ potrebnih 541 FTE³⁹⁰, ker je cena

³⁸⁷ Št. 1209-15/2007-35 z dne 9. 6. 2008.

³⁸⁸ Inštitut Bion, d. o. o., Ljubljana z dne 27. 11. 2007 na podlagi pogodbe št. 1523-07-000024.

³⁸⁹ Predlagana področja so: OVE, primarna in sekundarna energija; inženiring, svetovanje in projektiranje; sončna energija; biomasa; vetrna energija; geotermalna energija; kogeneracija; vodik; jedrska energija – fisija; jedrska energija – fuzija; električna energija; novi nekonvencionalni viri energij; URE v široki rabi; URE v industriji; URE v prometu, URE – avtomatizacija; URE – energetska oskrba.

³⁹⁰ Ekvivalent polnega delovnega časa (1 FTE je 1.500 raziskovalnih ur).

posamezne ure 33 evrov, je to približno 26.779 tisoč evrov. Predlagano je, da bi ARRS izvajala minimalno 25-odstotno javno financiranje v raziskave in razvoj na področju energije, kar predstavlja letno minimalno 6.700 tisoč evrov javnih sredstev, oziroma če je v financiranje vključena še Javna agencija za tehnološki razvoj Republike Slovenije (v nadaljevanju: TIA), pa minimalno 13.400 tisoč evrov.

2.2.2.6.7.a Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo je v obdobju od leta 2008 do leta 2011 spodbujalo raziskovalno-razvojne projekte za energetske tehnologije z javnimi razpisi, katerih izvajalca sta bila poleg Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo tudi TIA in ARRS. ARRS je za področje energetika v letu 2008 namenila 3.072 tisoč evrov, v letu 2009 je namenila 3.527 tisoč evrov, v letu 2010 je namenila 3.695 tisoč evrov in 3.637 tisoč evrov v letu 2011. Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo in TIA sta v obdobju od leta 2008 do leta 2011 izvajala javne razpise, v katerih pa vidik URE in okolju prijaznih tehnologij v ukrepih Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo ni bil obravnavan na vertikalni ravni³⁹¹, zato Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo in TIA ne razpolagata s podatkom, koliko sredstev je bilo namenjenih za raziskovalno-razvojne projekte za energetske tehnologije. Ker Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo ni izdelalo Programa za spodbujanje raziskav in razvoja v energetske tehnologije, s katerim bi določilo obseg finančnih sredstev za raziskave in razvoj na področju energije, je bilo v obdobju od leta 2008 do leta 2011 v povprečju zagotovljenih le 52 odstotkov potrebnih sredstev za raziskave in razvoj energetskih tehnologij glede na ocenjena sredstva za doseg ciljev podnebno-energetskega paketa "20-20-20 do 2020". S sedanjim obsegom raziskav in razvoja v URE in OVE ne bo omogočena vključitev Republike Slovenije v tehnološke spremembe v energetiki Evropske unije. Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo ni bilo uspešno pri zagotavljanju sredstev v raziskave in razvoj energetskih tehnologij, ki bi omogočala doseg ciljnih prihrankov energije s pomočjo tehnološkega razvoja. Program za spodbujanje raziskav in razvoja v energetske tehnologije bi bil tudi dobra podlaga Republike Slovenije za pridobitev čim več sredstev za izvajanje področja Zanesljiva, čista in učinkovita energija v okviru programa Obzorje 2020.

2.2.2.6.7.b S Programom za spodbujanje tehnološkega razvoja ter informacijske družbe za obdobje 2007–2012³⁹² je Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo določilo pravila dodeljevanja razvojnih spodbud, v katerem pa ni določilo, da je v okviru meril treba upoštevati prednostna področja iz ReNRRP. Noben javni razpis ni določal višino sredstev, ki bi bila namenjena za projekte energetskih tehnologij, prav tako noben javni razpis med merili ni vključeval tehnologij na področju energetike. Ker Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo v javnih razpisih v okviru meril ni vključilo energetske učinkovitosti, ni doseglo učinka vzpostavitve podpornih mehanizmov za mala in srednja podjetja, vključno z zagonom novih podjetij na področju visokih tehnologij, proizvodov in storitev za energetske učinkovitost in pri spodbujanju skupnih raziskav med podjetji in univerzami za povečanje obsega razvoja novih tehnologij, proizvodov in storitev za energetske učinkovitost.

2.2.3 Prihranki energije

V skladu s 4. členom Direktive 2006/32/ES mora država članica določiti prihranke energije, dosežene s posameznimi ukrepi za povečanje energetske učinkovitosti, pri čemer mora upoštevati splošni okvir za

³⁹¹ Dopis Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo z dne 10. 10. 2012.

³⁹² Spletni naslov:

[URL: http://www.mgrt.gov.si/fileadmin/mgrt.gov.si/pageuploads/DPK/Tehnologija/Program__tehnoloskega__razvoja_2007-2012.doc], 13. 11. 2012.

meritve in preverjanje prihrankov energije iz Priloge IV Direktive 2006/32/ES. Prispevek posameznih ukrepov se lahko upošteva le, če zagotavljajo prihranke, ki so jasno merljivi in preverljivi ali ocenljivi, in če njihov vpliv na prihranke energije ni že upoštevan pri drugih ukrepih (dvojno štetje). Komisija je za Direktivo 2006/32/ES pripravila osnutek priporočenih metod oktobra 2010³⁹³ (v nadaljevanju: metode Komisije).

V skladu z EZ³⁹⁴ je Ministrstvo za gospodarstvo izdalo Pravilnik o metodah za določanje prihrankov energije pri končnih odjemalcih³⁹⁵ (v nadaljevanju: pravilnik o prihrankih), ki je začel veljati 23. 1. 2010. Pravilnik o prihrankih določa metode za določanje prihrankov energije, doseženih s posameznimi ukrepi za izboljšanje energetske učinkovitosti, ki se uporabljajo pri pripravi, izvajanju in vrednotenju programov za izboljšanje energetske učinkovitosti.

Ministrstvo za gospodarstvo, Direktorat za energijo je oktobra 2011 pripravilo AN URE-2, ki ga je aprila 2012 popravilo na podlagi prejetih pripomb. Sestavni del AN URE-2 iz oktobra 2011 so v skladu s 14. členom Direktive 2006/32/ES Poročilo o izvajanju AN URE-1, Metode za izračun prihrankov energije pri izvajanju ukrepov za povečanje URE in večjo uporabo OVE (v nadaljevanju: metode o prihrankih IJS), pregled uporabljenih metod od spodaj navzgor, ocena prihranka končne energije v industriji in ocena prihranka končne energije v prometu.

Preverjali smo, ali je za vsak ukrep določen ustrezen doprinos k prihranku energije. Pri tem smo ugotavljali:

- ali so bile upoštevane metode za izračun prihrankov, kot jih je določila Komisija;
- ali so bili v izračun vključeni vsi mogoči prihranki na podlagi izvedenih ukrepov;
- ali je zagotovljeno, da ne prihaja do dvojnega štetja istih prihrankov;
- ali so pri računanju prihrankov upoštevani korekcijski faktorji, ki vključujejo tudi možnost neupoštevanja predpisov, nedelovanje izvedenih investicij in podobno.

Da bi odgovorili na zastavljena vprašanja, smo naredili pregled in primerjavo metod za izračun prihrankov, ki jih je določila Komisija, z metodami, ki so bile uporabljene za izračun prihrankov energije v Republiki Sloveniji. Naredili smo primerjavo Poročila o izvajanju AN URE-1 s poročili revidirancev o izvajanju ukrepov za povečanje URE in pregledali ter proučili metode za izračun prihrankov energije glede na razpoložljive podatke in sistem zajemanja podatkov, ki so jih revidiranci upoštevali pri izračunu prihrankov.

2.2.3.1 Metode za določanje prihrankov energije

Iz zbirnega poročila Evropske unije o pregledu uspešnosti držav članic pri doseganju ciljev Direktive 2006/32/ES³⁹⁶ je razvidno, da medsebojna primerjava med državami članicami ni mogoča, saj je imela vsaka država članica različne vhodne podatke in je pri izračunu prihrankov energije uporabljala različne metode.

---

³⁹³ Recommendations on Measurement and Verification Methods in the Framework of Directive 2006/32/EC on Energy End-Use Efficiency and Energy Services, preliminary draft, October 2010.

³⁹⁴ Na podlagi četrtega odstavka 66.b člena EZ.

³⁹⁵ Uradni list RS, št. 4/10.

³⁹⁶ Feedback from the 2nd NEEAPs: Top down and bottom up energy savings calculations, 16. 5. 2012.

Iz tabele 20 so razvidne metode za določanje prihrankov energije, ki jih določajo metode Komisije, pravilnik o prihrankih in metode o prihrankih IJS.

Tabela 20: Pregled metod za določanje prihrankov energije, ki jih določajo pravilnik o prihrankih, metode o prihrankih IJS in osnutek priporočenih metod Komisije.

Št.	Ime/naslov metode	Metode Komisije	Pravilnik o prihrankih	Metode o prihrankih IJS
1	Celovita obnova stavb	✓	✓	✓
2	Gradnja nizkoenergijskih in pasivnih stavb	×	×	✓
3	Delna obnova stavb (obnova posameznih elementov zunanjega ovoja)	o	✓	✓
4	Predpisi za energetska učinkovitost novih stavb	o	×	✓
5	Zamenjava toplovodnih kotlov z novimi	o	✓	✓
6	Zamenjava električnega grelnika za pripravo tople sanitarne vode	✓	✓	✓
7	Vgradnja toplotnih črpalk	×	✓	✓
8	Vgradnja sprejemnikov sončne energije (SSE)	o	✓	✓
9	Vgradnja termostatskih ventilov in hidravlično uravnoteženje ogrevalnega sistema	×	✓	✓
10	Izvajanje javne dimnikarske službe	×	×	✓
11	Izvajanje energetskega svetovanja za občane (projekt ENSVET)	×	×	✓
12	Energetski pregledi v industriji in storitvenem sektorju	×	✓	✓
13	Nova osebna vozila s specifično emisijo do 130 gramov ogljikovega dioksida na kilometer	×	×	✓
14	Sistemi soproizvodnje toplotne in električne energije (SPTE)	×	×	✓
15	Fotovoltaične elektrarne	×	×	✓
16	Male hidroelektrarne	×	×	✓
17	Vgradnja energetska učinkovitih sistemov razsvetljave	o	✓	✓
18	Prenova sistemov javne razsvetljave	×	✓	✓
19	Energetsko učinkoviti gospodinjski aparati	o	✓	✓
20	Energetsko učinkovita pisarniška oprema	✓	×	✓
21	Energetsko učinkoviti elektromotorji	×	×	✓
22	Uporaba frekvenčnih pretvornikov	×	×	✓
23	Sistemi za izkoriščanje odpadne toplote	×	×	✓
24	Izvajanje prostovoljnih sporazumov (oprostitev plačila okoljske dajatve)	×	×	✓
25	Uvajanje sistemov upravljanja z energijo	×	×	✓
26	Prihranek končne energije v cestnem prometu	✓	×	✓
27	Prihranek energije osebnih vozil v cestnem prometu	✓	×	✓
28	Prihranek energije tovornih vozil v cestnem prometu	✓	×	✓
29	Prihranek končne energije v železniškem potniškem prevozu	✓	×	✓
30	Prihranek končne energije v železniškem blagovnem prevozu	✓	×	✓
31	Prihranek končne energije v predelovalnih dejavnostih, določen na osnovi indeksa industrijske proizvodnje	✓	×	✓
32	Prihranek končne energije v predelovalnih dejavnostih, določen na osnovi dodane vrednosti	✓	×	✓

Legenda:

✓ - Metoda za izračun prihrankov energije je določena.

o - Metoda za izračun prihrankov energije je določena delno.

×

Viri: metode Komisije, pravilnik o prihrankih, metode o prihrankih IJS.

2.2.3.1.a Metode o prihrankih IJS je po naročilu Ministrstva za gospodarstvo izdelal CEU IJS. Priporočene metode Komisije za izračun prihrankov URE so upoštevane v metodah o prihrankih IJS. V metodah o prihrankih IJS so vključene tudi metode za izračun prihrankov URE za vse ukrepe, ki jih je za povečanje URE izvajala Republika Slovenija v obdobju od leta 2008 do leta 2011, in v metodah Komisije niso zajeti.

2.2.3.1.b Pravilnik o prihrankih obsega 11 metod za izračun prihrankov energije, ki se nanašajo na ukrepe za povečanje energetske učinkovitosti v stavbah, energetske učinkovite ogrevalne sisteme, učinkovito rabo električne energije (razsvetljava, gospodinjski aparati) in energetske preglede. Potrebni podatki in enačbe za izračun prihrankov energije v pravilniku o prihrankih za nekatere ukrepe niso kot v metodah o prihrankih IJS³⁹⁷, zato se tudi izračuni prihrankov energije razlikujejo. Prav tako pravilnik o prihrankih za vse ukrepe nima izdelane metodologije za izračun prihrankov energije³⁹⁸, so pa te navedene v metodah o prihrankih IJS. Ker Ministrstvo za gospodarstvo ni posodobilo in dopolnilo pravilnika o prihrankih, je Eko sklad pri izračunih prihrankov energije uporabil metode iz pravilnika o prihrankih, kot edine veljavne metode za izračun prihrankov energije. To je tudi razlog, da so izračunani prihranki energije v poročilih Ministrstva za gospodarstvo in Eko sklada različni od izračunanih prihrankov energije v Poročilu o izvajanju AN URE-1. Različna uporaba metod za izračun prihrankov energije vodi do različnih rezultatov in ocen uspešnosti izvajanja ukrepov za povečanje URE in doseganja cilja, to pa povzroča tveganje za napačne odločitve o nadaljnjih aktivnostih za doseg cilja.

2.2.3.1.c Pravilnik o prihrankih za vsak ukrep določa le eno metodo izračuna prihrankov energije ne glede na razpoložljivost podatkov. V metodah o prihrankih IJS je določenih več metod za izračun prihrankov energije za posamezen ukrep, na primer za energetske učinkovite ogrevalne sisteme, ki se uporabljajo glede na razpoložljivost podatkov. Prav tako so v metodah o prihrankih IJS vključene metode za izračun prihrankov URE za vse ukrepe, ki jih je za povečanje URE izvajala Republika Slovenija v obdobju od leta 2008 do leta 2011, niso pa določene v pravilniku o prihrankih. Pravilnik o prihrankih določa, da se za ukrepe, za katere metode niso določene s pravilnikom o prihrankih, prihranke energije določi na podlagi metod, ki jih predhodno potrdi Ministrstvo za gospodarstvo. Ministrstvo za gospodarstvo ni potrdilo metod o prihrankih IJS. Ministrstvo za gospodarstvo bi za ustrezno in verodostojno pripravo Poročila o izvajanju AN URE-1 moralo predhodno potrditi metode, ki bi omogočale izračun prihrankov energije na podlagi izvedenih ukrepov v obdobju od leta 2008 do leta 2010 ter posodobiti pravilnik o prihrankih.

2.2.3.2 Doseženi prihranki energije

Po Direktivi 2006/32/ES se lahko za izračun prihrankov energije uporabijo metode izračuna na način od zgoraj navzdol (v nadaljevanju: MZGO) ali metode od spodaj navzgor (v nadaljevanju: MSPO). Pri MZGO se za izračun uporabijo nacionalni podatki ali podatki o prihrankih energije, združeni na ravni sektorjev. Letni podatki se nato prilagodijo tako, da se upošteva zunanje dejavnike³⁹⁹. S to metodo natančno in podrobno merjenje ni mogoče, ravno tako ta metoda ne prikaže vzročne zveze med ukrepi in

---

³⁹⁷ Pri delni obnovi stavb pravilnik o prihrankih ne vključuje korekcijskega faktorja, ki vrednoti občasne prekinitev delovanja ogrevalnega sistema in znižanega temperaturnega nivoja v delu stavbe, ter korekcijskega faktorja stopinjskih dni (glede na element, ki meji na neogrevan ali zunanji del stavbe), ki so upoštevani po metodah o prihrankih IJS.

³⁹⁸ Na primer za izračun prihrankov energije pri gradnji skoraj nič in nič-energijskih stavb.

³⁹⁹ Na primer: temperaturni primanjkljaj, strukturne spremembe, proizvodni programi in podobno.

iz njih izhajajočimi prihranki energije. Pri MSPO pa se prihranki energije določijo za posamezne ukrepe ali skupine ukrepov za povečanje URE, ki so izračunani na podlagi metod za določanje prihrankov energije. Merijo se v kilovatnih urah, joulih ali kilogramih ekvivalenta nafte. Z MSPO naj bi bilo v prvi fazi zajetih med 20 in 30 odstotki letne porabe energije za sektorje znotraj področja uporabe Direktive 2006/32/ES, v Poročilu o izvajanju AN URE-1 pa je bilo izračunanih z MSPO 35 odstotkov letne porabe energije, in sicer za sektorja gospodinjstva in storitveni sektor. Za sektorja promet in industrija so bili prihranki za obdobje 2008–2010 izračunani na podlagi MZGO. Doseženi prihranki energije, navedeni v Poročilu o izvajanju AN URE-1, načrtovani prihranki energije v AN URE-1 in indeksi so prikazani v tabeli 21.

Tabela 21: Doseženi in načrtovani prihranki energije

Sektor	Št.	Instrument	Doseženi prihranki energije 1995–2007 po MSPO	Doseženi prihranki energije 2008–2010 po MSPO	Doseženi prihranki energije 2008–2010 po MSPO ali MZGO	Načrtovani prihranki energije 2008–2010 v AN URE-1	Indeks
			v gigavatnih urah	v gigavatnih urah	v gigavatnih urah	v gigavatnih urah	$(8)=(6)/(7)*100$
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
GOSPODINJSTVA	1	Finančne spodbude za energetske učinkovite obnovo in trajnostno gradnjo stavb	61,2	144,5	144,5	260,0	55,6
	2	Finančne spodbude za energetske učinkovite ogrevalne sisteme	48,8				
	3	Finančne spodbude za učinkovito rabo električne energije	-				
	4	Shema učinkovite rabe za gospodinjstva z nizkimi prihodki	-				
	5	Energetsko označevanje gospodinskih aparatov in drugih naprav	-	128,7	128,7	66,0	195,0
	6	Obvezna delitev in obračun stroškov za toploto v večstanovanjskih in drugih stavbah po dejanski porabi	-	51,0	51,0	-	-
	7	Energetsko-svetovalna mreža za občane	99,2	51,6	51,6	-	-
Skupaj gospodinjstva			208,8	375,8	375,8	326,0	115,3
STORITVENI SEKTOR	8	Finančne spodbude za energetske učinkovite obnovo in trajnostno gradnjo stavb		6,9	6,9	40,0	17,3
	9	Finančne spodbude za energetske učinkovite ogrevalne sisteme		-	-	41,0	0,0
	10	Finančne spodbude za učinkovito rabo električne energije		-	-	138,0	0,0
	11	Uvajanje sistema za upravljanje z energijo v javnem sektorju		4,6	4,6	-	-
Skupaj storitveni sektor⁴⁰⁰				11,5	11,5	219,0	5,3
INDUST-RIJA	12	Finančne spodbude za učinkovito rabo električne energije		46,9		336,0	-
Skupaj industrija			123,8	46,9	219,0	336,0	65,2

⁴⁰⁰ Prihranki energije v javnem sektorju znašajo 8,9 gigavatne ure.

Sektor	Št.	Instrument	Doseženi prihranki energije 1995–2007 po MSPO v gigavatnih urah	Doseženi prihranki energije 2008–2010 po MSPO v gigavatnih urah	Doseženi prihranki energije 2008–2010 po MSPO ali MZGO v gigavatnih urah	Načrtovani prihranki energije 2008–2010 v AN URE-1 v gigavatnih urah	Indeks (8)=(6)/(7)*100
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)=(6)/(7)*100
PROMET	13	Promocija in konkurenčnost javnega potniškega prometa	-	-	-	32,0	-
	14	Spodbujanje trajnostnega tovarnega prometa	-	-	-	33,0	-
	15	Povečanje energetske učinkovitosti cestnih vozil	-	45,0	-	33,0	-
	16	Gradnja kolesarskih stez in podpornih objektov ter promocija kolesarjenja	-	-	-	24,0	-
Skupaj promet			-	45,0	347,0	122,0	284,4
VEČSEKTORSKI UKREPI	17	Predpisi za energetske učinkovitost stavb	-	108,2	108,2	71,0	152,4
	18	Zahteve za minimalno energetske učinkovitost izdelkov	-	-	-	-	-
	19	Sofinanciranje izvajanja energetskih pregledov	-	8,6	1,6	-	-
	20	Sistem zagotovljenih odkupnih cen električne energije	10,6	31,6	31,6	11,0	287,3
	21	Pogodbeno znižanje stroškov za energijo	-	-	-	-	-
	22	Programi upravljanja rabe energije pri končnih porabnikih	-	-	-	92,0	0,0
Skupaj večsektorski ukrepi			10,6	148,4	141,4	174,0	81,3
HORIZONTALNI UKREPI	23	Programi ozaveščanja, informiranja, promocije in usposabljanja, demonstracijski projekti	-	-	-	-	-
	24	Izobraževalni programi	-	-	-	-	-
	25	Informiranje porabnikov o porabi energije, preglednem obračunu in drugih informacijah	-	-	-	-	-
	26	Okoljska dajatev za onesnaževanje zraka z ogljikovim dioksidom	-	-	-	-	-
	27	Trošarine na goriva in električno energijo	-	-	-	-	-
	28	Oprostitve plačila okoljske dajatve za onesnaževanje zraka z ogljikovim dioksidom	-	14,9	2,0	7,0	28,6
	29	Finančne spodbude za podporo razvojno-raziskovalnih in pilotnih projektov	-	-	-	-	-
Skupaj horizontalni ukrepi			-	14,9	2,0	7,0	28,6
Skupaj vsi ukrepi			343,2	642,5	1.096,7	1.184,0	92,6
Ciljni prihranki končne energije 2008–2010 (2,5 odstotka)			343,2 - 123,8 + 1.096,7 = 1.316,1			1.184,0	111,2

Viri: AN URE-1, poročilo o izvajanju AN URE-1.

Prihranki energije v obdobju od leta 2008 do leta 2010, izračunani na podlagi kombinacije MSPO in MZGO, znašajo 1.096,7 gigavatne ure oziroma 92,6 odstotka z AN URE-1 načrtovanih prihrankov energije. Ob upoštevanju izvedenih ukrepov v obdobju od leta 1995 do leta 2007 znašajo prihranki

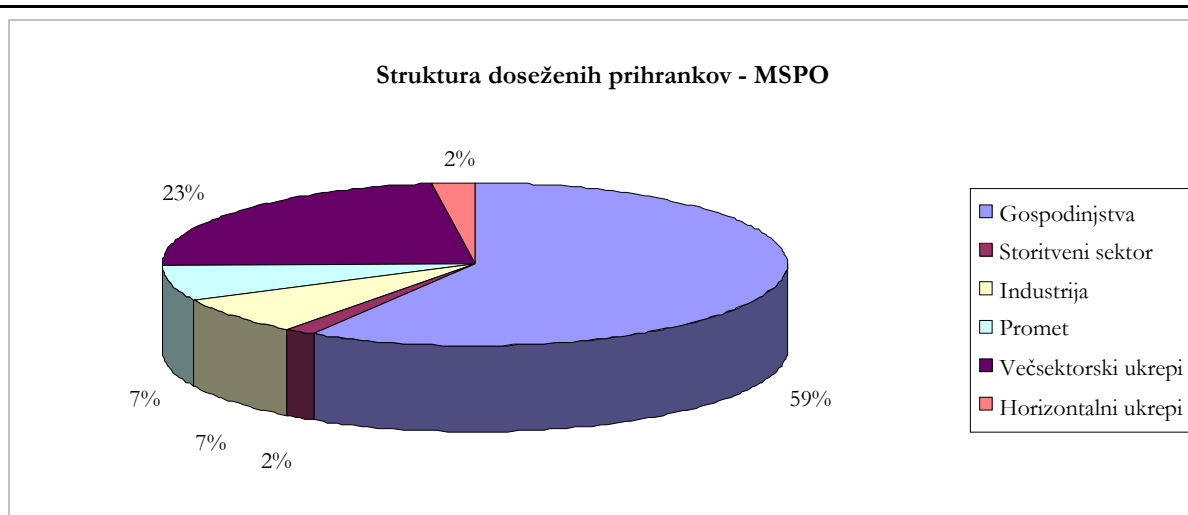

energije 1.316,1 gigavatne ure oziroma 111,2 odstotka načrtovanih prihrankov energije v obdobju od leta 2008 do leta 2010. Najuspešnejši v doseženih prihrankih energije je bil prometni sektor, kjer prihranki energije presegajo načrtovane za 184,4 odstotka. Prihranki energije so bili preseženi še v sektorju gospodinjstva. V vseh ostalih sektorjih niso dosegli načrtovanih prihrankov energije. Najnižje doseganje načrtovanih prihrankov energije je bilo v storitvenem sektorju, kjer so prihranki energije dosegli le 5,3 odstotka načrtovanih prihrankov energije.

2.2.3.2.1 Prihranki energije izračunani po MSPO

V Poročilu o izvajanju AN URE-1 znašajo prihranki energije, ki so izračunani v vseh sektorjih na podlagi MSPO, 643 gigavatnih ur. Z izvajanjem nacionalnih programov je bilo doseženih 54,2 odstotka ciljnega prihranka energije, ki ga za obdobje 2008–2010 določa AN URE-1. Struktura doseženih prihrankov energije, izračunanih na podlagi MSPO, po sektorjih v obdobju od leta 2008 do leta 2010 je prikazana na sliki 15. Največ je bilo doseženih prihrankov z ukrepi v gospodinjstvih, in sicer 58,5 odstotka, za tem pa z večsektorskimi ukrepi, in sicer 23 odstotkov.

Slika 15: Struktura doseženih prihrankov energije po sektorjih v obdobju od leta 2008 do leta 2010 – MSPO

Vir: poročilo o izvajanju AN URE-1.

2.2.3.2.1.a V poročilu o izvajanju AN URE-1 so prihranki energije, ki so bili doseženi z izvajanjem ukrepov za storitveni sektor in industrijo s krediti Eko sklada, enaki kot v poročilih, ki jih je posredoval Eko sklad za leti 2009 in 2010, kjer so prihranki energije izračunani na podlagi metod Eko sklada. Da bi zagotovili ustrezno poročanje o prihrankih energije v celotnem obdobju, bi ti morali biti za iste ukrepe za vsa leta računani po isti metodi, torej bi se morali prihranki energije, ki jih je dosegel Eko sklad z izvajanjem ukrepov za storitveni sektor in industrijo, ponovno preračunati po metodah o prihrankih IJS oziroma po metodah v pravilniku o prihrankih.

2.2.3.2.1.b V poročilu o izvajanju AN URE-1 so prihranki energije pri uporabi energetske učinkovitih gospodinjskih aparatov izračunani po metodah o prihrankih IJS na podlagi tržne analize⁴⁰¹ in v obdobju od leta 2008 do leta 2010 znašajo 128,7 gigavatne ure⁴⁰². Pri izračunu prihrankov energije ni bil upoštevan pravilnik o metodah, ki določa izračun prihrankov energije le po metodi z uporabo normiranih vrednosti prihrankov. Pravilnik o prihrankih določa, da se prihranki energije pri uporabi energetske učinkovitih gospodinjskih aparatov izračunajo z uporabo normiranih vrednosti prihrankov energije, povzetih po metodi Evropske komisije, ki so določeni za pralne stroje, pomivalne stroje, hladilnike, zamrzovalnike in za kombinirane hladilne naprave (hladilnik/zamrzovalnik)⁴⁰³. Na podlagi podatkov o številu kupljenih gospodinjskih aparatov v obdobju od leta 2008 do leta 2010, ki so navedeni v poročilu o izvajanju AN URE-1, in normiranih vrednosti prihrankov energije, znašajo prihranki energije 62,4 gigavatne ure⁴⁰⁴. Metode, ki za isti ukrep podajo popolnoma različne rezultate v izračunanih prihrankih, niso ustrezne in ne predstavljajo verodostojne podlage za pravi izračun prihrankov energije na podlagi izvedbe ukrepov.

Pojasnilo Ministrstva za infrastrukturo in prostor

V pravilniku o prihrankih so za določanje prihrankov energije pri uporabi energetske učinkovitih gospodinjskih aparatov povzete normirane vrednosti prihrankov energije, ki jih določa Komisija. Te vrednosti so določene izrazito konservativno. Zato tudi dajejo majhne vrednosti prihrankov energije. V Poročilu o izvajanju AN URE-1 je bila uporabljena metoda, ki bolj verodostojno ocenjuje prihranke pri nakupih gospodinjskih aparatov, saj izhaja iz dejanskih podatkov o povprečni porabi novih aparatov in povprečni porabi aparatov, ki se zamenjujejo (predpostavljeno je, da so to 10 let stari aparati). V metodi, ki je predpisana s Pravilnikom o prihrankih, so za prihranke uporabljene privzete vrednosti, ki so bile izračunane na ravni Evropske unije, kjer pa so razmere glede gospodinjskih aparatov drugačne. Aparati z nižjo porabo energije so se tam začeli uporabljati prej kot v Republiki Sloveniji. Poleg tega na porabo aparatov močno vplivajo specifične lastnosti aparatov (pri hladilnih aparatih prostornina) ter način uporabe (število pranj, pomivanja). Tudi to je vir razlik v povprečni porabi energije na aparat v državah Evropske unije.

2.2.3.2.1.c V skladu s Pravilnikom o prihrankih je prihranek energije za energetske preglede izračunan kot ekonomsko upravičeni potencialni prihranek končne energije od rabe električne energije, toplote oziroma goriv, in ocenjen na podlagi izvedenega energetskega pregleda, pri čemer je upoštevan faktor realizacije ukrepov, predlaganih z energetskega pregledom⁴⁰⁵. V izračunu je upoštevan le faktor realizacije prihranka končne energije kot posledica izvedbe energetskega pregleda, ni pa upoštevana možnost dvojnega štetja prihrankov končne energije zaradi finančnih spodbud za izvedbo investicijskih ukrepov

⁴⁰¹ Prihranki na podlagi tržne analize so izračunani kot razlika med povprečno letno specifično porabo energije posamezne vrste deset let starih gospodinjskih aparatov in povprečno letno specifično porabo energije posamezne vrste novih gospodinjskih aparatov, prodanih v letu, za katerega se računa prihranek energije, pomnoženo s številom posamezne vrste novih gospodinjskih aparatov in z upoštevanjem faktorja deleža aparatov, ki zamenjujejo stare aparate.

⁴⁰² Dejansko znašajo 51,46 gigavatne ure, ki ob upoštevanju v Direktivi 2006/32/ES določenega pretvorbenega faktorja 2,5 za električno energijo znaša 128,65 gigavatne ure.

⁴⁰³ Normirani letni prihranek energije za pralni stroj znaša 13 kilovatnih ur na leto, za pomivalni stroj 44 kilovatnih ur na leto, za hladilnik 67 kilovatnih ur na leto, za zamrzovalnik 71 kilovatnih ur na leto in za kombinirano napravo (hladilnik/zamrzovalnik) 69 kilovatnih ur na leto.

⁴⁰⁴ Dejansko znašajo 24,94 gigavatne ure, ki ob upoštevanju v Direktivi 2006/32/ES določenega pretvorbenega faktorja 2,5 za električno energijo znaša 62,35 gigavatne ure.

⁴⁰⁵ Faktor realizacije ukrepov znaša v storitvenem sektorju in pri stavbah javnega sektorja 0,25, v industriji pa 0,20 pri električni energiji in 0,15 pri energiji od rabe toplote oziroma goriv.

URE, ki se izvedejo na podlagi priporočil energetskega pregleda. V obdobju od leta 2008 do leta 2011 so se izvajale finančne spodbude za energetske učinkovite obnove in trajnostno gradnjo stavb in energetske učinkovite ogrevalne sisteme za storitveni sektor, zato obstaja tveganje dvojnega upoštevanja prihrankov energije.

Pojasnilo Ministrstva za infrastrukturo in prostor

V obdobju od leta 2008 do leta 2010 so bile podeljene finančne spodbude za izvedbo energetskih pregledov organizacijam zasebnega prava in v javnem sektorju. V tem obdobju je Eko sklad dodelil ugodne kredite 15 organizacijam iz storitvenega sektorja in 16 organizacijam iz industrije. Glede na majhno število organizacij, ki so prejele kredite Eko sklada, menimo, da gre za majhno tveganje dvojnega štetja doseženih prihrankov energije.

2.2.3.2.1.d V poročilu o izvajanju AN URE-1 so med prihranke energije v storitvenem sektorju šteli prihranki energije v višini 4,6 gigavatne ure, ki so bili doseženi z uvedbo energetskega knjigovodstva v nekaterih stavbah v javnem sektorju⁴⁰⁶. Prihranki energije so bili izračunani na podlagi poročil lokalnih energetskih agencij o izvedenih ukrepih. Podatkov o izvedenih ukrepih v povečanje URE v vseh lokalnih skupnostih Ministrstvo za gospodarstvo nima, saj ni zaprosilo lokalnih skupnosti za poročanje (povezava s točko 2.3.1.2.c). Ocenjujemo, da so lokalne skupnosti v obdobju od leta 2008 do leta 2010 izvedle več ukrepov v povečanje URE, kot so zajeti v poročilu o izvajanju AN URE-1, in so bili dejansko doseženi višji prihranki energije od prikazanih.

2.2.3.2.1.e Z AN URE-1 je predvideno za sektor industrija izvajanje zgolj instrumenta 12: finančne spodbude za ukrepe za učinkovito rabo električne energije, ki obsegajo naložbe v energetske učinkovite elektromotorje, črpalke in ventilatorje za motorne pogone, sisteme za pripravo komprimiranega zraka, frekvenčno regulacijo vrtljajev motorjev in varčno razsvetljavo. V obdobju od leta 2008 do leta 2011 sta Eko sklad in Ministrstvo za gospodarstvo zagotavljala tudi finančne spodbude za sektor industrija z izvajanjem ukrepov energetske učinkovite obnove in trajnostne gradnje stavb ter za energetske učinkovite ogrevalne sisteme. Po navedbah v poročilu o izvajanju AN URE-1 sta s temi ukrepi v sektorju industrija zagotovila prihranke energije, izračunane po MSPO, 46,9 gigavatne ure, ki pa niso vključeni v končni izračun prihrankov energije⁴⁰⁷. Ocenjujemo, da so ukrepi finančnih spodbud za energetske učinkovite obnove in trajnostne gradnje stavb ter za energetske učinkovite ogrevalne sisteme potrebni tudi v sektorju industrija in da je treba izračunavati prihranke energije tudi za izvedene naložbe v energetske učinkovite obnove in trajnostno gradnjo stavb in energetske učinkovite ogrevalne sisteme v industriji, saj lahko ti podatki pomembno vplivajo na dosežene prihranke energije v sektorju industrija, če bi bili konec leta 2016 prihranki energije, izračunani po MSPO, višji od prihrankov energije, izračunanih po MZGO. Pri tem pa ugotavljamo, da se vsaj 9,7 gigavatne ure prihrankov energije iz poročila o izvajanju AN URE-1 ne nanaša na industrijo, temveč na storitveni sektor, od tega 4,3 gigavatne ure na javni sektor. Kadar so prihranki energije za sektor industrija izračunani po MZGO (povezava s točko 2.2.3.2.2.c), za storitveni sektor pa so izračunani po MSPO, je pomembna ločitev pravnih oseb, ki sodijo v sektor industrija in storitveni sektor,

⁴⁰⁶ Prihranki energije v višini 2 gigavatnih ur se nanašajo na 11-odstotno znižanje porabe energije za ogrevanje v 40 srednjih šolah, v katerih Ministrstvo za šolstvo in šport s sodelovanjem s Šolskim centrom Velenje izvaja energetske knjigovodstvo. Prihranki energije v višini 2,6 gigavatne ure se nanašajo na 12-odstotno znižanje porabe energije za ogrevanje 103 stavb v javnem sektorju, ki so vključene v energetske knjigovodstvo v Mestni občini Maribor.

⁴⁰⁷ Prihranki energije v sektorju industrija so v poročilu o izvajanju AN URE-1 izračunani po MZGO.

saj so tako v obdobju od leta 2008 do leta 2010 v storitvenem sektorju doseženi prihranki energije višji od prikazanih.

Pojasnilo Ministrstva za infrastrukturo in prostor

Prihranki energije v industriji, izračunani po MZGO, so praviloma večji od prihrankov energije, izračunanih po MSPO, saj so v prihrankih energije po MZGO vključeni vsi ukrepi in ne samo ukrepi, ki so posledica finančnih spodbud države. Spodbujanje ukrepov v segmentu električne energije je smiselno, ker so sredstva Koberžijskega sklada omejena, prihranki električne energije imajo v skladu z Direktivo 2006/32/ES večjo težo, delež porabljene električne energije v industriji je kar 70-odstotni in ukrepi za zmanjšanje porabe električne energije imajo krajše vračilne roke od ostalih ukrepov.

2.2.3.2.1.f V Poročilu o izvajanju AN URE-1 so prihranki energije za energetska učinkovita vozila v cestnem prometu izračunani po MSPO in znašajo 45 gigavatnih ur. Metode o prihrankih IJS predvidevajo za izračun prihranka energije podatke o izpustih in številu novih osebnih vozil v posameznem letu. Prav tako metode o prihrankih IJS predvidevajo za izračun prihrankov energije za energetska učinkovita vozila v cestnem prometu le metodo za osebna vozila, ne pa tudi za tovorna vozila in avtobuse. Po tolmačenju Komisije⁴⁰⁸ je treba pri upoštevanju prihrankov za energetska učinkovita vozila v cestnem prometu po MSPO upoštevati zamenjavo starih vozil z novimi, česar metode o prihrankih IJS ne predvidevajo. Metode o prihrankih IJS tako spodbujajo nakup novih osebnih vozil, sicer učinkovitejših, saj so prihranki energije tako višji, kar pa po naši oceni ne predstavlja dejansko ustvarjenih prihrankov energije.

Pojasnilo Ministrstva za infrastrukturo in prostor

Prihranki v prometu so bili izračunani po metodi MZGO. Metoda MSPO za nova osebna vozila posredno vključuje učinek zamenjave starih vozil.

2.2.3.2.1.g V Poročilu o izvajanju AN URE-1 so prihranki energije v okviru sistema zagotovljenih odkupnih cen električne energije po MSPO prikazani tudi za industrijo, ki je že vključena v izračun prihrankov energije po MZGO. Od skupnega prihranka primarne energije v višini 31,6 gigavatne ure znaša prihranek energije v industriji 4,5 gigavatne ure. Prihranki energije v okviru sistema zagotovljenih odkupnih cen električne energije tako znašajo 27,1 gigavatne ure.

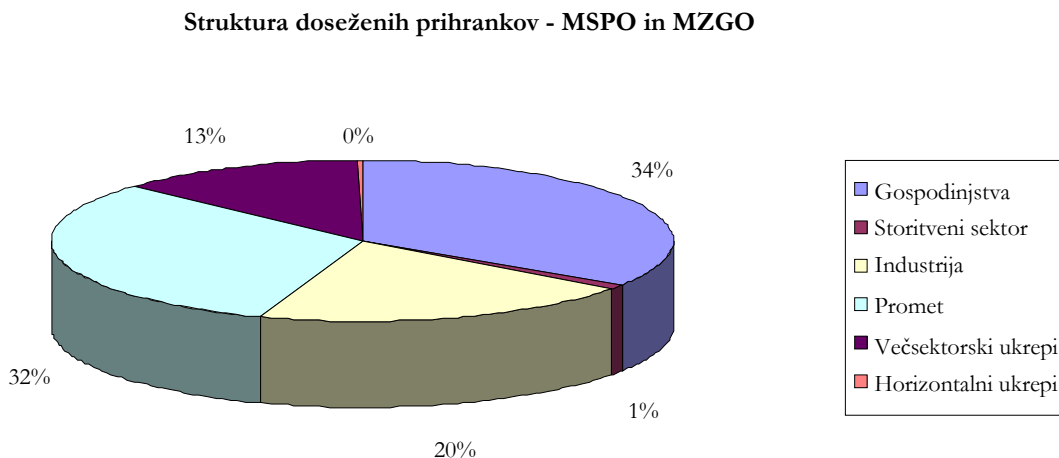
2.2.3.2.2 Prihranki energije v prometu in industriji, izračunani po MZGO

V Poročilu o izvajanju AN URE-1 so izračunani prihranki energije po MZGO za prometni sektor in sektor industrija, ki sta v letu 2010 predstavljala 65 odstotkov celotne porabe končne energije. Pri izračunu prihrankov energije so bile uporabljene metode o prihrankih IJS, ki so povzete po metodah Komisije. Določeno je, da se prihranki energije v posameznem letu računajo glede na bazno leto 2007.

Struktura doseženih prihrankov energije, izračunanih na podlagi kombinacije MSPO in MZGO, po sektorjih v obdobju od leta 2008 do leta 2010 je prikazana na sliki 16. Največ je bilo doseženih prihrankov z ukrepi v gospodinjstvih, in sicer 34,2 odstotka, za tem pa v prometu, in sicer 31,7 odstotka.

⁴⁰⁸ Z dne 2. 7. 2009.

Slika 16: Struktura doseženih prihrankov energije po sektorjih v obdobju od leta 2008 do leta 2010 – MZGO in MSPO

Vir: poročilo o izvajanju AN URE-1.

Z izvajanjem ukrepov v obdobju od leta 2008 do leta 2010 v gospodinjstvih, storitvenem in javnem sektorju, ki po MSPO znašajo 531 gigavatnih ur⁴⁰⁹, v industriji, ki po MZGO znašajo 219 gigavatnih ur, in v prometu, ki po MZGO znašajo 347 gigavatnih ur, ciljni prihranek energije ni bil dosežen. Celotni prihranki energije znašajo 1.097 gigavatnih ur oziroma 92,6 odstotka ciljnega prihranka energije, ki ga za obdobje od leta 2008 do leta 2010 določa AN URE-1. Zato so bili pri izračunu ciljnega prihranka upoštevani tudi prihranki energije z zgodnjimi akcijami, in sicer spodbujevalni programi za URE v obdobju od leta 1995 do leta 2007, na podlagi katerih je bilo doseženih 219 gigavatnih ur.

2.2.3.2.2.a AN URE-1 pri določitvi višine prihrankov pri prometu izhaja iz OP TGP, in sicer je za instrumenta 13 in 14 upoštevanih 10 odstotkov, za instrument 15 pa 20 odstotkov ocenjenega skupnega potenciala glede na zastavljene cilje OP TGP, vendar pa je večina potenciala pripisana gradnji prometne infrastrukture, ki je predpogoj za uresničitev programa. Določitev prihrankov energije v AN URE-1 temeljijo na neki splošni oceni, ki ni podprta z verodostojnimi dokazi.

2.2.3.2.2.b Izračuni prihrankov energije za prometni sektor so narejeni na podlagi metod za izračun prihranka energije v cestnem prometu za osebna in tovorna vozila ter na podlagi metod za izračun prihranka energije pri prevozu blaga in potnikov v železniškem prometu. Podatki, potrebni za izračun prihrankov energije za prometni sektor, so bili pridobljeni iz različnih virov. Za izračun prihrankov energije v cestnem prometu za osebna in tovorna vozila so bili upoštevani podatki o porabi energije v cestnem prometu in prevožene razdalje ter število vozil po tipih vozil, pridobljeni od ARSO, ki v okviru

⁴⁰⁹ V izračunu niso upoštevani prihranki energije, ki so bili izvedeni z ukrepi v industriji, in sicer 47 gigavatnih ur na podlagi kreditov Eko sklada in nepovratnih finančnih spodbud v okviru OP ROPI, 7 gigavatnih ur v okviru programa energetske pregledov ter 13 gigavatnih ur v okviru oprostitev plačila okoljske dajatve za onesnaževanje zraka z ogljikovim dioksidom. Prav tako niso bili v izračunu upoštevani prihranki energije, ki so bili izvedeni z ukrepi v prometu, in sicer 45 gigavatnih ur. Prihranki se računajo po MZGO.

priprave evidenc emisij toplogrednih plinov in onesnaževal zraka, porabo goriv v cestnem prometu razdeli po vrstah vozil⁴¹⁰. Podatki ARSO zajemajo celotno količino prodanega goriva na ozemlju Republike Slovenije, za izračun prihrankov energije v cestnem prometu pa je ključni podatek o porabi goriv domačih vozil. Glede na to, da ta podatek ne obstaja, je bil ta pri izračunu prihrankov energije v Poročilu o izvajanju AN URE-1 ocenjen ob upoštevanju nekaterih predpostavk. Obstaja tveganje, da so pri ocenjevanju že ocenjenih podatkov končne vrednosti doseženih prihrankov energije v prometnem sektorju precenjene in niso rezultat izvedenih ukrepov. Poleg tega je treba upoštevati, da obstaja tesna povezava med gospodarsko rastjo in prometom⁴¹¹, kjer vsakemu odstotku bruto domačega proizvoda ustreza 0,9-odstotna rast blagovnega prometa ter 1,2-odstotna rast potniških prevozov. V obdobju gospodarske krize je povpraševanje v prometnem sektorju v notranjem prometu upadlo za približno 20 odstotkov. Tako so pri upoštevanju statističnih podatkov pri izračunu prihrankov energije ti glede na leto 2007 večji za 155 gigavatnih ur v letu 2009 in 347 gigavatnih ur v letu 2010. Zaradi vpliva gospodarske rasti na izračun prihrankov energije in zaradi uporabe ocenjenih podatkov lahko v skupnem seštevku prihrankov energije v letu 2016 izračunani prihranki energije po metodi MZGO v celoti izničijo dosežene prihranke na podlagi dejansko izvedenih ukrepov za povečanje URE po metodi MSPO.

Pojasnilo Ministrstva za infrastrukturo in prostor

Uporaba metode MZGO zaradi obratno sorazmernega vpliva gospodarske rasti na izračunane prihranke ni idealna, vendar je s trenutno razpoložljivimi podatki na ravni prometnega sektorja in industrije mogoča le uporaba metod MZGO. Enako velja tudi za problematiko glede spremembe metodologije za ocenjevanje emisij cestnega prometa, ki jo uporablja ARSO v okviru priprave evidenc emisij toplogrednih plinov in onesnaževal zraka. V ta namen AN URE-2 med ukrepi predvideva izboljšave na področju statističnega zajemanja ustreznih podatkov, ki bodo omogočali uporabo metod MSPO.

2.2.3.2.2.c Izračuni prihrankov energije za sektor industrija so narejeni na podlagi indikatorja porabe energije glede na indeks industrijske proizvodnje posameznih področij predelovalnih dejavnosti⁴¹². Predelovalne dejavnosti (področje C) so po Standardni klasifikaciji dejavnosti⁴¹³ razdeljene na oddelke od C10 do C33. Za izračun prihrankov energije za sektor industrija so bili podatki o porabi energije v predelovalnih dejavnostih in podatki o porabi energije v podjetjih, ki so vključena v sistem EU-ETS⁴¹⁴, pridobljeni iz SURS. Prihranki energije so izračunani ločeno za vsako področje predelovalnih dejavnosti. Prihranek energije v letu 2010 glede na leto 2007 je bil dosežen v 14 podsektorjih v višini 540 gigavatnih ur. V preostalih osmih sektorjih je bil prihranek energije negativen v višini 321 gigavatnih ur. Največji prihranek energije je bil dosežen v oddelku proizvodnje kemikalij, kemičnih izdelkov v višini 174 gigavatnih ur, največji negativni prihranek energije pa je bil dosežen v oddelku proizvodnje kovin v višini 114 gigavatnih ur. Skupni prihranki energije v sektorju industrija v letu 2010 glede na leto 2007 tako znašajo 219 gigavatnih ur. V sektorju industrije so prihranki energije pri uporabi statističnih podatkov

⁴¹⁰ Podatki so dostopni na spletni strani: [URL: http://cdr.eionet.europa.eu/si/un/colrftjsw/envta0nnq/SVN_NIR_2011_Annex_2.pdf], 13. 11. 2012, in so del Poročila o izdelavi evidenc za leto 2009 (Slovenia's National Inventory Report 2011).

⁴¹¹ European National Highway Research Laboratories; FEHRL – vizija cestnega prometa do leta 2025.

⁴¹² Le za panogo C 21 – Proizvodnja farmacevtskih surovin in preparatov je bil zaradi zaupnosti podatkov izračun narejen na podlagi indeksa dodane vrednosti.

⁴¹³ Uredba o standardni klasifikaciji dejavnosti, Uradni list RS, št. 69/07, 17/08. V letu 2008 je začela veljati nova (prenovljena) Standardna klasifikacija dejavnosti (SKD 2008), ki je nadomestila prejšnjo klasifikacijo dejavnosti (SKD 2002).

⁴¹⁴ Raba končne energije v podjetjih, ki so vključena v sistem EU-ETS, v porabi končne energije ni bila upoštevana.

sorazmerni z gospodarsko rastjo, saj so se pri upoštevanju statističnih podatkov pri izračunu prihrankov energije v sektorju industrija ti glede na leto 2007 povečali iz 144 gigavatnih ur v letu 2009 na 219 gigavatnih ur v letu 2010.

2.2.3.2.3 Prihranki energije z zgodnjimi aktivnostmi

V AN URE-1 so navedeni instrumenti in ukrepi v obdobju od leta 1995 do leta 2007, ki se jih lahko v skladu z Direktivo 2006/32/ES uveljavlja v obdobju od leta 2008 do leta 2016 kot t.i. zgodnje aktivnosti. Ocenjeno je, da naj bi investicijski ukrepi, izvedeni v preteklih 13 letih, v letu 2010 zagotavljali približno 239 gigavatnih ur in v letu 2016 okoli 210 gigavatnih ur prihranka energije⁴¹⁵. Z zgodnjimi akcijami znašajo prihranki energije 219 gigavatnih ur in zaradi upoštevanja teh je ciljni prihranek energije za obdobje od leta 2008 do leta 2010 dosežen. Kljub temu da Direktiva 2006/32/ES dovoljuje upoštevanje prihrankov energije z zgodnjimi akcijami v obdobju od leta 1995 do leta 2007⁴¹⁶, pa je upoštevanje prihrankov do leta 2005 po naši oceni neupravičeno, saj so ti doseženi prihranki že zajeti v izračun povprečne letne rabe končne energije v obdobju od leta 2001 do leta 2005.

Pojasnilo Ministrstva za infrastrukturo in prostor

S tem določilom so bile upoštevane pripombe držav članic, ki so že v obdobju pred pričetkom veljavnosti Direktive 2006/32/ES izvedle številne ukrepe na področju URE. Zaradi zgodnjih aktivnosti se je ciljna vrednost zmanjšala le za 9 odstotkov izvedenih zgodnjih aktivnosti.

⁴¹⁵ Po tolmačenju Komisije z dne 2. 7. 2009 bodo upoštevani le prihranki energije za investicije oziroma ukrepe URE, katerih življenjska doba bo še vedno trajala konec leta 2016.

⁴¹⁶ V izjemnih primerih tudi od leta 1991.

2.2.4 Doseganje ciljev

Preverjali smo, ali so revidiranci z izvedenimi ukrepi dosegli cilje, določene z AN URE-1. V tabeli 22 je predstavljenih 29 ciljev in zanje podana ocena o doseganju ciljev iz AN URE-1.

Tabela 22: Ocena računskega sodišča o doseganju ciljev iz AN URE-1

Št.	Instrument	Delno ali v celoti neustrezna opredelitev ciljev v AN URE-1	Cilj je dosežen		Ustrezen izračun prihrankov energije	Povezava s točko
			Da	Ne		
			Neizvajanje ukrepa	Izvajanje ukrepa v nezadostnem obsegu		
1	Finančne spodbude za energetske učinkovite obnove in trajnostno gradnjo stavb za gospodinjstva	✓	✓		✓	2.2.2.1.1
2	Finančne spodbude za energetske učinkovite ogrevalne sisteme za gospodinjstva	✓		✓	✓	2.2.2.1.2
3	Finančne spodbude za učinkovito rabo električne energije za gospodinjstva			✓	?	2.2.2.1.3
4	Shema učinkovite rabe za gospodinjstva z nizkimi prihodki	✓		✓	✓	2.2.2.1.4
5	Energetsko označevanje gospodinskih aparatov in drugih naprav	✓		✓	✗	2.2.2.1.5, 2.2.3.2.1.b
6	Obvezna delitev in obračun stroškov za toploto v večstanovanjskih in drugih stavbah po dejanski porabi		✓		?	2.2.2.1.6
7	Energetsko-svetovalna mreža za občane			✓	?	2.2.2.1.7
8	Finančne spodbude za energetske učinkovite obnove in trajnostno gradnjo stavb za storitveni sektor			✓	✗	2.2.2.2.1, 2.2.3.2.1.d, 2.2.3.2.1.e
9	Finančne spodbude za energetske učinkovite ogrevalne sisteme za storitveni sektor	✓		✓	✗	2.1.2.b, 2.2.2.2.2, 2.2.3.2.1.d, 2.2.3.2.1.e
10	Finančne spodbude za učinkovito rabo električne energije za storitveni sektor			✓	✗	2.2.2.2.3, 2.2.3.2.1.d, 2.2.3.2.1.e
11	Zelena javna naročila	✓		✓	/	2.1.2.d, 2.2.2.2.4
12	Finančne spodbude za učinkovito rabo električne energije za sektor industrija			✓	✗ MZGO	2.2.2.3.1, 2.2.3.2.1.e
13	Promocija in konkurenčnost javnega potniškega prometa	✓	✓		MZGO	2.1.2.c, 2.2.2.4.1
14	Spodbujanje trajnostnega tovarnega prometa	✓		✓	MZGO	2.1.2.c, 2.2.2.4.2

Št.	Instrument	Delno ali v celoti neustrezna opredelitev ciljev v AN URE-1	Cilj je dosežen		Ustrezen izračun prihrankov energije	Povezava s točko
			Da	Ne		
15	Povečanje energetske učinkovitosti cestnih vozil	✓		✓	✘ MZGO	2.2.2.4.3, 2.2.3.2.1.f
16	Gradnja kolesarskih stez in podpornih objektov ter promocija kolesarjenja	✓		✓	MZGO	2.1.2.c, 2.2.2.4.4
17	Predpisi za energetske učinkovitost stavb			✓	?	2.2.2.5.1
18	Zahteve za minimalno energetske učinkovitost proizvodov			✓	/	2.2.2.5.2
19	Sofinanciranje izvajanja energetskih pregledov	✓		✓	✘	2.2.2.5.3, 2.2.3.2.1.c
20	Sistem zagotovljenih odkupnih cen za električno energijo	✓	?		✘	2.1.2.b, 2.2.2.5.4, 2.2.3.2.1.g
21	Pogodbeno znižanje stroškov za energijo		✓		/	2.2.2.5.5
22	Programi usmerjanja rabe energije pri končnih porabnikih (DMS)	✓		✓	-	2.2.2.5.6
23	Programi ozaveščanja, informiranja, promocije in usposabljanja, demonstracijski projekti		✓		/	2.2.2.6.1
24	Izobraževalni programi		✓		/	2.2.2.6.2
25	Informiranje porabnikov o porabi energije, preglednem obračunu in drugih informacijah			✓	/	2.2.2.6.3
26	Okoljska dajatev za onesnaževanje zraka z ogljikovim dioksidom			✓	/	2.2.2.6.4
27	Trošarine na goriva in električno energijo			✓	/	2.2.2.6.5
28	Oprostitev plačila okoljske dajatve za onesnaževanje zraka z ogljikovim dioksidom		✓		?	2.2.2.6.6
29	Finančne spodbude za podporo razvojno-raziskovalnih in pilotnih projektov			✓	/	2.2.2.6.7

Legenda:

✓ - Pritrditev navedenega.

✘ - Neustrezen izračun prihrankov energije.

? - Ni bilo mogoče presoditi doseganja cilja oziroma da metod za izračun prihrankov nismo presojali.

/ - Ni niti načrtovanih niti doseženih prihrankov energije.

-- Ni bilo nobenih prihrankov energije zaradi neizvajanja ukrepa.

MZGO - Prihranki so računani po metodi MZGO.

Viri: AN URE-1 in dokumentacija revidirancev.

Za obdobje od leta 2008 do leta 2010 nismo mogli presoditi doseganja cilja instrumenta 20: sistem zagotovljenih odkupnih cen za električno energijo, ker družba Borzen ne vodi registra prejemnikov podpor po sektorjih, Ministrstvo za gospodarstvo pa tega od nje ni zahtevalo (povezava s točko 2.2.2.5.4). Z izvajanjem ukrepov v okviru instrumentov 1: finančne spodbude za energetske učinkovito obnovo in trajnostno gradnjo stavb za gospodinjstva, 6: obvezna delitev in obračun stroškov za toploto v večstanovanjskih in drugih stavbah po dejanski porabi, 23: programi ozaveščanja, informiranja, promocije in usposabljanja, demonstracijski projekti, 24: izobraževalni programi in 28: oprostitev plačila okoljske dajatve za onesnaževanje zraka z ogljikovim dioksidom so bili cilji doseženi. Ker prihranki energije niso bili načrtovani v AN URE-1 ali so bili neustrezno opredeljeni oziroma je bil neustrezen izračun prihrankov energije, ni mogoče izračunati načrtovanih prihrankov energije. Zaradi neizvajanja ukrepov v okviru instrumentov 13: promocija in konkurenčnost JPP, 21: pogodbeno znižanje stroškov za energijo in 22: programi DSM ter izvajanje ukrepov v nezadostnem obsegu v okviru dvajsetih instrumentov niso bili doseženi cilji in prihranki energije, načrtovani z AN URE-1.

2.3 Poročanje o izvajanju ukrepov za povečanje učinkovite rabe energije

Preverjali smo, ali so revidiranci ustrezno in popolno poročali o izvajanju ukrepov za povečanje URE. Pri tem smo ugotavljali:

- ali je Ministrstvo za gospodarstvo do 30. 6. 2011 poročalo Komisiji o izvajanju AN URE-1 v obdobju od leta 2008 do leta 2010;
- ali sta Ministrstvo za okolje in prostor oziroma Ministrstvo za gospodarstvo najmanj enkrat letno poročala vladi in Svetu za trajnostni razvoj;
- ali poročila Ministrstva za okolje in prostor za leti 2008 in 2009 oziroma Ministrstva za gospodarstvo za leti 2010 in 2011 vsebujejo analizo doseženih ciljev in popravilne aktivnosti;
- ali so nosilci posameznih ukrepov poročali Ministrstvu za okolje in prostor v letu 2009 ter Ministrstvu za gospodarstvo v letih 2010 ter 2011 o izvajanju ukrepov najmanj dvakrat letno;
- ali sta Ministrstvo za okolje in prostor oziroma Ministrstvo za gospodarstvo od nosilcev zahtevali poročila, če jih ti niso posredovali;
- ali so revidiranci ugotavljali odmike od zastavljenih ciljev in so izdelali ustrezne načrte odpravljanja ugotovljenih odklonov;
- ali je Ministrstvo za gospodarstvo ugotovitve iz poročila ustrezno upoštevalo pri pripravi AN URE-2.

Da bi odgovorili na zastavljena vprašanja, smo proučili in presodili poročila revidirancev o izvajanju ukrepov iz AN URE-1. Proučili smo pripravljen AN URE-2, primerjali smo ga z izvedenimi ukrepi ter presodili ustreznost in realnost predvidenih ukrepov in finančnih sredstev v AN URE-2.

2.3.1 Poročanje o izvedbi ukrepov

2.3.1.1 Poročanje koordinatorja Nacionalnega akcijskega načrta za energetska učinkovitost za obdobje 2008–2016

Vlada je s sklepom⁴¹⁷ naložila Ministrstvu za okolje in prostor, da koordinira izvajanje AN URE-1, izvaja splošni nadzor nad doseganjem ciljev, preverja dosežene prihranke energije in o realizaciji AN URE-1 poroča. Področje URE je s 1. 12. 2009 v celoti prešlo iz pristojnosti Ministrstva za okolje in prostor v pristojnost Ministrstva za gospodarstvo in s tem je bila prenesena tudi odgovornost za poročanje.

2.3.1.1.1 Poročanje po Direktivi 2006/32/ES

Skladno s 14. členom Direktive 2006/32/ES morajo države članice Komisiji za devetletno obdobje (2008–2016) predložiti tri nacionalne akcijske načrte, in sicer do 30. 6. v letih 2007, 2011 in 2014. Drugi in tretji nacionalni akcijski načrt morata med drugim vključevati temeljito analizo in oceno prejšnjega akcijskega načrta.

Ministrstvo za gospodarstvo, Direktorat za energijo je v sodelovanju s CEU IJS oktobra 2011 pripravilo AN URE-2. Sestavni del AN URE-2 je Poročilo o izvajanju AN URE-1 v obdobju od leta 2008 do leta 2010. Ministrstvo za gospodarstvo je posredovalo Komisiji AN URE-2 skupaj s poročilom o izvajanju AN URE-1 v obdobju od leta 2008 do leta 2010 dne 5. 10. 2011, in sicer s trimesečno zamudo, saj bi v skladu z Direktivo 2006/32/ES moralo biti posredovano Komisiji do 30. 6. 2011. Zamuda Ministrstva za gospodarstvo pri posredovanju zahtevanih dokumentov Komisiji vpliva na tveganje, da Komisija ne more pravočasno pripraviti potrebnih analiz in predlogov za nadaljnje ravnanje.

2.3.1.1.2 Poročanje po sklepu vlade

Vlada je s sklepom⁴¹⁸ naložila koordinatorju, da o realizaciji AN URE-1 poroča Svetu za trajnostni razvoj in vladi enkrat letno, in sicer najkasneje do konca marca tekočega leta za prejšnje leto.

Ministrstvo za okolje in prostor je septembra 2009 pripravilo Poročilo o izvajanju AN URE-1 v letu 2008, ki ga je obravnavala medresorska delovna skupina⁴¹⁹, nista pa ga obravnavala vlada in Svet za trajnostni razvoj. V poročilu o izvajanju AN URE-1 v letu 2008 so predstavljeni izvedeni ukrepi, porabljena finančna sredstva, doseženi prihranki in pregled izvedbe sklepov vlade. Ministrstvo za gospodarstvo ni pripravilo poročila o izvajanju AN URE-1 v letu 2009 in v letu 2010, temveč je pripravilo le poročilo o izvajanju AN URE-1 v obdobju od leta 2008 do leta 2010, ki vključuje izvedbo ukrepov iz AN URE-1 v vseh treh letih 2008, 2009 in 2010. Ker Ministrstvo za okolje in prostor za leto 2008 in Ministrstvo za

⁴¹⁷ Št. 36000-1/2008/13 z dne 31. 1. 2008.

⁴¹⁸ Št. 36000-1/2008/13 z dne 31. 1. 2008.

⁴¹⁹ Vlada je za izvajanje AN URE-1 pod vodstvom predstavnika koordinatorja imenovala medresorsko delovno skupino, ki jo na ravni generalnih direktorjev direktorats sestavljajo predstavniki Ministrstva za finance, Ministrstva za okolje in prostor, Ministrstva za gospodarstvo, Ministrstva za promet, Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, Ministrstva za šolstvo in šport, Službe Vlade Republike Slovenije za razvoj in Službe Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko. Medresorska delovna skupina za izvajanje AN URE-1 je bila ustanovljena 13. 5. 2008 in se je sestala le dvakrat.

gospodarstvo za leti 2009 ter 2010 nista izvršila sklepa vlade in ji nista poročala o izvedenih ukrepih, obstaja tveganje, da vlada ni imela pregleda nad izvedenimi ukrepi iz AN URE-1 in ni imela verodostojnih podlag za pripravo strateških in izvedbenih dokumentov ter ni imela verodostojnih podlag za morebitno ukrepanje nad nosilci oziroma izvajalci, ki instrumentov iz AN URE-1 niso realizirali.

Pojasnilo Ministrstva za gospodarstvo

Glavni razlog za zamudo pri poročanju je bila zakasnitev dela na področju metod obračuna prihrankov energije Komisije. Zaradi tega zamika je bilo sklenjeno, da se do marca 2010 pripravi skupno poročilo za leti 2008 in 2009. Vendar pa je Komisija izdelala metode za izračun prihrankov v obliki preliminarne osnutka šele v oktobru 2010. Tako bi bilo mogoče poročilo za leti 2008 in 2009 izdelati šele konec leta 2010, takrat pa so se začele že priprave na AN URE-2, katerega sestavni del je tudi poročilo o izvajanju za obdobje 2008–2010⁴²⁰. Poleg tega je s 1. 11. 2010 pooblaščen oseba koordinatorja za AN URE-1 zaradi vstopa v pokojninsko razmerje zapustila delovno mesto na Ministrstvu za gospodarstvo.

2.3.1.2 Poročanje nosilcev in izvajalcev ukrepov

Vlada je s sklepom⁴²¹ naložila ministrstvom, javnim agencijam, javnim skladom, javnim zavodom, javnim podjetjem in drugim nosilcem javnih pooblastil, ki so v AN URE-1 določeni kot nosilci oziroma izvajalci ukrepov, da o izvedenih ukrepih dvakrat letno poročajo koordinatorju.

V tabeli 23 je prikazano poročanje vseh z AN URE-1 določenih nosilcev in nekaterih izvajalcev ukrepov o izvedbi ukrepov iz AN URE-1 v posameznem letu obdobja od 2008 do konca leta 2011. Zaradi prevelikega števila vseh izvajalcev ukrepov, so v tabeli 23 navedeni le tisti izvajalci ukrepov, ki so v obdobju od leta 2008 do leta 2011 koordinatorju posredovali vsaj eno poročilo o izvajanju ukrepov za povečanje URE.

---

⁴²⁰ Dne 9. 12. 2010 je Ministrstvo za gospodarstvo začelo s postopkom oddaje javnega naročila št. 430-49/2010 za izdelavo strokovnih podlag za nacionalni akcijski načrt za energetska učinkovitost za obdobje 2011–2016.

⁴²¹ Št. 36000-1/2008/13 z dne 31. 1. 2008.

Tabela 23: Poročanje nosilcev in izvajalcev ukrepov o izvedbi ukrepov iz AN URE-1 v obdobju od leta 2008 do leta 2011

Št.	Instrument	Poročevalec	Poročanje koordinatorju v letu t+1 za leto t			
			2008	2009	2010	2011
1	Finančne spodbude za energetske učinkovite obnovo in trajnostno gradnjo stavb za gospodinjstva	Eko sklad*	✓	✓	✓	✗
		MOP	✓	✓	/	/
2	Finančne spodbude za energetske učinkovite ogrevalne sisteme za gospodinjstva	Eko sklad*	✓	✓	✓	✗
		MOP	✓	✓	/	/
3	Finančne spodbude za učinkovito rabo električne energije za gospodinjstva	Eko sklad*	✓	✓	✓	✗
4	Shema učinkovite rabe za gospodinjstva z nizkimi prihodki	Eko sklad*	✓	✓	✓	✗
5	Energetsko označevanje gospodinskih aparatov in drugih naprav	MOP	✗	✗	/	/
		MG	/	/	✓	✗
6	Obvezna delitev in obračun stroškov za toploto v večstanovanjskih in drugih stavbah po dejanski porabi	MOP	✓	✓	/	/
		MG	/	/	✓	✗
7	Energetsko-svetovalna mreža za občane	MOP	✓	✓	/	/
		MG	/	/	✓	✗
8	Finančne spodbude za energetske učinkovite obnovo in trajnostno gradnjo stavb za storitveni sektor	Eko sklad*	✓	✓	✓	✗
		MOP	✓	✓	/	/
		MG	/	/	✓	✗
9	Finančne spodbude za energetske učinkovite ogrevalne sisteme za storitveni sektor	Eko sklad*	✓	✓	✓	✗
		MOP	✓	✓	/	/
		MG	/	/	✓	✗
		MKGP*	/	/	✓	/
10	Finančne spodbude za učinkovito rabo električne energije za storitveni sektor	Eko sklad*	✓	✓	✓	✗
		MOP	✓	✓	/	/
		MG	/	/	✓	✗
11	Zelena javna naročila	MF	✗	✗	✓	✗
		MJU	✗	✗	✗	✗
		MOP	✓	✗	/	/
		MG	/	/	✓	✗
		SVEZ**	✓	✓	/	/
12	Finančne spodbude za učinkovito rabo električne energije za sektor industrija	Eko sklad*	✓	✓	✓	✗
		MOP	✓	✓	/	/
		MG	/	/	✓	✗
13	Promocija in konkurenčnost javnega potniškega prometa	MP	✓	✓	✓	✗
14	Spodbujanje trajnostnega tovarnega prometa	MP	✓	✓	✓	✗
15	Povečanje energetske učinkovitosti cestnih vozil	MP	✓	✓	✓	✗
		MF	✗	✓	✓	✗
		MOP	✓	✓	✓	✗

Št.	Instrument	Poročevalec	Poročanje koordinatorju v letu t+1 za leto t			
			2008	2009	2010	2011
16	Gradnja kolesarskih stez in podpornih objektov ter promocija kolesarjenja	MP	✓	✓	✓	✗
17	Predpisi za energetske učinkovitost stavb	MOP	✓	✓	/	/
		MG	/	/	✓	✗
18	Zahteve za minimalno energetske učinkovitost proizvodov	MOP	✓	✓	/	/
		MG	/	/	✓	✗
19	Sofinanciranje izvajanja energetskih pregledov	MOP	✓	✓	/	/
		MG	/	/	✓	✗
20	Sistem zagotovljenih odkupnih cen za električno energijo	MG	✓	✗	✓	✗
21	Pogodbeno znižanje stroškov za energijo	MF	✗	✗	✗	✗
22	Programi usmerjanja rabe energije pri končnih porabnikih (DMS)	MG	✓	✗	✓	✗
		SODO, SOPO, dobavitelji energije*	✓	✗	✓	✗
23	Programi ozaveščanja, informiranja, promocije in usposabljanja, demonstracijski projekti	MOP	✓	✓	/	/
		MG	/	/	✓	✗
		LEA*	✗	✗	✓	✗
24	Izobraževalni programi	MOP	✓	✗	/	/
		MG	/	/	✓	✗
		MVZT	✓	✓	✓	✗
25	Informiranje porabnikov o porabi energije, preglednem obračunu in drugih informacijah	MG	✓	✗	✓	✗
		SODO, SOPO, dobavitelji energije*	✓	✗	✓	✗
26	Okoljska dajatev za onesnaževanje zraka z ogljikovim dioksidom	MOP	✓	✓	✗	✗
		MF	✓	✓	✓	✗
27	Trošarine na goriva in električno energijo	MF	✓	✓	✓	✗
28	Oprostitev plačila okoljske dajatve za onesnaževanje zraka z ogljikovim dioksidom	MOP	✓	✓	/	/
		MF	✓	✓	/	/
29	Finančne spodbude za podporo razvojno-raziskovalnih in pilotnih projektov	MVZT	✓	✓	✓	✗

Legenda:

✓ - Oseba je poročala o izvedbi ukrepa.

✗ - Oseba ni poročala o izvedbi ukrepa.

/ - Oseba ni pristojna za poročanje.

* - Poročanje izvajalca ukrepa.

** - Poročanje osebe, ki v AN URE-1 ni opredeljena niti kot nosilec niti kot izvajalec ukrepa.

Opomba: pomen kratic in okrajšav je pojasnjen je v prilogi 2.

Viri: poročila nosilcev in izvajalcev ukrepov.

2.3.1.2.a Nosilci in nekateri izvajalci ukrepov so poročali koordinatorju o izvedenih ukrepih iz AN URE-1 največ enkrat letno. Noben nosilec oziroma izvajalec ukrepov koordinatorju ni poročal dvakrat letno, kot bi moral v skladu s sklepom vlade. Glede na velik obseg instrumentov in vseh ukrepov znotraj posameznega instrumenta, glede na veliko število nosilcev in izvajalcev vseh instrumentov in glede na finančna sredstva, ki so potrebna za pripravo poročila o izvajanju AN URE-1⁴²², ocenjujemo, da bi bilo primerneje za ustrezno spremljanje izvajanja ukrepov in ugotavljanje odmikov od zastavljenih ciljev ter pravočasno izdelavo ustreznih načrtov odpravljanja ugotovljenih odmikov za doseg zastavljenega cilja, da bi nosilci in izvajalci poročali le enkrat letno in ne dvakrat letno.

2.3.1.2.b Nosilci oziroma izvajalci ukrepov so poročali koordinatorju o izvedenih ukrepih iz AN URE-1 za leta 2008, 2009 in 2010. Za leto 2011 koordinator ni prejel poročil o izvedenih ukrepih za povečanje URE od nosilcev oziroma izvajalcev ukrepov. Ministrstvo za gospodarstvo za leto 2011 tudi ni zahtevalo od nosilcev oziroma izvajalcev ukrepov posredovanja podatkov o izvedenih ukrepih iz AN URE-1. Noben nosilec oziroma izvajalec ukrepov v svojih poročilih ni ugotavljal odmikov od zastavljenih ciljev. Ministrstvo za okolje in prostor oziroma Ministrstvo za gospodarstvo bi morala kot koordinatorja za ustrezno in poenoteno poročanje nosilcev oziroma izvajalcev ukrepov in za enostavnejšo in cenejšo pripravo zbirnega poročila o izvedenih ukrepih iz AN URE-1 izdelati navodila za poročanje oziroma vprašalnike ter jih posredovati nosilcem in izvajalcem ukrepov iz AN URE-1. Tako bi bila omogočena primerjava med načrtovanimi in doseženimi prihranki energije po posameznih ukrepih, ter prikazana porabljena finančna sredstva za posamezen instrument oziroma ukrep, ter doseženi učinki.

Priporočilo

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor naj vladi pošlje predlog za spremembo sklepa, da morajo nosilci in izvajalci AN URE-1 poročati le enkrat letno. Ministrstvo za infrastrukturo in prostor naj izdela navodila za poročanje o izvedenih ukrepih oziroma vprašalnike z vsemi zelenimi podatki o realizaciji ukrepov, z zahtevo po navedbi o izplačanih finančnih sredstvih, realiziranih učinkih, izdelanimi načrti za odpravljanja ugotovljenih odmikov in predlogi za spremembo ukrepov zaradi morebitnih zakonskih, organizacijskih ali drugih sprememb. Tako pripravljena navodila oziroma vprašalnike z določitvijo roka za predložitev podatkov naj Ministrstvo za infrastrukturo in prostor pošlje vsem nosilcem in izvajalcem ukrepov iz AN URE-1 le enkrat letno.

2.3.1.2.c Koordinator ni pozval lokalnih skupnosti k poročanju, kljub temu da jih je opredelil kot pristojne za izvajanje določenih instrumentov in kljub temu, da morajo lokalne skupnosti v skladu z določbami EZ⁴²³ pripravljati lokalne energetske koncepte, v katerih navajajo izvajanje ukrepov v okviru AN URE-1, in letno poročati ministrstvu, pristojnemu za energijo, o izvedenih ukrepih. Koordinator bi moral zahtevati od lokalnih skupnosti poročila o izvedenih ukrepih in porabljenih finančnih sredstvih iz AN URE-1, prav tako pa bi morali biti učinki izvedenih ukrepov upoštevani pri izračunu prihrankov energije, ki vpliva na doseg končnega cilja.

---

⁴²² Za pripravo Poročila o izvajanju AN URE-1 v obdobju od leta 2008 do leta 2010 je Ministrstvo za gospodarstvo sklenilo pogodbo z Institutom "Jožef Stefan", št. IJS-11-9619-MV z dne 16. 5. 2011 v znesku 97 tisoč evrov z davkom na dodano vrednost.

⁴²³ 17. člen.

Pojasnilo Ministrstva za infrastrukturo in prostor

Mehanizem poročanja lokalnih skupnosti je vzpostavljen v okviru poročanja o izvajanju lokalnih energetskega konceptov. Zakonski rok za sprejem lokalnih energetskega konceptov je bil 1. 1. 2012, poročanje lokalnih skupnosti o izvajanju lokalnih energetskega konceptov pa naj bi bilo realizirano v letu 2013.

2.3.2 Upoštevanje odmikov od zastavljenih ciljev pri pripravi drugega akcijskega načrta

Spremljanje izvajanja in poročanje je predvsem sprotno preverjanje dosežkov glede na načrtovano in predstavitev doseženega. Rezultati spremljanja in poročanja bi morali pokazati na razlike med načrtovanim in doseženim ter razloge za odstopanja. Temeljiti bi morali na programskih kazalnikih oziroma na podatkih o realizaciji in učinkih ukrepov, ki lahko dokazujejo, da so bili cilji doseženi s pomočjo izvedenih ukrepov. Da bi ocenili spremljanje in poročanje o uresničevanju AN URE-1, smo obravnavali Poročilo o izvajanju AN URE-1 v obdobju od leta 2008 do leta 2010, realizacijo ukrepov revidirancev in primerjavo z AN URE-2.

2.3.2.1 Predvideni ukrepi za povečanje učinkovite rabe energije v obdobju od leta 2011 do leta 2016

Institute for Energy⁴²⁴ je vsem državam članicam poslal predlogo za izdelavo drugih nacionalnih energetskega akcijskega načrtov⁴²⁵, katerega strukturo v celoti vključuje AN URE-2.

V AN URE-2 so predstavljeni instrumenti za doseg zastavljenega cilja prihrankov energije do leta 2016 in do leta 2020. V tabeli 24 je predstavljen seznam vseh sektorskih, večsektorskih in horizontalnih instrumentov, ki so bili določeni z AN URE-1, ter povezava teh ukrepov z ukrepi, ki so določeni z AN URE-2. Prav tako je v tabeli 24 prikazana višina predvidenih prihrankov energije, višina predvidenih finančnih sredstev v obdobju od leta 2011 do leta 2016 in odstotki povišanja prihrankov energije ter finančnih sredstev.

⁴²⁴ Institute for Energy and Transport v okviru Joint Research Centre (Skupni raziskovalni center) Evropske komisije.

⁴²⁵ Guide and template for the preparation of the second national energy efficiency action plans z dne 26. 10. 2010.

Tabela 24: Pričakovani prihranki končne energije in javna sredstva po sektorjih, instrumentih in primerjava med AN URE-1 ter AN URE-2

Sektor	Št. AN URE-1	Ozn. AN URE-2	Instrument/ukrep	Prihranki energije 2008–2016	Javna sredstva 2008-2016	Prihranki energije 2008–2016	Javna sredstva 2008–2016	Povečanje prihranka energije 2008–2016	Povečanje javnih sredstev 2008–2016
				v gigavatnih urah	v tisoč evrih	v gigavatnih urah	v tisoč evrih	v odstotkih	v odstotkih
				AN URE-1	AN URE-1	AN URE-2	AN URE-2	(9)=(7)*100/(5)	(10)=(8)*100/(6)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
GOSPODINJSTVA	1	G.1	Finančne spodbude za energetske učinkovite obnovo in trajnostno gradnjo stavb	210	33.000	440	160.900	209,5	487,6
	2	G.2	Finančne spodbude za energetske učinkovite ogrevalne sisteme	53	37.000	629	164.100	1.186,8	443,5
	3	-	Finančne spodbude za učinkovito rabo električne energije	460	29.000	-	-	-	-
	4	G.3	Shema učinkovite rabe za gospodinjstva z nizkimi prihodki	29	21.000	63	56.400	217,2	268,6
	5	-	Energetsko označevanje gospodinjskih aparatov in drugih naprav	263	-	-	-	-	-
	6	G.4	Obvezna delitev in obračun stroškov za toploto v večstanovanjskih in drugih stavbah po dejanski porabi	150	-	88	-	58,7	-
	7	G.5	Energetsko-svetovalna mreža za občane	-	-	337	4.000	-	-
Skupaj gospodinjstva				1.165	120.000	1.557	385.400	133,6	321,2
JAVNI SEKTOR	8	J.2	Finančne spodbude za energetske učinkovite obnovo in trajnostno gradnjo stavb	70	32.000	238	126.600	340,0	395,6
	9	-	Finančne spodbude za energetske učinkovite ogrevalne sisteme	183	44.000	-	-	-	-
	10	J.4	Finančne spodbude za učinkovito rabo električne energije	243	10.000	97	31.500	39,9	315,0
	11	J.1	Zelena javna naročila	-	-	-	-	-	-
	-	J.3	Uvajanje sistema za upravljanje z energijo v javnem sektorju	-	-	222	-	-	-
Skupaj javni sektor				496	86.000	557	158.600	112,3	184,4

Sektor	Št. AN URE-1	Ozn. AN URE-2	Instrument/ukrep	Prihranki energije 2008–2016	Javna sredstva 2008–2016	Prihranki energije 2008–2016	Javna sredstva 2008–2016	Povečanje prihranka energije 2008–2016	Povečanje javnih sredstev 2008–2016
				v gigavatnih urah	v tisoč evrih	v gigavatnih urah	v tisoč evrih	v odstotkih	v odstotkih
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)=(7)*100/(5)
				AN URE-1	AN URE-1	AN URE-2	AN URE-2		(10)=(8)*100/(6)
STORITVENI SEKTOR	8	-	Finančne spodbude za energetske učinkovito obnovo in trajnostno gradnjo stavb	26	12.000	-	-	-	-
	9	I.2	Finančne spodbude za energetske učinkovite ogrevalne sisteme oziroma za proizvodnjo energije iz OVE in iz sistemov SPTE	-	-	129	51.500	-	-
	10	I.1	Sofinanciranje ukrepov za učinkovito rabo električne energije	282	11.000	9	3.000	3,2	27,3
	-	I.4	Shemi za učinkovito rabo električne energije in zmanjševanja emisij toplogrednih plinov	-	-	2	-	-	-
Skupaj storitveni sektor				308	23.000	140	54.500	45,5	237,0
INDUSTRIJA	12	I.1	Finančne spodbude za učinkovito rabo električne energije	840	15.000	1.634	9.200	-	61,3
	-	I.2	Finančne spodbude za proizvodnjo energije iz OVE in iz sistemov SPTE	-	-	-	2.500	-	-
	-	I.3	Spodbude za uvajanje sistemov za upravljanje z energijo v industriji	-	-	-	-	-	-
	-	I.4	Shemi za učinkovito rabo električne energije in zmanjševanja emisij toplogrednih plinov	-	-	-	500	-	-
	-	I.5	Vzpostavitev sklada in druge spodbude gospodarstvu pri vstopu zelenih energetske izdelkov na trg	-	-	-	-	-	-
Skupaj industrija				840	15.000	1.634	12.200	194,5	81,3
PROMET	13	P.1	Promocija in konkurenčnost javnega potniškega prometa	191	15.000	1.717	10.000	-	66,7
	14	P.2	Spodbujanje trajnostnega tovornega prometa	294	10.000	-	6.700	-	67,0
	15	P.3	Povečanje energetske učinkovitosti cestnih vozil	198	6.000	-	12.600	-	210,0
	16	P.4	Gradnja kolesarskih stez in podpornih objektov ter promocija kolesarjenja	38	8.000	-	5.100	-	63,8
Skupaj promet				721	39.000	1.717	34.400	240,1	88,2

Sektor	Št. AN URE-1	Ozn. AN URE-2	Instrument/ukrep	Prihranki energije 2008–2016	Javna sredstva 2008–2016	Prihranki energije 2008–2016	Javna sredstva 2008–2016	Povečanje prihranka energije 2008–2016	Povečanje javnih sredstev 2008–2016	
				v gigavatnih urah	v tisoč evrih	v gigavatnih urah	v tisoč evrih	v odstotkih	v odstotkih	
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)=(7)*100/(5)	(10)=(8)*100/(6)
				AN URE-1	AN URE-1	AN URE-2	AN URE-2			
VEČSEKTORSKI UKREPI	17	V.1	Predpisi za energetska učinkovitost stavb	319	-	475	400	88,1	-	
	18	V.2	Zahteve za minimalno energetska učinkovitost izdelkov	-	-	455	200	-	-	
	19	I.3	Sofinanciranje izvajanja energetskih pregledov	-	skupaj s 23	-	-	-	-	
	20	V.3	Sistem zagotovljenih odkupnih cen električne energije oziroma podpora shema za električno energijo proizvedeno iz OVE in SPTE	102	23.000	711	148.100	697,1	643,9	
	21	H.1	Pogodbena znižanje stroškov za energijo	-	-	-	1.000	-	-	
	22	-	Programi upravljanja rabe energije pri končnih porabnikih	279	15.000	-	-	-	-	
Skupaj večsektorski ukrepi				700	38.000	1.641	149.600	215,1	393,7	
HORIZONTALNI UKREPI	23	H.3	Programi ozaveščanja, informiranja, promocije in usposabljanja, demonstracijski projekti	-	30.000	-	800	-	2,7	
	24	H.4	Izobraževalni programi	-	-	-	500	-	-	
	25	-	Informiranje porabnikov o porabi energije, preglednem obračunu in drugih informacijah	-	-	-	-	-	-	
	26	H.2	Okoljska dajatev za onesnaževanje zraka z ogljikovim dioksidom	-	-	-	-	-	-	
	27	-	Trošarine na goriva in električno energijo	-	-	-	-	-	-	
	28	-	Oprostitve plačila okoljske dajatve za onesnaževanje zraka z ogljikovim dioksidom	32	1.000	-	-	-	-	
	29	-	Finančne spodbude za podporo razvojno-raziskovalnih in pilotnih projektov	-	-	-	-	-	-	
Skupaj horizontalni ukrepi				32	31.000	-	1.300	-	4,7	
Skupaj vsi ukrepi				4.262	352.000	7.246	796.000	170,0	226,1	

Vira: AN URE-1 in AN URE-2.

2.3.2.1.1 Instrumenti, ukrepi in učinki

AN URE-2 je nekoliko spremenil sektorsko strukturo ukrepov. Nekaj ukrepov je ukinjenih, in sicer največ horizontalnih ukrepov, nekaj ukrepov pa je dodanih, in sicer največ v sektorju industrija. Storitveni sektor je razdeljen na dva dela, in sicer na storitveni in javni sektor. Sektorska strukturna razdelitev je ustrezna, saj je v skladu s priporočili Instituta za energijo treba posebej ocenjevati uspešnost izvajanja ukrepov v javnem sektorju, čeprav to ni mogoče neposredno na podlagi AN URE-1. AN URE-2 predvideva tudi dodatne instrumente za sektor industrija⁴²⁶, ki so bili izvedeni v obdobju od leta 2008 do leta 2010, za katere so bila izplačana javna sredstva in bili doseženi prihranki energije, kar ocenjujemo kot ustrezno. V AN URE-2 za sektor promet ni realne ocene doseženih načrtovanih učinkov in so ti povzeti le iz AN URE-1. V AN URE-2 v okviru horizontalnih ukrepov ni predvidenih finančnih spodbud za podporo razvojno-raziskovalnih in pilotnih projektov, kar glede na usmeritve Evropske unije z Načrtom SET (povezava s točko 2.1.3.2) ocenjujemo kot neustrezno.

Priporočilo

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor naj v akcijski načrt vključi naslednje ukrepe:

- finančne spodbude za nakup novih energetsko učinkovitih vozil kot na primer vozila na električni pogon, avtobusi, ki so namenjeni zamenjavi obstoječega voznega parka izvajalcev JPP;
  - finančne spodbude za podporo razvojno-raziskovalnih in pilotnih projektov.
-

2.3.2.1.2 Predvideni prihranki energije

Z izvajanjem ukrepov, ki so predvideni z AN URE-2, naj bi v letu 2016 presegli ciljno vrednost prihranka 9 odstotkov končne energije glede na referenčno povprečno letno rabo končne energije v statističnem obdobju od leta 2001 do leta 2005 za 69,6 odstotka⁴²⁷. Največje povečanje doseženih prihrankov končne energije glede na določene z AN URE-1 je predvideno v prometu, in sicer 140,1 odstotka. Zmanjšanje doseženih prihrankov končne energije pa je predvideno v storitvenem sektorju za 54,5 odstotka. Glede na ugotovitve o izračunu prihrankov energije v obdobju od leta 2008 do leta 2010 na podlagi metod o prihrankih IJS (povezava s točko 2.2.3.2) ocenjujemo, da bodo z AN URE-2 načrtovani prihranki energije doseženi, vendar pa ti ne bodo samo rezultat dejansko izvedenih ukrepov.

2.3.2.1.3 Predvidena finančna sredstva

Ocenjena vrednost javnih sredstev za izvedbo ukrepov AN URE-2 v obdobju od leta 2011 do leta 2016 znaša 796.000 tisoč evrov. Obseg javnih sredstev, ki jih bo v obdobju od leta 2011 do leta 2016 treba nameniti za izvedbo ukrepov iz akcijskega načrta, je precej višji od obsega javnih sredstev, ki so bila sprva predvidena v AN URE-1. V obdobju po sprejetju prvega akcijskega načrta so bile sprejete nove usmeritve

---

⁴²⁶ Finančne spodbude za povečanje energetske učinkovitosti v industriji ter povečanje obsega okolju prijazne proizvodnje energije iz OVE in sistemov SPTE, spodbude za uvajanje sistemov za upravljanje z energijo v industriji.

⁴²⁷ Pri izračunu smo upoštevali 9-odstotni prihranek končne energije v obdobju od leta 2008 do leta 2016 v višini 4.273 gigavatnih ur, ki je spremenjen glede na prvotno določen prihranek v višini 4.261 gigavatnih ur zaradi spremenjenih vhodnih statističnih podatkov v letu 2010.

na področju OVE in URE, tako na ravni Evropske unije kot Republike Slovenije, ki zahtevajo dodatna sredstva, ki so namenjena izvajanju ukrepov URE in OVE skladno s cilji za leto 2020⁴²⁸:

- izboljšanje učinkovitosti rabe energije za 20 odstotkov;
- zmanjšanje rabe končne energije brez prometa za 7 odstotkov glede na leto 2008;
- obvladovanje rasti rabe končne električne energije za ne več kot 7 odstotkov glede na leto 2008;
- 100-odstotni delež skoraj nič-energijskih stavb med novimi in obnovljenimi stavbami do leta 2020 in v javnem sektorju do leta 2018; javni sektor izvaja zgodnje aktivnosti s pričetkom črpanja kohezijskih sredstev iz nove finančne perspektive (2014–2020);
- zagotoviti 3-odstotni delež prenove stavb v javnem sektorju od leta 2014;
- doseganje 25-odstotnega deleža OVE v končni rabi energije do leta 2020.

Načrtovan je večji obseg spodbud za socialno šibka gospodinjstva. Predviden je večji obseg spodbud za gospodarstvo zaradi bistvenega vpliva, ki ga lahko imajo ukrepi URE na izhod iz aktualne finančne in gospodarske krize, in pričakovanih pozitivnih učinkov na konkurenčnost gospodarstva. AN URE-2 povzema tudi vse ukrepe iz AN OVE, kjer bodo doseženi prihranki energije. Predvidena javna sredstva v okviru AN OVE znašajo 349 milijonov evrov. Ocenjujemo, da so načrtovana javna sredstva v AN URE-2 glede na trenutno gospodarsko krizo in zaradi zmanjševanja državnih in občinskih proračunov, brez uvedbe dodatnih virov namenskih sredstev, določena preoptimistično in ne bodo realizirana.

Priporočilo

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor naj javna finančna sredstva v akcijskem načrtu prilagodi dejanskim pogojem v obdobju gospodarske krize in razpoložljivim proračunskim sredstvom.

---

⁴²⁸ Predlog Nacionalnega energetskega programa do leta 2030, junij 2011.

3. MNENJE

Revidirali smo *uspešnost izvajanja ukrepov za učinkovito rabo energije v obdobju od leta 2008 do konca leta 2011* Eko sklada, Slovenskega okoljskega javnega sklada, Ministrstva za finance, Ministrstva za gospodarstvo, Ministrstva za javno upravo, Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstva za okolje in prostor, Ministrstva za promet in Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo.

Da bi lahko izrekli mnenje o uspešnosti izvajanja ukrepov za učinkovito rabo energije, smo iskali odgovore na vprašanje, ali so bili ukrepi za povečanje učinkovite rabe energije v obdobju od leta 2008 do konca leta 2011 uspešno izvedeni, da bo mogoče doseči cilj 9-odstotni prihrank energije do konca leta 2016. Zanimalo nas je, ali so revidiranci zagotovili pogoje za uspešno izvajanje ukrepov za povečanje učinkovite rabe energije, ali so bili pri izvajanju ukrepov za povečanje učinkovite rabe energije uspešni in ali so ustrezno in popolno poročali o izvajanju ukrepov za povečanje učinkovite rabe energije.

V triletnem obdobju od leta 2008 do leta 2010 so Eko sklad, Slovenski okoljski javni sklad, Ministrstvo za finance, Ministrstvo za gospodarstvo, Ministrstvo za javno upravo, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstvo za okolje in prostor, Ministrstvo za promet in Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo s 34.866 tisoč evri javnih sredstev dosegli 1.097 gigavatnih ur prihrankov, kar skupaj z upoštevanjem zgodnjih aktivnosti predstavlja tretjino načrtovanih prihrankov energije devetletnega obdobja, ki se konča leta 2016. Menimo, da bo na podlagi izračuna prihrankov po metodah, s katerimi so bili izračunani prihranki energije v obdobju od leta 2008 do leta 2010, dosežen cilj 9-odstotni prihrank energije do konca leta 2016. Vendar k ciljnemu prihranku energije izvedeni ukrepi prispevajo le 32 odstotkov, saj večino izkazanih prihrankov energije nastaja kot posledica gospodarske krize in nekaterih metod za izračun prihrankov energije, ki temeljijo zgolj na ocenah.

Ministrstvo za okolje in prostor je pripravilo Nacionalni akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2008–2016, ki je po našem mnenju pregleden in na sistematičen način prikazuje zastavljene cilje, ukrepe, prihranke energije kakor tudi javna sredstva za instrumente znotraj gospodinjstva, storitvenega sektorja, industrije, prometa, večsektorskih instrumentov in horizontalnih instrumentov. Ciljni 9-odstotni prihrank končne energije v obdobju od leta 2008 do leta 2016 znaša 4.273 gigavatnih ur, vmesni 2,5-odstotni prihrank energije v obdobju od leta 2008 do leta 2010 pa 1.187 gigavatnih ur. V Nacionalnem akcijskem načrtu za energetske učinkovitost za obdobje 2008–2016 so največje pomanjkljivosti v določitvi ciljev v sektorju promet, saj večina ukrepov ne določa ustreznih nosilcev za izvedbo, cilji pa niso merljivi in dosegljivi. Nacionalni akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2008–2016 ne vključuje predvidenih ukrepov Programa razvoja podeželja 2007–2013, za izvajanje katerega je zadolženo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, zato v okviru ukrepov za naložbe v energetske učinkovite ogrevalne sisteme in za naložbe v proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije niso določeni ustrezni nosilci, učinki, javna sredstva in prihranki energije, prav tako je pomanjkljivo poročanje. Učinki za nekatere ukrepe v Nacionalnem akcijskem načrtu za energetske učinkovitost za

obdobje 2008–2016 so določeni tako, da jih ni mogoče ocenjevati oziroma meriti, zato je onemogočeno ugotavljanje dosegljivosti ukrepa.

Ministrstvo za gospodarstvo je za zapolnitev vrzeli manjkajočih javnih sredstev za izvajanje ukrepov za doseg ciljnega prihranka energije pripravilo Uredbo o zagotavljanju prihrankov energije pri končnih odjemalcih, na podlagi katere se zbirajo prispevki in dodatki od energentov pri Eko skladu, Slovenskemu okoljskemu javnemu skladu. Menimo, da Uredba o zagotavljanju prihrankov energije pri končnih odjemalcih, ki jo je pripravilo Ministrstvo za gospodarstvo, neustrezno opredeljuje dodeljevanje javnih finančnih sredstev velikim dobaviteljem toplote in električne energije z vidika določb Direktive 2006/32/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2006 o učinkovitosti rabe končne energije in o energetskih storitvah ter o razveljavitvi Direktive Sveta 93/76/EGS, in Ustave Republike Slovenije, ker so lahko javna finančna sredstva dodeljena pravnim osebam zasebnega prava brez predhodnega evidentiranja teh sredstev v državnem proračunu oziroma pri drugi pravni osebi javnega prava. Prav tako ne zagotavlja finančnih sredstev do konca veljavnosti Nacionalnega akcijskega načrta za energetska učinkovitost za obdobje 2008–2016, ne omogoča sankcioniranja dobaviteljev energije zaradi napačnega poročanja oziroma zadržanja finančnih sredstev in ne omogoča enake obravnave vseh velikih zavezancev pri izvajanju programov oziroma ukrepov za povečanje učinkovite rabe energije.

S krediti Eko sklada, Slovenskega okoljskega javnega sklada z nepovratnimi finančnimi spodbudami iz državnega proračuna in iz dodatkov oziroma prispevkov od energentov je bilo v sektorju gospodinjstva ustvarjenih 58,5 odstotka vseh prihrankov energije, izračunanih po metodi od spodaj navzgor oziroma 34,2 odstotka na podlagi kombinacije metod od spodaj navzgor in od zgoraj navzdol. Menimo, da je bil *Eko sklad, Slovenski okoljski javni sklad* uspešen pri izvajanju ukrepov za učinkovito rabo energije v gospodinjstvih pri energetska obnovi in trajnostni gradnji stavb, saj je s finančnimi spodbudami presegel načrtovane učinke.

Kljub usmeritvam Direktive 2006/32/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2006 o učinkovitosti rabe končne energije in o energetskih storitvah ter o razveljavitvi Direktive Sveta 93/76/EGS o pomembnosti izvajanja ukrepov v javnem sektorju je bilo v javnem sektorju najmanj izvedenih ukrepov in najmanj doseženih prihrankov energije, in sicer 8,9 gigavatne ure oziroma manj kot en odstotek. *Ministrstvo za javno upravo*, kot pristojni organ za vzpostavitev in vodenje centralne evidence nepremičnin v lasti Republike Slovenije, do konca leta 2011 ni razpolagalo s celotno evidenco nepremičnin v lasti Republike Slovenije, prav tako ni razpolagalo s Strategijo ravnanja z nepremičnim premoženjem oziroma drugim dokumentom, ki bi vključeval izvajanje ukrepov učinkovite rabe energije v javnem sektorju. Ciljni prihranki in učinki v javnem sektorju niso doseženi tudi zato, ker *Ministrstvo za gospodarstvo* ni sprejelo pravilnika o energetska knjigovodstvu in ker je prepozno sprejelo predpise, ki se nanašajo na energetske izkaznice. *Ministrstvo za finance* je prepozno sprejelo predpise o zelenem javnem naročanju in ni sprejelo nobenih predpisov, navodil oziroma usmeritev za izvajanje energetskega pogodbništva.

Za sektor industrija je z Nacionalnim akcijskim načrtom za energetska učinkovitost za obdobje 2008–2016 predvideno le izvajanje ukrepov za učinkovito rabo električne energije, ki na podlagi kreditov Eko sklada, Slovenskega okoljskega javnega sklada in nepovratnih finančnih spodbud Ministrstva za gospodarstvo ni prineslo zelenih rezultatov. Prihranki energije v sektorju industrija na podlagi izvedenih ukrepov znašajo 47 gigavatnih ur oziroma 14 odstotkov načrtovanih, zato so bili upoštevani prihranki energije po metodi, pri kateri se uporabljajo nacionalni statistični podatki, kar predstavlja realizacijo 219 gigavatnih ur oziroma 65 odstotkov načrtovanih prihrankov.

Kljub temu da poraba končne energije v prometu predstavlja najvišji delež celotne porabe končne energije, *Ministrstvo za promet* ni izdelalo usmeritev razvoja prometne infrastrukture za trajnostno mobilnost. *Ministrstvo za promet* izvaja projekt integriranega javnega potniškega prometa, katerega realizacija je predvidena leta 2014, zato bodo učinki tega projekta vidni šele po koncu veljavnosti Nacionalnega akcijskega načrta za energetska učinkovitost za obdobje 2008–2016. Podobno velja tudi za realizacijo prenosa tovarnega prometa na železnico, kjer *Ministrstvo za promet* načrtuje dokončanje gradnje in vzdrževanja železnic do leta 2030. Prihranki energije v prometu z gospodarsko krizo naraščajo in na podlagi izračuna po metodi od zgoraj navzdol predstavljajo 347 gigavatnih ur, ki za 184 odstotkov presegajo načrtovane prihranke energije, čeprav v prometnem sektorju razen sprejema nekaterih predpisov ni bilo izvedenih nobenih ukrepov.

Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo v strateških dokumentih ni določilo prioritetenih področij, zato menimo, da ni bilo uspešno pri zagotovitvi zadostnega obsega finančnih sredstev, ki bi omogočila razvoj energetskih tehnologij.

Nosilci in nekateri izvajalci ukrepov iz Nacionalnega akcijskega načrta za energetska učinkovitost za obdobje 2008–2016 so *Ministrstvu za okolje in prostor* oziroma *Ministrstvu za gospodarstvo* kot koordinatorju poročali o izvedenih ukrepih, in sicer večinoma na podlagi poziva koordinatorja. Menimo, da bi koordinator za ustrezno in poenoteno poročanje nosilcev oziroma izvajalcev ukrepov in za enostavnejšo in cenejšo pripravo zbirnega poročila o izvedenih ukrepih moral izdelati navodila za poročanje, s katerimi bi omogočil primerjavo med načrtovanimi in doseženimi prihranki energije po posameznih ukrepih ter porabljenimi finančnimi sredstvi za posamezen instrument oziroma ukrep. Menimo, da bi koordinator moral za podatke o izvedenih ukrepih zaprositi tudi lokalne skupnosti, saj le na ta način lahko zagotovi popolnost podatkov o učinkih, prihrankih in javnih finančnih sredstvih.

4. ZAHTEVA ZA PREDLOŽITEV ODZIVNEGA POROČILA

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Ministrstvo za pravosodje in Ministrstvo za finance morajo v roku 90 dni po prejemu revizijskega poročila računskemu sodišču predložiti odzivno poročilo.

Odzivno poročilo mora vsebovati:

1. navedbo revizije, na katero se nanaša,
2. kratek opis nesmotrnosti v poslovanju, ki so bile razkrite z revizijo, in
3. izkaz popravljalnih ukrepov.

Izkaz popravljalnih ukrepov mora obsegati navedbo popravljalnih ukrepov in ustrezna dokazila o izvedenih popravljalnih ukrepih za odpravo ugotovljenih nesmotrnosti.

Popravljalni ukrepi *Ministrstva za infrastrukturo in prostor* se morajo nanašati na:

1. predložitev načrta aktivnosti z navedbo aktivnosti, rokov in odgovornih oseb, s katerim bo uredilo razvoj prometne infrastrukture za trajnostno mobilnost in bodo v njem vključene odločitve vladne politike z jasnimi usmeritvami, cilji, vložki, izidi in rezultati oziroma učinki glede na posamezne cilje – točka 2.1.3.1;
2. predložitev sprememb Izhodišč za Resolucijo o nacionalnem programu razvoja javne železniške infrastrukture za obdobje od leta 2011 do 2030, iz katerih bo razvidna možnost pridobitve manjkajočih investicijskih sredstev na podlagi javno-zasebnega partnerstva, kot to določa drugi odstavek 8. člena Zakona o javno-zasebnem partnerstvu, ter pripravo načrta aktivnosti z navedbo aktivnosti, rokov in odgovornih oseb, s katerim bo ugotavljalo možnost financiranja javne železniške infrastrukture z javno-zasebnim partnerstvom – točka 2.2.2.4.2.a;
3. predložitev sprejetega Pravilnika o energetskega knjigovodstvu, v katerem bodo navedeni podatki o obvezni vsebini, vrsti podatkov ter načinu vodenja energetskega knjigovodstva – točka 2.1.3.3.a;
4. predložitev načrta aktivnosti z navedbo aktivnosti, rokov in odgovornih oseb, s katerim bo zagotovilo namenskost porabe 7.500 tisoč evrov zbranih finančnih sredstev od dodatka za obvezni odkup električne energije tako, da bodo ta sredstva dodeljena Centru za podpore znotraj družbe Borzen, d. o. o., Ljubljana, ki je operativni izvajalec podporne sheme – točka 2.1.4.1.c;
5. predložitev predloga spremembe Energetskega zakona, Uredbe o zagotavljanju prihrankov energije pri končnih odjemalcih in predloga posebnega zakona za ustanovitev proračunskega sklada Vladi Republike Slovenije, s katerim bo zagotovljen sistem zbiranja in porabe zbranih prispevkov za

povečanje učinkovitosti rabe električne energije ter dodatkov k ceni toplote oziroma k ceni goriv za povečanje energetske učinkovitosti vsaj do konca leta 2016 in le v okviru intergralnega dela državnega proračuna ter bo zagotovljena namenskost porabe zbranih sredstev – točki 2.2.1.2.1.a in 2.2.1.2.1.b;

6. predložitev načrta aktivnosti z navedbo aktivnosti, rokov in odgovornih oseb za vzpostavitev sheme usposobljenih ponudnikov energetskih storitev ter načrt aktivnosti z navedbo aktivnosti, rokov in odgovornih oseb za spodbujanje energetskih storitev na področjih pogodbenega zagotavljanja prihrankov energije in pogodbenega zagotavljanja stroškov učinkovite oskrbe z energijo – točka 2.2.2.5.5.b;
7. predložitev dolgoročne strategije ozaveščanja o učinkoviti rabi energije in obnovljivih virih energije, v kateri naj razdeli področja ozaveščanja, informiranja in promocije učinkovite rabe energije in obnovljivih virov energije po ciljnih skupinah in izvajalcih – točka 2.2.2.6.1.a;
8. predložitev dopolnjenega Pravilnika o metodah za določanje prihrankov energije pri končnih odjemalcih z Metodami za izračun prihrankov energije Instituta "Jožef Stefan", da bodo vsi nosilci ukrepov za izračun prihrankov energije uporabljali iste metode za izračun prihrankov energije, porabo obnovljivih virov energije in zmanjšanje ogljikovega dioksida – točki 2.2.3.1.b in 2.2.3.1.c) – in da bodo Metode za izračun prihrankov energije Instituta "Jožef Stefan" upoštevale metode, pri katerih za isti ukrep ne bodo mogoči popolnoma različni rezultati – točka 2.2.3.2.1.b – ter da bodo upoštevale korekcijske faktorje dvojnega štetja prihrankov energije – točka 2.2.3.2.1.c.

Popravljalni ukrep *Ministrstva za kmetijstvo in okolje* se mora nanašati na:

- predložitev predloga spremembe Uredbe o informacijah o varčni porabi goriva in emisijah CO₂, ki bo določala pregled porabe goriva in emisij ogljikovega dioksida novih osebnih vozil – točka 2.2.2.4.3.a.

Popravljalni ukrep *Ministrstva za pravosodje* se mora nanašati na:

- predložitev načrta aktivnosti z navedbo aktivnosti, rokov in odgovornih oseb za centralizirano vodenje državnega nepremičnega premoženja in usmeritvami glede izdelave energetskih pregledov, energetskega knjigovodstva, izdelave seznama prioritet za gradnjo novih stavb ter energetske prenovo obstoječih stavb, javne objave podatkov o rabi energije; pri izdelavi načrta aktivnosti naj sodeluje s pristojnim sektorjem za učinkovito rabo energije in obnovljive vire energije na Ministrstvu za infrastrukturo in prostor – točki 2.1.3.3.b in 2.1.3.3.c.

Popravljalni ukrep *Ministrstva za finance* se mora nanašati na:

- predložitev načrta aktivnosti z navedbo aktivnosti, rokov, finančnih sredstev in odgovornih oseb z vključitvijo Ministrstva za infrastrukturo in prostor, Eko sklada, Slovenskega okoljskega javnega sklada ter lokalnih energetskih agencij za pospešitev projektov javno-zasebnega partnerstva na področju pogodbenega zagotavljanja prihrankov energije – točka 2.2.2.5.5.a.

Po drugem odstavku 29. člena ZRacS-1 je odzivno poročilo uradna listina, ki jo potrdi odgovorna oseba uporabnika javnih sredstev s svojim podpisom in pečatom.

Računsko sodišče bo ocenilo verodostojnost odzivnega poročila, to je resničnost navedb o popravljalnih ukrepih, in po potrebi opravilo revizijo odzivnega poročila na podlagi četrtega odstavka 29. člena ZRacS-1. Prav tako bo ocenilo zadovoljivost sprejetih popravljalnih ukrepov.

Če odzivno poročilo ne bo predloženo v roku, določenem v tem revizijskem poročilu, stori odgovorna oseba uporabnika javnih sredstev prekršek po tretjem odstavku 38. člena ZRacS-1. Če uporabnik javnih sredstev, ki bi moral predložiti odzivno poročilo, niti v roku 15 dni po izteku roka za predložitev odzivnega poročila računskemu sodišču ne predloži odzivnega poročila, se šteje, da uporabnik javnih sredstev krši obveznost dobrega poslovanja⁶⁸. Opozarjamo, da se neresnične navedbe v odzivnem poročilu obravnavajo kot neresnične navedbe v uradni listini (drugi odstavek 29. člena ZRacS-1).

Če bo računsko sodišče v porevizijskem postopku ugotovilo, da Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Ministrstvo za pravosodje oziroma Ministrstvo za finance krši obveznost dobrega poslovanja, bo ravnalo v skladu s sedmim do štirinajstim odstavkom 29. člena ZRacS-1.

5. PRIPOROČILA

Izvajanje ukrepov za povečanje učinkovite rabe energije bistveno vpliva na zniževanje stroškov energije, povečevanje zaposlenosti in gospodarske rasti, zato lahko ustrezna ureditev poslovanja pripravljavcev in izvajalcev ukrepov za povečanje učinkovite rabe energije bistveno vpliva na doseganje ciljnega prihranka energije in tudi uresničevanje evropske podnebno-energetske politike "20-20-20 do 2020". Eko skladu, Slovenskega okoljskega javnega sklada, Ministrstvu za infrastrukturo in prostor, Ministrstvu za finance, Ministrstvu za kmetijstvo in okolje ter Ministrstvu za notranje zadeve smo podali več priporočil, katerih uvedba bi pomembno vplivala na izboljšanje poslovanja pri izvajanju ukrepov za povečanje učinkovite rabe energije.

Ministrstvu za infrastrukturo in prostor priporočamo, naj:

- dopolni Uredbo o zagotavljanju prihrankov energije pri končnih odjemalcih z:
  - določbami, da morajo upravljavci naprav v sistemu trgovanja s pravicami do emisij ogljikovega dioksida (EU ETS) voditi ločeno knjigovodstvo za porabo energije za naprave v sistemu EU ETS od porabe energije pri poslovanju;
  - jasno opredelitvijo pokrivanja stroškov za izvajanje programov;
- pri pripravi akcijskega načrta:
  - določi obseg ukrepov in finančna sredstva za doseg cilja, ki prioriteto izhajajo iz dokumentov razvojnega načrtovanja, in naj javna sredstva prilagodi dejanskim pogojem v obdobju gospodarske krize in razpoložljivim proračunskim sredstvom;
  - vključi Ministrstvo za kmetijstvo in okolje med izvajalce ukrepa dodeljevanja spodbud za povečanje energetske učinkovitosti v industriji in storitvenem sektorju ter znatno povečanje obsega okolju prijazne proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov energije in soproizvodnje toplote in električne energije z visokim izkoristkom;
  - določi lokalne skupnosti, druga ministrstva in druge pravne osebe kot nadzorne institucije, ki morajo poročati Ministrstvu za infrastrukturo in prostor o izvedenih ukrepih v prometu;
  - istovrstne aktivnosti določi le znotraj enega instrumenta oziroma ukrepa;
  - v okviru projekta Energetsko svetovanje občanom (ENSVET) uskladi predvidena finančna sredstva s predvidenim obsegom nasvetov občanom;
  - navede število energetskih pregledov, ki bodo podprti s finančnimi spodbudami;
  - vključi naslednje ukrepe in/ali učinke:
    - finančne spodbude za nakup novih avtobusov, ki so namenjeni zamenjavi obstoječega voznega parka izvajalcev javnega potniškega prometa;
    - finančne spodbude za podporo razvojno-raziskovalnih in pilotnih projektov;
    - vključitve osnovnih in srednjih šol v Ekošolo v okviru ukrepov instrumenta izobraževalni programi;

- izloči:
  - finančna sredstva za izvajanje ukrepov za prometni sektor, ki niso neposredno vezana na izvajanje ukrepov za učinkovito rabo energije;
  - ukrep uvedba kordonskih cestnin in vinjet;
  - ukrep subvencioniranje cestnega javnega potniškega prometa glede na število opravljenih potniških kilometrov;
- preko svojega spletnega mesta zagotovi prikaz virov in višino finančnih sredstev objavljenih javnih razpisov in javnih pozivov tako v Republiki Sloveniji kot Evropski uniji, ki se nanašajo na ukrepe iz Nacionalnega akcijskega načrta za energijsko učinkovitost za obdobje 2011–2016;
- s predpisom opredeli pojem energetske revščine oziroma kdo so gospodinjstva z nizkimi prihodki ter pogoje, ki jih morajo gospodinjstva izpolnjevati za prejem višjih finančnih spodbud od ostalih upravičencev;
- dopolni Pravilnik o metodologiji izdelave in vsebini študije izvedljivosti in Pravilnik o metodologiji izdelave in izdaji energetskih izkaznic stavb z obveznimi elementi iz Pravilnika o učinkoviti rabi energije v stavbah;
- predpiše, da dobavitelji energije končnim odjemalcem ne smejo zaračunavati mesečnega poročanja o stanju števecv;
- izdelava navodila za poročanje o izvedenih ukrepih oziroma vprašalnike z vsemi želenimi podatki o realizaciji ukrepov z zahtevo po navedbi o izplačanih sredstvih, realiziranih učinkih, izdelanimi načrti za odpravljanje ugotovljenih odmikov in predlogi za spremembo ukrepov zaradi morebitnih zakonskih, organizacijskih ali drugih sprememb; tako pripravljena navodila oziroma vprašalnike z določitvijo roka za predložitev podatkov naj pošlje vsem nosilcem in izvajalcem ukrepov iz Nacionalnega akcijskega načrta za energijsko učinkovitost za obdobje 2011–2016;
- predlaga spremembe uredbe o letni dajatvi, ki bo določala višino letne dajatve za uporabo vozil v cestnem prometu glede na emisije ogljikovega dioksida in emisijske stopnje pogonskega motorja tudi pri osebnih vozilih.

Eko skladu, Slovenskemu okoljskemu javnemu skladu priporočamo, naj:

- v naslednjem javnem razpisu za izvajanje projekta ENSVET dopolni predmet javnega razpisa z dajanjem pomoči občanom pri pripravi vlog za pridobitev finančnih spodbud za izvedbo investicij.

Ministrstvu za finance priporočamo, naj:

- prouči vpliv spremembe cene trošarine na porabo energentov in električne energije.

Ministrstvu za notranje zadeve priporočamo, naj:

- določi strokovno osebo, ki bo obveščala javne uslužbence z izobraževanji, na spletnem portalu oziroma z elektronsko pošto o obnašanju in o ravnanju s proizvodi, ki rabijo energijo, da bi dosegli čim večje prihranke energije v javnem sektorju; pri tem naj poskrbi za ustrezne izobraževalne programe in finančna sredstva.

Ministrstvu za kmetijstvo in okolje in Ministrstvu za finance priporočamo, naj:

- pripravita pravno podlago za zagotovitev namenske porabe sredstev iz okoljskih dajatev za ukrepe povečanja učinkovite rabe energije in obnovljivih virov energije.

Ministrstvu za notranje zadeve in Ministrstvu za finance priporočamo, naj:

- skupaj z Ministrstvom za infrastrukturo in prostor ter Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti proučijo možnost izvedbe plačila nadomestila za prevoz na delo in z dela v obliki integrirane vozovnice ter plačilo prevozniku glede na opravljene kilometre.

Pravni pouk

Tega poročila na podlagi tretjega odstavka 1. člena ZRacS-1 ni dopustno izpodbijati pred sodišči ali drugimi državnimi organi.

Tomaž Vesel,
generalni državni revizor

Priloge: 10

Poslano:

1. Eko skladu, Slovenskemu okoljskemu javnemu skladu, priporočeno;
2. Ministrstvu za infrastrukturo in prostor, priporočeno s povratnico;
3. Ministrstvu za kmetijstvo in okolje, priporočeno s povratnico;
4. Ministrstvu za notranje zadeve, priporočeno;
5. Ministrstvu za pravosodje, priporočeno s povratnico;
6. Ministrstvu za finance, priporočeno s povratnico;
7. Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo, priporočeno;
8. Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport, priporočeno;
9. Francu Beravs, priporočeno;
10. Francu Bogoviču, priporočeno;
11. Zvonku Černaču, priporočeno;
12. Karlu Viktorju Erjavcu, priporočeno;
13. mag. Mitji Gaspariju, priporočeno;
14. dr. Henriku Gjerkešu, priporočeno;
15. Gregorju Golobiču, priporočeno;
16. Iztoku Jarcu, priporočeno;
17. dr. Francu Križaniču, priporočeno;
18. Mojci Kucler Dolinar, priporočeno;
19. Janezu Janši, priporočeno;
20. dr. Mateju Lahovniku, priporočeno;

21. dr. Igorju Lukšiču, priporočeno;
22. Igorju Maherju, priporočeno;
23. Irmi Pavlinič Krebs, priporočeno;
24. Borutu Pahorju, priporočeno;
25. dr. Senku Pličaniču, priporočeno;
26. Janezu Podobniku, priporočeno;
27. dr. Milanu Pogačniku, priporočeno;
28. mag. Darji Radič, priporočeno;
29. mag. Kristini Šteblaj, priporočeno;
30. dr. Janezu Šušteršiču, priporočeno;
31. dr. Žigi Turku, priporočeno;
32. dr. Gregorju Virantu, priporočeno;
33. mag. Andreju Vizjaku, priporočeno;
34. dr. Patriku Vlačiču, priporočeno;
35. dr. Roku Žarniču, priporočeno;
36. mag. Radovanu Žerjavu, priporočeno;
37. mag. Dejanu Židanu, priporočeno;
38. Državnemu zboru Republike Slovenije, priporočeno;
39. arhivu, tu.

6. PRILOGE

Priloga 1

Tabela 25: Organizacijske spremembe revidirancev na podlagi ZVRS-F, ZVRS-G in ZDU-1G

Naziv revidiranca	Nov naziv revidiranca	Zakonska določba ZVRS-F, ZVRS-G oziroma ZDU-1G	Sprememba delovnih področij od 10. 2. 2012, od 20. 3. 2013 oziroma od 1. 6. 2013
Ministrstvo za gospodarstvo	Ministrstvo za infrastrukturo in prostor	3. alineja drugega odstavka 4. člena ZVRS-F	Del delovnega področja Ministrstva za gospodarstvo, ki se nanaša na energetiko, rudarstvo in učinkovito rabo energije, je prešlo na Ministrstvo za infrastrukturo in prostor.
Ministrstvo za javno upravo	Ministrstvo za notranje zadeve in javno upravo ter Ministrstvo za pravosodje	5. alineja drugega odstavka 4. člena ZVRS-F, 2. alineja drugega odstavka 3. člena ZVRS-G in 6. člen ZDU-1G	Delovna področja Ministrstva za javno upravo so najprej prešla na Ministrstvo za pravosodje in javno upravo, kasneje pa na Ministrstvo za notranje zadeve in javno upravo. Delovno področje systemskega urejanja ravnanja s stvarnim premoženjem države in lokalnih skupnosti je z uveljavitvijo ZDU-1G prešlo na Ministrstvo za pravosodje.
Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano	Ministrstvo za kmetijstvo in okolje	4. alineja drugega odstavka 4. člena ZVRS-F	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano nadaljuje z delom kot Ministrstvo za kmetijstvo in okolje.
Ministrstvo za okolje in prostor	Ministrstvo za kmetijstvo in okolje ter Ministrstvo za infrastrukturo in prostor	3. in 4. alineja drugega odstavka 4. člena ZVRS-F	Ministrstvo za okolje in prostor je prenehalo delovati. Delovno področje, ki se nanaša na okolje, je prešlo na Ministrstvo za kmetijstvo in okolje. Delovno področje, ki se nanaša na prostor, je prešlo na Ministrstvo za infrastrukturo in prostor.
Ministrstvo za promet	Ministrstvo za infrastrukturo in prostor	3. alineja drugega odstavka 4. člena ZVRS-F	Ministrstvo za promet nadaljuje z delom kot Ministrstvo za infrastrukturo in prostor.
Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo	Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ter Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo	1. in 2. alineja drugega odstavka 4. člena ZVRS-F in 1. alineja drugega odstavka 3. člena ZVRS-G	Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo je prenehalo delovati. Delovno področje, ki se nanaša na visoko šolstvo, znanost in raziskovanje, je prešlo na Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Delovno področje, ki se nanaša na tehnologijo, pošto ter meroslovje, je prešlo na Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.

Vira: ZVRS-F, ZVRS-G in ZDU-1G.

Priloga 2

Razlaga kratic in okrajšav:

AGEN-RS: Javna agencija Republike Slovenije za energijo;
AN OVE: Akcijski načrt za obnovljivo energijo 2010–2020;
AN URE-1: Nacionalni akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2008–2016;
AN URE-2: Drugi nacionalni akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2011–2016;
AN ZeJN: Akcijski načrt za zeleno javno naročanje;
ARRS: Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije;
ARSO: Agencija Republike Slovenije za okolje;
CEU IJS: Center za energetske učinkovitost Instituta "Jožef Stefan";
cJPP: cestni javni potniški promet;
CPI: Center Republike Slovenije za poklicno izobraževanje;
CURS: Carinska uprava Republike Slovenije;
DOLB: daljinsko ogrevanje na lesno biomaso;
Dproračun: Državni proračun oziroma proračun Republike Slovenije;
DRSC: Direkcija Republike Slovenije za ceste;
DSM: programi upravljanja rabe energije pri končnih porabnikih;
Eko sklad: Eko sklad, Slovenski okoljski javni sklad;
ENSVET: energetske svetovanje občanom;
EU ETS: sistem trgovanja s pravicami do emisij ogljikovega dioksida (angl.: Emission Trading System);
EU-27: Evropska unija s 27 državami članicami;
EUROSTAT: Evropski statistični urad;
EZ: Energetski zakon;
GJS: gospodarska javna služba;
GURS: Geodetska uprava Republike Slovenije;
JPP: javni potniški promet;
JZP: javno-zasebno partnerstvo;
IJPP: Integrirani javni potniški promet;
ISPA: finančni instrument v okviru predpristopne pomoči Evropske unije;
Kohezija: finančna sredstva Kohezijskega sklada;
LEA: lokalna energetska agencija;
LEAS: konzorcij lokalnih energetskih agencij;
MF: Ministrstvo za finance;
MG: Ministrstvo za gospodarstvo;
MJU: Ministrstvo za javno upravo;
MOP: Ministrstvo za okolje in prostor;
MSPO: metode izračuna prihrankov energije od spodaj navzgor;
MŠŠ: Ministrstvo za šolstvo in šport;
MVZT: Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo;
MZGO: metode izračuna prihrankov energije od zgoraj navzdol;
MP: Ministrstvo za promet;
NEP: Nacionalni energetske program;
NVO: nevladne organizacije;
OP ROPI: Operativni program okoljske in prometne infrastrukture 2007–2013;
OP RR: Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013;

OP ESS: Operativni program razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013;

OP OZZ: Operativni program doseganja nacionalnih zgornjih mej emisij onesnaževal zunaj zraka;

OP TGP: Operativni program zmanjševanja emisij toplogrednih plinov do leta 2012;

OVE: obnovljivi viri energije;

prisp + dod: prispevek za povečanje učinkovitosti rabe električne energije in dodatek k ceni toplote oziroma k ceni goriv za povečanje energetske učinkovitosti;

PRP 2007–2013: Program razvoja podeželja 2007–2013;

PURES: Pravilnik o učinkoviti rabi energije v stavbah;

SODO: Sistemski operater distribucijskega omrežja;

SOPO: Sistemski operater prenosnega omrežja;

SPTE: sproizvodnja toplote in električne energije z visokim izkoristkom;

SURS: Statistični urad Republike Slovenije;

SVLR: Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko;

SŽ: Slovenske železnice, d. o. o., Ljubljana;

TEN-T: Vseevropsko transportno omrežje;

TIA: Javna agencija za tehnološki razvoj Republike Slovenije;

URE: učinkovita raba energije;

žJPP: železniški javni potniški promet.

Priloga 3

Razlaga merskih enot, predpon enot in energetskih pretvornikov ter koncepti in opredelitve

Energetske merske enote

- Enota za električno napetost je volt, označimo jo z veliko tiskano črko V.
- Enota za električni tok je amper, označimo jo z veliko tiskano črko A.
- Moč električnega toka je odvisna od napetosti in toka (je njun zmnožek). Označimo jo z veliko tiskano črko P, merska enota je W (vat).
- Osnovna enota za električno delo je Ws (vatsekunda), bolj poznana kWh (kilovatura).
- Toplotna vrednost 1 kWh pri porabi ali potrebna toplota za proizvodnjo 1 kWh električne energije = kJ/kWh.

Predpone enot

- Zapisovanje fizikalnih količin v obliki nekajmestnih števil ali števil z mnogo decimalnimi mesti je nepregledno, pogosto pa tudi vodi v napake. Da se izognemo tem težavam, uporabljamo predpone, ki jih dodamo osnovni enoti in s tem za nekajkrat povečamo ali zmanjšamo njeno vrednost.

P (peta) = 10^{15} = 1.000.000.000.000.000

T (tera) = 10^{12} = 1.000.000.000.000

G (giga) = 10^9 = 1.000.000.000

M (mega) = 10^6 = 1.000.000

k (kilo) = 10^3 = 1.000

Osnovna enota

Energetski pretvorniki⁴²⁹

- Ena gigavatna ura = 3,6 tera joula = 85,98 ton ekvivalentne nafte

Koncepti in opredelitve

- **Bruto domača poraba** je količina energije iz domače proizvodnje, uvoza, izvoza, sprememb zalog in mednarodnih pomorskih skladišč.
- **Bruto notranja poraba** je količina energije, porabljene znotraj meja posamezne države. Vključuje dobavo v sektor za pretvorbo energije in v energetski sektor.
- **Energetska končna raba oziroma končna poraba energije** je po standardni klasifikaciji dejavnosti SKD 2008, ki je usklajena z mednarodno klasifikacijo dejavnosti po EU NACE Rev 2, sestavljena iz sklopov: industrija (predelovalne dejavnosti – področje C brez oddelka C19, pridobivanje rudnin in kamnin – oddelek B08 in storitve za rudarstvo – oddelek B09 in gradbeništvo – področje F); promet in ostala raba (gospodinjstva, storitve in ostala raba). Izključuje dobavo v sektor za pretvorbo energije in v energetski sektor.
- **Proizvodnja primarne energije** je pridobivanje energije iz naravnih virov.

⁴²⁹ Energetska bilanca Republike Slovenije za leto 2011.

- **Odvisnost od uvoza energije** kaže na to, v kolikšni meri je posamezna država pri zadovoljevanju svojih energetskih potreb odvisna od uvoza. Enačba: $\text{neto uvoz} / (\text{bruto notranja poraba} + \text{prostori za gorivo, ki predstavlja energijo, dobavljeno morskim ladjam})$.
- **Obnovljivi viri energije** vključujejo hidroenergijo, energijo biomase, vetra, sonca, plimovanja ter geotermalno energijo.
- **Energetska intenzivnost** je razmerje med količino energije (oskrba z energijo ali končna poraba energije) in bruto domačim proizvodom, izraženim v stalnih cenah. Energetska intenzivnost se manjša z izboljševanjem energetske učinkovitosti.

Priloga 4

Bruto domača poraba po virih energije in poraba končne energije po virih ter sektorjih rabe za obdobje od leta 2008 do konca leta 2011

Tabela 26: Bruto domača poraba po virih energije za obdobje od leta 2008 do konca leta 2011

Bruto domača poraba	Leto 2008 Realizacija v tera joulih	Leto 2009 Realizacija v tera joulih	Leto 2010 Ocena v tera joulih	Leto 2011 Napoved v tera joulih	Indeks $(6)=(3)/(2)*100$	Indeks $(7)=(4)/(3)*100$	Indeks $(8)=(5)/(4)*100$
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
Trda goriva	64.013	59.005	61.234	58.697	108,5	103,8	95,9
Naftni proizvodi	120.686	104.950	103.337	104.321	115,0	98,5	101,0
Zemeljski plin	40.861	38.666	40.118	41.798	105,7	103,8	104,2
Jedrska toplota	68.431	62.605	61.712	67.708	109,3	98,6	109,7
Obnovljivi viri energije	21.147	19.864	21.329	22.118	106,5	107,4	103,7
Industrijski odpadki neobnovljivi	608	828	975	1.014	73,4	117,7	104,0
Hidro energija	14.464	17.069	16.906	13.596	84,7	99,0	80,4
Električna energija (neto uvoz)	(5.767)	(10.786)	(7.639)	(4.274)	53,5	70,8	55,9
Skupaj	324.442	292.200	297.973	304.978	111,0	102,0	102,4

Vira: energetska bilanca Republike Slovenije za leti 2010 in 2011.

Tabela 27: Poraba končne energije po virih in sektorjih rabe za obdobje od leta 2008 do konca leta 2011

Poraba končne energije	Leto 2008 Realizacija v tera joulih	Leto 2009 Realizacija v tera joulih	Leto 2010 Ocena v tera joulih	Leto 2011 Napoved v tera joulih	Indeks $(6)=(3)/(2)*100$	Indeks $(7)=(4)/(3)*100$	Indeks $(8)=(5)/(4)*100$
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
INDUSTRIJA	64.623	53.305	54.663	58.589	121,2	102,5	107,2
Trda goriva	3.386	2.243	2.221	2.285	151,0	99,0	102,9
Naftni proizvodi	7.446	6.394	6.128	6.630	116,5	95,8	108,2
Zemeljski plin	24.479	20.965	20.776	22.701	116,8	99,1	109,3
Toplota	2.868	2.802	3.001	2.900	102,4	107,1	96,6
Obnovljivi viri energije	3.133	2.219	2.299	2.253	141,2	103,6	98,0
Industrijski odpadki neobnovljivi	591	804	930	968	73,5	115,7	104,0
Električna energija	22.720	17.877	19.308	20.851	127,1	108,0	108,0
PROMET	89.986	78.065	77.416	78.810	115,3	99,2	101,8
Naftni proizvodi	88.348	76.229	74.919	75.717	115,9	98,3	101,1
Biogoriva	932	1.273	1.743	2.257	73,2	136,9	129,5
Električna energija	706	563	754	836	125,4	133,9	110,9
OSTALA PORABA	68.959	67.602	71.022	70.223	102,0	105,1	98,9
Naftni proizvodi	22.429	21.192	21.365	21.085	105,8	100,8	98,7
Zemeljski plin	5.306	5.825	6.588	6.359	91,1	113,1	96,5
Toplota	4.849	4.717	5.052	4.990	102,8	107,1	98,8
Obnovljivi viri energije	13.698	13.653	14.135	13.439	100,3	103,5	95,1
Električna energija	22.676	22.215	23.884	24.351	102,1	107,5	102,0
Skupaj	223.567	198.972	203.101	207.622	112,4	102,1	102,2
Struktura porabe končne energije v odstotkih							
Industrija	28,9	26,8	26,9	28,2			
Promet	40,2	39,2	38,1	38,0			
Ostala raba	30,8	34,0	35,0	33,8			

Vira: energetska bilanca Republike Slovenije za leti 2010 in 2011.

Priloga 5

Tabela 28: Finančna sredstva za izvajanje instrumentov iz AN URE-1 v obdobju od leta 2008 do leta 2011

Št. Instrument	Revidiranec in vir**	Leto				Skupaj
		2008	2009	2010	2011	2008–2011
1 Finančne spodbude za energetske učinkovite obnovo in trajnostno gradnjo stavb za gospodinjstva	Eko sklad – krediti, ELES, MOP, prisp+dod	465	2.549	7.412	11.941	22.367
	MOP – Dproračun	121	125	0	0	246
<i>Skupaj</i>		<i>586</i>	<i>2.674</i>	<i>7.412</i>	<i>11.941</i>	<i>22.613</i>
2 Finančne spodbude za energetske učinkovite ogrevalne sisteme za gospodinjstva	Eko sklad – krediti, ELES, MOP, prisp+dod	1.091	4.059	2.589	5.426	13.165
	MOP	34	33	0	0	67
<i>Skupaj</i>		<i>1.125</i>	<i>4.092</i>	<i>2.589</i>	<i>5.426</i>	<i>13.232</i>
3 Finančne spodbude za učinkovito rabo električne energije za gospodinjstva	Eko sklad – krediti	6	5	3	1	15
4 Shema učinkovite rabe za gospodinjstva z nizkimi prihodki	Eko sklad – prisp+dod	0	0	36	22	58
6 Obvezna delitev in obračun stroškov za toploto v večstanovanjskih in drugih stavbah po dejanski porabi	Eko sklad – prisp+dod	0	0	0	11	11
	MOP – Dproračun	36	53	0	0	89
	MG – Dproračun	0	0	25	73	98
<i>Skupaj</i>		<i>36</i>	<i>53</i>	<i>25</i>	<i>84</i>	<i>198</i>
7 Energetske-svetovalna mreža za občane	MOP – Dproračun	606	449	0	0	1.055
	MG – Dproračun	0	0	648	267	915
8 Finančne spodbude za energetske učinkovite obnovo in trajnostno gradnjo stavb za storitveni sektor	Eko sklad – krediti*	357	652	290	80	1.379
	MG – Dproračun	0	0	103	1.262	1.365
	MG – OP ROPI	0	0	584	7.151	7.735
<i>Skupaj</i>		<i>357</i>	<i>652</i>	<i>977</i>	<i>8.493</i>	<i>10.479</i>
9 Finančne spodbude za energetske učinkovite ogrevalne sisteme za storitveni sektor	Eko sklad – krediti*					
	MOP – Dproračun	0	393	0	0	393
	MOP – OP ROPI	0	2.227	0	0	2.227
	MG – Dproračun	0	0	594	483	1.077
	MG – OP ROPI	0	0	3.368	2.738	6.106
	MKGP – Dproračun	5	50	31	6	92
MKGP – PRP	16	150	93	19	278	
<i>Skupaj</i>		<i>21</i>	<i>2.820</i>	<i>4.086</i>	<i>3.146</i>	<i>10.173</i>
10 Finančne spodbude za učinkovito rabo električne energije za storitveni sektor	Eko sklad – krediti	0	0	0	0	0
	MOP	0	0	0	0	0
	MG	0	0	0	0	0
12 Finančne spodbude za učinkovito rabo električne energije za sektor industrija	Eko sklad – krediti	0	0	0	0	0
	MG – Dproračun	0	0	0	28	28
	MG – OP ROPI	0	0	0	162	162
<i>Skupaj</i>		<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>190</i>	<i>190</i>

Št. Instrument	Revidirane in vir**	Leto				Skupaj 2008–2011
		2008	2009	2010	2011	
13 Promocija in konkurenčnost javnega potniškega prometa	MzP – cJPP Dproračun	15.184	18.913	17.787	12.365	64.249
	MzP – žJPP Dproračun	54.677	52.400	48.900	49.668	205.645
	MzP – IJPP Dproračun	35	12	6	101	154
	MzP – OP ROPI	136	39	30	574	779
<i>Skupaj</i>		<i>70.032</i>	<i>71.364</i>	<i>66.723</i>	<i>62.708</i>	270.827
14 Spodbujanje trajnostnega tovarnega prometa	MzP – Dproračun	112.002	94.921	125.409	99.316	431.648
	MzP – ISPA	7.365	6.236	1.195	0	14.796
	MzP – Kohezija	15.347	12.861	9.066	14.285	51.559
	MzP – TEN-T	495	978	4.717	2.577	8.767
<i>Skupaj</i>		<i>135.209</i>	<i>114.996</i>	<i>140.387</i>	<i>116.178</i>	506.768
16 Gradnja kolesarskih stez in podpornih objektov ter promocija kolesarjenja	DRSC – Dproračun	1.802	1.544	767	1.024	5.137
	DRSC – OP ROPI	187	510	334	541	1.572
	AVP – Dproračun	0	0	0	128	128
<i>Skupaj</i>		<i>1.989</i>	<i>2.054</i>	<i>1.101</i>	<i>1.693</i>	6.837
19 Sofinanciranje izvajanja energetskih pregledov	MOP – Dproračun	93	0	0	0	93
20 Sistem zagotovljenih odkupnih cen za električno energijo	MOP – Dproračun	7	0	0	0	7
	MKGP – Dproračun	27	570	390	164	1.151
	MKGP – PRP	80	1.709	1.170	493	3.452
<i>Skupaj</i>		<i>114</i>	<i>2.279</i>	<i>1.560</i>	<i>657</i>	4.610
23 Programi ozaveščanja, informiranja, promocije in usposabljanja, demonstracijski projekti	MOP – Dproračun	281	114	0	0	395
	MG – Dproračun	0	0	14	167	181
28 Oprostitev plačila okoljske dajatve za onesnaževanje zraka z ogljikovim dioksidom	MF – CURS Dproračun	646	302	0	0	948
29 Finančne spodbude za podporo razvojno-raziskovalnih in pilotnih projektov	ARRS – Dproračun	3.072	3.527	3.695	3.637	13.931
Finančna sredstva za izvajanje ukrepov URE – brez prometa	Dproračun	3.775	9.354	12.135	19.931	45.195
Finančna sredstva za izvajanje ukrepov URE – brez prometa	EU sredstva	232	4.125	5.245	11.137	20.739
Finančna sredstva za izvajanje ukrepov URE – brez prometa	SKUPAJ	4.007	13.479	17.380	31.068	65.934

Legenda:

* Upoštevane so dane državne pomoči, ki so prijavljene Ministrstvu za finance, za instrumenta 8 in 9 skupaj.

** Razlaga okrajšav je v prilogi 2.

Viri: zaključni račun državnega proračuna za obdobje od leta 2008 do leta 2011, konto kartice, izpisi posameznih proračunskih postavk in drugi dokumenti revidirancev.

Priloga 6

Tabela 29: Višina prispevka za povečanje učinkovitosti rabe električne energije in dodatkov k ceni toplote ter k ceni goriv za povečanje energetske učinkovitosti za obdobje od leta 2010 do leta 2014

Energent	Enota	Leto				
		2010	2011	2012	2013	2014
Električna energija	cent na kilovatno uro	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05
Zemeljski plin	cent na standardni kubični meter	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Daljinska toplota	cent na kilovatno uro	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05
Utekočinjeni naftni plin	cent na kilogram	0,4	1,4	2,1	2,1	2,1
Neosvinčen motorni bencin	cent na liter	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Plinsko olje za pogonski namen (dizelsko gorivo)	cent na liter	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Plinsko olje za ogrevanje (ekstra lahko kurilno olje)	cent na liter	1,0	2,0	3,5	5,0	6,5
Kurilno olje	cent na kilogram	1,0	2,0	3,5	5,0	6,5

Opomba: Višina prispevka za povečanje učinkovitosti rabe električne energije in dodatkov k ceni toplote in ceni goriv za povečanje energetske učinkovitosti se spreminja 1. 1. vsako leto, razen za energente, za katere se cena oblikuje na podlagi predpisa o oblikovanju cen naftnih derivatov, za katere se višina spremeni ob prvi spremembi cen naftnih derivatov v posameznem letu.

Vir: uredba o prihrankih energije.

Priloga 7

Instrumenti, ukrepi in učinki v AN URE-1

Tabela 30: Instrumenti, ukrepi in učinki za gospodinjstva

Št.	Instrument	Ukrepi	Učinki
1	Finančne spodbude za energetska učinkovito obnovo in trajnostno gradnjo stavb	<ul style="list-style-type: none"> - energetska sanacija stavb (toplotna izolacija fasad, toplotna izolacija podstrešij, zamenjava oken); - gradnja nizkoenergijskih stavb; - gradnja pasivnih stavb. 	2.800.000 kvadratnih metrov stavb, zgrajenih pred letom 1980, bo saniranih; ni navedenih učinkov za nizkoenergijske in pasivne stavbe.
2	Finančne spodbude za energetska učinkovite ogrevalne sisteme	<ul style="list-style-type: none"> - zamenjava neustreznih kotlovskih kapacitet z napravami z visokim izkoristkom, spodbujanje nakupa kotlov na lesno biomaso; - optimizacija ogrevalnih sistemov; - solarni sistemi za ogrevanje, toplotne črpalke. 	Zamenjava 25.130 kotlov v enostanovanjskih in večstanovanjskih stavbah; optimizacija 21.000 ogrevalnih sistemov; ni navedenih učinkov za vgradnjo solarnih sistemov in toplotnih črpalk.
3	Finančne spodbude za učinkovito rabo električne energije	<ul style="list-style-type: none"> - spodbujanje nakupa energetska najučinkovitejših gospodinskih aparatov; - spodbujanje energetska učinkovite razsvetljave; - uvajanje inteligentnih merilnikov v gospodinjstva. 	Sofinanciranje nakupa 200.000 varčnih gospodinskih aparatov, sofinanciranje in promocija za nakup 560.000 varčnih sijalk, izvedba 90.000 pregledov.
4	Shema učinkovite rabe za gospodinjstva z nizkimi prihodki	<ul style="list-style-type: none"> - doseganje minimalnih standardov energetske učinkovitosti pri obnovi stavb (izolacija podstrešij, tesnenje oken in drugo); - energetska varčna razsvetljava in drugi ukrepi. 	18.000 gospodinjstev (20 odstotkov vseh gospodinjstev z nizkimi prihodki).
5	Energetska označevanje gospodinskih aparatov in drugih naprav	<ul style="list-style-type: none"> - energijsko označevanje gospodinskih aparatov skladno s predpisi Evropske unije in predpisi v pripravi. 	Znižanje specifične rabe kupljenih novih aparatov za 30 do 40 odstotkov.
6	Obvezna delitev in obračun stroškov za toploto v večstanovanjskih in drugih stavbah po dejanski porabi	<ul style="list-style-type: none"> - obveznost meritve in obračuna po dejanski porabi toplote (do 1. 10. 2011). 	Znižanje mesečnih računov za ogrevanje in pripravo tople vode za 15 do 30 odstotkov.
7	Energetska-svetovalna mreža za občane	<ul style="list-style-type: none"> - svetovanje in informiranje občanov: 65 pooblaščenih svetovalcev v 34 svetovalnih pisarnah. 	Več kot 100.000 nasvetov občanom.

Vir: AN URE-1.

Tabela 31: Instrumenti, ukrepi in učinki v storitvenem sektorju

Št.	Instrument	Ukrepi	Učinki
1	Finančne spodbude za energetsko učinkovito obnovo in trajnostno gradnjo stavb	<ul style="list-style-type: none"> - energetska sanacija stavb (toplotna izolacija fasad, toplotna izolacija podstrešij, zamenjava oken); - gradnja nizkoenergijskih stavb; - gradnja pasivnih stavb. 	162.000 kvadratnih metrov stavb, zgrajenih pred letom 1980, bo saniranih; spodbujanje gradnje nizkoenergijskih stavb v obsegu 350.000 kvadratnih metrov in pasivnih stavb v obsegu 70.000 kvadratnih metrov.
2	Finančne spodbude za energetsko učinkovite ogrevalne sisteme	<ul style="list-style-type: none"> - zamenjava neustreznih kotlovskih kapacitet z napravami z visokim izkoristkom, spodbujanje nakupa kotlov na lesno biomaso; - optimizacija ogrevalnih sistemov; - solarni sistemi za ogrevanje, toplotne črpalke. 	Zamenjava 630 kotlov; optimizacija 2.100 ogrevalnih sistemov; vgradnja solarnih sistemov s površino 70.000 kvadratnih metrov in 3.500 toplotnih črpalke.
3	Finančne spodbude za učinkovito rabo električne energije	<ul style="list-style-type: none"> - spodbujanje nakupa energetsko najučinkovitejših gospodinjskih aparatov; - spodbujanje energetsko učinkovite razsvetljave; - uvajanje inteligentnih merilnikov v gospodinjstva. 	Sofinanciranje in promocija za nakup 1.000.000 varčnih svetil, vgradnja regulacije osvetljevanja za 700 sistemov javne razsvetljave in 38.000 varčnih sijalk; sanacija 1.000 klimatizacijskih sistemov in 2.000 prezračevalnih sistemov; izvedba 1.500 pregledov in svetovanj.
4	Zelena javna naročila (uvedba predvidena s 1. 1. 2009)	<ul style="list-style-type: none"> - zahteve za nakup, najem, nadomestitev ali obnovo opreme in vozil; - gradnja, nakup ali najem energetsko učinkovitih stavb; - spremljanje rabe energije v javnih stavbah (objava smernic o energetske učinkovitosti in prihrankih energije kot ocenjevalno merilo pri javnih razpisih ter drugih predpisih do konca leta 2009). 	Prispevanje k trajnostnemu razvoju; dajati zgled in vpliv na industrijo, da razvijajo nove okoljske tehnologije in proizvajajo okolju prijaznejše izdelke; ocene učinkov bodo pripravljene v okviru Operativnega programa zelenih javnih naročil, ki ga pripravlja Ministrstvo za okolje in prostor.

Vir: AN URE-1.

Tabela 32: Instrumenti, ukrepi in učinki v industrijskem sektorju

Št.	Instrument	Ukrepi	Učinki
1	Finančne spodbude za učinkovito rabo električne energije	<ul style="list-style-type: none"> - energetsko učinkoviti elektromotorji; - frekvenčna regulacija vrtljajev motorjev; - energetsko učinkovite črpalke in ventilatorji; - energetsko učinkoviti sistemi za pripravo komprimiranega zraka; - varčna razsvetljava. 	Zamenjanih 68.000 enot motorjev; dodatno vgrajenih 50.000 frekvenčnih pretvornikov; zamenjanih 1.100 črpalke in 800 ventilatorjev; optimizacija 550 sistemov komprimiranega zraka ter zamenjanih 800 kompresorjev.

Vir: AN URE-1.

Tabela 33: Instrumenti, ukrepi in učinki v sektorju prometa

Št. Instrument	Ukrepi	Učinki
1 Promocija in konkurenčnost javnega potniškega prometa – JPP ⁴³⁰ (finančne spodbude in stimulatивно subvencioniranje JPP; promocija, ozaveščanje in informiranje o prednostih JPP; fiskalni instrumenti za omejitev dostopa osebnih vozil v mestna središča).	<ul style="list-style-type: none"> - enotna (kombinirana) vozovnica; - uskladitev voznih redov, povečanje dostopnosti, frekvence, točnosti, hitrosti in kakovosti linij JPP; - cenovna dostopnost; - stimulatивно subvencioniranje cestnega JPP glede na število opravljenih potniških kilometrov in ne več glede na število prevoženih kilometrov na posamezni liniji; - vzpostavitev intermodalnih terminalov; - vzpostavitev informacijskih centrov; - uvedba vzgojnih in izobraževalnih programov (vrtci, osnovne šole); - selektivne parkirnine; - uvedba kordonskih cestnin in vinjet. 	Obseg in zasedenost javnega potniškega prometa iz leta 1990.
2 Spodbujanje trajnostnega tovarnega prometa ⁴³¹ (finančne spodbude, vzpostavitev intermodalnosti in povečanje prevoza tovora po železnici; fiskalni instrumenti za cestni tovarni promet).	<ul style="list-style-type: none"> - razvoj logističnih centrov, pretovornih terminalov in intermodalnih vozlišč; - uporaba odprtih vlakov; - vključevanje eksternih stroškov v cestnine za tovarni promet. 	Gradnja in posodobitev obstoječe železniške infrastrukture; vsaj polovica sedanjega tranzitnega tovarnega prometa čez Slovenijo bo preusmerjena na železnice.
3 Povečanje energetske učinkovitosti cestnih vozil (predpisi o energijskem označevanju učinkovitosti osebnih vozil; fiskalni instrumenti za obdavčitev cestnih motornih vozil; predpisi za izvedbo zelenih javnih naročil; financiranje promocijskih in izobraževalnih aktivnosti).	<ul style="list-style-type: none"> - energijsko označevanje osebnih vozil; - sorazmerno obdavčenje cestnih vozil glede na ekološki standard in energetsko učinkovitost vozila; - zelena javna naročila za nakup energetsko učinkovitih in okolju prijaznih vozil; - promocijske in izobraževalne aktivnosti (šola varčne vožnje in drugo). 	Obdavčitev tovornih vozil in avtobusov, ki bi odstopala od standarda EURO, bi spodbudila hitrejšo posodabljanje voznega parka. Predpisani kazalniki učinkovitosti bodo morali biti upoštevani pri izvedbi zelenih javnih naročil.
4 Gradnja kolesarskih stez in podpornih objektov ter promocija kolesarjenja ⁴³² (finančne spodbude za gradnjo kolesarskih stez in podpornih objektov; odstranitev ovir za sprejem koles na vlak/avtobus; financiranje promocijskih in izobraževalnih aktivnosti).	<ul style="list-style-type: none"> - gradnja 500 km kolesarskih stez in druge kolesarske infrastrukture (parkirišča za kolesa in drugo); - promocijske in izobraževalne aktivnosti. 	Vsaj 10 odstotkov dnevnih migracij v poletnem in prehodnem obdobju bo opravljenih s kolesom.

Vir: AN URE-1.

⁴³⁰ Promocija in konkurenčnost JPP je vključena v razvojno prednostno nalogo Razvojna prometna infrastruktura ESSR v okviru OP ROPI.

⁴³¹ Spodbujanje trajnostnega tovarnega prometa je ena izmed razvojnih usmeritev OP ROPI.

⁴³² Sredstva za gradnjo kolesarskih stez in podpornih objektov ter promocija kolesarjenja je predvidena v znesku 7,7 milijona evrov v okviru OP ROPI.

Tabela 34: Večsektorski instrumenti, ukrepi in učinki

Št.	Instrument	Ukrepi	Učinki
1	Predpisi za energetska učinkovitost stavb	<ul style="list-style-type: none"> - minimalne zahteve za energetska učinkovitost pri gradnji in rekonstrukciji stavb; - obvezna izdelava študije o izvedljivosti alternativnih sistemov za oskrbo stavb z energijo; - energetska certificiranje stavb (energetska izkaznica); - redni pregledi kotlov in klimatskih sistemov. 	Uvedena največja dovoljena poraba končne energije stavb pri gradnji novih in rekonstrukciji obstoječih stavb; obvezna izdelava študij izvedljivosti alternativnih sistemov za oskrbo stavb; obvezna energetska izkaznica stavb; obvezni redni pregledi kotlov; obvezni redni pregledi klimatskih sistemov.
2	Zahteve za minimalno energetska učinkovitost proizvodov	<ul style="list-style-type: none"> - minimalne zahteve za energetska učinkovitost proizvodov. 	Na trg bodo dani samo izdelki, ki bodo izpolnjevali predpisane minimalne zahteve.
3	Sofinanciranje izvajanja energetskih pregledov	<ul style="list-style-type: none"> - izvedba energetskih pregledov. 	Porabniki energije prejmejo od usposobljenih izvajalcev potrebne informacije za izvedbo organizacijskih in investicijskih ukrepov za povečanje URE.
4	Sistem zagotovljenih odkupnih cen za električno energijo	<ul style="list-style-type: none"> - investicije v visoko učinkovito soprodukcijo toplote in električne energije ter proizvodnjo električne energije na osnovi OVE. 	Gospodinjstva in storitveni sektor bosta proizvedla 138 gigavatnih ur električne energije letno.
5	Pogodbeno znižanje stroškov za energijo	<ul style="list-style-type: none"> - pogodbeno zagotavljanje prihrankov energije; - pogodbeno zagotavljanje oskrbe z energijo z visokim izkoristkom. 	Znižanje rabe v javnih stavbah za 15 do 30 odstotkov.
6	Programi usmerjanja rabe energije pri končnih porabnikih (DMS⁴³³)	<ul style="list-style-type: none"> - gospodinjstva, storitveni sektor, industrija (energetska učinkovita raba električne energije: gospodinjski aparati, razsvetljava, sistemi za prezračevanje in klimatizacijo, elektromotorni sistemi, komprimirani zrak); - večsektorski ukrepi (učinkoviti sistemi za ogrevanje in pripravo sanitarne tople vode; ukrepi energetske sanacije stavb); - tarife za nakup energije (oblikovanje tarif prodaje energije, ki spodbujajo učinkovito rabo energije in izrabo obnovljivih virov energije). 	Predpisi za izvajanje instrumenta DMS in spremljanje programov; usposobitev izvajalcev; izveden bo pilotni projekt.

Vir: AN URE-1.

⁴³³ Angl.: Demand Side Management.

Tabela 35: Horizontalni instrumenti, ukrepi in učinki

Št. Instrument	Ukrepi	Učinki
1 Programi ozaveščanja, informiranja, promocije in usposabljanja, demonstracijski projekti	<ul style="list-style-type: none"> - priprava in izvedba načrta dolgoročnega informiranja, ozaveščanja in usposabljanja posameznih ciljnih skupin; - programi informiranja in promocijske kampanje; - usposabljanje ponudnikov energetske storitve; - priprava in izvedba demonstracijskih projektov. 	Povečanje informiranosti in ozaveščenosti o stroških za energijo, mogočih ukrepih in sodobnih tehnologijah; transfer vrednot in vedenjskih vzorcev učinkovitega ravnanja z energijo v vsakdanja pričakovanja in ravnanja akterjev v gospodinjstvih in javnem sektorju.
2 Izobraževalni programi	<ul style="list-style-type: none"> - vključevanje vsebin o URE in OVE v vzgojno izobraževalne in študijske programe; - uvedba novih študijskih smeri; - dopolnitve in spremembe učnih načrtov. 	Dvig splošne ravni izobraženosti o pretvorbah energije in njihovih vplivov na naravno in socialno okolje ter o ekonomskih in okoljskih prednostih učinkovitega ravnanja z energijo; večji interes učencev in dijakov za URE doma in v šoli; povečano zanimanje za nove tehnologije; dvig strokovne ravni glede URE in OVE tako na strani ponudbe kot povpraševanja.
3 Informiranje porabnikov o porabi energije, preglednem obračunu in drugih informacijah	<ul style="list-style-type: none"> - informiranje o cenah in dejanski porabi energije; - druge koristne informacije o razpoložljivih ukrepih za izboljšanje energetske učinkovitosti. 	Pridobljene strokovne informacije o razpoložljivih ukrepih in drugih načinih za izboljšanje energetske učinkovitosti; odjemalci uravnavajo svojo porabo s poznavanjem diagrama odjema, cen oziroma stroškov energije.
4 Okoljska dajatev za onesnaževanje zraka z ogljikovim dioksidom	<ul style="list-style-type: none"> - okoljska dajatev zaradi rabe goriv. 	Vpliv na končno ceno goriv in spodbuda podjetij ter posameznikov k zamenjavi goriv ter k URE.
5 Trošarine na goriva in električno energijo	<ul style="list-style-type: none"> - trošarina na energente in električno energijo. 	Uvedba trošarin je finančni instrument, s katerim država lahko spodbuja družbe in posameznike k izvajanju ukrepov za URE. Trošarina za energente se plačuje od 1. 7. 1999, za električno energijo pa od 1. 7. 2007.
6 Oprostitev plačila okoljske dajatve za onesnaževanje zraka z ogljikovim dioksidom	<ul style="list-style-type: none"> - prostovoljni sporazumi med državo in upravljavci naprav. 	155 družb je z Ministrstvom za okolje in prostor sklenilo pogodbe o zmanjšanju emisij toplogrednih plinov, v katerih so se družbe zavezale k izvedbi določenih ukrepov, med drugim tudi za URE.
7 Finančne spodbude za podporo razvojno-raziskovalnih in pilotnih projektov	<ul style="list-style-type: none"> - razvoj novih proizvodov in storitev na področju trajnostne rabe energije. 	Podporni mehanizmi za mala in srednja podjetja, vključno z zagonom novih podjetij na področju visokih tehnologij, in pri spodbujanju skupnih raziskav med podjetji in univerzami za povečanje obsega razvoja novih tehnologij, proizvodov in storitev za energetske učinkovitost.

Vir: AN URE-1.

Priloga 9**Uredbe Komisije, ki določajo minimalne zahteve za okoljsko primerno zasnovano in merila za energetska in okoljska učinkovitost izdelkov:**

- Delegirana Uredba Komisije (EU) št. 1059/2010 z dne 28. septembra 2010 o dopolnitvi Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2010/30/EU glede zahtev za energijsko označevanje gospodinjskih pomivalnih strojev⁴³⁵;
- Delegirana Uredba Komisije (EU) št. 1060/2010 z dne 28. septembra 2010 o dopolnitvi Direktive 2010/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z energijskim označevanjem gospodinjskih hladilnih aparatov⁴³⁶;
- Delegirana Uredba Komisije (EU) št. 1061/2010 z dne 28. septembra 2010 o dopolnitvi Direktive 2010/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z energijskim označevanjem gospodinjskih pralnih strojev⁴³⁷;
- Delegirana Uredba Komisije (EU) št. 1062/2010 z dne 28. septembra 2010 o dopolnitvi Direktive 2010/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za energijsko označevanje televizijskih sprejemnikov⁴³⁸;
- Delegirana Uredba Komisije (EU) št. 626/2011 z dne 4. maja 2011 o dopolnitvi Direktive 2010/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z energijskim označevanjem klimatskih naprav⁴³⁹;
- Delegirana Uredba Komisije (EU) št. 392/2012 z dne 1. marca 2012 o dopolnitvi Direktive 2010/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z energijskim označevanjem gospodinjskih sušilnih strojev (Popravek št. 392/2012)⁴⁴⁰;
- Uredba Komisije (ES) št. 1275/2008 z dne 17. decembra 2008 o izvajanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/32/ES glede zahtev za okoljsko primerno zasnovano za porabo energije pri električni in elektronski gospodinjski ter pisarniški opremljeni v stanju pripravljenosti in izključenosti⁴⁴¹;
- Uredba Komisije (ES) št. 107/2009 z dne 4. februarja 2009 o izvajanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/32/ES glede zahtev za okoljsko primerno zasnovano enostavnih TV-komunikatorjev⁴⁴²;
- Uredba Komisije (ES) št. 244/2009 z dne 18. marca 2009 o izvajanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/32/ES v zvezi z zahtevami za okoljsko primerno zasnovano neusmerjenih svetil v gospodinjstvu (sprememba št. 859/2009)⁴⁴³;
- Uredba Komisije (ES) št. 245/2009 z dne 18. marca 2009 o izvajanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/32/ES v zvezi z zahtevami za okoljsko primerno zasnovano fluorescenčnih sijalk brez vdolganih predstikalnih naprav, visokointenzivnostnih sijalk in predstikalnih naprav in svetilk

---

⁴³⁵ Uradni list EU, L 314/1 z dne 30. 11. 2010.

⁴³⁶ Uradni list EU, L 314/17 z dne 30. 11. 2010.

⁴³⁷ Uradni list EU, L 314/47 z dne 30. 11. 2010.

⁴³⁸ Uradni list EU, L 314/64 z dne 30. 11. 2010.

⁴³⁹ Uradni list EU, L 178/1 z dne 6. 7. 2011.

⁴⁴⁰ Uradni list EU, L 123/1 z dne 9. 5. 2012, L 124/56 z dne 11. 5. 2012.

⁴⁴¹ Uradni list EU, L 339/45 z dne 18. 12. 2008.

⁴⁴² Uradni list EU, L 36/8 z dne 5. 2. 2009.

⁴⁴³ Uradni list EU, L 76/3 z dne 24. 3. 2009, L 247/3 z dne 19. 9. 2009.

- za delovanje teh sijalk ter o razveljavitvi Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2000/55/ES (sprememba št. 347/2010)⁴⁴⁴;
- Uredba Komisije (ES) št. 278/2009 z dne 6. aprila 2009 o izvajanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/32/ES glede zahtev za okoljsko primerno zasnovano za porabo električne energije zunanjih napajalnikov v stanju brez obremenitve in njihov povprečni izkoristek pod obremenitvijo⁴⁴⁵;
  - Uredba Komisije (ES) št. 640/2009 z dne 22. julija 2009 o izvajanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/32/ES glede zahtev za okoljsko primerno zasnovano elektromotorjev⁴⁴⁶;
  - Uredba Komisije (ES) št. 641/2009 z dne 22. julija 2009 o izvajanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/32/ES glede zahtev za okoljsko primerno zasnovano samostojnih obtočnih črpalk in obtočnih črpalk, namenjenih vgradnji v izdelke⁴⁴⁷;
  - Uredba Komisije (ES) št. 642/2009 z dne 22. julija 2009 o izvajanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/32/ES glede zahtev za okoljsko primerno zasnovano televizorjev⁴⁴⁸;
  - Uredba Komisije (ES) št. 643/2009 z dne 22. julija 2009 o izvajanju Direktive 2005/32/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za okoljsko primerno zasnovano gospodinjskih hladilnih aparatov⁴⁴⁹;
  - Uredba Komisije (ES) št. 1015/2010 z dne 10. novembra 2010 o izvajanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2009/125/ES v zvezi z zahtevami za okoljsko primerno zasnovano gospodinjskih pralnih strojev (popravek št. 1015/2010)⁴⁵⁰;
  - Uredba Komisije (EU) št. 1016/2010 z dne 10. novembra 2010 o izvajanju Direktive 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za okoljsko primerno zasnovano gospodinjskih pomivalnih strojev (popravek)⁴⁵¹;
  - Uredba Komisije (ES) št. 327/2011 z dne 30. marca 2011 o izvajanju Direktive 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za okoljsko primerno zasnovano ventilatorjev, ki jih poganjajo motorji z električno vhodno močjo med 125 W in 500 kW⁴⁵²;
  - Uredba Komisije (ES) št. 206/2012 z dne 6. marca 2012 o izvajanju Direktive 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za okoljsko primerno zasnovano klimatskih naprav in komfortnih ventilatorjev⁴⁵³;
  - Uredba Komisije (ES) št. 547/2012 z dne 25. junija 2012 o izvajanju Direktive 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za okoljsko primerno zasnovano vodnih črpalk⁴⁵⁴.

---

⁴⁴⁴ Uradni list EU, L 76/17 z dne 24. 3. 2009, L 104/20 z dne 24. 4. 2010.

⁴⁴⁵ Uradni list EU, L 93/3 z dne 7. 4. 2009.

⁴⁴⁶ Uradni list EU, L 191/26 z dne 23. 7. 2009.

⁴⁴⁷ Uradni list EU, L 191/35 z dne 23. 7. 2009.

⁴⁴⁸ Uradni list EU, L 191/42 z dne 23. 7. 2009.

⁴⁴⁹ Uradni list EU, L 191/53 z dne 23. 7. 2009.

⁴⁵⁰ Uradni list EU, L 293/21 z dne 11. 11. 2010, L 298/87 z dne 16. 11. 2010.

⁴⁵¹ Uradni list EU, L 293/31 z dne 11. 11. 2010, C 3/12 z dne 6. 1. 2012.

⁴⁵² Uradni list EU, L 90/8 z dne 6. 4. 2011.

⁴⁵³ Uradni list EU, L 72/7 z dne 10. 3. 2012.

⁴⁵⁴ Uradni list EU, L 165/28 z dne 26. 6. 2012.

Priloga 10

Tabela 36: Vplačila in vračila okoljske dajatve za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida v letih od 2008 do 2011

v tisoč evrih

	Leto											
	2008			2009			2010			2011		
	Vplačila	Vračila	Neto	Vplačila	Vračila	Neto	Vplačila	Vračila	Neto	Vplačila	Vračila	Neto
Okoljska dajatev za onesnaževanje zraka z emisijo CO ₂ od tekočih goriv	20.976	396	20.581	21.130	278	20.852	20.947	220	20.727	18.394	38	18.356
Okoljska dajatev za onesnaževanje zraka z emisijo CO ₂ od plinastih goriv	10.328	1.334	8.994	9.269	749	8.520	10.497	993	9.504	9.820	617	9.203
Okoljska dajatev za onesnaževanje zraka z emisijo CO ₂ od trdnih goriv	479	58	421	271	42	229	378	24	354	1.216	15	1.201
Okoljska dajatev zaradi uporabe fluoriranih toplogrednih plinov	0	0	0	87	0	87	511	0	511	1.176	0	1.176
Okoljska dajatev za onesnaževanje zraka z emisijo CO ₂ od gorljivih organskih snovi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	31.784	1.788	29.996	30.757	1.070	29.687	32.333	1.237	31.096	30.606	670	29.936

Viri: letna poročila CURS za leta 2008, 2009, 2010 in 2011.

Bdimo nad potmi javnega denarja

Računsko sodišče Republike Slovenije / The Court of Audit of the Republic of Slovenia
Slovenska cesta 50, 1000 Ljubljana, Slovenija • tel.: +386 (0) 1 478 58 00 • fax: +386 (0) 1 478 58 91
sloaud@rs-rs.si • www.rs-rs.si

Enota Maribor / Maribor Office
Ulica heroja Bračiča 6, 2000 Maribor, Slovenija • tel.: +386 (0) 2 250 58 80 • fax: +386 (0) 2 250 58 96

